

การเรียนรู้

ครูผู้ที่ได้ช่วยให้เด็กกลายเป็นผู้เรียนรู้ที่ดีขึ้น

เรื่องราวในปี 2560

ของครูผู้ที่ได้รับรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้าฯ

ฮวน มิเกล ลูซ

มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี

การเรียนรู้ ครูผู้ที่ได้ช่วยให้นักเรียน เป็นผู้เรียนที่ดีขึ้น

เรื่องราวของผู้ได้รับรางวัลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
ประจำปี 2560

ฮวน มิเกล ลูซ

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี

การเรียนรู้

ครูผู้ช่วยนักเรียนให้เป็นผู้เรียนที่ดีขึ้น

พิมพ์ครั้งแรก: ตุลาคม 2564

ISBN (ฉบับแปลต้องขอใหม่)

ผู้แต่ง: ฮวน มิเกล ลูซ

รูปเล่ม: อุมพร แต่งอ่อน

ผู้แปล: ฐานิษฐ์ พงศ์โสภานันท์

บรรณาธิการภาษาไทย : ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ และณัฐินี พรหมประสิทธิ์

จัดพิมพ์โดย: มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี

อีเมล: secretariat@pmca.or.th

เว็บไซต์: www.pmca.or.th

ลิขสิทธิ์ของ: มูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี และฮวน มิเกล ลูซ

เครดิตภาพ

1. กระทรวงศึกษาธิการแห่งประเทศไทย และ ดิมอร์-เลสเต
2. ผู้ได้รับรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี ประจำปี 2560
3. ดร.สันติ เจริญพรพัฒนา
4. ดร.ทินศิริ ศิริโพธิ์

เกี่ยวกับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี

เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 60 พรรษา ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการจัดตั้งรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีขึ้น เพื่อเป็นเกียรติแก่การอุทิศพระองค์ด้วยพระวิริยอุตสาหะและความมุ่งมั่นทุ่มเทของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีคุณูปการต่อวงการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อครู

โดยที่พระองค์ทรงเป็นพระอาจารย์อยู่ที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ทรงทราบว่าครูเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จของนักเรียน ดังนั้น พระองค์จึงทรงดำเนินโครงการด้านการศึกษาหลายโครงการเพื่อสร้างขีดความสามารถสำหรับครู และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ห่างไกล ไม่เพียงแต่ในประเทศไทย พระองค์ทรงดำเนินโครงการเหล่านี้ในประเทศอื่นๆ ด้วย

ในทุกๆ สองปี จะมีการมอบรางวัลให้กับครูที่มีความเป็นเลิศ จากแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย สปป. ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย ติมอร์-เลสเต และเวียดนาม ซึ่งครูเหล่านั้นได้ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทั้งต่อชีวิตของนักเรียน และต่อชุมชนของพวกเขา แม้ว่ามูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี จะกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปในการคัดเลือกครูไว้แล้ว แต่กระทรวงศึกษาธิการของแต่ละประเทศก็ได้เพิ่มรายละเอียด และกลไกในการคัดเลือกเพื่อให้เหมาะสม ตามบริบทของแต่ละประเทศนั้น ๆ

รางวัลนี้นับเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดของครูในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้สามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาชุมชนในภาคปฏิบัติได้ทั่วทั้งภูมิภาค มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องของครู จึงได้จัดโปรแกรมส่งเสริมครูผู้ได้รับรางวัลภายหลังจากที่ได้รับรางวัลแล้ว ประกอบด้วย การเยี่ยมชมการศึกษา การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ และการระดมทุนเพื่อขยายผลกิจกรรมให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและครูมากขึ้น

ผู้ที่ได้รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นั้นต่างถือว่าพระองค์ทรงเป็นแสงสว่างนำทาง ให้พวกเขาเดินตามรอยพระบาทในเส้นทางสายอาชีพการสอนของพวกเขาด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อนักเรียนของพวกเขา ซึ่งครูผู้ที่ได้รับรางวัลเหล่านี้ได้พิสูจน์ว่า พวกเขานั้นเป็นครูที่มีจิตใจที่ยิ่งใหญ่ และคู่ควรที่จะได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี

สารบัญ

เกี่ยวกับรางวัลมนุษยนิสมเด็จเจ้าฟ้า	iii
บทนำเรื่องการเรียนรู้.....	v
การเรียนรู้ในรูปแบบการร่วมมือ	1
ลิม โซ โกว	
บรูไนดารุสซาลาม	
การเรียนรู้ที่หลากหลาย	17
ดี โสพอน	
กัมพูชา	
การเรียนรู้ด้วยสื่อ	32
เอนคอน ราชอาณาจักร	
อินโดนีเซีย	
การเรียนรู้ผ่านวัฒนธรรม.....	46
คุณวิไลย์ เคนกิตติศักดิ์	
สปป.ลาว	

การเรียนรู้แบบปัญหาที่สะสม	56

ฮาจา ซาริปปา บินดี เอ็มบอง

มาเลเซีย

การเรียนรู้แบบมีโครงสร้าง	72

ต๋น ดุห์

พม่า

การเรียนรู้ด้วยวัฒนธรรม	85

ดร.จีซัส คาคิแกน อินสิลาด้า

ฟิลิปปินส์

การเรียนรู้ที่แตกต่าง	102

สรัปจิต เกอร์

สิงคโปร์

การเรียนรู้ที่โดยผ่านเทคโนโลยี	117

จิรัฏฐ์ แจ่มสว่าง

ประเทศไทย

การเรียนรู้จากประสบการณ์.....	131

ลีโอโปลดินา โจแอนนา กัทเตอเรส

ติมอร์-เลสเต

การเรียนรู้ผ่านภาษา	145

ฟาน ถิ หนือ

เวียดนาม

การเรียนรู้: ครูสามารถช่วยให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ที่ดีขึ้นได้อย่างไร	160

ฮวน มิเกล ลูซ

เกี่ยวกับผู้เขียน	187

บทนำเกี่ยวกับการเรียนรู้

สิ่งมีชีวิตนั้นต่างเจริญเติบโตและมีวิวัฒนาการด้วยการเรียนรู้ จุลินทรีย์ในแต่ละหน่วยเซลล์รับรู้และตอบสนองต่อตัวบ่งชี้และสัญญาณการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม หากสิ่งมีชีวิตสามารถอยู่รอด ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาได้เผชิญและวิธีที่พวกเขาตอบสนองต่อสิ่งเหล่านั้นจะถูกแปลงกลับเข้ามาในรูปแบบของการจดจำ และจะช่วยพวกเขาในการเผชิญหน้ากับสิ่งต่างๆ ในครั้งต่อไป และสร้างพื้นฐานของการกระทำในอนาคตของเขา นี่ก็คือการเรียนรู้ในรูปแบบที่ง่ายที่สุด ในอีกแง่หนึ่งนั้น การเรียนรู้ทำให้เกิดความสนใจ ในเรื่องของความอยู่รอด และการขยายพันธุ์ของคนรุ่นต่อไปในอนาคต การใช้มุมมองที่เรียบง่ายของสิ่งมีชีวิตนี้ จะให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ความรู้สึก ตอบสนอง การจดจำ และการกระทำที่เป็นผลสืบเนื่องตามมา (การตอบสนอง) ก็จะละเอียดยิ่งขึ้น การเรียนรู้เป็นกุญแจสำคัญของวัฏจักรและการปรับตัวที่ขับเคลื่อนเพื่อการอยู่รอด การขยายพันธุ์ของยีนส์ และวิวัฒนาการ ในอีกแง่หนึ่งนั้น การเรียนรู้กลายเป็นความเห็นแก่ตัว

การเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตหลายเซลล์ที่ซับซ้อน เช่น สัตว์ และมนุษย์นั้น มีความหลากหลาย ซับซ้อน และละเอียดอ่อนมากกว่า นอกเหนือจากการเรียนรู้เป็นรายบุคคลแล้ว บุคคลยังมีการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างเซลล์และสัตว์แต่ละตัว จากวิธีการสื่อสารขั้นพื้นฐาน เช่น สารเคมี ต่อมาเป็นภาษากาย สัญญาณเสียงก่อนภาษา/ ภาษาโปรโต และภาษาต่างๆ ได้รับการพัฒนา นอกจากการเรียนรู้รายบุคคลแล้ว การเรียนรู้แบบกลุ่มและแบบมีการโต้ตอบระหว่างกันยังเกิดขึ้นท่ามกลางฝูงสัตว์ สัตว์สังคม (เช่น ช้างและสิงโต) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และมนุษย์ สัญญาณไม่ได้เป็นเพียงสัญญาณธรรมชาติจากสิ่งแวดล้อม แต่มาจากบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์มากมาย การเรียนรู้กลายเป็นบริบทในระดับสูงในเนื้อหาและสภาพแวดล้อม และเป็นพลวัตในการโต้ตอบและการสื่อสาร การเรียนรู้ตามบริบทและพลวัตสูงนี้ทำให้มนุษย์ชาติแตกต่างจากสัตว์ ในแง่นี้ การเรียนรู้มาก่อนการศึกษา

การก่อตัวของโครงสร้างทางสังคมและการเมืองจากหมู่บ้าน เมือง รัฐ และประเทศ และการเกิดขึ้นใหม่ของโครงสร้างทางเศรษฐกิจผ่านการพัฒนาอุตสาหกรรมและการขยายตัวของเมืองทำให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการและสภาพแวดล้อมใหม่ การเรียนรู้ไม่ได้มีไว้เพื่อการอยู่รอดและการขยายพันธุ์อีกต่อไป การเรียนรู้ค่อยๆ แปรเปลี่ยนเป็นการขัดเกลาทางสังคมและกระบวนการอบรมทางด้านอาชีพ การเรียนรู้กันในครอบครัว การเรียนรู้ในชุมชน และการเรียนรู้เชิงอาชีพ

การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่มีโครงสร้างนั้นอยู่นอกเหนือจากการอยู่รอดอย่างแท้จริง แต่มุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการสะสมความมั่งคั่ง สร้างความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างทางสังคมที่เหนียวแน่น และความเข้มแข็งในทางเศรษฐกิจและสังคม และท้ายที่สุด การเรียนรู้จะนำไปสู่อำนาจ

สังคมที่มีโครงสร้างนั้น จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีโครงสร้าง ซึ่งผมจะขอเรียกว่า การศึกษา ในสภาพแวดล้อมทางด้านการศึกษานั้น เนื้อหาและกระบวนการต่างๆ จะได้รับการจัดรูปแบบให้เป็นทางการ และอาจมีการตั้งคำถามที่มีความเข้มงวดมากขึ้น การศึกษาจะอิงตามระเบียบแบบแผน (โปรโตคอล) มากขึ้นจากการสร้างแนวคิด การออกแบบ การปรับใช้ การนำไปใช้ การประเมิน และการทดสอบ แทบไม่มีใครจินตนาการถึงวิธีการเรียนรู้แบบที่มีกฎเกณฑ์ เช่นนี้ การเรียนรู้เป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์ เป็นอิสระ เป็นปัจเจก และสามารถชี้ทางตนเองได้ การศึกษามีคุณสมบัติเหล่านี้น้อยกว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างแน่นอน จากการเล่นคนเดียว การทำของเล่นเอง หรือแม้แต่จากการเสียดสีกัน หักล้ม ได้รับบาดเจ็บ และการลุกขึ้นได้เอง เด็กได้เรียนรู้แต่ไม่ได้บอกว่าจำเป็นต้องได้รับการศึกษา เด็กเป็นผู้เรียนรู้ โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง

ภายใต้กระบวนการทาง "การศึกษา" ที่เป็นมาตรฐานนั้น โรงเรียนจะกลายเป็นสถานที่ที่ถูกทำให้เป็นสถาบันสำหรับการเรียนรู้ ผมได้สังเกตและได้รู้หลายครั้งว่า คำว่า "โรงเรียน" ซึ่งปัจจุบันใช้อยู่ นั้นได้เบี่ยงเบนไปจากที่มาของคำว่า "โรงเรียน" ในสมัยก่อนที่การศึกษาจะถูกทำให้เป็นอุตสาหกรรมและเป็นการศึกษาในสถาบัน โรงเรียนเป็นการรวมตัวของนักวิชาการ เป็นป้อมปราการของนักปรัชญา และนักคิดเพื่อการเรียนรู้ในความหมายที่กว้างมาก โรงเรียนเป็นที่ที่เกิดการเสวนาและมีการปฏิสัมพันธ์และมีความสัมพันธ์ต่อกันเป็นหลัก เรามีโรงเรียนเอเธนส์ โรงเรียนโสกราตีส โรงเรียนตักศิลา โรงเรียนนาลันดา โรงเรียนในบริบทนี้ไม่ได้มีรูปแบบในทางกายภาพ แต่เป็นทางปัญญาและจิตวิญญาณ ในทางกลับกัน โรงเรียนในบริบทของวันนี้เป็นโรงเรียนทางกายภาพ เป็นองค์กรหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โรงเรียนไม่ได้เป็นการรวมตัวของนักวิชาการอีกต่อไป แต่เป็นการรวมตัวกันของครูและนักเรียน ผู้สั่งสอนและผู้ถูกสอน ในโรงเรียนปัจจุบันไม่มีการโต้ตอบเกิดขึ้น เป็นการสนทนาทางเดียว ฝ่ายเดียว โรงเรียนมีการโต้ตอบกันน้อยลงและไม่ใช้งานมากขึ้น มีการสื่อสารทางเดียวมากกว่าการมีการปฏิสัมพันธ์หรือการเสวนากัน

ในกระบวนการศึกษาแบบมาตรฐานนั้น ครูสอนเพื่อให้นักเรียน "เรียนรู้" และตอนนี้เราก็ได้มาถึงและได้เข้าสู่ข้อขัดแย้งในการแบ่งตัวของ "การเรียนรู้ของผู้เรียน" และ "การสอนของครู" เข้าแล้ว

แนวทางตามมาตรฐานก็คือ นักเรียนไปโรงเรียน และเรียนรู้โดยผ่านระบบของโรงเรียน ตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 21 เป็นต้นมา เราได้ตั้งคำถามกันอย่างจริงจังว่า เด็กได้เรียนรู้ในโรงเรียนโดยผ่านกระบวนการสอนหรือไม่ การได้รับการศึกษามีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจาก “การได้รับการศึกษา” นั้นหมายถึงความถึงค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคม นอกเหนือจากการ “ได้รับความรู้ในโรงเรียน” ค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมในหลาย ๆ กรณีถูกกำหนดโดยหน่วยงาน แทนที่จะได้มาจากการให้เหตุผลและลักษณะทางปัญญา จิตวิญญาณของ “โรงเรียน” แบบคลาสสิกแบบเดิมนั้นได้หายไปแล้ว โรงเรียนในความหมายแบบกว้างนั้น มีการกิจอันสูงส่งกว่าการให้ความรู้แก่นักเรียน โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับการขัดเกลาทางสังคม มีหลายกรณีที่การขัดเกลาทางสังคมนั้น ไม่มีความคล้ายคลึงกันกับกิจกรรมและเหตุการณ์ทางสังคม อย่างไม่ได้ตั้งใจและน่าเศร้า โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับปลูกฝังสติปัญญาและจิตวิญญาณ ไม่ใช่เพียงแค่สถานที่ในการปลูกฝังค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมเท่านั้น การศึกษาไม่ใช่เครื่องมือทางเทคนิคธรรมดาๆ ทั่วไป แต่เป็นวิธีการ และเครื่องมือที่มีความมีชีวิตชีวา ที่จะนำไปสู่จุดหมายที่สูงส่งและเป็นประโยชน์ สำหรับผมนั้น การเรียนรู้ การเรียน และการได้รับการศึกษานั้นไม่ได้มีความหมายเหมือนกัน แต่มีความซ้อนทับกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้สมควรที่จะได้รับการพิจารณาแก้ไข

ด้วยความซับซ้อน ความเปลี่ยนแปลง (พลวัต) และความไม่แน่นอนที่มีเพิ่มมากขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ การเปลี่ยนแปลงในทางเทคโนโลยี ภายในไม่กี่ปีที่ผ่านมา และการระบาดครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ของไวรัสโควิด-19 การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ได้ส่งผลกระทบที่ทำให้พวกเราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบในการเรียน ที่ไม่ใช่รูปแบบของการส่งเด็กไปเรียนที่โรงเรียน รูปแบบของการศึกษาเองก็จะต้องเปลี่ยน แต่ผมจะไม่พูดถึงเรื่องนี้ที่นี่

ผมได้โต้แย้งมาอย่างต่อเนื่องว่า เราจำเป็นต้องเปลี่ยนกระบวนการทางความคิด แทนที่จะพานักเรียนไปโรงเรียน (เพื่อการศึกษา) เราต้องนำโรงเรียน (การศึกษา) มาสู่เด็ก ครอบครัว และชุมชน สื่อการเรียนรู้ เครื่องมือการเรียนรู้ วิทยุและโทรทัศน์ เทคโนโลยีดิจิทัลจะต้องมีพร้อมให้มาใช้ ผมได้คำนวณว่าถ้านักเรียนไทยโดยทั่วไป ไปโรงเรียน 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หรือ 15 สัปดาห์ในแต่ละภาคการศึกษา หรือคือ 2 ภาคเรียนต่อปีโดยไม่มีการขาดเรียน หรือไม่มีการลดจำนวนวันเรียนด้วยเหตุผลบางประการ ชั่วโมงเรียนที่นักเรียนได้ไปเรียน คิดเป็น 17% ของชั่วโมงในหนึ่งปี แม้ว่าจะอนุญาตให้นักเรียนนอนหลับได้ 8 ชั่วโมงต่อวัน และทำธุระส่วนตัวให้เสร็จ ซึ่งคิดเป็น 33% ในหนึ่งปี ก็ยังเหลืออีก 50% ของเวลาในหนึ่งปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเวลาที่เด็กใช้เวลาอยู่กับบ้านกับครอบครัว ที่บ้านและภายในชุมชนของเด็กเอง พวกเรา ผู้ปกครอง ครู และพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ควรที่จะใส่ความคิดและความพยายามบางอย่างในการที่จะให้การศึกษากับบุตรหลานที่บ้านและในชุมชนของเรา แน่นอนว่าสิ่งเหล่านี้

นั้น อยู่ในความพยายามยาม และความสามารถของของพวกเรา

เราจึงไม่ควรที่จะผลักดันให้เด็กไปโรงเรียนมากไปกว่านี้ หรือผลักดันความรับผิดชอบที่เพิ่มมากขึ้นนี้ไปให้ครูและโรงเรียน เราควรที่จะให้โอกาสบุตรหลานของเราได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการใช้สมาร์ทโฟน เราควรหาเวลาให้ลูกๆ มากขึ้น เวลาที่เป็นเวลาคุณภาพที่พ่อแม่เท่านั้นที่จะให้ได้ เวลาคุณภาพที่ลูก ๆ ของเราไม่สามารถหาได้จากในโรงเรียน เพื่อน ๆ หรือจากครูของพวกเขา หรือแม้แต่จากบุคคล นิรนาม ที่น่าสงสัยในโซเชียลมีเดียผ่านทางสมาร์ทโฟน เราจึงควรดึงเด็กๆ ให้กลับมาสู่ครอบครัวและชุมชน

เราควรตระหนักว่าครูคนแรกของเด็กๆ นั้นก็คือพ่อแม่ และในเวลาต่อมาผู้ปกครองอาจไม่ใช่เพียงแต่เป็นครูเท่านั้น แต่ยังอาจจะเป็นครูประถม และชุมชนของเรานั้นก็คือโรงเรียน ประถมศึกษาอีกแห่งหนึ่ง ตัวโรงเรียนเองต้องเปลี่ยนแปลง กลายเป็นครอบครัวและเป็นชุมชนอีกแห่งหนึ่งด้วย

ถึงเวลาแล้วที่ต้องเปลี่ยนแปลง

ผมต้องขอการจับบันทึกของผม ด้วยการอ้างถึงคำกล่าวของประธานาธิบดี บาร์ค โอบามา ที่ว่า

“การเปลี่ยนแปลงจะไม่เกิดขึ้น

หากเราไม่แตะรื้อคนอื่น

หรือรอเวลาอื่น

เรานั้นเอง คือผู้ที่เราเฝ้ารอคอย

เราคือการเปลี่ยนแปลงที่เราแสวงหา”

กฤษณพงศ์ กีรติกร

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี

1

การเรียนรู้แบบร่วมมือ

ลิม ไซ โงว

บรูไน ดารุสซาลาม

“การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกลยุทธ์การจัดเรียน การสอนที่นักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ ทำงานทั่ว ๆ ไป ร่วมกัน”

ในเช้าวันจันทร์ที่สดใส เมื่อเสียงกริ่งสัญญาณเข้าชั้นเรียนแรกดังขึ้น เพื่อเริ่มต้นวันเรียน ห้องเรียนของมาตามลิม โซ โงว ที่ Maktab Duli Pengiran Muda Al-Muhtadee Billah¹ หนึ่งในศูนย์ Sixth Forms ชั้นนำของบรูไนดารุสซาลาม ซึ่งมีการจัดการศึกษาในระดับก่อนเข้ามหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียนที่เตรียมความพร้อมเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โรงเรียนแห่งนี้เปิดสอนนักเรียน ตั้งแต่ Year 12 ถึง Year 13 จากนักเรียนประมาณ 800 คน 57% เป็นเด็กผู้หญิง และที่เหลือเป็นเด็กผู้ชาย โรงเรียนอยู่ในเขตเมือง โดยนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีรายได้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวบรูไนเชื้อสายมาเลย์ และจีน มาตามลิมกล่าวว่า ที่โรงเรียนของเขามีนักเรียนที่มีความบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ บางอย่าง เช่น ความบกพร่องทางการได้ยิน ออทิสติก แต่ไม่มีการเลือกปฏิบัติทางสังคมในหมู่นักเรียนปกติ

---

¹ Duli Pengiran Muda Al-Muhtadee Billah วิทยาลัย (มาเลย์ : Maktab Duli Pengiran Muda Al-Muhtadee Billahย่อว่า MDPMAMB ; รู้จักเรียกขานว่าMaktab DuliหรือเพียงMD) เป็นโรงเรียนรูปแบบที่หกอยู่ในบันดาร์เสรีเบกาวัน บรไนดารุสซาลาม ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2517

ปีนี้เป็นปีที่ 30 ของการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ (วิชาเคมี) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของมาตามลิมแล้ว ณ โรงเรียนแห่งนี้ ซึ่งหัวข้อในการเรียนของสัปดาห์นี้คือ “การออกแบบขั้นตอนการทดลอง” ในขั้นตอนการเริ่มต้นบทเรียน จะมีการตั้งปัญหาสมมุติเฉพาะให้กับนักเรียนที่แบ่งเป็นกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน โดยปกติครูจะแบ่งกลุ่มนักเรียนด้วยปัจจัยที่ต่างกัน เช่น ความสามารถทางวิชาการ เพศ และภูมิหลังทางชาติพันธุ์ของนักเรียน

กลยุทธ์การสอนของมาตามลิมก็คือการใช้วิธีการเรียนรู้แบบกลุ่มความร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือหรือที่เรียกว่าการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อยเป็นกลยุทธ์การจัดเรียงการสอนที่ให้นักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ ทำงานทั่ว ๆ ไปร่วมกัน เช่นในวิชาเคมี ซึ่งเป็นเรื่องยากสำหรับนักเรียนจำนวนมาก กลยุทธ์การสอน คือ การแบ่งงานโดยรวมออกเป็นส่วนย่อย ๆ ซึ่งนักเรียนจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทีละขั้น ทีละตอน เรื่องที่ซับซ้อนก็จะถูกทำให้เป็นเรื่องง่ายขึ้น ในระหว่างกระบวนการทำงานในห้องเรียน นักเรียนกลุ่มต่าง ๆ จะทำงานในที่ที่ตัวเองรับผิดชอบ ต่างคนต่างก็ทำหน้าที่ของตนที่มีในกลุ่ม โดยนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้ ไม่มีการมอบหมายหน้าที่อย่างเป็นทางการ

ตามทฤษฎีของเดวิด จอห์นสัน และโรเจอร์ จอห์นสัน (David Johnson และ Roger Johnson ,1999) มีองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการที่ช่วยให้การเรียนรู้กลุ่มเล็ก ๆ ประสบความสำเร็จ:

การพึ่งพาอาศัยกันเชิงบวก : นักเรียนรู้สึกรับผิดชอบต่อความพยายามของตนเองและของกลุ่ม

การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันแบบตัวต่อตัว : นักเรียนส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการสนทนา พูดคุยกัน และมีการสบตาซึ่งกันและกัน

ความรับผิดชอบต่อตัวเองและต่อกลุ่ม : นักเรียนแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำหน้าที่ของตน กลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบในการบรรลุเป้าหมาย

พฤติกรรมของกลุ่ม : สมาชิกในกลุ่มจะได้รับคำแนะนำโดยตรงเป็นเกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ สังคม และทักษะที่จำเป็นในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

การเรียนรู้แบบความร่วมมือจะ "พลิกบทบาทในห้องเรียน" โดยการเปลี่ยนบทบาทของนักเรียนและครู นักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และการเรียนรู้ไม่ได้เป็นความรับผิดชอบของครูแต่ผู้เดียวอีกต่อไป ซึ่งรวมถึงการกำหนดเป้าหมาย และการอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสมากขึ้นในการที่จะมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการเรียนการสอน การตั้งคำถาม และการท้าทายซึ่งกันและกัน การแข่งขัน และการได้อภิปรายแนวคิดของตนเอง และกระบวนการการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยปริยาย

ความท้าทายบางประการในการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ได้แก่ การผ่อนคลายในการควบคุมการเรียนการสอน การจัดการกับระดับเสียง การแก้ไขข้อขัดแย้ง และการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน กิจกรรมที่มีนั้นได้ถูกจัดการให้มีโครงสร้างอย่างรอบคอบ เพื่อที่จะสามารถช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างประสบความสำเร็จ การอภิปรายที่มีรูปแบบ และการไตร่ตรองเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มนั้นจะสามารถช่วยหลีกเลี่ยงปัญหาบางอย่างได้

ประสบการณ์ที่มีโครงสร้างในห้องเรียนนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนจากโรงเรียนไปสู่การทำงานได้ง่ายขึ้น โดยจะเน้นที่ปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริง ที่สามารถแก้ไขได้ โดยการใช้อุปกรณ์และวิธีการที่นักเรียนได้เรียนรู้ในห้องเรียน ลักษณะสำคัญของกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนนี้ก็คือ 'การเรียนรู้โดยการลงมือทำ' ซึ่งสิ่งนี้จะช่วยส่งเสริมในเรื่องวิธีการทดลองที่ใช้ในวิทยาศาสตร์ สำหรับการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นยังคงเป็นแบบการเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ซึ่งแตกต่างไปจากการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่การจัดการเรียนการสอนจะรวมไปถึงการฝึกงาน การเรียนรู้ด้านการบริการ และการจัดการ/การปฏิบัติการด้านตำแหน่งทางคลินิก (มหาวิทยาลัยวอเทอร์ลู)

ในห้องเรียนของมาตามลิ้ม นักเรียนจะถูกแบ่งเป็นกลุ่มการเรียนรู้ ซึ่งจะมีการสลับเปลี่ยนทุก ๆ สามเดือน สิ่งนี้ทำให้นักเรียนสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นภายในกลุ่ม และช่วยให้พวกเขาพัฒนาความสัมพันธ์ในการทำงานใหม่ ๆ ในช่วงระหว่างปีการศึกษานั้นอีกด้วย

"ฉันคิดว่า สิ่งสำคัญก็คือ นักเรียนต้องดูแลสมาชิกทุกคนในชั้นเรียนและนักเรียนที่เรียนดีกว่ามักจะคอยช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนกว่าเสมอ และจะคอยให้คำแนะนำกับพวกเขาอย่างจริงจังเพื่อที่จะช่วยให้พวกเขาเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น" มาตามลิ้มยิ้ม "เนื่องจากความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นที่พวกเขาสร้างให้กันและกัน ทำให้ห้องปฏิบัติการเคมีของฉันเปรียบเสมือน 'โฮมรูม' สำหรับนักเรียนของฉันเสมอ เป็นที่ที่พวกเขารวมตัวกัน เพื่อพูดคุย ศึกษา และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเวลาว่าง และความคิดเห็นที่ฉันได้รับระหว่างการประชุมครูผู้ปกครอง ก็คือ ลูก ๆ ของพวกเขายังคงทำงานในสายงานด้านเคมีต่อไป อันที่จริงฉันไม่ได้ให้พวกเขาทำงานอะไรมากมายเลย ฉันรู้สึกว่าการเรียนรู้ได้ใช้ความคิดริเริ่มของตนเองในการพยายามที่จะพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น

เส้นทางในอาชีพการสอนของเธอ

มาตาม ลิม โซ โว เริ่มต้นอาชีพการสอนของเธอในปี ค.ศ.1990 ในตำแหน่งครูวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

“อะไรเป็นแรงบันดาลใจให้ฉันเป็นครู” เธอตั้งถาม “พูดตามตรง ฉันไม่ได้มีความปรารถนาอย่างแท้จริงที่จะเติบโตขึ้นมาเพื่อจะเป็นครูเลย การเป็นครูนั้นไม่เคยอยู่รายการของสิ่งที่ฉันต้องการที่จะมีหรือเป็นมาเนิ่นนานตั้งแต่ฉันยังเด็ก จนกระทั่งฉันได้มาพบกับครูคนหนึ่ง

ซึ่งสอนวิชาชีววิทยาของฉันเมื่อตอนที่ฉันเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษา Datin Hj Aishah Binti Hj. Muhd Hussain เป็นครูที่มีทั้งความรักและความห่วงใย ซึ่งต่อมาอาจารย์ท่านนี้ได้กลายเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนที่สังกัดในกระทรวงศึกษาธิการ ท่านเป็นครูที่ทำการสอนด้วยความทุ่มเทอย่างมาก มีความเป็นมิตรและเป็นครูที่นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ แต่ที่สำคัญที่สุด ก็คือท่านไม่เคยแสดงความลำเอียงต่อนักเรียนคนใด ไม่ว่านักเรียนคนนั้นจะมีผลการเรียนที่ดีหรือแย่อย่างไรก็ตาม”

มาตามลิมยอมรับว่าเธอไม่ใช่นักเรียนที่มีคะแนนอันดับต้นๆ ในชั้นเรียน และเธอก็ไม่ใช่คนที่เรียนอ่อนที่สุด เธอเป็นเพียงนักเรียนธรรมดา ๆ เช่นเดียวกันกับนักเรียนคนอื่น ๆ ซึ่งปกติก็มักไม่มีใครให้ความสำคัญกับเธอ แต่ในชั้นเรียนนี้ เธอรู้สึกได้ว่า เธอได้รับการดูแลจากคุณครูท่านนี้เช่นเดียวกันกับนักเรียนทุกคน “ฉันรู้สึกว่าเป็น ‘ใครบางคน’ ในชั้นเรียน” เธอเล่า “และฉันก็เริ่มรู้สึกมีคุณค่า นั่นเป็นครั้งแรกที่ฉันมีความคิดเช่นนี้ ถ้าฉันเป็นครู ฉันอยากจะเป็นคนแบบท่าน หรือว่าเป็นให้ดีกว่า และนั่นก็คือความรู้สึก ตอนที่ฉันเริ่มคิดที่จะเป็นครู”

มาตามลิมสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ทางด้านการศึกษา ในสาขาวิชาเอกทางด้านเคมี และวิชาโททางด้านคณิตศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยบรูไนดารุสซาลาม ในปี พ.ศ. 2533 และเธอก็ได้เริ่มต้นอาชีพการสอนของเธอในปีเดียวกันนั้น หลังจากสอนในห้องเรียนมา 9 ปี เธอรู้สึกว่าเป็นต้องพัฒนาคุณวุฒิให้ตัวเอง เธอตัดสินใจเข้าเรียนปริญญาโทสาขาวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาและได้สำเร็จการศึกษาในปี พ.ศ. 2543

กว่า 30 ปีของการสอน เธอได้ไปทำการสอนที่โรงเรียนมาแล้ว 4 แห่ง (โรงเรียนมัธยม Awang Semaun โรงเรียนมัธยม Sayyidina Othman โรงเรียนมัธยม Muda Hashim และวิทยาลัย Duli Pengiran Muda Al-Muhtadee Billah) ทุกโรงเรียนเป็นโรงเรียนรัฐบาลที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการสอน มาตามลิมได้สอนนักเรียนในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย และในระดับเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย งานสุดท้ายของเธอคือการสอนในระดับเตรียมเข้ามหาวิทยาลัย (ปีที่ 12 ถึงปี 13)

“ประสบการณ์นี้มีประโยชน์กับฉันจริง ๆ และมันทำให้ฉันมีความเข้าใจปัญหาทางด้าน

พฤติกรรมของนักเรียน ในขณะที่พวกเขากำลังเติบโตขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ ของชีวิตวัยรุ่นของพวกเขา ด้วยเหตุนี้ฉันจึงสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับนักเรียนของฉัน และสามารถสื่อสารกับพวกเขาได้ง่ายขึ้น ข้อดีอีกประการหนึ่งของการที่ได้สอนนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้น Year 7 ถึง Year 13 ก็คือ ฉันรู้วิธีที่จะแนะนำนักเรียนให้เข้าใจแนวคิดใหม่ ๆ โดยเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกันจากสิ่งที่พวกเขารู้ไปยังสิ่งที่พวกเขายังไม่รู้ เนื่องจากฉันตระหนักดีถึงสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ในระดับของช่วงชั้นที่ผ่านมา ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจหัวข้อที่เรียนได้ง่ายขึ้น และทำให้หัวข้อที่นักเรียนได้เรียนนั้นมีความหมายกับนักเรียนมากขึ้น”

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาฉัน มาตามลิม มีหน้าที่ และความรับผิดชอบ ที่แตกต่างกันในโรงเรียนต่าง ๆ เริ่มต้นด้วยการเป็นผู้ช่วยนายทะเบียน ก่อนที่จะได้ย้ายไปเป็นหัวหน้าหมวดวิชา และหัวหน้าคณะกรรมการวิชาต่าง ๆ หัวหน้าฝ่ายพัฒนาด้านวิชาชีพของพนักงาน หัวหน้าโครงการให้คำปรึกษา และกรรมการส่วนการให้คำปรึกษา ด้วยความรับผิดชอบใหม่ที่เธอได้รับ เธอจึงมีโอกาสได้พบกับความท้าทายใหม่ ๆ เสมอ

ความมีใจรักในการสอน

เมื่อมีคนถามมาตามลิมว่า อยู่วงการศึกษามานานแค่ไหนแล้ว? และเคยเบื่อหรือมองหางานอย่างอื่นทำหรือไม่?

“มันอาจเป็นความมีใจรักในการสอนของฉันซึ่งทำให้ฉันก้าวต่อไป” คือคำตอบของเธอ “ฉันรักการสอน ฉันสนุกกับการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในห้องเรียนของฉัน ฉันรู้สึกว่าการเรียนเป็นสถานที่สำหรับฉัน นอกจากนั้น ฉันยังมีความรู้สึกพึงพอใจที่ได้เห็นความสำเร็จในชีวิตของนักเรียน ความชื่นชมจากทั้งนักเรียนและผู้ปกครองก็เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่ทำให้ฉันยังคงอยู่ในอาชีพนี้ บางครั้งแม้เพียงแค่การได้รับการดี ‘ขอบคุณ’ หรือข้อความธรรมดาๆ จากนักเรียนหรือผู้ปกครองก็สามารถทำให้หัวใจของฉันรู้สึกอบอุ่นได้”

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มาตามลิมได้สร้างความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับนักเรียน “ฉันรักนักเรียนของฉัน” เธอกล่าว “ฉันเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า การสื่อสารกับพวกเขานั้นเป็นสิ่งสำคัญ ฉันไม่เพียงแค่อุყกับพวกเขาเท่านั้น ฉันยังรับฟังพวกเขา และสังเกตจากท่าทางที่พวกเขาจะไม่ได้พูดออกมา เพื่อที่จะทำความรู้จักกับพวกเขาให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป”

ฉันได้รับความไว้วางใจจากนักเรียน สำหรับพวกเขาฉันไม่ได้เป็นแค่ครู ฉันสามารถเป็นได้ทั้งแม่และเพื่อนของพวกเขา ฉันอาจไม่ใช่ครูที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสม แต่สำหรับพวกเขา ฉันเป็นคนที่พวกเขาสามารถให้ความไว้วางใจได้ นี่คือวิธีที่ฉันพยายามจะเข้าถึงพวกเขา ด้วยการยื่นมือออกไปหานักเรียนและสัมผัสหัวใจของพวกเขา และเมื่อนักเรียนได้เปิดประตูให้ฉัน การเรียนรู้ก็จะเกิดได้ง่ายยิ่งขึ้น”

นักเรียนที่มีความสุขในชั้นเรียนวิชาเคมี

เตรียมตัวไปสอนในห้องเรียน

“ปกติฉันจะเตรียมแผนการจัดการเรียนการสอนในช่วงสิ้นปีการศึกษา ราว ๆ เดือน พฤศจิกายน ธันวาคม” มาตามลิมกล่าว “เพื่อให้แน่ใจว่าหลักสูตรนั้นจะมีเนื้อหาที่จำเป็นมากพอที่จะใช้สอนได้ครอบคลุมไปทั้งปีการศึกษา และจะมีเวลาเหลือเพียงพอสำหรับการทบทวนและเตรียมตัวนักเรียนเพื่อการสอบ และสำหรับการจัดทำโครงการประจำปี โดยปกติแล้วฉันจะศึกษาเนื้อหารายวิชาอย่างรอบคอบ เพื่อจะทำให้หัวข้อที่จะสอนมีลำดับขั้นตอนอย่างสมเหตุสมผล โดยพิจารณาจากเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนมาแล้วก่อนหน้า และเนื้อหาที่จะใช้สอนต่อเนื่องจากนี้ เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการขาดทักษะหรือ เพื่อที่จะมีความเข้าใจในหัวข้อที่ได้เรียนรู้อย่างถ่องแท้ เมื่อเตรียมแผนงานแล้ว ฉันต้องแน่ใจว่าจังหวะของขั้นตอนในการสอนของฉันสอดคล้องกับแผนงานที่ฉันได้เตรียมไว้”

มาตามลิมเตรียมแผนการสอนแบบรายสัปดาห์ พร้อมคำอธิบายเพิ่มเติมโดยละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับแต่ละบทเรียน แม้จะมีประสบการณ์การสอนมาหลายปี แต่ในแต่ละสัปดาห์เธอก็จะทบทวนบทเรียนแต่ละบท เป็นระยะ ๆ เพราะนักเรียนแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ดังนั้นกลยุทธ์ที่ใช้ก็จะแตกต่างกันเช่นกัน ในกรณีนี้ที่นักเรียนบางคนไม่เข้าใจแนวคิดบางอย่าง เธอจะอธิบายโดยใช้วิธีการต่าง ๆ กัน โดยอาจจะเป็น

ในรูปแบบกลุ่มย่อยหรือแบบตัวต่อตัว

“นอกจากความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระ” เธออธิบาย “ฉันยังพยายามพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมพวกเขาให้พร้อมที่จะเป็นคนที่ดีขึ้น เมื่อพวกเขาได้ออกไปทำงาน” ซึ่งเธอได้จัดให้มีการทำงานกลุ่มขึ้นในชั้นเรียนเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการโต้ตอบ การอภิปรายปัญหาที่กำหนด การตั้งคำถามซึ่งกันและกัน และการปรับเปลี่ยนแนวคิด ด้วยวิธีการเช่นนี้ นักเรียนจะสามารถเชื่อมโยงความคิดหรือแนวความคิดและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของพวกเขาได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถช่วยเปลี่ยนผู้เรียนที่เคยเฉื่อยเมยให้เป็นนักคิดที่กระตือรือร้น และด้วยการทำงานแบบเป็นกลุ่มนี้ ความสัมพันธ์ของนักเรียนจะแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทุกคนประสบความสำเร็จ แทนที่จะแค่ทำให้ตัวเองสำเร็จเท่านั้น “นี่คือรูปแบบของทัศนคติ และทักษะการทำงานร่วมกัน ที่ฉันต้องการปลูกฝังให้นักเรียนของฉันเสมอมา”

นักเรียนช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม

อะไรที่ทำให้ครู เป็นครูที่ดีขึ้น?

มาตามลิมคิดอยู่ครู่หนึ่ง ขณะที่เธอนั่งอยู่ในห้องเรียน “ฉันรู้สึกอย่างแรงกล้าว่า สิ่งที่ทำให้ฉันเป็นครูที่ดีขึ้นในวันนี้ ก็คือการสังเกตการณ์ในห้องเรียน ด้วยเหตุนี้ ฉันจึงไม่ได้หมายความว่าแค่การที่เราจะตรวจสอบผู้อื่นเท่านั้น แต่ยังหมายความว่ารวมถึงการถูกตรวจสอบโดยผู้อื่นด้วย”

ในครั้งแรกที่เธอถูกขอให้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับวิชาเคมี วิชาชีววิทยา และวิชาฟิสิกส์ เธอก็เคยมีปัญหาในการนำเสนอแนวคิดทางฟิสิกส์ซึ่งไม่ใช่สาขาวิชาของเธอ เพื่อที่จะเอาชนะข้อบกพร่องนี้เธอได้ขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญรวมถึงเพื่อนครูและขอให้พวกเขาได้มานั่งสังเกตการณ์ดูว่าในห้องเรียน จะนำเสนอแนวความคิดเพื่อช่วยในการเตรียมความพร้อมได้อย่างไร เธอจะทำเช่นนี้ โดยจะปรับเปลี่ยนเล็กน้อยตามความจำเป็นเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนของเธอ การสังเกตการณ์ในคาบเรียนของผู้อื่นทำให้เธอได้เรียนรู้วิธีการสอนต่าง ๆ สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ในปีต่อ ๆ มา เธอพบว่าเธอไม่เพียงแต่เรียนรู้จากการสังเกตการณ์ในชั้นเรียนจากครูที่อาวุโสกว่าเท่านั้น แต่ยังเรียนรู้จากครูที่อายุน้อยกว่าด้วย “คนรุ่นใหม่กำลังประสบพบเจอกับการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ล่าสุด และในสมัยของเรา การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษานั้น ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในเรื่องการเรียนการสอนแต่อย่างใด” เธอกล่าว “ฉันกำลังเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากพวกเขา”

ครูหลายคนอาจจะรู้สึกไม่สบายใจเมื่อถูกคนอื่นเข้ามาในเทศก์การเรียนการสอนในชั้นเรียนของพวกเขา “ฉันเองถูกเจ้าหน้าที่จากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าแผนก และครูพี่เลี้ยง เข้าในเทศก์การสอนมาแล้วอย่างนับครั้งไม่ถ้วน” เธอกล่าว “ข้อดีของการถูกในเทศก์การสอนนั้นข้างเป็นสิ่งที่ยอดเยี่ยม ข้อดีเกี่ยวกับการในเทศก์ก็คือ ฉันจะได้รับคำติชมจากผู้เข้ามาสังเกตการณ์ ไม่เพียงแต่สิ่งที่เป็นไปด้วยดีเท่านั้น ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ ฉันจะได้สามารถปรับปรุงตัวเองได้ ซึ่งสิ่งนี้ส่งผลดีต่อคุณภาพการสอนของฉัน และช่วยให้ฉันประสบความสำเร็จในอาชีพการสอนมากขึ้น”

พัฒนาศักยภาพนักเรียน

สำหรับมาตามลิ้ม คุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่คุณต้องมีคือความสามารถในการสำรวจศักยภาพของนักเรียนและการเพิ่มพูนศักยภาพอย่างสูงสุด “นักเรียน ไม่สมควรที่จะถูกทิ้งไว้ข้างหลัง” เป็นคำพูดที่เธอมักพูดเสมอ

นักเรียนคนหนึ่งของเธอถูกมองว่าเป็น ‘นักเรียนที่เรียนช้า’ หลายคนมองว่าเขาเป็น ‘เด็กที่สิ้นหวัง’ เขาพยายามดิ้นรนอย่างมากที่จะตามให้ทัน มาตามลิ้มพยายามช่วยเขา โดยการ “เรียนแบบประกบตัวต่อตัวเป็นระยะเวลา สองสามเดือน โดยการใช้เวลาที่ว่างจากการเรียนเกือบทั้งหมด สิ่งนี้ได้สร้างความประหลาดใจให้กับทุกคน เขาทำคะแนนได้ ‘A’ ในการสอบ ‘AS’ และมีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น เขายังคงทำงานเรียนหนัก และแสวงหาความช่วยเหลือเมื่อใดก็ตามที่เขามีปัญหา ในการสอบ ‘A-Level’ และในครั้งสุดท้าย เขาก็สอบได้ ‘A’ อีกครั้งหนึ่ง เธอจึงรู้สึกทึ่งว่าจริง ๆ แล้วเขาไม่ใช่เด็กที่เรียนช้า แต่เขาแค่กำลังพยายามดิ้นรนในตอนเริ่มต้น มันเป็นเพราะว่าเขาไม่ได้มีพื้นฐานที่ดีตั้งแต่เริ่มแรก การสอนแบบ ‘ตัวต่อตัว’ ได้ช่วยปูพื้นฐานให้เขาสามารถยืนหยัดได้ด้วยตัวเอง

“ในฐานะครู เราต้องสามารถสำรวจศักยภาพของนักเรียน และเพิ่มศักยภาพให้นักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างสูงสุด เราไม่ควรละทิ้งนักเรียนคนใดคนหนึ่ง ไปอย่างง่าย ๆ ” เธอพูด “ฉันได้พบกับนักเรียนคนนี้เมื่อปีที่แล้ว และรู้สึกยินดีที่ได้รู้ว่า เขาได้รับทุนเรียน ในหลักสูตรวิศวกรรมเคมีในประเทศเยอรมนี หลังจากที่เขาสำเร็จการศึกษาระดับเอ (A) จากโรงเรียนของ

และในทุกวันนี้ เขาได้เข้าทำงานในบริษัทปิโตรเลียม สิ่งที่น่าประทับใจยิ่งกว่านั้นก็คือ เขาพาภรรยาและลูกมาเยี่ยมเยียนฉัน และบอกกับภรรยาว่า เขาคงทำไม่ได้ถ้าไม่มีครูอย่างฉัน”

มันไม่ใช่เรื่องง่าย ที่จะมีความเชี่ยวชาญในวิชาเคมี มาตามลิมพูดถึงนักเรียนที่อ่อนวิชาเคมีและกำลังจะเลิกเรียนวิชานี้ สำหรับนักเรียนเหล่านี้ เธอจะแบ่งพวกเขาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และคอยแนะนำพวกเขาด้วยความอดทนอย่างมาก เริ่มต้นด้วยการทำงาน ที่ปกติแล้วพวกเขาสามารถจัดการได้เอง ก่อนที่จะค่อย ๆ เพิ่มระดับความยากในโจทย์ปัญหาที่มอบให้กับพวกเขาด้วยวิธีนี้ พวกเขาเริ่มสร้างความมั่นใจกับเรื่องการเรียน โดยเต็มใจที่จะตอบคำถามที่ท้าทายความสามารถโดยไม่กลัวว่าจะล้มเหลวหรือถูกปฏิเสธ “พวกเขาอาจจะไม่ได้เก่งในเรื่องนั้น แต่พวกเขากำลังก้าวไปสู่การปรับปรุงตัวเองครั้งใหญ่ การเรียนรู้แบบให้ความร่วมมือกัน ในระหว่างเพื่อนฝูงนั้น ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายกลุ่ม และจะช่วยเพิ่มความมั่นใจ ในการเรียนรู้ และฉันภูมิใจที่จะบอกว่า นักเรียนหลายๆ คนตอนนี้กลายเป็นครูสอนวิชาเคมี วิศวกรเคมี นักเคมี และเภสัชกร”

กระบวนการเรียนรู้

“ฉันไม่ใช่ครูที่เก่งด้านไอที” มาตามลิมสารถภาพ “จุดแข็งของฉันในการสอน ก็คือฉันสามารถทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างมากภายในห้องเรียน โดยผ่านขั้นตอนในการกลุ่มการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม” เธอได้สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้นักเรียนตั้งคำถาม หรือ อภิปรายกันเองในระหว่างการนำเสนอ การทำเช่นนี้จะทำให้นักเรียนมีสมาธิ ในขณะที่คนอื่นๆ กำลังนำเสนอเพื่อกระตุ้นให้พวกเขาได้คิดพิจารณามุมมองของผู้อื่นอย่างไตร่ตรอง และจะไม่ยอมรับสิ่งที่ถูกนำเสนออย่างไม่ได้พิจารณาให้ถี่ถ้วน บทเรียนเป็นแบบโต้ตอบ โดยพยายามเชื่อมโยงการเรียนรู้กับสถานการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง การสร้างอารมณ์ขันนั้น จะเข้ามาช่วยลดความเครียดให้ตัวบทเรียน

สำหรับมาตามลิม กระบวนการเรียนรู้ไม่มีวันสิ้นสุด แม้จะสอนมาประมาณ 30 ปีแล้ว เธอก็ยังรู้สึกว่าการเรียนรู้จากผู้อื่น โดยเฉพาะจากเพื่อนร่วมงานของเธอ

“โลกกำลังเปลี่ยนแปลง” เธอกล่าว “สิ่งที่เคยเป็นความจริงเมื่อ 20 ปีที่แล้ว บางครั้งก็ไม่มี ความจำเป็นอีกต่อไปในโลกปัจจุบัน”

ทฤษฎีใหม่มากมายเริ่มผลิดอกออกผลแล้ว เราจะอยู่หนึ่ง ๆ ไม่ได้ ฉันต้องคอยอัปเดต พัฒนาการล่าสุดเป็นระยะ ๆ โดยเฉพาะด้านการสอนและวิชาที่ต้องสอน การพัฒนาวิชาชีพของครู เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับพวกเขา ในการติดตามพัฒนาการต่าง ๆ ผ่านความคิดริเริ่มของเราเอง ผ่านการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน โดยการเข้าร่วมสัมมนา และการร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้เราได้ค้นพบหนทางและวิธีการ ในการที่จะยกระดับตนเอง”

“ฉันวัดความสำเร็จของฉันในฐานะครูได้อย่างไร ฉันคิดว่าฉันทำให้นักเรียนตั้งหน้า ตั้งตา รอชั้นเรียนของฉัน และสนุกกับขั้นตอนในการสอนของฉัน นั่นถือว่า เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จอยู่แล้ว ความสามารถในการดำเนินการบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ และมีความก้าวหน้า ก็ถือว่าการประสบความสำเร็จเช่นกัน ที่สำคัญไปกว่านั้น ความสามารถของฉัน ในการสร้างผลกระทบอย่างมากมายต่อชีวิตของนักเรียน และสร้างความแตกต่างให้กับพวกเขาก็คือความสำเร็จ การได้รับการยอมรับเป็นสิ่งที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพวกเขาได้รับปริญญา ฉันคิดว่าสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด เป็นประสบการณ์การสอนที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่ฉันมีในฐานะที่เป็นครู”

ระบบการศึกษาในบรูไนดารุสซาลาม

บรูไนดารุสซาลามเป็นประเทศที่เล็กที่สุดในอาเซียน ตั้งอยู่บนชายฝั่งทางเหนือของเกาะบอร์เนียว ตามแนวทะเลจีนใต้ ที่ล้อมรอบด้วยรัฐซาราวักของประเทศมาเลเซีย

ระบบการศึกษาได้รับการจัดการโดยกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้รับโครงสร้างในปี พ.ศ. 2517 สถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนทั้งหมดอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2527 สถาบันการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งหมดเป็นไปตามหลักสูตรทั่วไปที่กำหนดไว้ พลเมืองทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาในทุกระดับ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ปัจจุบัน มีการใช้ระบบทวิภาษา – หรือระบบสองภาษา ที่ใช้ทั้งภาษามาเลย์และภาษาอังกฤษในโรงเรียน เนื่องจากประชากรในประเทศมีน้อย ครูส่วนใหญ่จึงเป็นผู้ที่อพยพโยกย้ายมาจากประเทศอังกฤษ ออสเตรเลีย หรือประเทศเพื่อนบ้านในแถบเอเชีย ซึ่งมาอยู่อาศัยกันเป็นระยะเวลานาน ๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา ครูโรงเรียนเอกชนทุกคนต้องขึ้นทะเบียนกับกระทรวงฯ เนื่องจากมรดกทางวัฒนธรรมในศาสนาอิสลามของประเทศ และการปกครองโดยสถาบันพระมหากษัตริย์ ปรัชญาการศึกษาอย่างเป็นทางการของบรูไนจึงเน้นที่องค์ประกอบในคำสอนของคัมภีร์อัลกุรอาน เช่น ความกตัญญูและความศรัทธา ร่วมกับความจงรักภักดีต่อสุลต่าน ในขณะที่เดียวกัน การที่ประเทศได้เคยอยู่ภายใต้การปกครองของสหราชอาณาจักรในอดีต การใช้หลักสูตรและโครงสร้างการศึกษาจึงได้นำแบบอย่างมาจากระบบการศึกษาของสหราชอาณาจักร

การศึกษาสำหรับเด็กในประเทศ เริ่มต้นเมื่อเด็ก ๆ อายุครบ 5 ขวบ เด็ก ๆ จะเข้าเรียนก่อนวัยเรียนเป็นเวลาหนึ่งปี เพื่อให้ได้มีการปูพื้นฐานและสร้างบุคลิกภาพ และการพัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์ และเพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษาในบรูไนดารุสซาลาม

การศึกษาระดับประถมศึกษาจะใช้เวลาทั้งหมด 6 ปี จึงจะสำเร็จการศึกษา ผู้เรียนจะต้องผ่านช่วงประถมศึกษาตอนต้นไม่ต่ำกว่า 3 ปี (ปีที่ 1 ถึงปีที่ 3) และจะใช้ระยะเวลาในการเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายอีก 3 ปี (ปีที่ 4 ถึงปีที่ 6) เมื่อสิ้นสุดปีที่ 6 ผู้เรียนจะต้องได้รับการประเมินในระดับประถมศึกษาหรือ Penilaian Sekolah Rendah (PSR) ซึ่งระบบนี้จะประเมินความเหมาะสมของนักเรียน เพื่อการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา และจัดหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับระดับความสามารถในการเรียนรู้ แนวโน้ม และความสามารถของพวกเขา นักเรียนทุกคนที่ได้รับคะแนน A 5 ตัวใน PSR มักจะถูกส่งไปเรียนในสถาบันการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

แผนการจัดการเรียนมีทั้งหมด 2 แผน ซึ่งรวมถึงผู้เรียนที่มีความต้องการด้านการศึกษาพิเศษ ได้แก่ แผนการศึกษารายบุคคล (IEP) และแผนการศึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยน (REP) ซึ่งแผนเหล่านี้ จะสามารถปรับเปลี่ยนและ/หรือ ปรับหลักสูตรตามความต้องการและความสามารถของนักเรียนดังกล่าว

IEP นั้นเป็นแผนการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะเชื่อมโยงไปถึงการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนตามลักษณะของความต้องการพิเศษส่วนบุคคลของพวกเขา ในทางกลับกัน REP มีไว้สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ทักษะ/ความรู้พื้นฐานเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาคณิตศาสตร์ การอ่าน และการเขียน

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรัฐในดาร์ซาลาม

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มี 4 โปรแกรม/สาขาที่มีโครงสร้างที่ออกแบบเพื่อให้ตรงกับความสามารถและความสนใจในการเรียนรู้ในระดับนี้ ซึ่งผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาใช้เวลาเรียนประมาณ 4-5 ปี โดยในช่วง 2 ปีแรกนักเรียนจะเรียนหลักสูตรแกนกลางและจะได้เลือกโปรแกรม/สาขาการเรียนทั้ง 4 สาขา ดังนี้

แผนการเรียนทั่วไป

เหมาะสำหรับผู้เรียนที่ต้องการเน้นด้านวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เวลาเรียนประมาณ 5 ปี และจะเข้าศึกษาระดับชั้นวิทยาลัยซึ่งต้องสอบวัดระดับมาตรฐานของเคมบริดจ์ (BC GCE 'O' Level) เมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 11 สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนที่ดีมากในชั้นปีที่ 8 อาจใช้เวลาเรียนเพียง 4 ปี แล้วก็สามารถเข้าศึกษาต่อที่ระดับ BCGCE 'O' เมื่อจบการศึกษาในระดับชั้นปีที่ 10

แผนการเรียนแบบประยุกต์

เหมาะสำหรับผู้เรียนที่เน้นด้านวิชาชีพ ซึ่งในการเรียนการสอนจะเน้นการทำโครงการและฝึกปฏิบัติเป็นหลัก เมื่อจบการศึกษาผู้เรียนก็จะเข้าสู่ภาคอาชีพศึกษาซึ่งผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพทางอาชีพศึกษา ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้พื้นฐานควบคู่ไปกับทักษะด้านอาชีพศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดไปในระดับอุดมศึกษาได้ ทั้งนี้ผู้เรียนจะสามารถเลือกแผนการเรียนเฉพาะทางได้เมื่อศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 9

แผนการเรียนรู้เฉพาะทาง

เหมาะสำหรับนักเรียนที่มีทักษะและพรสวรรค์ซึ่งวัดจากผลงานอันยอดเยี่ยมในแต่ละทักษะสาขาวิชา หลักสูตรนี้ออกแบบเพื่อส่งเสริมทักษะ ความรู้เฉพาะทางให้แก่เด็กที่มีความเป็นเลิศอยู่แล้วในสาขาวิชานั้น ๆ โดยจะเรียนรู้เนื้อหา ผ่านกิจกรรมและการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้เข้าใจในวิชานั้น ๆ ได้ในเชิงลึก ทั้งนี้ แผนการเรียนรู้เฉพาะทางนับเป็นโอกาสที่ดีที่นักเรียนจะได้ยกระดับความรู้ ความเชี่ยวชาญ เพื่อนำไปผสมผสานกับวิชาหรือทักษะความรู้พื้นฐาน และจะมีการวัดผลที่แสดงถึงจุดเด่นของนักเรียนและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนได้อย่างแท้จริง

แผนการเรียนรู้สำหรับผู้ที่มีความต้องการการศึกษาพิเศษ

แผนการเรียนนี้ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษสืบเนื่องมาจากการจัดทำแผนการศึกษารายบุคคล (IEP) ในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งหนึ่งในแผนการเรียนที่ถูกนำมาใช้จัดการเรียนการสอนต่อในระดับมัธยมศึกษา คือ แผนการเรียนเตรียมอาชีพศึกษา แผนการเรียนนี้จะใช้เวลาเรียนประมาณ 5 ปี โดยผู้เรียนจะได้เรียนในสาขาที่ตรงกับความต้องการ จุดประสงค์ของแผนการเรียนดังกล่าวคือ การเพิ่มพูนทักษะการใช้ชีวิต ทักษะทางสังคม และทักษะทางวิชาการ ควบคู่ไปกับการฝึกฝนทักษะพื้นฐานในการทำงานเพื่อให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์เพียงพอและเหมาะสมที่จะนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคต

<https://www.studycountry.com/guide/BN-education.htm>

หนังสืออ้างอิงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบความร่วมมือ:

<https://www.teachervision.com/professional-development/cooperative-learning>

www.co-operation.org/what-is-cooperative-learning/

2

การเรียนรู้แบบหลากหลาย

ดี โสพอน

กัมพูชา

“การเรียนรู้คือกระบวนการในการได้มาซึ่งความรู้ และ ความเข้าใจใหม่ๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า...ควบคู่ไปกับการ คิดและการสร้างสรรค์”

กว่าทศวรรษนับจากช่วงปี ค.ศ. 1990 ซึ่งเป็นเวลาหลังจากการล่มสลายของระบอบการปกครองของเขมรแดงที่ได้ก่อความหายนะให้แก่ประเทศชาติ ณ เวลานั้นประเทศอยู่ในยุคที่มีตมยั้งขึ้น เมืองต่าง ๆ ได้กลายเป็นเมืองที่รกร้างว่างเปล่า เนื่องจากผู้คนถูกส่งไปเป็นแรงงานในชนบทเป็นจำนวนมาก ทั้งผู้เชี่ยวชาญ ครู และประชาชนที่มีการศึกษาถูกจับกุมไปและถูกสังหาร เมื่อสิ้นสุดช่วงเวลา 5 ท้าปีอันแสนสั้น ประชากรกว่าหนึ่งในสามได้ถูกสังหารด้วยระบอบการปกครองที่เหมือนกับเป็นฆาตกรสังหารหมู่ นี่คือสภาพแวดล้อมที่คุณครูดีโสพอน เติบโตขึ้นมาในฐานะครู อันเป็นความหวังสำหรับอนาคต

ครูดี โสพอนเกิดมาในครอบครัวชาวนา แม้ว่าพ่อของเธอจะทำงานที่กรมศิลปากร และใช้เวลาในการสอนพระภิกษุหนุ่มในวัด “ครอบครัวของเราชอบการเรียนรู้” เธอเล่า “ที่บ้าน พ่อและแม่ โดยเฉพาะพ่อของฉัน ท่านจะใช้เวลาในการสอนหนังสือให้กับฉันทุกคืน ฉันจึงได้เรียนรู้นอกโรงเรียนก่อนไปโรงเรียน และด้วยความที่เข้าใจในบทเรียนนั้น ฉันจึงสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ให้เพื่อนร่วมชั้นฟังได้ ความรู้สึกรักการสอนนั้นอยู่ในใจฉันเสมอ ฉันต้องการช่วยถ่ายทอดสิ่งที่ฉันรู้ให้กับผู้อื่น โดยเฉพาะคนที่ไม่รู้หนังสือ ฉันอยากช่วยประเทศของฉัน ฉันจึงได้ตัดสินใจเป็นครูตั้งแต่วัยเด็ก”

ตอนเด็ก ๆ ครูโสพอนชอบเล่นบทบาทสมมติเป็นครู เธอจะสอนเพื่อนของเธอในหมู่บ้าน เมื่อเธอไปเรียนในระดับมัธยมศึกษา เธอก็จะอาสาสอนเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นที่เรียนอ่อนกว่าและส่วนใหญ่มากจากชนบท คนที่โตกว่ารอบ ๆ ตัวเธอมักเริ่มพูดถึงเธอในนาม Krou Tauch (แปลว่า ครูเล็ก)

เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ครูโสพอนก็ได้สอบเข้าเรียนในหลักสูตร 2 ปีที่โรงเรียนการฝึกหัดครู

ณ โรงเรียนที่จังหวัดกำแพงฯ เธอได้เรียนวิชาทั่วไป โดยเน้นที่วิชาจิตวิทยา และการสอนเป็นหลัก ในปี พ.ศ. 2539 เธอได้รับประกาศนียบัตรการสอนระดับประถมศึกษา ซึ่งทำให้เธอได้เข้าสอนในระบบโรงเรียนของรัฐบาลได้

นอกจากนี้ พี่น้องของคุณครูโสพอนก็ยังเป็นครูอีกด้วย น้องสาวของเธอเป็นครูสอน คณิตศาสตร์ ส่วนพี่ชายของเธอเป็นครูสอนจิตวิทยาที่โรงเรียนฝึกหัดครู

เตรียมตัวไปเรียน

ปีการศึกษาในกัมพูชาเริ่มต้นตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนสิงหาคมของทุกปี เวลาเรียนที่โรงเรียน คือ วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ตั้งแต่ 07:00 น. ถึง 16:30 น. ซึ่งโรงเรียนจะมี พักกลางวัน ระหว่างเวลา 11:00 น. ถึง 14:00 น. เพื่อให้นักเรียนได้กลับบ้านและรับประทานอาหารกลางวัน

ครูโสพอนสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนประถมคำเรครอง (Kumrou Krong) ในจังหวัดกำแพงฯ ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของกัมพูชาใกล้กับทะเลสาบทางเกิลสาบซึ่งเป็น ทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่ไหลลงสู่มแม่น้ำโขงอันยิ่งใหญ่ โดยผ่านแม่น้ำโตนเลสาบ ในฐานะครู ประถม เธอนึกถึงวิธีที่เธอจะทำให้ห้องเรียนเป็นเหมือนงานเทศกาลและมีพลัง เพื่อให้เด็ก ๆ รู้สึกตื่นตัวไปกับการเรียนรู้ เธอมักตกแต่งห้องเรียนให้น่าสนใจและแลดูสบายตาด้วยโปสเตอร์ แผนภูมิติดผนัง และงานศิลปะ

ในการเตรียมความพร้อมสำหรับปีการศึกษาใหม่ คณะครูของโรงเรียนประถมศึกษา คำเรครอง (Kumrou Krong) จะประชุมกัน เพื่อที่จะศึกษาหลักสูตรและจัดทำแผนงานประจำปี พวกเขาปรับปรุงแผนการสอนแบบเก่า และเตรียมบันทึกการสอนทั้งแบบกลุ่ม และเป็น รายบุคคล ครูโสพอนเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่เข้ามาใหม่ทั้งประวัติภูมิหลังของนักเรียน และของผู้ปกครอง ในการสื่อสารกับผู้ปกครองนั้น เธอใช้ Facebook และ Telegram เพื่อสร้าง เป็นกลุ่มแชทให้พวกเขา

บทเรียนที่เตรียมเป็นรายสัปดาห์เหล่านี้ จะถูกเขียนขึ้นเพิ่มเติมเข้าไปในแผนการสอน ประจำวัน แต่ละแผนการสอนมีความสัมพันธ์กับประเด็นหลักในหลักสูตร “ฉันจะเปลี่ยนบทเรียน ถ้าเด็ก ๆ ของฉันมีปัญหาในการเรียนรู้บทเรียนนั้น ๆ ” ครูโสพอนกล่าว “สิ่งสำคัญก็คือ พวกนักเรียนทั้งหมดจะได้เรียนรู้ประเด็นหลัก ๆ ของบทเรียน และจะไม่ถูกทิ้งไว้ข้างหลัง”

เพื่อให้เกิดความสนใจในสิ่งที่ว่านี้ เธอเตรียมบทเรียนแต่ละบทเรียนไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะได้ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการการสอน และสิ่งที่เธอต้องการให้นักเรียน ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนของเธอให้ได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด สำหรับในระดับประถมศึกษานั้น ครูจะต้องทำสื่อการสอนของตนเองเป็นจำนวนมาก ด้วยบุคลิกที่สร้างสรรค์ ครูโสพอน วางแผนว่าจะจัดห้องเรียนที่เต็มไปด้วยนักเรียนจำนวน 60 คน ให้มีพื้นที่ที่เพียงพอสำหรับ นักเรียนรุ่นใหม่ที่มีความกระตือรือร้น “ฉันคิดถึงสถานศึกษา” เธอกล่าวอย่างครุ่นคิด “และ

วิธีการที่จะทำให้พวกเขามีส่วนร่วมในการเรียนรู้” เธอใช้อุปกรณ์และกลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย รวมถึงเกม การเล่นสวมบทบาท และเกมปริศนาคำทาย

ตั้งแต่เธอเริ่มเป็นครูประจำชั้นเมื่อสองทศวรรษที่แล้ว เธอได้พัฒนาวิธีการสอนของตนเอง และได้แบ่งปันกับครูคนอื่นๆ ทุกๆ สัปดาห์ที่ 4 ของทุกเดือน เธอจะจัดให้ครูคนอื่นๆ เข้าร่วมในการสอนแบบจำลองในโรงเรียนของเธอ ซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและการกีฬา (MEYS) และนอกจากโรงเรียนรัฐบาลแล้ว โครงการดังกล่าวยังได้ถูกเผยแพร่ออกไปไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยองค์กรพัฒนาเอกชนในจังหวัดอื่น ๆ ในประเทศอีกด้วย หนึ่งในโครงการนี้ก็คือ วิดีโอการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อรับมือกับวิกฤตโควิด-19 เพื่อแสดงให้เห็นถึงครูคนอื่นๆ โดยเฉพาะครูในชนบทได้สังเกตเห็นถึงสิ่งที่พวกเขาควรค้นหาและปฏิบัติตามซึ่งเป็นเทคนิคใหม่ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนทางไกล การเว้นระยะห่างทางสังคม และมาตรการป้องกันอื่น ๆ เพื่อความปลอดภัยของเด็กนักเรียน “ในกระบวนการนี้” เธออธิบาย “เราหวังว่าจะได้เปลี่ยนแปลงวิธีการคิดแบบเก่า และยกเลิกการใช้วิธีการ และรูปแบบการสอนแบบเก่า”

วิธีการใหม่มักรวมถึงวิธีการทำสื่อการสอนและวิธีการใช้สื่อต่าง ๆ ครูโศพอนใช้เวลาในการบันทึกความคิด และประสบการณ์ของเธอลงในหนังสือที่ครูคนอื่นๆ อาจเห็นว่าเป็นประโยชน์ หนังสือเล่มหนึ่ง คือ “รูปแบบการสอนในวิชา 4 วิชา” ซึ่งได้แก่ วิชาภาษาเขมร วิชาคณิตศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา และวิชาวิทยาศาสตร์ จากประสบการณ์การเป็นครูชั้นนำ ทำให้เธอกลายเป็นแหล่งข้อมูล และวิทยากรบรรยายไปทั่วประเทศ

การเรียนรู้คืออะไร?

สำหรับครูโสพอน การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการได้มาซึ่งความเข้าใจและความรู้ใหม่ ๆ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การชิม และการสัมผัส ควบคู่ไปกับ “การคิดและการสร้างสรรค์”

“เมื่อเด็กกำลังเรียนรู้อะไรบางอย่าง ซึ่งสิ่งที่เรียนรู้มันคืออะไรก็ได้” เธอกล่าว “เราสามารถเห็นจากสายตาของพวกเขาในขณะที่กำลังติดตามครู เราสามารถสัมผัสได้จากกิจกรรมที่พวกเขาทำ ๆ กำลังทำว่า พวกเขาจะถามคำถามอย่างไร วิธีการที่พวกเขายกมือขึ้นก่อนที่จะพูด พวกเขาให้ความสนใจในขณะที่เรียนอยู่หรือไม่”

การจัดหาสื่อการเรียนให้เพียงพอถือเป็นข้อจำกัดที่แท้จริงสำหรับชั้นเรียนขนาดใหญ่ ในโรงเรียนของกัมพูชา พวกนักเรียนมีสื่อการเรียนเพียงพอที่จะใช้ในชั้นเรียน และทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่วางแผนไว้หรือไม่

เมื่อพบเด็กที่ไม่เรียน ครูโสพอนก็ครุ่นคิดอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับรูปแบบการสอนของเธอ และความรู้สึกลูกที่นักเรียนอาจมีต่อวิชานี้ “ฉันลองใช้กลยุทธ์บางอย่างเพื่อเข้าถึงเด็กเหล่านี้” เธอกล่าว “สำหรับนักเรียนที่รู้สึกกลัวหรือถูกทำให้กลัวโดยตัวของบทเรียน ฉันจะใช้การสื่อสารที่เป็นมิตร เพื่อบรรเทาความวิตกกังวลของพวกเขา บางครั้งฉันก็กลายเป็นเพื่อนสนิทที่พวกเขาสามารถพูดคุยปรึกษา และขอความช่วยเหลือได้”

อย่างไรก็ตาม มีบางครั้งที่เราขอยอมรับว่าครูก็คือตัวปัญหา เมื่อครูไม่มีความคิดสร้างสรรค์ การสอนจะกลายเป็นเหมือนเครื่องจักร และนักเรียนก็จะรู้สึกเบื่อหน่ายกับการสอนรูปแบบเก่า “ครูควรเปลี่ยนวิธีการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ชั้นเรียนมีความสุข และอยากเรียนรู้” เธอกล่าว นักเรียนจะได้รับมอบหมายงาน และการบ้านที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเพื่อให้เด็กนักเรียนสามารถรู้สึกได้ถึงความสำเร็จของตัวเอง เมื่อย่างนั้นเสร็จสิ้น ความรู้สึกของการปฏิบัติตามคำสั่งและการทำงานให้สำเร็จนั้นล้วนเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเรียนรู้

การเรียนรู้จะต้องมีตัวชี้วัด ในการดำเนินในเรื่องนี้ครูโสพอนจะทดสอบนักเรียนโดยตรง โดยการตั้งคำถามเพื่อถามนักเรียนในแต่ละบทเรียน และให้นักเรียนเขียนก่อนที่จะมีการเริ่มบทเรียนใหม่ในแต่ละเดือน รวมทั้งมีการทดสอบรายเดือน สำหรับในแต่ละภาคการศึกษานั้น ก็จะมีการสอบประจำภาคการศึกษา และเมื่อสิ้นปีการศึกษาก็จะมีการสอบปลายภาค

ในระบบการศึกษาของกัมพูชาจะมีรางวัลสำหรับนักเรียนดีเด่นระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้มาจากการที่นักเรียนได้เข้าแข่งขันกับนักเรียนในระดับชั้นเดียวกันทั้งภายในโรงเรียนของตัวเอง และกับโรงเรียนอื่น ๆ ทั่วประเทศ นักเรียนบางคนก็เก่งกว่านั้น ก็อาจจะได้ไปเข้าร่วมการแข่งขันทางวิชาการร่วมกับนักเรียนต่างชาติ สำหรับในโรงเรียนประถมศึกษา เช่น โรงเรียน

ประถมศึกษาค่าเราครองนั้นจะจัดให้มีการแข่งขัน โดยเริ่มจากต้นจากนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 โดยแข่งขันกับนักเรียนระดับในชั้นเดียวกัน เพื่อรับเหรียญและรางวัล

“ความพึงพอใจสูงสุดของฉันในการสอนก็คือ เมื่อนักเรียนเติบโตขึ้นมาอย่างมีความรู้และมีความมีคุณธรรม” เธอยิ้ม “และนั่นก็คือ ตอนที่ฉันรู้ว่าพวกเขามีโอกาสทำงานที่ดีทำในอนาคตและจะได้ใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบายและสงบสุขในสังคม ครูจะดูแลลูกศิษย์ไปจนกว่าพวกเขาจะได้งานที่ดี”

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาในฐานะครู ครูโสพนอนได้รับรางวัลมากมาย นอกจากการยอมรับจากชุมชนของเธอสำหรับความสำเร็จของนักเรียนแล้ว เธอยังได้รับรางวัลระดับประเทศจากกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬา และจากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

นายกรัฐมนตรีกัมพูชา

นอกจากนี้ ครูโสพนอนยังเป็นวิทยากรผู้ฝึกอบรมระดับประเทศที่ได้เดินทางไปทั่วประเทศ เพื่อจัดทำการศึกษาเชิงปฏิบัติการให้กับคุณครู และเธอยังได้เขียนหนังสือเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวประสบการณ์การเป็นครูของเธอ และเริ่มที่จะเตรียมวิถีการสอนที่เหมาะสมกับช่วงที่มีโรคโควิด19 ระบาด เพื่อที่จะได้เผยแพร่สิ่งที่เธอรู้ ครูโสพนอนกำลังเริ่มศึกษาระดับปริญญาโท ด้านการศึกษาที่ Bright Hope Institute ในจังหวัดกำปงชนังของเธอ

ในส่วนของการจัดการกับห้องเรียนที่แออัดซึ่งมีนักเรียนจำนวนมาก “มีนักเรียน 60 คนในชั้นเรียนของฉัน” เธอชี้ให้เห็นว่า “นักเรียนของฉันมาจากบ้าน ชุมชนที่มีมาตรฐานการครองชีพ ความรู้ เจตคติ และนิสัยที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ ฉันจึงมีปัญหาในการเตรียมบทเรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้แก่พวกเขา แม้ว่าตอนสิ้นปีการศึกษาพวกเขาจะสามารถสอบผ่านได้คะแนนเต็มร้อยละ 100 แต่พวกเขาก็ยังคงได้รับความรู้ และมีระดับจริยธรรมที่ต่างกัน”

การออกจากโรงเรียนกลางคันนั้นไม่ใช่เรื่องแปลกในกัมพูชา ความท้าทายของเรื่องนี้ก็คือ การสนับสนุนให้ผู้ปกครองสามารถทำให้ลูกๆ ของพวกเขาได้เรียนอยู่ในโรงเรียนจนกว่าจะเสร็จสิ้นปีการศึกษา “เหตุผลที่ฉันต้องการที่จะทำเหล่านี้ ก็เพราะว่าฉันต้องการให้พวกเขามีความกล้าหาญ ต่อสู้ดิ้นรนจนประสบความสำเร็จ มีความพยายาม ความร่วมมือกัน และสามัคคี และมีความรักซึ่งกันและกัน”

ในฐานะครู ครูโสพนอนมีความตระหนักถึงมาตรฐานของตัวเองในการที่จะหาวิธีการปรับปรุงข้อที่ยังบกพร่องในการสอน และพยายามแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น “ฉันพยายามที่จะแข่งขันทัดกับการสอนของฉัน” เธอกล่าว “ฉันจะต้องเตรียมงานให้พร้อมก่อนการเรียนการสอนแต่ละวิชา” แผนการสอน วิธีการ สื่อการเรียน เกม และพื้นที่การเรียนรู้ในห้องเรียน เป็นสิ่งที่เธอเตรียมไว้ล่วงหน้าในแต่ละบทเรียน เธอเตรียมคำถามจากง่ายไปหายากโดยการใช้ความ

ยึดหยุ่นในการสอนด้วยคำพูดให้กำลังใจเพื่อจูงใจนักเรียน “ฉันมองหาวิธีที่จะทำให้ห้องเรียนมีความสุข” เธอกล่าว

โรงเรียนของเธอ

โรงเรียนประถมคำเราครองนั้น ตั้งอยู่ใจกลางของจังหวัดกำแพงชนัง ใกล้ๆ กับอนุสาวรีย์เอกราช และเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในเรื่องความเป็นเลิศด้านการสอน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีครู 7 คนที่ได้รับรางวัล Good Teacher Award for the Country ครูโสพอนก็เป็น 1 ในครู 7 คนนั้น

โรงเรียนมีนักเรียนทั้งหมด 2,364 คน โดยนักเรียน 1,236 คน เป็นเด็กผู้หญิง (52.3%) โรงเรียนนี้จัดเป็นโรงเรียนในเมืองขนาดใหญ่ มีห้องเรียน 55 ห้อง มีครู 72 คน (และ 42 คนเป็นผู้หญิง)

นักเรียนมาจากชุมชนที่มีความผสมผสาน โดยเด็กส่วนใหญ่จะมาจากชุมชนเมือง มีส่วนน้อยที่เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร เพื่อให้เห็นความหลากหลายของสถานการณ์ที่บ้าน เธอยกตัวอย่างนักเรียนบางคน

มีเด็กชายคนหนึ่งชื่อ เด็กชายชะชิน เขาอาศัยอยู่ห่างจากโรงเรียนไป 12 กิโลเมตร และเด็กนักเรียนอีกคนคือ เด็กหญิงฮวยหลิง เธออาศัยอยู่ห่างจากโรงเรียนออกไปกว่า 20 กิโลเมตร ส่วนคนที่สามคือเด็กชายเกียง ฮัว เขาอาศัยอยู่ห่างจากโรงเรียน 10 กว่ากิโลเมตร แต่บ้านของเขาต้องเดินทางโดยการขี่จักรยานเท่านั้น การเดินทางไปโรงเรียนและการกลับบ้านในทุก ๆ วันของเด็ก ๆ จะเป็นการเดินทางด้วยการเดินเท้า การขี่จักรยาน ขี่รถมอเตอร์ไซด์ หรือโดยทางเรือโดยสาร บางคนก็อาศัยอยู่กับบ้านญาติใกล้ๆ โรงเรียน

โรงเรียนของครูโสพนบริหารงานโดยรัฐบาล เนื่องจากเป็นโรงเรียนของรัฐ จึงเหมาะสำหรับคนทั่วไป ผู้ปกครองของนักเรียนทำงานหลากหลายอาชีพ และทำการค้าขาย พ่อแม่บางคนเป็นนายทหารในกองทัพ ผู้ปกครองคนอื่น ๆ ก็เป็นพวกข้าราชการ พนักงานขายและนักธุรกิจ คนงานก่อสร้างและทำงานในโรงงาน และอีกหลายคนเป็นชาวนา และคนงานในฟาร์ม บางคนก็ดีกว่าคนอื่น ๆ แต่ในกัมพูชาแล้ว คนส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่มีรายได้ต่ำ

ภาษาเขมร คือ ภาษาแม่ซึ่งใช้เป็นสื่อกลางในการสอนในโรงเรียนในประเทศกัมพูชา ส่วนภาษาอังกฤษนั้นไม่ได้ใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่จะมีการเริ่มสอนภาษาอังกฤษ เมื่อนักเรียนขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

กัมพูชาเป็นประเทศที่ประกอบด้วยชนชาติเดียวกัน และประชากรโดยส่วนใหญ่่นั้นเป็นชาวเขมร นักเรียน 60 คนของครูโสพน มีเพียง 4 คน ที่อพยพมาจากส่วนอื่น ๆ ของกัมพูชา ไม่มีเด็กที่เป็นชนกลุ่มน้อยในโรงเรียนของเธอ และมีเพียง 2 คนในระดับชั้นที่เล็กกว่า ที่เป็นเด็กที่มีความพิการ (CWD) และในประเทศนี้ ยังมีเด็กตกสำรวจหลาย ๆ คน ที่ยังไม่มีโอกาสได้เข้ามาเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นพวกเด็ก ๆ ที่พ่อแม่ ของพวกเขาเก็บตัวซ่อนตัวไว้ที่บ้าน

แบบฉบับของหลักสูตรการศึกษาของประเทศกัมพูชานั้น เน้นที่วัฒนธรรมเขมรอย่างชัดเจน
คุณลักษณะ 4 ประการที่มีอยู่ในวัฒนธรรมการศึกษานี้ ได้แก่:

การเรียนรู้ เพื่อที่จะมีความรู้ และทักษะชีวิตเพื่อสังคม
การอยู่อย่างสันติ
วัฒนธรรมที่ดูแลเอาใจใส่
ความเป็นเลิศ

ครูโสพนสอนอยู่ชั้น ป.6 ซึ่งเป็นชั้นปีสุดท้ายของระดับประถมศึกษา นักเรียน 60 คน
ในชั้นเรียนของเธอ เป็นนักเรียนหญิง 24 คน (40%) ชั้นเรียนขนาดใหญ่ดูจะเป็นอุปสรรคต่อ
การเรียนรู้ที่ดี และสิ่งที่ทำให้สถานการณ์นี้แย่ลงไปอีกคือนักเรียนที่เรียนซ้ำที่ต้องเรียนปะปนกับ
นักเรียนที่เรียนรู้เร็ว เธอเรียนรู้ที่จะรับมือกับความเป็นจริงนี้โดยการทำให้การสอนของเธอเน้น
มีความหลากหลายขึ้น เพื่อที่จะได้พูดคุยกับนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ในชั้นเรียนของเธอ แนวทาง
การเรียนรู้ที่หลากหลายนี้มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน
เพื่อที่จะนำพาเด็กแต่ละคนให้ไปถึงศักยภาพที่สูงสุดของเขา

โรงเรียนประถมศึกษาในประเทศดำเนินการสอน ทั้งหมด 6 ระดับชั้น สำหรับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 นั้น นักเรียนเข้าเรียนเมื่ออายุครบ 6 ปี เมื่อถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พวกเขา
อาจมีอายุตั้งแต่ 11 ถึง 15 ปี ครูโรงเรียนประถมศึกษาจะสอนวิชาทั่วไป 4 วิชา ได้แก่ วิชาวรรณคดี
เขมร คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา วิชาภาษาอังกฤษได้ถูก
เพิ่มเข้ามาในหลักสูตร ครูโสพนจึงต้องจัดการเรียนการสอนวิชาทั่วไปทั้ง 4 วิชาและภาษาอังกฤษ
สำหรับชั้นเรียนของเธอ

การปฏิรูปการศึกษาในกัมพูชา: ความก้าวหน้าและความท้าทายในการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Mr. SEM Ren และ Mr. HEM Kosal

เจ้าหน้าที่ฝึกงาน จากวุฒิสภาแห่งประเทศไทย

สถาบันรัฐสภากัมพูชา

ธันวาคม 2559

I. บทนำ

ประเทศกัมพูชามุ่งหวังที่จะบรรลุถึงยกระดับให้เป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง ภายในปีพ.ศ. 2573 และเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปีพ.ศ. 2548¹ ดังนั้น รัฐบาลจึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างความมั่นใจในการแข่งขัน ในตลาดแรงงานระดับภูมิภาคที่เปิดกว้างมากขึ้น² ในกลุ่มประเทศอาเซียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 ระบบการศึกษาในกัมพูชาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน³ : จากปีพ.ศ. 2522-2530 การศึกษาทั่วไปใช้ระยะเวลา 10 ปี (4+3+3); ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2530-2537 ใช้ระยะเวลา 11 ปี (5+3+3); และตั้งแต่ปีพ.ศ. 2537 จนถึงปัจจุบัน การศึกษาทั่วไปใช้ระยะเวลา 12 ปี (6+3+3)

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา การศึกษาในประเทศกัมพูชา มีความก้าวหน้าไปอย่างมาก แต่โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลยังขาดแคลนครู ส่งผลให้ระบบการศึกษาโดยทั่วไปไม่มีคุณภาพ⁴ ในขณะที่นักเรียนจำนวนมากไม่สามารถเข้าเรียนในชั้นเรียน และชั้นเรียนก็แออัดเกินไป ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษา พวกเขาไม่ได้รับความรู้ และหลายคนต้องออกจากโรงเรียนกลางคันตั้งแต่อายุยังน้อย

ประเด็นที่เป็นปัญหา อีกเรื่องหนึ่งในกัมพูชาก็คือ การไม่รู้หนังสือในหมู่แรงงาน จากการสำรวจสถานะเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชา ในปี พ.ศ. 2553 มีการเปิดเผยว่า ประมาณร้อยละ 18 ของแรงงาน (อายุ 15-64 ปี) เป็นผู้ไม่รู้หนังสือเลย หรือมีทักษะในการรู้หนังสือเพียงขั้นพื้นฐานเท่านั้น ในขณะที่ร้อยละ 35 ยังไม่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา⁵

ความท้าทายอีกประการหนึ่งที่ธนาคารโลก (พ.ศ. 2548) ได้ระบุไว้ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน คือ ค่าจ้างของครูนั้นต่ำมาก ทำให้ครูไม่สามารถเลี้ยงดูครอบครัวได้ ครูต้องทำงานที่สองเพื่อเพิ่มรายได้ สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษาของกัมพูชามีรายได้เพียง 35-40 เหรียญสหรัฐต่อเดือน (ในขณะนั้น) และ 60 เหรียญสหรัฐต่อเดือน สำหรับครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ขณะที่ปีประมาณการณ์ว่า ครูต้องการเงินเดือนขั้นต่ำ 150 เหรียญสหรัฐต่อเดือน เพื่อการเลี้ยงดูครอบครัว ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้ว ครอบครัวชาวกัมพูชาทั่วไปมีสมาชิก 5 คนต่อครอบครัว ดังนั้น เมื่อเงินเดือนต่ำกว่าความจำเป็นที่ต้องนำมาเลี้ยงครอบครัว ครูจึงจำเป็นต้องทำงานอื่น ทำให้มีเวลาไม่เพียงพอในการวางแผนบทเรียน หรือแก้ไขการบ้านของนักเรียน

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2558 กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและการกีฬา (MoEYS) ได้ตัดสินใจเพิ่มเงินเดือนครูในโรงเรียนประถมศึกษา เป็น 124.46 เหรียญสหรัฐต่อเดือน และ 186.62 เหรียญสหรัฐต่อเดือน สำหรับครูในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจะเพิ่มเป็น 250 เหรียญสหรัฐต่อเดือนตามค่านับสัญญาของกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬาที่จะเพิ่มเงินขึ้นอีกร้อยละ 20⁷

ระบบการศึกษายังไม่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เพียงพอสำหรับเด็กและเยาวชน ทั้งในด้านคุณภาพ และสิ่งอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องด้านการศึกษา⁸ เนื่องจากบางโรงเรียนขาดครู และมีจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียนมากเกินไป รวมทั้งวัสดุและตำราเรียนหลัก ทรัพยากรห้องสมุดก็ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ครูบางคนต้องขาดสอนในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว โรงเรียนบางแห่งตั้งอยู่ห่างไกลจากหมู่บ้าน เด็กมักต้องไปทำงานตั้งแต่อายุยังน้อย อัตราการออกกลางคันจากโรงเรียนสูง และผู้อำนวยการโรงเรียนมักมีภาวะผู้นำน้อยและขาดทักษะในการจัดการด้านการเงิน เพราะมีวุฒิการศึกษาที่จำกัด และ ไม่เคยเข้าอบรมหลักสูตรด้านการจัดการ

เมื่อพิจารณาถึงความต้องการของโรงเรียนที่ "ไร้ทิศทางทาง" ค่าจ้างครู (ยังคง) ต่ำ และการจัดหาหนังสือเรียนหลัก และสื่อการเรียนรู้ก็ยังมีไม่เพียงพอ ความต้องการในระดับพื้นฐานที่โรงเรียนต้องการเพื่อที่จะนำมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษายังไม่เข้าที่เข้าทาง ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและการกีฬาจึงได้ดำเนินการปฏิรูปในเชิงลึก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

เพื่อการแก้ไขปัญหาที่กล่าวถึงไว้ข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและการกีฬาได้กำหนดแผนกลยุทธ์การศึกษา 4 แผน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 จนถึงปี พ.ศ. 2561⁹ โดยประการแรก คือ แผนกลยุทธ์การศึกษาสำหรับปี พ.ศ. 2543-2548 จะมุ่งเน้นไปที่การลงทะเบียนในโรงเรียนประถมศึกษาโดย (1) เริ่มยกเลิกการชำระค่าลงทะเบียน (๒) การจัดหาทุนของโรงเรียนโดยใช้สูตรที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนในชนบทในพื้นที่ยากจนโดยเฉพาะ และ (3) การสร้างโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ประการที่สอง คือ แผนกลยุทธ์การศึกษาสำหรับปี พ.ศ. 2549-2553 ซึ่งได้เปลี่ยนไปเน้นที่การปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดย (1) การสร้างโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในทุกชุมชน และโรงเรียนมัธยมศึกษาในทุกเขต และ (2) มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจน เพื่อให้ได้เรียนจบชั้นประถมศึกษา⁹ ประการที่สาม คือ แผนกลยุทธ์การศึกษาสำหรับปี พ.ศ. 2552-2556 ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงประสิทธิภาพภายในโดย (1) ลดความซ้ำซ้อนและอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน และ (2) เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันสำหรับการกระจายอำนาจ และประการที่สี่ คือ แผนยุทธศาสตร์การศึกษา ปี พ.ศ. 2557-2561 เน้นไปที่ (1) ความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษา (2) การตอบสนองของการศึกษาต่อความต้องการทางเศรษฐกิจ และ (3) การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพของข้าราชการของกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและการกีฬา

ตัวเลขที่แสดงความสำเร็จในช่วงปีแรกของการปฏิรูปในปี พ.ศ. 2557 แสดงให้เห็นว่า อัตราการสอบผ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.7 การปฏิรูปครั้งที่สองในปี พ.ศ.2558 มีอัตราการสอบผ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นร้อยละ 55.8 และหลังจาก การปฏิรูปครั้งที่ 3 ในปี พ.ศ. 2559 อัตราการสอบผ่านของนักเรียนระดับชั้นเดียวกันเพิ่มขึ้น ร้อยละ 62¹⁰ และยังให้เห็นถึงผลของความแตกต่างในอัตราของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปี พ.ศ. 2557 ที่มีนักเรียนเพียง 11 คนเท่านั้นที่ได้เกรด A แต่ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 108 คน และในปี พ.ศ. 2559 ที่เพิ่มขึ้นถึง 405 คน¹¹

V. บทสรุป

การศึกษาขั้นพื้นฐานในกัมพูชามีประเด็นปัญหาสำคัญอยู่ 4 ด้านที่ต้องมีพัฒนาแก้ไข ให้มีความก้าวหน้า ได้แก่ การเข้าเรียนในโรงเรียนของนักเรียน การออกจากโรงเรียนกลางคันของ นักเรียน การเรียนซ้ำชั้นของนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

ในปี พ.ศ. 2558 - 2559 มีจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ลดลง 180,519 คน เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2553 - 2554 จำนวนนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นมีทั้งหมด 558,464 คน โดยเป็นเด็กผู้หญิง 285,399 คน ซึ่งน้อยกว่าในปีการศึกษา พ.ศ. 2553 - 2554 อยู่ 2,404 คน

ในขณะที่จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนลดลงในปี พ.ศ. 2558 - 2559 อัตราการ ออกจากโรงเรียนกลางคันของนักเรียนในระดับประถมศึกษายังคงอยู่ในระดับที่สูงสุด กล่าวคือ อัตราการออกกลางคันในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ที่ร้อยละ 19.2 ในขณะที่ในปี พ.ศ. 2557 - 2558 อยู่ที่ร้อยละ 21 และในระดับประถมศึกษา นักเรียนที่ออกกลางคัน อยู่ที่ร้อยละ 6.2 และ ร้อยละ 7.2 เป็นนักเรียนผู้หญิง ในปีการศึกษา พ.ศ. 2557 - 2558 นักเรียนลาออกกลางคันคิดเป็น ร้อยละ 8.3 และเป็นเด็กหญิงร้อยละ 7.2

เหตุผลที่นักเรียนลาออกส่วนใหญ่มาจากต้องการไปประกอบอาชีพ หารายได้ ซึ่งคิดเป็น ร้อยละ 34 ในขณะที่สาเหตุที่ลาออกเพราะความยากจนในครอบครัว มีอัตราต่ำสุดที่ร้อยละ 9 และ ความจำเป็นในการทำงานบ้านและผลการเรียนต่ำเป็นเหตุผลอื่น

ในปี พ.ศ.2558-2559 ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนทั่วประเทศที่สอบซ้ำชั้น จำนวน 135,678 คน ลดลง 22,609 คน จากปี พ.ศ. 2553-2554 ที่อยู่ที่จำนวน 158,287 คน ในปี พ.ศ. 2558-2559 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นมีนักเรียนจำนวน 12,262 คนทั่วประเทศที่เรียน ซ้ำชั้น ซึ่งเพิ่มขึ้น 444 คนเมื่อเทียบกับปีการศึกษา พ.ศ. 2553-2554 ซึ่งมีเพียง 11,818 คนเท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและครูของพวกเขา มีอิทธิพลสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ปัญหาการขาดแคลนครูในชนบท และการอยู่ในพื้นที่ห่างไกลได้รับการแก้ไขแล้ว โดยการย้ายเจ้าหน้าที่ที่ไม่ได้มีหน้าที่เป็นผู้สอนให้ไปทำการสอน การย้ายครูไปยังพื้นที่ที่มีความต้องการครูสูง และการให้เงินช่วยเหลือสำหรับการครูในพื้นที่ที่มีความยากลำบาก แต่ประเด็นหลักก็คืออัตราค่าจ้างที่ต่ำ

ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเกือบทั้งหมดจบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นอย่างน้อย และโดยทั่วไปแล้วจะสอนในโรงเรียนเพียง 3 แห่งตลอดอายุงาน พวกเขาไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมแผนการสอนหรือตรวจแก้การบ้านของนักเรียน จำนวนของครูประถมศึกษาลดลงในช่วง 12 ปี มีครูไม่เพียงพอ และจำนวนครูฝึกหัดใหม่ก็ไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในพื้นที่ด้อยโอกาสที่มีความต้องการครูอย่างมาก และโรงเรียนในชนบทที่เจ้าหน้าที่ทางการศึกษามีมาตรฐานการครองชีพที่ไม่เคยดีขึ้นเลย

เนื่องมาจากรายได้ที่ได้รับไม่เพียงพอ ครูมักจะต้องรับงานที่สอง เป็นคนขับรถแท็กซี่ ชาวนา และทำงานค้าขายเพื่อมีรายได้เสริม โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่ไม่ดีของโรงเรียน พื้นที่ที่ไม่เพียงพอ ขาดการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต และการบริการไปรษณีย์ที่จำกัด อีกทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนที่ไม่มีความสามารถ ห้องสมุดที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอและมีหนังสือให้อ่านน้อยเกินไป การที่โรงเรียนไม่มีโครงการด้านสุขภาพ และการบริหารจัดการหนังสือ/จดหมายราชการที่ขาดประสิทธิภาพ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ยังต้องการความใส่ใจ ตลอดจนเรื่องขนาดของโรงเรียน และสถานที่ตั้งที่สัมพันธ์กับจำนวนประชากร จำนวนนักเรียนต่อโรงเรียนที่มากเกินไป เป็นประเด็นปัญหาที่เพิ่มเติมขึ้นมา

โปรแกรมการเรียนรู้ที่ไม่น่าสนใจ สำหรับผู้ที่มีโอกาสได้เข้าเรียน และในบางโรงเรียนไม่สามารถสอนจนจบหลักสูตรได้ การจัดสรรชั่วโมงเรียนบางวิชาไม่ตรงกับการจัดสรรในหลักสูตร เจ้าหน้าที่เทคนิคที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาหลักสูตรไม่ได้เล็งเห็นถึงความต้องการของนักเรียนที่มีศักยภาพ และจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียนก็เป็นความท้าทายในการปฏิรูปการศึกษา

ในขณะเดียวกัน ครูห้องสมุดในโรงเรียนส่วนใหญ่ทำงานเพียงแค่อ่านและไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สื่อการอ่านเสริมเพื่อส่งเสริมการอ่านที่โรงเรียนยังมีไม่เพียงพอ การขาดแคลนสื่อในการสอนในทุก ๆ โรงเรียน ก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจำกัดคุณภาพทางการศึกษา: นักเรียน 3 ใน 5 คน มักต้องแบ่งกันอ่านหนังสือเล่มเดียวกัน ทศนคติของผู้ปกครอง ความยากจน และปัญหาด้านการขนส่ง งบประมาณการศึกษาที่จำกัด เนื่องจากโรงเรียนจำเป็นต้องเพิ่มเงินเดือนครูเพิ่มหนังสือ อาคาร ห้องสุขา โต๊ะและเก้าอี้ กระทรวงศึกษาธิการฯ ยังต้องให้โรงเรียนมีความยืดหยุ่นมากขึ้นกว่านี้ในการตอบสนองต่อความต้องการในท้องถิ่น เช่น โรงเรียนแห่งหนึ่ง ที่การก่อสร้างห้องน้ำต้องรอถึง 3 ปี และถึงกระนั้นเงินที่ได้รับ ก็มาจากผู้บริจาคภาคเอกชน

ที่ต้องการจะปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา ทั้งในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา รัฐบาลสามารถที่จะเพิ่มเงินเดือน และให้สวัสดิการอื่น ๆ เช่น การฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น ในการรับครูเพิ่ม รัฐบาลสามารถส่งเสริมให้นักเรียน ระดับ A, B และ C เป็นครูได้โดยอัตโนมัติ ห้องสมุดจะต้องมีหนังสือเรียน และแหล่งข้อมูล เพิ่มเติม และต้องลดจำนวนนักเรียนต่อโรงเรียนและชั้นเรียน และควรจะห้ามไม่ให้ครูไปหาเงินจากนักเรียน ในการจัดการสอนพิเศษ โดยรวมแล้ว รัฐบาลสามารถพิจารณาเพิ่มกองทุนการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้แน่ใจว่า กระทรวงศึกษาธิการ สามารถตอบสนองความต้องการด้านการศึกษาของประเทศได้อย่างเต็มที่

อ้างอิง

1. MOEYS 2014a. EDUCATION STRATEGIC PLAN 2014-2018. Cambodia, Phnom Penh: MINISTRY OF EDUCATION, YOUTH AND SPORT. p.11
2. Ibid.
3. MOEYS 2015d. គំរូនៃ រក្សា ព្រះបរម មិត្តភក្តិ សិក្សា សិក្សា និង អប់រំ ចំណេះដឹង កម្ពុជា Cambodia, Phnom Penh: MINISTRY OF EDUCATION, YOUTH AND SPORT.
4. PRIORITIES FOR EDUCATION SECTOR REFORM
5. SOTHY, K., MADHUR, S. & RETHY, C. (eds.) 2015. *Cambodia Education 2015: Employment and Empowerment* Cambodia, Phnom Penh: Cambodia Development Resource Institute (CDRI).⁶ BURKHARDT, J. 2009. Rebuilding the education system in Cambodia one teacher training at a time. *McMaster Journal*, 84-88.
7. CITA. *Teachers' Salary and Terms & Conditions Position Paper 2010-2012* [Online]. Phnom Penh, Cambodia: Cambodian Independent Teachers Association. Available: http://www.cita.org.kh/File/Education/Education%20Policy%20-%20-%20Teacher%27s%20Salary%20and%20Term%20&%20Condition_English%20Version.pdf.
8. MOEYS 2014a. EDUCATION STRATEGIC PLAN 2014-2018. Cambodia, Phnom Penh: MINISTRY OF EDUCATION, YOUTH AND SPORT. p.8
9. NARON, H. C. 2016. *Education Reform in Cambodia* Phnom Penh, Ministry of Education Youth and Sport. pp. F-G
10. CHAKRYA, K. S. & AMARO, Y. 2016. 62 per cent of students pass Grade 12 exam. *Phnom Penh Post*.
11. RETKA, J. & DARA, M. 2015. High School Exam Results Released; 56% Pass. *Cambodia Daily*, September 14, 2015.
https://www.pic.org.kh/images/2017Research/20170523%20Education_Reform_Cambodia_Eng.pdf
https://www.pic.org.kh/images/2017Research/201705233%20Education_Reform_Cambodia_Eng.pdf

3

การเรียนรู้ผ่านสื่อ

เอนคอน ราชมาท

อินโดนีเซีย

“การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ทำด้วย ความมีจุดมุ่งหมาย”

การเล่าเรื่องต้องใช้จินตนาการ แต่จินตนาการต้องได้รับการพัฒนาและกำหนดรูปแบบ เพื่อให้เรื่องราวนั้นมีความสอดคล้อง มีความหมาย และมีความคงเส้นคงวา นี่คือวิธีที่ครูเอนคอน รามาน ครูในจังหวัดชาวตะวันตก ประเทศอินโดนีเซีย ใช้สอนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของเขาที่ตั้งอยู่บนภูเขา เขาใช้ภาพวาด และขอให้นักเรียนใช้ภาพประกอบ และรูปภาพเพื่อเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งทำให้พวกเขาเรียนรู้แนวคิด คำศัพท์ และเนื้อหาสาระ

โรงเรียนประถมศึกษา Mekarwangi ของครูเอนคอน รามานอยู่ในเขตอัครปุระ (Argapura) มาคาเลงจารีเจนซี (Majalengka Regency)² ในจังหวัดชาวตะวันตกของอินโดนีเซีย บนเกาะชวา เป็นโรงเรียนที่อยู่ห่างจากกรุงจาการ์ตาไปทางตะวันออกเฉียงใต้ราว 200 กิโลเมตร หรือขับรถราว 2 ชั่วโมงครึ่ง โรงเรียนของครูเอนคอน รามาน ตั้งอยู่ที่ฐานของภูเขา Ciremai เป็นโรงเรียนรัฐบาลที่อยู่ห่างจากใจกลางเมืองประมาณ 20 กิโลเมตร “เมื่อสิบปีที่แล้ว โรงเรียนของฉันเป็นหมู่บ้านที่ห่างไกล” เอนคอน รามาน กล่าว “แต่ในวันนี้ ที่นี้ไม่ใช่หมู่บ้านห่างไกลอีกต่อไปแต่ยังคงล้อมรอบด้วยนาข้าวและเรือกสวนไรร่า มีบรรยากาศที่สวยงามและอากาศก็สดใสน่าและสะอาด โรงเรียนของฉันนั้นอยู่ห่างไกลจากมลพิษทั้งหลาย”

อำเภออัครปุระเป็นชุมชนเกษตรกรรม พ่อแม่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นชาวนา นักเรียนเดินไปโรงเรียนทุกเช้า เพราะส่วนใหญ่พักอยู่ห่างจากโรงเรียนไม่เกินครึ่งกิโลเมตร

เช่นเดียวกับทุกโรงเรียนในอินโดนีเซีย ภาษาประจำชาติคือ บาฮาซาอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นภาษาหลักในการสอน โดยใช้ภาษาประจำภูมิภาคของซุนดาเป็นภาษาแม่

พื้นที่ของเกาะชวา มาคาเลงจารีเจนซีมีประวัติความเป็นมาเฉพาะตัว และมีผ้าบาติกที่มีรูปแบบที่โดดเด่น และจะถูกนำไปตัดเย็บเป็นเครื่องนุ่งห่มประจำชาติของอินโดนีเซีย ผ้าที่ใช้จะถูกย้อมสีด้วยเทคนิคการย้อมแบบการปิดกั้นสีโดยการใช้น้ำมันพืชเคลือบบนผ้าทั้งผืน เพื่อที่จะทำให้เกิดลวดลายบนผ้าก่อนที่จะนำไปย้อม ส่วนของผ้าที่ถูกย้อมสีนั้นจะไม่ติดสี (technique of wax-resistant dyeing) ผ้าบาติกสามารถนำไปตัดเย็บเป็นชุดสูท หรือเสื้อเชิ้ต ไม่ว่าจะเป็นแขนยาว (แบบทางการกว่า) หรือแขนสั้น เทคนิคการย้อมผ้าบาติกนี้มีต้นกำเนิดจากเกาะชวา โดยมีรูปแบบและการออกแบบที่แตกต่างกันออกไป

---

² Majalengka Regency เป็นหนึ่งในregencies (kabupaten)ในชาวตะวันตก , อินโดนีเซีย ครอบคลุมพื้นที่ 1,204.24 ตร.กม. และมีประชากร 1,305,476 คนในสำมะโนปี 2020 เมืองหลวงคือเมืองมาจาเลงกา (ข้อมูลเพิ่มเติมโดย ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์)

ในแต่ละจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งก็จะมีสไตล์ที่โดดเด่นเป็นของภูมิภาคของตนเอง ผ้าบาติกนั้นทำโดยการวาดจุด และเส้นด้วยขี้ผึ้งหลอมเหลว ขี้ผึ้งนั้นทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “การกันสี” และส่วนของผ้าที่ปิดโดยขี้ผึ้งนี้ก็คือส่วนของผ้าที่จะไม่ถูกสีย้อม การออกแบบลวดลายทำขึ้นโดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือฟันที่เรียกกันว่า จันตัง (tjanting) หรือโดยการพิมพ์ขี้ผึ้งเหลวลงบนผ้าด้วยตราประทับทองแดง ที่เรียกว่าการตัด (cutting) เพื่อทำให้เกิดลวดลายหลังจากการย้อมด้วยสี ตั้งแต่ 2 สีขึ้นไป สิ่งที่ได้ก็คือลวดลายที่มีชีวิตชีวา ซึ่งอาจเป็นลวดลายเรขาคณิตรูปร่างต่าง ๆ หรือเป็นลวดลายที่เป็นนามธรรม (abstract) ผ้าบาติกของมาเลงจาเป็นที่รู้จัก เนื่องมาจากสีสันที่สดใส และการออกแบบลวดลายที่พิริ้วไหว

งานทางด้านศิลปะอีกอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์นี้ ก็คือหนังตะลุงของชาว ที่เรียกว่า “วាយัง” ที่มีจัดแสดงในโรงละครหุ่นกระบอก ซึ่งยังคงมีรูปแบบแบบดั้งเดิม โดยจะมีการเล่าเรื่องละครผ่านเงาของตัวหนังตะลุงที่ถูกเชิดโดยผู้เชิดบนหน้าจอผ้าบาง ๆ โดยผู้เชิดหุ่นจะซ่อนตัวอยู่ด้านหลังเพื่อไม่ให้ผู้ชมเห็นพวกเขา งานศิลปะแขนงนี้สามารถสืบย้อนกลับไปถึงความแพร่หลายของศาสนานินูในยุคกลางได้ว่า หนังตะลุงนั้นมีต้นกำเนิดมาจากศิลปะหุ่นเชิดที่ทำมาหิ้งสัตว์ของอินเดีย “วายัง” ได้รับการประกาศโดยยูเนสโกให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

นี่คือสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของครูเอนคอน ราชมานและอาจอธิบายได้ถึง ความง่ายในการนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ มาสู่ห้องเรียนของเขาในรูปแบบของเนื้อหาสาระ รูปแบบในการนำเสนองาน และงานฝีมือ

การเรียนรู้คืออะไร?

ในฐานะครูที่สอนวิชาทั่วไปในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครูเอนคอน ราชมานต้องสอนทั้ง 8 วิชาตามหลักสูตรการศึกษาของประเทศอินโดนีเซีย (ได้แก่ วิชาการศึกษาศาสนา วิชาปรัชญา และพลเมืองแห่งชาติ วิชาภาษาอินโดนีเซีย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคม วิชาศิลปะ และวิชาพลศึกษา) เขาใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกันไปในแต่ละชั้นเรียนของนักเรียน รูปแบบการสอนก็แตกต่างกันไปในแต่ละสัปดาห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เขาใช้วิธีการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีการระดมความคิดและการอภิปราย ใช้วิธีการถาม-ตอบ ในการสอนภาษา และใช้เกมและการสอบถามในทุกวิชา ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่ดีเป็นเรื่องราวธรรมดา ที่เขาทำในทุก ๆ วิชา ในชั้นเรียนของเขาก็คือ การใช้สื่อและอุปกรณ์ช่วยสอนต่าง ๆ

“การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่สร้างขึ้นโดยมีจุดประสงค์” ครูเอนคอน ราชมานกล่าว “มันถูกออกแบบโดยอ้างอิงถึงเป้าหมายทางการศึกษา ที่ถูกกำหนดขึ้น เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ต้องการ

และการเปลี่ยนแปลงในหมู่นักเรียน”

คุณครูได้ตัวอย่างว่านักเรียนกำลังเรียนรู้อะไรบางอย่าง ในฐานะครู เอนคอน รามาน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง แต่ละกิจกรรมมีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ รูปแบบ และผลลัพธ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งสามารถนำไปประเมินกับหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนได้ ตัวอย่างเช่น ในวิชาวิทยาศาสตร์ จะมีการศึกษาหัวข้อเฉพาะรวมถึงมีการอภิปรายเกี่ยวกับหัวข้อที่กำลังศึกษาว่าคืออะไร และนักเรียนได้เรียนรู้อะไรบ้างจากหัวข้อนั้น หรือมีทฤษฎี/คำอธิบายใดบ้างที่จะอธิบายปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ และมีประวัติความเป็นมา เป็นอย่างไร นอกจากนี้ ครูมักจะนำหัวข้อที่มาจากสถานการณ์ในชีวิตประจำวันซึ่งนักเรียนคุ้นเคยและรู้จักดี เพื่อให้สิ่งที่จะเรียนรู้สอดคล้องกับชีวิตจริง นักเรียนจะต้องทำกิจกรรมบางอย่างเกี่ยวกับหัวข้อที่กำหนดไว้ เช่น ทำการทดลอง หรือจัดนิทรรศการเพื่อเล่าเรื่องราวและอธิบาย สิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ กิจกรรมในการเรียนรู้เหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดจากการลงมือทำ เช่น การทดลองหรือการสาธิต ซึ่งนั่นก็ทำให้วิทยาศาสตร์กลายเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็กมากขึ้น

เมื่อนักเรียนของเขามีปัญหาในการติดตามบทเรียนโดยบทเรียนหนึ่ง ครูเอนคอน รามานก็จะเลือกใช้วิธีพูดคุยกัน เพื่อแนะนำวิธีที่ดีที่สุดสำหรับนักเรียนในการนำไปใช้ในการเรียนรู้ในบทเรียนต่อไป เขาสนับสนุนให้นักเรียนเล่นด้วยกันและสร้างความสามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน “ในบางครั้ง” เขากล่าว “มันเป็นเรื่องของความมั่นใจในตัวเองของนักเรียน ผมจึงพยายามที่จะช่วยให้พวกเขามีความมั่นใจในตัวเอง สามารถทำงานด้วยตัวเองได้ สำหรับในชั้นเรียนและในกลุ่มย่อย พวกเราได้ช่วยกันระดมความคิด - ได้แก่ ความคิดในการที่จะสร้างให้เกิดไอเดีย การจัดระบบ และนำไปเสนอแนะให้กันและกัน เราทำกิจกรรมตั้งคำถามและตอบคำถาม และพวกเขาก็สนุกกับการทำกิจกรรมนี้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับสภาพพื้นฐานของครอบครัว และกิจกรรมในชีวิตประจำวันของนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน”

การใช้สื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้

ในช่วงของการนำเสนอและแบ่งปันประสบการณ์กับครูเอนคอน รามานได้แสดงให้เห็นว่าจะสามารถใช้สื่อในห้องเรียนได้อย่างไร “มีหลายวิธี ในการที่จะใช้สื่อเป็นอุปกรณ์ในการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน” เขาอธิบายในห้องโถงที่มีผู้ฟังอยู่กันอย่างแน่นหนา “ในห้องเรียน คุณสามารถใช้เกม ปริศนาคำทาย หรือกิจกรรมที่นักเรียนสามารถสร้างเรื่องราวของตนเองได้ ครูควรนำจินตนาการของนักเรียนมาทำให้การเรียนรู้กลายเป็นเรื่องสนุกในห้องเรียน”

แต่ในปัจจุบันการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นที่ใดก็ได้ และเกิดขึ้นได้ในทุกหนทุกแห่ง และการเรียนรู้ยังมีพื้นที่ใหม่ๆ ในโลกของสื่อ (เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อสิ่งพิมพ์) เช่นเดียวกับในโซเชียลมีเดียที่การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้เช่นกัน หากครูวิธีใช้ประโยชน์จากเครื่องมือออนไลน์ในโซเชียลมีเดียเหล่านี้ ซึ่งปัจจุบันครูและโรงเรียนกำลังเรียนรู้ที่จะเชื่อมต่อกับนักเรียนและผู้ปกครองโดยใช้ช่องทาง เช่น เฟสบุ๊กแมสเซนเจอร์ (Facebook Messenger) และอื่น ๆ ซึ่งแพลตฟอร์มเหล่านี้เปิดโอกาสให้มีการขยายพื้นที่ในการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ก็ต้องได้รับการจัดการอย่างดี เนื่องจากอาจมีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของเด็ก ๆ ด้วยเช่นกัน

ในห้องเรียนของครูเอนคอน รามานพยายามสร้างสภาพแวดล้อมที่นักเรียนทุกคนรู้สึกสบายใจ “ผมขอให้นักเรียนแบ่งปันบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้พวกเขาได้หัวเราะกันด้วย” เขากล่าว “ผมส่งโน้ตให้นักเรียนเพื่อเตือนพวกเขาเกี่ยวกับคำสั่งเกี่ยวกับชิ้นงานสำคัญ ๆ ที่พวกเขาได้รับมอบหมายไป รวมถึงกำหนดเวลาส่ง ผมได้พยายามทำให้พวกเขาเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง ประสบการณ์ และการเรียนรู้ของพวกเขา และผมก็ให้คะแนนพิเศษสำหรับงานนี้ด้วย”

ทุกสัปดาห์เขาจะจัดเวลาให้มีการอภิปรายหัวข้อต่าง ๆ “ผมให้นักเรียนนึกถึงหัวข้อที่ใกล้ตัวพวกเขาซึ่งเกี่ยวข้องกับบทเรียน ผมได้ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา ผมถามคำถามในลักษณะที่ผ่อนคลาย เพื่อไม่ให้พวกเขาเครียด และแนะนำให้พวกเขาถามคำถามที่พวกเขาไม่”

เมื่อนักเรียนไม่แน่ใจว่าจะตอบคำถามอย่างไร หรือไม่รู้ว่าจะจัดการกับงานที่ได้รับมอบหมายอย่างไร ครูเอนคอน รามานจะอธิบายขั้นตอน เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถจัดการกับปัญหาที่พวกเขาเผชิญอยู่ เมื่อใดก็ตามที่มีความจำเป็น เขาจะช่วยนักเรียนค้นหาแหล่งข้อมูลออนไลน์ใหม่ๆ ที่ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุก

การเขียน และการวาดภาพก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ และก็เป็นสิ่งที่ครูเอนคอน รามานเป็นผู้มีประสบการณ์อย่างมากมาย ทั้งในด้านการเขียนเรื่องสั้น บทความ และบทกวีซึ่งมีการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารท้องถิ่นและในระดับประเทศมากกว่า 500 เรื่อง “ผมเริ่มต้นด้วยการให้นักเรียนเขียนคำอธิบายสั้น ๆ เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ” เขากล่าว “สิ่งนี้จะช่วยฝึกให้พวกเขาตระหนักถึงสิ่งที่พวกเขาเห็นหรือรู้สึก จากนั้นผมก็ให้พวกเขาคิดว่าคนอื่น ๆ จะสามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างไร และอาจจะมีเรื่องราวเชื่อมโยง สิ่งที่พวกเขาสังเกตเห็นกับสิ่งที่คนอื่นเห็น และนี่ก็คือจุดเริ่มต้นของการรายงานข่าว”

ครูจะใช้การรายงานข่าวเป็นเครื่องมือในการบ้านได้อย่างไร “ผมขอให้นักเรียนรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะข่าว

โดยการเริ่มต้นด้วยการถามคำถาม แบบ Wh Questions ซึ่งก็คือ คำถามแบบที่ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร พวกนักเรียนได้ค้นพบอะไรเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้หรือไม่ และจะเขียนเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบได้อย่างไร การทำสิ่งนี้ต้องการทักษะการสังเกตและการคิดเชิงตรรกะ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างไรตามลำดับ และมันจบลงอย่างไร"

ในส่วนของงานที่มอบหมายอื่น ๆ เราให้นักเรียนอ่านหนังสือ และทำรายงานในสิ่งที่ได้อ่าน ด้วยวิธีนี้นักเรียนจะต้องมีความกระตือรือร้นเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาอ่าน เพื่อนำมาเขียนรายงานอย่างถูกต้องและด้วยความเข้าใจ ครู เอนคอน ราชมานอ มอบหมายงานให้นักเรียนไปทำเป็นรายบุคคลเพื่อจะนำไปใช้ในการอ้างอิงในอนาคต "มันเป็นเรื่องดีเสมอที่จะได้เห็นผลงานของนักเรียน ในตอนสิ้นปีการศึกษา มันทำให้ผมรู้สึกได้ถึงความสำเร็จ"

รูปแบบการสอนของครูเอนคอน ราชมานอคือ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เด็ก ๆ มักถูกท้าทายให้ทำบางสิ่งโดยมีเป้าหมายในการเรียนรู้อยู่เสมอ ซึ่งคล้ายกับแนวคิด "ห้องเรียนพลิกกลับ" ซึ่งนักเรียนจะได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ตัวเองทำแทนการบรรยายของครู นี่คือการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (student-centered) หรือการเรียนรู้ที่ขับเคลื่อนโดยนักเรียน (student-driven learning) "ผมอาจให้คำแนะนำกับนักเรียนได้" ครู เอนคอน ราชมานอ กล่าว "แต่บทบาทหลักของผมก็คือ การให้นักเรียนได้ทำงาน และสอนตัวเอง หรือสอนซึ่งกันและกัน ตัวผมจะเข้าไปให้คำแนะนำเมื่อจำเป็น จากนั้นจึงทำการสรุปปิดท้ายบทเรียน"

ซึ่งการที่จะจัดการเรียนรู้แบบนั้น อาจทำให้ครูต้องทำงานเพิ่มมากขึ้น ในแง่ของการเตรียมตัวสอน และการประเมิน แต่ผลลัพธ์ที่ออกมาคุ้มค่า เมื่อตัดสินจากแฟ้มสะสมผลงานของนักเรียนที่ครู เอนคอน ราชมานอ ที่รวบรวมไว้เมื่อสิ้นสุดภาคเรียน

การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน ความคิดเชิงสร้างสรรค์

การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ เป็นวิธีการที่ดีที่นำมาใช้ในการสอนเรื่องความคิดเชิงสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็น 3 ประการของศตวรรษที่ 21 โดยครูสามารถผสมผสานสิ่งเหล่านี้เข้ากับวิชาดั้งเดิมในหลักสูตรที่ได้รับมอบหมายให้จัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่ขยายขอบเขตออกไปได้ วิชาด้านภาษาก็สามารถพัฒนาได้ด้วยทัศนศิลป์ การแสดง การเต้น และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาคณิตศาสตร์ก็สามารถสร้างให้เกิดความตื่นตัวได้ด้วยการทำทดลอง การสร้างสิ่งต่าง ๆ การปลูกพืช

สิ่งที่เหมือนกันในชั้นเรียนของครูเอนคอน ราฮมาน คือ การวาดภาพ การเขียน การเล่าเรื่อง การแสดงบทบาทสมมติ เขาสนับสนุนให้นักเรียนบันทึกสิ่งที่พวกเขาทำ โดยการเขียนรายงาน หรือเขียนเป็นเรื่องราวโดยใช้วิธีการสังเกต การวิเคราะห์ ใช้หลักเหตุผล และการนำเสนอ “ไม่ใช่แค่การที่นักเรียนได้รู้สิ่งต่าง ๆ แล้วจะดีเพียงเท่านั้น” เขากล่าว “แต่มันจะได้มากกว่านั้นอีก ถ้าเราสามารถอธิบายสิ่งที่เราได้เรียนรู้มาให้กับผู้อื่นได้ด้วย ด้วยวิธีนี้คุณจะทำให้สิ่งที่คุณได้เรียนรู้นั้น อยู่ภายในตัวคุณ”

การทำแบบนี้ จะช่วยปรับปรุงทักษะการเรียนรู้ การสื่อสาร และการอ่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับใช้ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต เมื่อนักเรียนเพื่อการอ่านและเขียน ก็สามารถใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ จากทั้งอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดียที่สามารถให้ข้อมูลออนไลน์อย่างมากมายที่น่าสนใจไปค้นคว้าหาอ่านสำหรับนักเรียนมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แบบที่มีภาพประกอบที่เคลื่อนไหวด้วย กิจกรรมและเนื้อหาออนไลน์นั้น สามารถสนับสนุนการเรียนรู้ทั่ว ๆ ไป ของเด็ก ๆ จากผลการศึกษาวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า เด็กสามารถพัฒนานิสัยการอ่านให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนรู้โดยรวม และพัฒนาความสามารถในการเขียนของพวกเขาได้เป็นอย่างมาก

ครูสามารถมอบหมายงานในชั้นเรียนให้นักเรียนทำ โดยการใช้สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ได้มากมาย ยกตัวอย่างเช่น :

- ให้นักเรียน ประดิษฐ์ ตกแต่งสิ่งของต่าง ๆ ให้มีความสวยงาม มีศิลปะ ด้วยความคิด และฝีมือของนักเรียนเอง
- ให้นักเรียน คิดคำหนึ่งคำ และเขียนบทกวี 4 บรรทัด คำสุดท้ายจะเป็นเดียวกันกับคำแรกของบทกวี 4 บท ของนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน ต่อ ๆ ไป จนกระทั่งไม่สามารถเขียนบทกวีเพิ่มได้อีก
- ให้สร้างภาพวาดกลุ่ม โดยที่สมาชิกทุกคน เพิ่มวัตถุหรือองค์ประกอบหนึ่งอย่าง เพื่อให้ภาพวาดนั้นสมบูรณ์
- ให้นักเรียนประดิษฐ์ของเล่น หรือเครื่องมือสำหรับเกม หรือกิจกรรม
- ให้นักเรียนสร้างสรรค์เทพนิยายที่มีตัวละครหลักมาจากการผสมผสานระหว่างตัวละครโปรดจากเทพนิยายเรื่องอื่น ๆ แล้วให้อธิบายการผสมผสานตัวละครต่าง ๆ เหล่านั้น
- ให้นักเรียนสร้างเกมคำศัพท์ โดยใช้คำคล้องจอง ในการตอบคำถาม

- ให้นักเรียนสร้างภาพตัดปะของคำ และรูปภาพตามธีมที่คิดขึ้น

- ให้เขียนตอนจบของเรื่องที่แตกต่างกัน จากเรื่อง ๆ เดียวกัน ให้กลายเป็นเรื่องที่มีความสุข เรื่องที่เศร้า เรื่องที่โชคดี เรื่องที่โชคร้าย

เกมก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนรู้สนุกสนาน ที่นี้สามารถจัดกลุ่มเกม เป็นประเภทต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ มีเกมที่สามารถช่วยในการส่งเสริมสุขภาพได้ (เช่น เกมแอคทีฟ เกมทำฟาร์ม เกมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว เกมที่ใช้ส่วนของร่างกาย) หรือใช้ภาษาและการสื่อสาร (เช่น การอ่าน ฟันกระบอก การ์ตูน)

เกมอื่น ๆ สามารถเน้นวิชามากขึ้นเช่นคณิตศาสตร์ (STEM ตรรกะ, แก้ไขตัวเอง จินตนาการ สมอင့်ดัด ปริศนา เครื่องมือคณิตศาสตร์ การร่าง) วิทยาศาสตร์ (STEM ตรรกะ กล้องจุลทรรศน์ ทัศนศาสตร์ ดาซัง สัตว์ ฟิสิกส์ ชุดแม่เหล็ก) เทคโนโลยีและนวัตกรรม (หน่วยการสร้าง ชุดก่อสร้าง ชุดวิศวกรรม ชุดเทคโนโลยี เกมตรรกะ) หรือสังคมศาสตร์ (ศิลปะ แผนที่ เกมรูปภาพสำรวจโลก)

ศิลปะและดนตรีเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่สื่อสามารถใช้กันอย่างแพร่หลาย (เช่น ภาพวาด ภาพวาด ดนตรี เครื่องแต่งกาย ดินจำลอง ปากการบายสี)

การเตรียมตัวสอน

ก่อนเริ่มปีการศึกษาของทุกปี ครูจะได้รับหลักสูตรจากกระทรวงฯ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการสอน ซึ่งหลักสูตรนั้นจะมาพร้อมกับประมวลรายวิชาในระดับที่ตัวเองรับผิดชอบในการสอน ครูในระดับประถมศึกษาในอินโดนีเซียเป็นครูสอนที่ต้องวิชาทั่วไป โดยต้องดูแลการสอนทั้ง 8 วิชาในระดับชั้นของตัวเอง ครูแต่ละคนจะรวบรวมโครงการในการทำงานของตัวเองในระยะเวลา 1 ปี ที่เรียกว่าแผนการดำเนินการเรียนการสอน (RPP) โดยที่ข้อมูลเหล่านี้จะแบ่งออกเป็นแผนการสอนในแต่ละวัน และจะมีชุดกิจกรรมการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองของนักเรียน

“ในทุกเย็น ก่อนที่เริ่มเรียนในวันถัดไป” ครูเอนคอน ราชมาน อธิบาย “ผมจะเตรียมแผนการสอน การอ่าน และสื่อที่จะใช้ในการสอน ผมมักจะทบทวนวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ และทำให้แน่ใจว่าสิ่งเหล่านี้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการเรียนการสอน (RPP) สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเช้าวันรุ่งขึ้น เมื่อผมมาถึงโรงเรียน ก็จะเริ่มจากการทักทายนักเรียน และเตรียมเด็กนักเรียนให้พร้อมที่จะเริ่มเรียน” เวลา 15 นาทีแรกของวัน มีไว้สำหรับการอ่านหนังสือในห้องเรียน เพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่าน หลังจากนั้นก็เริ่มเรียนตามตารางเรียนที่กำหนดไว้

ในแต่ละวันของสัปดาห์ที่โรงเรียน จะต้องมีส่วนขั้นตอนในการทำกิจกรรมการสอน และการเรียนรู้เพื่อสร้างนิสัยการเรียนรู้ ซึ่งนิสัยและการปฏิบัติเหล่านี้ รวมไปถึงทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสวดมนต์ อ่านหนังสือ ร้องเพลงชาติ (“Indonesia Raya”) ทบทวนเนื้อหาก่อนหน้า และความเชื่อมโยงของเนื้อหาที่จะสอน กิจกรรมหลัก (สื่อการเรียนตามตารางกิจกรรมการเรียนรู้) การจบบทเรียน (มีการสรุป ประเมินผล และติดตามผล)

ในฐานะครู ตัวชี้วัดความสำเร็จของเอนคอน ราชมาน คือ เมื่อนักเรียนของเขาผลิตผลงานที่ออกมา ไม่ว่าจะเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม “ผมรู้สึกมีแรงบันดาลใจและเต็มเต็มเมื่อเห็นผลงานที่นักเรียนของผมทำออกมาได้ดี” เขากล่าวด้วยความภาคภูมิใจ นี่เป็นเรื่องจริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักเรียนสามารถเข้าร่วมการแข่งขันที่จัดโดยสำนักงานการศึกษาระดับตำบล อำเภอ จังหวัด หรือระดับประเทศ และนักเรียนของเขาหลายคนชนะการแข่งขันเหล่านี้ด้วย

ในความเป็นครู

เอนคอน ราชมานต้องการที่จะได้เป็นครูมาตลอด ตั้งแต่เขายังเป็นเด็กประถม ชายผู้เคร่งศาสนา มีต้นแบบคือพ่อและแม่ของเขา พระศาสนามูฮัมหมัด (SAW) และ¹ อับดุลเลาะห์ ยิมนาสเทียร์ (Aa Gym) นักบวชมุสลิมผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทางทะเลและการประมงในอินโดนีเซีย

หลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขาได้ลงทะเบียนเรียนในคณะศึกษาศาสตร์และวิทยาศาสตร์การศึกษา ที่มหาวิทยาลัยพาซุนตัน ในบันดุง และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในปี 2545

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2018 ครูเอนคอน ราชมาน ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูผู้ฝึกอบรมครูในระดับประเทศ ให้กับกระทรวงศึกษาธิการแห่งประเทศไทยอินโดนีเซีย

---

1 คีออลัลลอฮ์ อัลซีเฮ วัชชาลาม วลีที่เรียกตามชื่อของท่านศาสดา แปลว่า "ขอพระเจ้าอวยพรเขาและครอบครัวของเขา และประทานสันติสุขแก่เขา"。

การศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย

21 มีนาคม 2562

โดย Dragana Borenovic Dilas, Christopher Mackie, Ying Huang และ Stefan Trines

ประเทศอินโดนีเซียมีประชากร 264 ล้านคน (2560, ธนาคารโลก) เป็นประเทศที่มีประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของโลก นอกจากนี้ยังเป็นหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่มากกว่า 17,000 เกาะ ที่ทอดยาวออกไป 3,181 ไมล์ ตามแนวเส้นศูนย์สูตรระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย

ประมาณร้อยละ 87 ของประชากรอินโดนีเซียเป็นมุสลิมนิกายสุหนี่ ทำให้อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามมากที่สุดในโลก ทั้งนี้ยังเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีความหลากหลาย ชับซ้อน และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีมากกว่า 300 กลุ่ม ที่พูดภาษาต่าง ๆ หลายร้อยภาษา ประมาณร้อยละ 10 ของประชากรเป็นชาวคริสต์ และประมาณร้อยละ 1.7 เป็นชาวฮินดู

กลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุด 3 กลุ่มของอินโดนีเซียคือ ชาวจาวา (ร้อยละ 40.1) ซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่บนเกาะชวาซึ่งเป็นเกาะที่มีประชากรมากที่สุดในโลกและเป็นเกาะที่มีประชากรอาศัยอยู่มากกว่าร้อยละ 50 ของประชากรชาวอินโดนีเซียทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีชาวซุนดา (ร้อยละ 15.5) และชาวมาเลย์ (ร้อยละ 3.7) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และภูมิภาคของอินโดนีเซียนั้นกว้างใหญ่พอๆ กับจำนวนเกาะ พื้นที่อย่างชนบทของติมอร์ตะวันตก หรือเกาะบอร์เนียวของชาวอินโดนีเซีย (กาลิมันตัน) เป็นอีกโลกหนึ่ง ที่แตกต่างไปจากห้างสรรพสินค้าที่มีความฉูดฉาดในย่านใจกลางกรุงจาการ์ตา เมืองหลวงของอินโดนีเซีย ที่มีประชากรประมาณ 10 ล้านคน

แม้จะมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนนระหว่างจังหวัดและพื้นที่เกาะต่าง ๆ แต่อินโดนีเซียก็ถูกมองว่ามีอนาคตทางเศรษฐกิจที่สดใส และจะกลายเป็นประเทศที่มีความสำคัญระดับโลกในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันประเทศที่เป็นเกาะแห่งนี้กำลังเปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเกษตรกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยการส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์ไปเป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการ บริษัทที่ให้บริการระดับมืออาชีพอย่าง PricewaterhouseCoopers คาดการณ์ว่า อินโดนีเซียจะเติบโตเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจที่เติบโตเป็นอันดับ 4 ของโลกภายในปี ค.ศ. 2050 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่น่าอัศจรรย์นี้ ส่วนหนึ่งมาจากแนวโน้มด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Trend)* ที่จะทำให้จำนวนประชากรของประเทศเพิ่มเป็น 321 ล้านคน ประมาณการว่าร้อยละ 70 ของประชากรจะเป็นผู้ใหญ่ในวัยทำงานภายในปี ค.ศ. 2573 ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เป็นประโยชน์ด้านสร้างกำลังแรงงานจำนวนมากให้แก่ประเทศชาติ

เพื่อตอกย้ำศักยภาพทางเศรษฐกิจที่มากมายมหาศาลของอินโดนีเซีย มีการคาดการณ์ว่า ชนชั้นกลางของประเทศจะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในระหว่างปี พ.ศ. 2556-2563 ในขณะเดียวกัน การขยายตัวของเมืองก็เร่งขึ้นไปอย่างรวดเร็ว และอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตก็เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 20 ในระหว่างปี พ.ศ. 2556-2559 เพียงปีเดียวจำนวนของผู้ที่สามารถเข้าถึงการใช้ไฟฟ้าได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 55 ในปี พ.ศ. 2536 เป็นร้อยละ 98 ในปี พ.ศ. 2559 อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจล่าสุดค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตก่อนเกิดวิกฤตการเงินในเอเชีย ในปี พ.ศ. 2540 แต่ GDP ยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมากกว่าร้อยละ 5 ตลอดระยะเวลา 8 ปีที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม อินโดนีเซียไม่มีลักษณะเฉพาะที่ไม่เพียงแคปรากฏความเหลื่อมล้ำอย่างลึกซึ้งในระดับภูมิภาคเท่านั้น แต่ยังมีสถานะเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่ยากต่อการปกครอง และยังคงประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจสังคมที่หลากหลายหลากหลาย ประเทศอินโดนีเซียอยู่ในอันดับที่ 116 จาก 189 ในดัชนีการพัฒนามนุษย์ของ UN และมี GDP ต่อหัวน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นเพื่อนบ้าน ชาวอินโดนีเซีย 27 ล้านคนยังคงมีชีวิตอยู่ด้วยเงินที่น้อยกว่า 0.75 เหรียญสหรัฐ ต่อวัน อายุขัยเฉลี่ยต่ำกว่าเวียดนามอยู่ 7 ปี

ในการดำเนินตามศักยภาพทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ อินโดนีเซียจำเป็นต้องเพิ่มการใช้จ่ายสาธารณะด้วยโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและเชื่อมต่อช่องว่างการพัฒนาระดับภูมิภาค ควบคุมการทุจริต จัดให้มีธรรมาภิบาลที่มีเสถียรภาพและคาดการณ์ได้ และยกระดับมาตรฐานการครองชีพด้วยการลงทุนด้านการดูแลสุขภาพ การศึกษา และการพัฒนาทุนมนุษย์ ในฐานะผู้อำนวยการธนาคารโลกประจำประเทศอินโดนีเซีย โรดริโก A.C ได้ตั้งข้อสังเกตว่า “ชนชั้นกลางเป็นผู้ถือกุญแจสำคัญในการปลดล็อกศักยภาพของอินโดนีเซีย ซึ่งนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับรัฐบาลที่จะต้องสนับสนุนการเติบโตของกลุ่มนี้ในทุกด้าน ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและทักษะของประชากร และส่งเสริมการเติบโตของการสร้างงานและการเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมอย่างเพียงพอ.....”

*Demographic trend หมายถึงการที่มีคนหลายๆ รุ่น ซึ่งมีภูมิหลังทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แต่ต้อง มาทำงานร่วมกัน คนแต่ละรุ่นต่างก็มีความหวัง ความกลัว ความคาดหวังและประสบการณ์ที่ไม่เหมือนกันเลย ซึ่งคนรุ่นอื่นไม่มีวันเข้าใจและยากที่จะประสานเข้ากันได้ การเปลี่ยนแปลงในเชิงประชากรศาสตร์เช่นนี้ กำลังทำให้ประสบการณ์ของผู้นำ ที่อาศัยการรู้จักและเข้าใจคนเพียงรุ่นเดียว ต้องหมดความหมายไปโดยปริยาย

ความท้าทายในระบบการศึกษา

ณ ตอนนั้น อินโดนีเซียพยายามดิ้นรนเพื่อให้การศึกษาแบบครอบคลุมและมีคุณภาพสูงแก่พลเมืองของตน เนื่องจากมีระดับการรู้หนังสือต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาก จากการวิเคราะห์โดยธนาคารโลกพบว่า ร้อยละ 55 ของชาวอินโดนีเซียที่สำเร็จการศึกษาในโรงเรียนนั้นยังคงไม่สามารถอ่านออกเขียนได้เมื่อเทียบกับประเทศเวียดนามซึ่งพบกลุ่มคนที่สำเร็จการศึกษาแต่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้อยู่เพียงร้อยละ 14 และในประเทศสมาชิกขององค์การเพื่อการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD) ซึ่งมีกลุ่มคนดังกล่าวอยู่ที่ร้อยละ 20

นอกจากนี้ อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต่ำเช่นกัน โดยชาวอินโดนีเซียที่มีอายุมากกว่า 25 ปีที่ได้รับปริญญาตรีอย่างน้อยในปี พ.ศ. 2559 นั้นต่ำกว่าร้อยละ 9 ซึ่งต่ำที่สุดในบรรดาประเทศสมาชิกของอาเซียน โดยอาจเกิดจากที่มีอัตราการว่างงานในกลุ่มคนที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในระดับสูงที่สุด จึงทำให้ไม่มีแรงจูงใจให้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ขณะที่ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในอินโดนีเซียเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยังอยู่ในอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศที่มีสถานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับเดียวกัน

ในด้านบวก จำนวนปีเฉลี่ยของการศึกษาในกลุ่มประชากรที่อายุมากกว่า 25 ปีของอินโดนีเซียได้เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตั้งแต่ช่วงทศวรรษ 1980 เป็นแปดปีในปี ค.ศ. 2016 อัตราส่วนนักเรียนต่อครูลดลงจาก 20 ต่อ 1 เป็น 16 ต่อ 1 ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2547 และปี พ.ศ.2560 แม้ว่าอัตราส่วนนี้ยังคงทรงตัวแต่ก็ไม่ได้ลดลงในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น (ตามข้อมูลจากสถาบันสถิติแห่งยูเนสโก - UIS) อัตราส่วนการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา (GER) เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดอยู่ที่ร้อยละ 20 ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2560 ถึงแม้ว่าจะยังอยู่ในระดับที่ต่ำก็ตาม และปัจจุบันอัตราส่วนการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของชาวอินโดนีเซียอยู่ที่ร้อยละ 36.3 เมื่อเทียบกับประเทศเวียดนาม มาเลเซีย และไทยที่มีอัตราผู้เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 28.3 ร้อยละ 42 และร้อยละ 49.3 ตามลำดับ

นับตั้งแต่กลางทศวรรษ 2000 อินโดนีเซียได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในวงกว้าง ซึ่งรวมถึงการกระจายอำนาจในส่วนต่าง ๆ ของระบบโรงเรียน การปรับปรุงมาตรฐานการฝึกอบรมครู และการใช้จ่ายด้านการศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก (ตามสัดส่วนงบประมาณของประเทศ) อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายด้านการศึกษารัฐคิดเป็นร้อยละของ GDP ได้หยุดนิ่งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และยังคงต่ำกว่าระดับที่แนะนำสำหรับประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ (กำหนดให้มีงบประมาณด้านการศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 3.6 ของ GDP ในปี ค.ศ. 2015) จึงต้องใช้ความพยายามอย่างมากเพื่อเอาชนะความอ่อนแอเชิงโครงสร้างของอินโดนีเซีย เพื่อนำพาไปสู่มาตรฐานของประเทศที่พัฒนาอย่างรวดเร็วอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียนที่มีพลวัต

<https://wenr.wes.org/2019/03/education-in-indonesia-2>

4

การเรียนรู้ ผ่านทางวัฒนธรรม

คุณวิมลย์ เคนกิตติศักดิ์

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

“การเรียนรู้ ก็คือ การรับรู้ถึงในวิธีการ ที่จะพัฒนาตนเอง และเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา อย่างมีสติ”

“ตอนที่ฉันยังเด็ก” คุณวิลัย เคนกิตติศักดิ์ เล่าว่า “พ่อแม่ของฉันสอนฉันให้ทำงาน และรู้จักช่วยเหลือตัวเอง ท่านสอนให้เป็นคนมีวินัย มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักรักและสามัคคีกับสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง และสังคม ฉันถูกสอนให้รู้จักขอบคุณ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน”

คุณวิลัยเกิดและเติบโตมาที่หมู่บ้านพานมัน อำเภอสรีสัດตนา ในกรุงเวียงจันทน์ และยังคงอาศัยอยู่ที่นั่น ซึ่งโรงเรียนที่เธอได้สอนอยู่ในปัจจุบันก็อยู่ในพื้นที่นี้ด้วย

เธอเล่าถึงความปรารถนาที่จะเป็นครูครั้งแรก ตั้งแต่เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ว่า “คุณครูของฉันเป็นครูที่เก่งมาก แต่งกายเหมาะสมและประพฤติตนอย่างสุภาพ” เธอกล่าว “พวกเขาเป็นแบบอย่างให้แก่ฉัน”

สำหรับการฝึกวิชาชีพครู ครูคุณวิลัยได้เข้าเรียนที่โรงเรียนฝึกหัดครูในวงเวียน ณ เมืองเวียงจันทน์ ในปี พ.ศ. 2518-2521 การที่จะเข้าสถาบันฝึกอบรมได้นั้น จะต้องผ่านการสอบเข้า และเมื่อสำเร็จการศึกษา เธอมีคุณสมบัติพร้อมที่จะไปเป็นครูในโรงเรียนของรัฐ และได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการและกีฬา (MES) ให้ไปสอนที่โรงเรียนประถมศึกษาตอนนกลุ่ม ที่นั่นเธอสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นเวลา 2 ปีก่อนจะย้ายไปสอนที่โรงเรียนประถมศึกษา สก-ปาลวง ซึ่งอยู่ใกล้บ้านของเธอ ขณะที่อยู่ที่โรงเรียนฝึกหัดครู เธอได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้และการสอน จิตวิทยาและพฤติกรรมของเด็กและวิธีตอบสนองต่อนักเรียนในฐานะครู

เธอเล่าว่า ในช่วงปีแรกๆ เธอยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก เนื่องจากขาดประสบการณ์ “ฉันไม่มีทักษะที่หลากหลายพอ” เธอกล่าว “และการสอนของฉันในขณะนั้นก็ไม่ค่อยดีนัก ผู้ปกครองของนักเรียนมักจะย้ายบุตรหลานของตนไปให้ครูคนอื่นที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า ทำให้ฉันรู้สึกไม่มีคุณค่า ฉันต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าว แต่ฉันก็พยายามที่จะเปลี่ยนแปลง และบอกกับตัวเองว่าถ้าคนอื่นทำได้ ฉันเองก็ทำได้เช่นกัน”

การเรียนรู้ผ่านวัฒนธรรม

คุณวิไลย์เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาทุ้งคั่ง ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา K-5 ที่ตั้งอยู่ในเขตลีสต์ขนาด ในนครเวียงจันทน์ โรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนทั้งหมด 303 คน ครู 7 คน มีนักเรียนผู้หญิง 154 คน (ร้อยละ 50.82) และมี 2 คนในนั้นเป็นชาวเผ่าม้ง ถึงแม้โรงเรียนจะไม่มีนักเรียนที่มีความความบกพร่องทางการเรียนรู้ แต่ก็มีนักเรียน 5 คนที่มีการเรียนรู้ช้า

แม้ว่าจะมีนักเรียนเข้าศึกษาที่นี้จำนวนไม่มาก แต่โรงเรียนประถมศึกษาทุ้งคั่งก็มีชื่อเสียงในฐานะเป็นโรงเรียนผู้นำในด้านวัฒนธรรมของลาว โดยมีชั้นเรียนที่ใช้ภาษาลาวเป็นสื่อในการสอน โรงเรียนเป็นโรงเรียนนำร่องที่ใช้หลักสูตรภาษาลาวและเป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่น่าเสนอการศึกษาแบบองค์รวมและการสอนแบบทั่วไป

สปป.ลาว เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเลเพียงประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้พัฒนาด้านวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของตนในฐานะที่เป็นเส้นทางทางการค้า และการเดินทางภายในประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาเป็นเวลากว่า 1,000 ปี ประเทศเล็ก ๆ ที่มีประชากรอยู่ประมาณ 6.4 ล้านคนประเทศนี้ มีกลุ่มชาติพันธุ์ (ที่นับอย่างเป็นทางการ) มากกว่า 74 กลุ่ม แบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย 149 กลุ่ม และมีภาษากว่า 80 ภาษาที่แตกต่างกัน ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ได้กระจายไปอยู่ในประเทศใกล้เคียงต่าง ๆ เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เมียนมาร์ กัมพูชา และเวียดนาม ด้วย

พรมแดนส่วนใหญ่ทางด้านตะวันตกของ สปป. ลาว นั้น ถูกกำหนดโดยแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับการค้าขายภายในประเทศ แม้ว่าจะมีข้อจำกัดในเส้นทางการเดินเรือไปตามแนวความยาวของแม่น้ำ แต่แม่น้ำโขงก็ยังถูกใช้เป็นเส้นทางการคมนาคมที่เชื่อมชาวลาวทั้งฝั่งขวาและฝั่งซ้ายเข้าหากัน ประวัติศาสตร์ของ สปป. ลาว มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งเอกลักษณ์ประจำชาติก็ได้ถูกกำหนดบนพื้นฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี

เกี่ยวกับโรงเรียน

ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ เยาวชนและกีฬาของสปป.ลาว นั้น หากโรงเรียนมีนักเรียนน้อยกว่า 250 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องเข้าสอนนักเรียนเหมือนกับครูคนอื่น ๆ แต่ถ้าโรงเรียนมีนักเรียนมากกว่า 250 คน ผู้อำนวยการจะไม่ต้องมีหน้าที่ในการสอน ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการฯ จะออกกฎมาเช่นนี้ แต่ครูคุณวิไลยเองนั้นก็ยังคงเข้าสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งต้องรับผิดชอบในการสอน 7 วิชาตามหลักสูตรของประเทศด้วยเช่นเดียวกับครูคนอื่น นอกจากหน้าที่การสอนและการบริหารในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนแล้ว เธอยังเลือกที่จะทำงานร่วมกับนักเรียนในฐานะตัวแทนของโรงเรียนใน 3 รายวิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ภาษาลาว และคณิตศาสตร์ สำหรับเตรียมการแข่งขันวิชาการประจำปีในระดับอำเภอของเขตศรีสัตตนาคน

นักเรียนของโรงเรียนประถมทุ่งคัง มาจากหมู่บ้านต่าง ๆ และพื้นที่อื่นโดยรอบ แม้ว่าโรงเรียนจะอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศรีสัตตนาคน ครูก็มาจากพื้นที่ ๆ ห่างไกลออกไป บางคนเดินทางมาโรงเรียนด้วยมอเตอร์ไซด์ บางคนเดินทางมาด้วยรถยนต์ นักเรียนส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในระยะที่สามารถเดินเท้ามายังโรงเรียนได้ หรือไม่ก็จะมีผู้ปกครองมารับส่ง

โรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนรัฐบาล และผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ บางครอบครัวมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยซึ่งประกอบอาชีพที่หลากหลายเพื่อหาเลี้ยงชีพ และใช้ภาษาลาวที่บ้านกันเป็นส่วนมาก

ในชั้นเรียนของครูคุณวิไล (ชั้น ป.5) มีนักเรียนทั้งหมด 51 คน เป็นหญิง 27 คน และชาย 24 คน ในระดับชั้นนี้มี 7 วิชาที่บูรณาการหรือสอนโดยครูหนึ่งคน ตามตารางการสอนระดับชาติที่ออกโดยกระทรวงศึกษาธิการฯ

เวลาในการเรียนการสอนของครูทุกคน โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ประมาณ 9 ชั่วโมงต่อวัน ครูได้รับมอบหมายให้เตรียมแผนการสอน จัดการเรียนการสอน ให้คำปรึกษา และประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน สำหรับนักเรียนที่เรียนไม่ทัน ครูจะติดต่อกับทางผู้ปกครองเพื่อร่วมกันวางแผนการในแก้ปัญหา ทั้งนี้โรงเรียนจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองและครู 4 ครั้งต่อปี ซึ่งในการประชุมนั้นจะมีการแจ้งแผนการเรียนรู้อะกัจกรรณของโรงเรียนให้ทุกคนได้รับทราบ

การเตรียมความพร้อมในแต่ละปีการศึกษา

ในการเตรียมสอนวิชาเฉพาะ ครูคุณวิไลย์ได้จัดทำแผนระยะยาวสำหรับทั้งปีการศึกษาตามหลักสูตรระดับชาติที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการฯ เธอรับผิดชอบสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใน 7 วิชาเหล่านี้ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาลาว วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ดนตรี วิจิตรศิลป์ หัตถกรรม และพลศึกษา ในวิชาภาษาลาว นักเรียนจะได้เรียนการอ่าน คำศัพท์ การคัดลายมือ การเขียนตามคำบอก และวรรณคดี

จากโครงร่างหลักสูตรสำหรับปีการศึกษา แผนสำหรับแต่ละภาคการศึกษาจะถูกสร้างขึ้นและแยกย่อยออกเป็น แผนการสอนรายเดือน รายสัปดาห์ และรายวัน แต่ละช่วงก่อนการสอน เธอจะตรวจสอบให้แน่ใจว่าแผนการสอนในระดับต่าง ๆ เป็นไปในแนวทางเดียวกับหนังสือเรียน คู่มือครู และบรรลุมติอุปสงค์ตามหลักสูตรของชาติ รวมทั้งมีการจัดเตรียมสื่อการสอนตามความเหมาะสม

การเรียนรู้คืออะไร

ครูคุณวิไลย์กล่าวว่า “การเรียนรู้คือการได้รับความรู้ และการรู้จักพัฒนาตนเองและแก้ปัญหาอย่างมีสติ รวมถึงการได้ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ในชีวิตประจำวันในสังคมรอบข้าง”

นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร?

“นักเรียนเรียนรู้โดยการทำสิ่งต่าง ๆ” ครูคุณวิไลย์กล่าว “เราสามารถประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนได้ โดยการสังเกตพฤติกรรมที่แท้จริง และวิธีที่พวกเขาแสดงออก ในการปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน และการนำทฤษฎีที่เรียนในโรงเรียนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งเราสามารถบันทึก และวัดผลได้ ในช่วงเวลาต่าง ๆ ในแต่ละปีการศึกษา”

สำหรับเธอแล้ว การเรียนรู้คือการยอมรับว่า คุณสามารถปรับปรุง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ทั้งนี้ก็เพื่อการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและชีวิตประจำวัน

เมื่อเธอถูกถามว่า แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กกำลังเรียนรู้ เธอตอบว่า “ครูส่วนใหญ่ยังเป็นครูรุ่นก่อนๆ ด้วยแล้ว ก็มักจะพูดถึงการวัดความสำเร็จของนักเรียน จากการประเมินตามทฤษฎี” เธอกล่าว “แต่ปัจจุบันมีวิธีการประเมินแบบใหม่ คือ การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน กิจกรรมที่ใช้การปฏิบัติ และสังเกตเห็นว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้นำไปสู่การเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตของนักเรียนในสังคมที่พวกเขาอยู่ได้อย่างไร”

สำหรับเธอแล้ว การเรียนรู้คือการยอมรับว่าคุณสามารถปรับปรุง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนำมาพัฒนาตนเอง ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและในชีวิตประจำวัน

สำหรับการเรียนที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษานในโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเด็กเล็ก อาจจะมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ ปัญหาในครอบครัว (รายได้ไม่เพียงพอ) ปัญหาส่วนตัวของผู้ปกครอง (คู่สมรสไม่เข้าใจกันหรือครอบครัวแตกแยก) สมาชิกในครอบครัวไม่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือสภาพแวดล้อมโดยรอบไม่ดี และบทบาทการสอนของครูไม่ได้จูงใจนักเรียนมากพอ

“เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์เช่นนี้” คุณคุณวิไลยกกล่าวว่า “ฉันพยายามที่จะทำ ความใกล้ชิดกับนักเรียนให้มากขึ้นและค้นหาสาเหตุของปัญหาและสถานการณ์ครอบครัวของนักเรียน เพื่อที่จะได้พูดคุยกับผู้ปกครองในการพยายามหาวิธีแก้ไขที่ทางโรงเรียนสามารถช่วยได้ ส่วนในการเรียนการสอนนั้น เราต้องหากิจกรรมสร้างสรรค์ที่สนุกและใช้ได้จริง เช่น เกมที่เหมาะสมกับบทเรียนนั้น ๆ”

กลยุทธ์ในการเรียนรู้

“สื่อหรือนวัตกรรมต่าง ๆ ที่ฉันพัฒนาและแบ่งปันกับครูคนอื่น คือ การคิดอย่างสร้างสรรค์ ฉันนำวัสดุต่าง ๆ ที่มีสีสันหลากหลายมาใช้ รวมทั้งเกม การเล่าเรื่อง ฯลฯ ที่จะทำให้นักเรียน มีความตื่นตัวไปกับการเรียนเรียนรู้” ครูคุณวิไลยกกล่าว

เทคนิคการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป ได้แก่ การเล่นเกม และการแบ่งปันประสบการณ์ การใช้ภาพที่มีสีสัน และการแสดงบทบาทสมมติ ก็เป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ครูคุณวิไลยังยกตัวอย่างจากบางบทเรียนว่า “บทเรียนหนึ่งอาจเกี่ยวกับผลไม้” เธอกล่าว “ฉันก็จะนำผลไม้จริง ๆ ที่หาได้มาที่ชั้นเรียน หรืออาจใช้รูปภาพผลไม้อื่น ๆ เล่นเกมเกี่ยวกับชื่อผลไม้ ร้องเพลงเกี่ยวกับผลไม้ และให้นักเรียนพูดถึงผลไม้ที่เขาชอบ”

เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนข้างต้นสามารถนำไปใช้กับหัวข้ออื่น ๆ ได้ สำหรับการสอนให้นักเรียนมีสุขอนามัยที่เหมาะสม เช่น การสอนให้นักเรียนรู้จักการแปรงฟันและล้างมือ ด้วยสบู่และน้ำ การจัดการกำจัดขยะ และการรีไซเคิล ซึ่งสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากห้องเรียน จะต้องได้รับการสนับสนุนให้ฝึกทำสิ่งนี้เป็นประจำที่บ้านต่อเนื่องไปด้วย

ในสังคมประเทศลาวนั้น การที่นักเรียนมีการเรียนรู้ที่บกพร่องนั้นมีเหตุผลที่แตกต่างกันไป ซึ่งรวมไปถึงการที่ครอบครัวมีปัญหาครอบครัวแตกแยก ความยากจน สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย และแม้แต่กรณีที่พ่อแม่ต้องไปทำงานในต่างประเทศ โดยปล่อยให้ลูกทิ้งไว้กับญาติ บ้างจึงตั้งกล่าวข้างต้นอาจนำไปสู่การขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้นักเรียนได้

ในฐานะครู ตัวชี้วัดความสำเร็จของครูคุณวิสัยก็คือ เมื่อนักเรียนที่เธอสอน ได้เติบโตไป และมีความสำเร็จในชีวิต มีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองที่ดีของชาติ และมีชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม

ทุกปีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะต้องสอบผ่านระดับประถมศึกษา เพื่อไปเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาทั้งจังหวัดได้สามารถพัฒนาชื่อเสียงในฐานะโรงเรียนชั้นนำในการสอบครั้งนี้ และยังประสบความสำเร็จในการแข่งขัน “การทดสอบความสามารถของนักเรียนประจำปี” ที่ได้ถูกจัดขึ้นเป็นประจำในเขตสี่สัตนาค โดยโรงเรียนในเขตอำเภอยะจะส่งนักเรียนเข้าแข่งขันใน 3 วิชาด้วยกัน ได้แก่ ภาษาลาว คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งนักเรียนจากโรงเรียนทั้งจังหวัดได้รับรางวัลในวิชาเหล่านี้ทั้งหมด และยังได้รับรางวัลระดับชาติอื่น ๆ ในด้านศิลปะการแสดง และการวาดภาพ อีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ ครูคุณวิสัย จึงได้รับเลือกจาก กศน. ให้เป็นวิทยากรให้กับครู และผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศ และได้รับเลือกให้เป็นกรรมการในการพัฒนา “ภาษาลาวและคณิตศาสตร์” ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-5

การศึกษาขั้นพื้นฐานในสปป.ลาว

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา (MoES) ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษา ครอบคลุมศึกษาใหม่เพื่อฝึกอบรมการนำหลักสูตรใหม่มาสอนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา การดำเนินการในเรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลออสเตรเลีย และสหภาพยุโรปผ่านโครงการ BEQUAL โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนเชิงรุก ซึ่งใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ในเดือนกันยายนปี พ.ศ. 2562 ได้มีการแนะนำหลักสูตรสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรใหม่ ในวิทยาลัยฝึกหัดครู (TTC) ทั้งหมด 8 แห่ง และได้มีการสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้วยหลักสูตรใหม่ทั้งหมดแล้ว

ผู้เขียนหลักสูตรกำลังเตรียมจัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษและหลักสูตรภาษาลาว โดยผู้เชี่ยวชาญระดับนานาชาติ ศูนย์พัฒนาครู ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาครู และสรุปเนื้อหาหลักสูตรใหม่สำหรับการฝึกอบรมครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทั้งหลักสูตรภาษาลาวและภาษาอังกฤษ ซึ่งล้วนมีความท้าทายเป็นพิเศษเนื่องจากมีบทเรียนซึ่งครอบคลุมเนื้อหาจำนวนมาก และวิธีการสอนที่แตกต่างกัน ที่ผู้เขียนต้องพัฒนา

การประชุมเชิงปฏิบัติการเฉพาะทางนั้น เป็นการสนับสนุนที่จำเป็นอย่างมากสำหรับทีมผู้เขียนหลักสูตรทั้งสอง เพื่อให้สามารถสรุปเนื้อหาได้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งหมายความว่า พวกเขาต้องบูรณาการแนวทางการสอนภาษาใหม่ของหลักสูตรประถมศึกษาเข้ากับหลักสูตรการศึกษาของระดับประถมศึกษา โดยทีมงานที่จัดทำหลักสูตรที่ใช้ภาษาลาวกำลังทำงานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาด้านการเขียน ซึ่งเห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาจะเรียนรู้การเขียนอย่างไรและจะต้องสอนการเขียนได้อย่างไร

ในการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งต่อ ๆ ไป พวกเขาจะได้รับคำแนะนำในการสอนภาษาลาวแก่นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะเป็นหน่วยการเรียนรู้สุดท้ายที่พวกเขาจะพัฒนา พวกเขาจะสะท้อนถึงกลยุทธ์สำหรับครู-นักเรียนในการเรียนรู้วิธีที่ดีที่สุดในการสอนภาษาลาวให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีพื้นฐานภาษาต่างกัน

ทีมงานจัดทำหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษกำลังทำงาน เพื่อที่จะบูรณาการแนวทางการออกเสียงให้เข้ากับหลักสูตรของพวกเขา ซึ่งในหลักสูตรระดับประถมศึกษาฉบับใหม่นี้ จะมีการสอนการออกเสียงให้กับนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อสนับสนุนพวกเขาในการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ

5

การเรียนรู้ โดยการใช้ปัญหา เป็นพื้นฐาน

อาจารย์ ชาริปปา บินติ เอ็มบง
มาเลเซีย

“จิตใจที่เป็นวิทยาศาสตร์นั้น มักทำการสำรวจและทดลองอยู่เสมอ”

กลุ่มนักเรียน 3 คน ที่เป็นตัวแทนของโรงเรียน Sekolah Menengah Agama (Atas) Sultan Zainal Abidin (Sultan Zainal Abidin Islamic High School) ในเมืองกัวลาเตอริงกานู (Kuala Terengganu) เมืองตรังกานู (Terengganu) ได้จัดนิทรรศการแสดงผลงานของพวกเขาที่งาน International Young Scientists Innovation Exhibition ที่ UNITEN ในรัฐสลังงอ ประเทศมาเลเซีย พวกเขาเป็นนักเรียนเกรด 10 อายุ 16 ปี ในชั้นของครูอาจารย์ ซาริปปา บิน เอ็มบอง ครูด้านวิทยาศาสตร์ และการออกแบบและเทคโนโลยี งานนิทรรศการและการนำเสนอของพวกเขา มีชื่อว่า “Smart Eazer” ได้รับรางวัลเหรียญทองในเวลาต่อมา

Sekolah Menengah Agama (Atas) Sultan Zainal Abidin (Sultan Zainal Abidin Islamic High School) เป็นหนึ่งในโรงเรียนชั้นนำในประเทศที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของคาบสมุทรมลายู ซึ่งจัดการเรียนการสอนจากฟอร์ม 1 ถึงฟอร์ม 5 (เทียบเท่าเกรด 8 ถึงเกรด 12) และส่วนใหญ่มาจากชุมชนมลายูมุสลิม

โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ ที่มีให้นักเรียนพักอาศัยอย่างเต็มรูปแบบ และตั้งอยู่ในใจกลางเมืองหลวงของรัฐตรังกัน นักเรียนมาจากพื้นฐานครอบครัวที่หลากหลายทั้งมีรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ พ่อแม่ของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นข้าราชการส่วนที่เหลือทำงานในภาคเอกชนหรือทำธุรกิจส่วนตัว สำหรับนักเรียนที่มาจากพื้นที่ที่ห่างไกล เลือกที่จะอยู่ในหอพักที่อยู่ติดกับโรงเรียน

ชั้นเรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษาท้องถิ่น คือ ภาษาซามลายู (ภาษามลายู) ในการเรียนการสอน ยกเว้นวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ที่ทำการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

โรงเรียนประกอบด้วยนักเรียน 723 คน โดยร้อยละ 61 เป็นเด็กผู้หญิง นักเรียนจะได้รับการคัดเลือกจากผู้สมัครที่มีคุณสมบัติดีเยี่ยม โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเรียนร่วมหลักสูตร ข้อกำหนดในการเข้าศึกษายังรวมถึงการทดสอบ การสัมภาษณ์ และการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน นอกจากนี้ยังมีการประเมินการมีส่วนร่วมของนักเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในหลักสูตรปกติและหลักสูตรร่วม

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โรงเรียนมีชื่อเสียงในหลายด้าน โดยได้รับความสำเร็จในกิจกรรมร่วมหลักสูตร ได้รับรางวัลในการประกวดสุนทรพจน์ภาษาอาหรับในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นตัวแทนของรัฐในการแข่งขันแข่งขันสลิท กีฬาป้องกัน ฟุตบอล วอลเลย์บอล และเน็ตบอลในระดับชาติ นักเรียนได้รับรางวัลเหรียญทอง และรางวัลพิเศษในการแข่งขันนวัตกรรมระดับนานาชาติ เช่น ITEX 2018 (International Invention and Technology Exhibition), IYSIE 2018 (International Young Scientist Innovation Exhibition), I-Envex 2018 (International Engineering Invention and Innovation Exhibition), INOVA 2018 (International Invention Show Croatia), I2Create 2019 (International Innovation, Creativity and Technology Exhibition), WICO 2019 (World Invention Creativity Olympic) และ IPITEX 2020 (The Bangkok International Intellectual Property, Invention, Innovation and Technology Exposition)

ครูซาริปา และครูในทีมของเธอ ได้สร้างวัฒนธรรมเพื่อพัฒนานักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ที่สนใจในการทำวิจัยและประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการออกแบบและเทคโนโลยีของเธอประกอบด้วย “ทักษะการใช้ชีวิตเชิงบูรณาการ” ซึ่งเป็นวิธีใหม่ในการค้นหาวิธีแก้ไขปัญหามานานในชีวิตประจำวัน

การสอนวิทยาศาสตร์ได้นำไปสู่ โปรแกรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เธอใช้ในชั้นเรียน Form 1 DLP (วิธีการค้นคว้าวิจัยสำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่) ซึ่งเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ครูชาริปปา ได้นำประสบการณ์และความรู้ที่เธอได้เรียนรู้ มาจากการศึกษาในระดับปริญญาโททางด้านวิทยาศาสตร์อาหาร เข้ามาช่วยในการจัดตั้งชมรมเทคโนโลยีอาหาร ซึ่งได้ทำการทดลอง และทำกิจกรรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางด้านอาหารต่าง ๆ และเนื่องมาจากความสำเร็จที่โรงเรียนของเธอได้รับในการแข่งขันต่าง ๆ จึงทำให้เธอได้เข้าไปเป็นสมาชิกของ Malaysian Research and Innovation Society (MyRIS)

การเตรียมการสอน

หลังจากได้รับมอบตารางสอนแล้ว ครูทุกคนจะเตรียมแผนการสอนประจำปีตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ ในการดำเนินการนี้จำเป็นต้องวิเคราะห์เจาะลึกลงไปในตัวข้อเฉพาะวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ กิจกรรม และวิธีการประเมินความก้าวหน้าในชั้นเรียนของนักเรียน

ครูชาริปปา ได้รับผิดชอบในการสอน 5 ชั้นเรียนด้วยกัน ทั้งในระดับฟอร์ม 1 และ ฟอร์ม 2 (เทียบกับเกรด 8 และเกรด 9) ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 13 และ 14 ปี เธอรับหน้าที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป (ฟอร์ม 1) และวิชาการออกแบบและเทคโนโลยี (ฟอร์ม 2) โดยทุกชั้นเรียนจะประกอบไปด้วยนักเรียน 18 ถึง 25 คน

ในช่วงต้นปี นักเรียนในชั้นเรียนจะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละ 4 ถึง 6 คน โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับมอบหัวข้อในการทำวิจัย เพื่อจัดทำเอกสาร และนำเสนอเป็นรายสัปดาห์

ในหัวข้อวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป หัวข้อหลักก็คือ "บทนำสู่การสืบสวนทางวิทยาศาสตร์" ตลอดทั้งปี ซึ่งมุ่งให้ศึกษาตั้งแต่เรื่องเซลล์ ซึ่งเป็นหน่วยพื้นฐานของชีวิต ไปจนถึง "การประสานงาน และการตอบสนอง" การสืบพันธุ์ สสาร ตารางธาตุ อากาศ แสงและทัศนศาสตร์ และโลกของเรา

สำหรับวิชาการออกแบบและเทคโนโลยีนั้น จะครอบคลุม 2 หัวข้อหลัก ซึ่งได้แก่ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มีหัวข้อเฉพาะสำหรับการเรียนในปีการศึกษา ได้แก่ เทคโนโลยีการผลิต การออกแบบเครื่องกล การออกแบบไฟฟ้า การออกแบบอิเล็กทรอนิกส์ การออกแบบอควาโพรนิคส์ (Aquaponics)³ และการออกแบบอาหาร

³ อควาโพรนิคส์ (Aquaponics) คือ วิธีการผลิตอาหารร่วมกันระหว่าง 2 สาขา ได้แก่ (1) การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ (2) การปลูกพืชโดยไม่ใช้ดิน (hydroponics) ภายใต้ระบบหมุนเวียนน้ำแบบปิด (a closed recirculating system) (ข้อมูลเพิ่มเติมโดย ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์)

นักเรียนทำการวิจัยเพื่อค้นหาข้อมูล จากในวารสารเพื่อนำมาสนับสนุนความคิดของพวกเขา
(โครงการนักนวัตกรรมรุ่นใหม่ที่อาเซียน)

การเรียนรู้จากการใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน

ในการสอนวิทยาศาสตร์ ครูซาริปาใช้แนวทางการเรียนการสอนที่ต้องทำอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะพัฒนาวิธีคิดที่มีรูปแบบเฉพาะและเป็นระบบให้แก่นักเรียนของเธอ แนวคิดหลักที่เธอพยายามพัฒนาในชั้นเรียนของเธอเรียกว่า การเรียนรู้ในรูปแบบที่ใช้ปัญหาเป็นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการการเรียนรู้แบบใหม่ กระบวนการนี้ถูกสร้างขึ้นจากความรู้ที่นักเรียนเคยได้รับในชั้นเรียนหรือในชั้นเรียนก่อนหน้านี้ นี่เป็นตัวอย่างของแนวทางการเรียนรู้ในเชิงรุกที่นักเรียนจะได้รับโอกาสในการเรียนรู้ด้วยตนเองและการได้ทำงานร่วมกัน ในขณะเดียวกันนักเรียนก็จะได้เข้าใจปัญหาที่อาจมีโครงสร้างทางความคิดไม่เป็นระบบหรือซับซ้อน (Yew, Chng & Schmidt, 2010)

สำหรับในการศึกษาหัวข้อใหม่แต่ละหัวข้อ นักเรียนจะต้องใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ว่าจะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้อย่างไร เธอได้ใช้กระบวนการ 8 ขั้นตอน ที่เธอสอนนักเรียนให้ปฏิบัติตาม ดังนี้:

1. ระบุปัญหา

2. สร้างสมมติฐาน
3. วางแผนการทดลอง
4. ควบคุมตัวแปร
5. รวบรวมข้อมูล
6. วิเคราะห์และตีความข้อมูล
7. สรุปผล
8. เขียนรายงาน

การเขียนรายงานทางวิทยาศาสตร์มีรูปแบบดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย
2. คำชี้แจงปัญหา
3. สมมติฐาน
4. ตัวแปร
5. วัสดุและอุปกรณ์
6. ขั้นตอน
7. ผลลัพธ์
8. บทวิเคราะห์
9. บทสรุป

“การพัฒนานิยในการทำงานแบบนักวิทยาศาสตร์ให้ตั้นเป็นสิ่งสำคัญ” ครูสาริปปาร์กล่าว “วิธีการทางวิทยาศาสตร์นั้น จะต้องทำอย่างมีวินัย”

การทำบิสกิตจากกากถั่วเหลืองและของเหลือใช้ (โครงการนักเรียนวัดกรรมฐานใหม่อาเซียน)

การเรียนรู้คืออะไร

“การเรียนรู้เป็นกระบวนการในการได้มาซึ่งความรู้หรือทักษะ” ครูซารีปกล่าวขณะเดินไปรอบ ๆ ห้องทดลองในชั้นเรียนของเธอ เธอเดินดูนักเรียนตามกลุ่ม จากกลุ่มหนึ่งไปยังกลุ่มนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง “การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ที่สามารถทำได้อย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ การเรียนรู้อย่างเป็นทางการก็คือ การที่นักเรียนเรียนรู้ทักษะพื้นฐาน เช่น พื้นฐานการอ่าน การเขียน และการคำนวณ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักจะทำได้ในสถานที่เฉพาะที่เรียกว่าโรงเรียน แต่ในทางกลับกันการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการก็คือ การที่เราเรียนรู้นอกสภาพแวดล้อมที่เป็นทางการในห้องเรียน ด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น จากสื่อทั่ว ๆ ไป จากเพื่อนฝูง และจากสิ่งแวดล้อม”

ในฐานะครูสอนวิทยาศาสตร์ เธอมีความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของเธอในห้องเรียน ซารีปกล่าวว่า “จิตใจที่เป็นวิทยาศาสตร์เป็นจิตใจที่ต้องการทำการสำรวจและทดลองอยู่เสมอ” ซารีปกล่าวต่อว่า “ฉันพบว่าห้องเรียนที่มีชีวิตชีวา ก็คือห้องเรียนที่นักเรียนต้องการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีว่านักเรียนกำลังเรียนรู้ และมีความเพลิดเพลินไปกับสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ บทบาทของฉันในฐานะครู ก็เพียงแค่การให้ความช่วยเหลือในกระบวนการเรียนรู้ของพวกเขาเท่านั้น เพื่อให้พวกเขาได้ค้นพบสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้”

เธอนำหลักสูตรแกนกลางมาเพื่อใช้จัดระเบียบหัวข้อการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทำการสำรวจ และเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งในประเทศมาเลเซีย กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้มีการครูสามารถ กระทั่งเนื้อหาในหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนผ่านการพูดคุยและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำการสำรวจหัวข้อที่เหลืด้วยตัวเอง “นักเรียนของเราเป็นเด็กที่ฉลาดที่สุดในประเทศ” เธอกล่าว “ดังนั้นครูจึงต้องฉลาดในการประสานกระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน แนวคิดนี้ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวางว่า เป็นห้องเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และด้วยวิธีนี้ หัวข้อในการเรียนทั้งหมด จะครอบคลุมอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร”

ในการสอนวิทยาศาสตร์และการออกแบบและเทคโนโลยี เธอเน้นย้ำถึงความสำคัญของความรู้และทักษะในชีวิตจริง สิ่งที่สำคัญสำหรับเธอคือ วิธีที่นักเรียนนำบทเรียนที่เรียนรู้ไปใช้กับชีวิตประจำวัน ด้วยวิธีนี้จะทำให้มีการกระตือรือร้นในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

“ในฐานะครูแห่งศตวรรษที่ 21” เธอกล่าว “ฉันเชื่อว่าครูมีบทบาทสำคัญในฐานะที่จะช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สิ่งที่คุณควรจะต้องและทำให้น้อยที่สุดคือการจำกัดการป้อนความรู้ในแบบที่เหมือนกับการป้อนอาหารด้วยช้อนเข้าปากนักเรียน” ยกตัวอย่างเช่น เธอจัดให้มีการนำเสนอแบบกลุ่มในชั้นเรียน เพื่อให้หัวหน้ากลุ่มจัดการขั้นตอนต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งครูจะเข้ามาเพื่อแก้ไขหรือช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่ต้องการเท่านั้น และนี่จะเป็นเวลาที่นักเรียนจะได้รับคำแนะนำหรือข้อมูลจากเธอ การนำเสนอของนักเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเธอประเมินความถูกต้องตามความเป็นจริงตามบริบทที่เสนอ

เมื่อคิดย้อนไปถึงชั้นเรียนของเธอในปีที่ผ่านมา “ฉันคิดว่านักเรียนของฉันชอบที่จะได้รับมอบหมายหัวข้อเพื่อที่จะนำเสนอ และเมื่อพวกเขาได้เลือกหัวข้อที่พวกเขาชอบ ฉันขอให้พวกเขาใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ในการนำเสนอ เช่น การใช้โปรแกรม สไลด์ เกม การละเล่น บทสัมภาษณ์ และอุปกรณ์อื่น ๆ สิ่งที่สำคัญก็คือ การที่นักเรียนทุกคนมีความสนใจ และได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น”

เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของบทเรียนและรู้สึกท้อถอย ครูซาริปากก็จะถอยออกมาหนึ่งก้าว “โดยทั่วไปแล้ว ฉันจะเริ่มต้นด้วยการพูดให้กำลังใจนักเรียนในห้องเรียน เพื่อช่วยกระตุ้นให้มีการเกิดช่วงเวลาแห่งความสุขเมื่อนักเรียนได้ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการตระหนักถึงถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตัวของพวกเขาเอง” เธอกล่าว

จากนั้นครูซาริปปาได้ขอให้พวกนักเรียนคิดและประเมินปัญหาใหม่อีกครั้ง หากนักเรียนคนใดอ้างว่าพวกเขาหมดความสนใจ หรือหมด passion เธอก็ขอให้พวกเขานั่งทักไว้ในภายหลัง “ฉันเชื่อว่านี่เป็นเวลาที่เหมาะสมในการสร้างความยืดหยุ่น หลังจากพยายามอย่างมากในการเรียนรู้ พวกเขาจะตระหนักถึงสิ่งที่พวกเขาสนใจที่จะฝึกให้มีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง”

และในคราวที่ดูเหมือนนักเรียนจะประสบกับความยากลำบาก เธอก็จะมอบหมายงานที่ง่ายกว่าเพื่อจะเป็นการชี้แนะให้กับพวกเขาโดยผ่านสื่อการเรียนรู้ ซึ่งหน้าที่ของนักเรียนจะประกอบไปด้วยการนำเสนอ การวิจัยขนาดเล็ก และรายงานอย่างง่าย เมื่อทำเสร็จแล้ว พวกเขาก็จะได้รับรางวัลที่เหมาะสม

นักเรียนที่เรียนรู้ได้ช้าอาจจะไม่สามารถค้นพบวิธีที่จะทำให้เกิดความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของหลักสูตร แต่เธอเชื่อว่านักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพเฉพาะตัว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับทักษะของครูที่จะค้นพบศักยภาพเหล่านั้นได้หรือไม่ ตัวอย่างที่เธอยกมาก็คือ เวลาที่นักเรียนอ่าน พวกเขาอาจไม่รู้ว่าจุดใดเป็นใจความสำคัญในการอ่าน เธอจึงได้เสนอวิธีที่จะช่วยในการอ่าน นั่นก็คือการจดบันทึกเพื่อนำมาใช้อ้างอิงในอนาคต เทคนิคการอ่านและทักษะการจดบันทึกอย่างรวดเร็ว นั้นมีประโยชน์สำหรับชั้นเรียนอื่น ๆ เช่นกัน และสำหรับการเตรียมตัวสอบอีกด้วย

“ฉันแน่ใจว่านักเรียนทุกคนในชั้นเรียน จะได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะคนที่เงียบและขี้อาย” เธอกล่าว “สำหรับคนที่เงียบๆ และขี้อาย ฉันมอบหมายให้พวกเขาทำงานต่าง ๆ เช่น การตอบคำถาม การนำเสนอสื่อการเรียนรู้ และช่วยครูในการเตรียมชั้นเรียน ฉันแน่ใจว่านักเรียนเหล่านี้สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดก็ได้ในทุกกิจกรรม”

นักเรียนทุกคนต้องเตรียมรายงานอย่างง่าย ซึ่งมีข้อมูลอ้างอิงที่เพียงพอ เพื่อแสดงหลักฐานว่ามีความเข้าใจในแนวคิดใหม่ ทุกงานที่เสร็จสมบูรณ์แล้วจะได้รับรางวัลเป็น “ดาว” อันมีค่าที่พวกเขาสามารถนำไปเป็นแลกรางวัลได้ ด้วยวิธีนี้ครูซาริปปามั่นใจได้ว่าจะไม่มีการทิ้งนักเรียนของเธอคนใดคนหนึ่งไว้ข้างหลัง สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ต้องแน่ใจว่าเพื่อนนักเรียนที่เรียนช้าสามารถตามพวกตนทันได้ และหากบางครั้งพวกเขาทั้งหมดสามารถทำคะแนนได้สูงในกลุ่ม ก็มักจะมอบหมายให้ผู้เรียนที่เรียนช้าเป็นผู้นำของกลุ่ม โดยจะกันเองว่า “หมอ” หรือ “ศาสตราจารย์” เพื่อจุดประกายความมั่นใจในการมีส่วนร่วมในโครงการกลุ่มมากขึ้น

การประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

“ความสำเร็จสำหรับฉันแล้ว” ครูซาริปากกล่าว “ไม่ใช่แค่การได้เกรด A ทั้งหมดจากการสอบเท่านั้น ฉันเน้นถึงแง่มุมต่าง ๆ ในการที่นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ฉันมองไปที่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การพัฒนาทักษะทางด้านอารมณ์ และการปรับปรุงพฤติกรรมให้เหมาะสม”

ความเป็นอยู่ที่ดี หมายถึง ความร่าเริง ความเมตตา ความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนและครู ความตั้งใจดี ความไม่เห็นแก่ตัว ความกตัญญูกตเวที และการรู้สึกขอบคุณ “สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องของการเป็นคนที่มีหัวใจ” เธออธิบาย..

“การพัฒนาทักษะทางอารมณ์นั้น มีความสำคัญต่อความสำเร็จในอนาคต” เธอกล่าวต่อ “สิ่งเหล่านี้รวมไปถึงการพูดในที่สาธารณะ การพูดเพื่อโต้ตอบอย่างทันทีทันควันโดยไม่มีการเตรียมการพูดเพื่อนำเสนอ การพบปะพูดคุย การเรียนรู้อย่างรวดเร็ว และการแก้ปัญหาในลักษณะเชิงรุกและสร้างสรรค์”

สุดท้ายนี้ การปรับปรุงพฤติกรรมหมายถึงเป็นผู้ที่สามารถยอมรับความผิดพลาดและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข

“สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นตัวตั้งต้นของผลกระทบเชิงบวก อย่างใหญ่หลวงต่อนักเรียน ครู และชุมชนรอบ ๆ” เธอยิ้ม “ซึ่งมันส่งผลให้นักเรียนได้บรรลุความเป็นเลิศในโรงเรียน”

สำหรับเธอนั้น แม้ว่าการสอนจะให้ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ แต่ถ้าเธอขาดความเชี่ยวชาญในหัวข้อที่สนทนาในชั้นเรียน ซึ่งเกิดจากบางวันที่เธอต้องหมกมุ่นอยู่กับความรับผิดชอบเรื่องอื่น ๆ และไม่ค่อยมีเวลาเตรียมตัวในการสอน และถึงแม้ว่าเธอจะสามารถจัดการเรื่องนี้ได้ในระยะเวลานานสั้น แต่เธอก็จะรู้สึกไม่สมหวัง “ฉันต้องทำให้ดีขึ้น” เธอยอมรับ

การเตรียมตัวเป็นครู

ครูซาริปปา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยีอาหาร จากมหาวิทยาลัย Universiti Malaysia Terengganu ในปี พ.ศ. 2548 และด้วยความมุ่งมั่นที่ต้องการเรียนรู้การบริการด้านอาหารและโภชนาการ เธอจึงสำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาสาขา ธุรกิจศึกษา จาก Universiti Teknologi Mara ซึ่งเป็นการศึกษาแบบนอกเวลา ก่อนที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่เธอจะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี แต่เธอก็เป็นครูสอนอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่แล้ว และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเป็นครู เธอจึงเข้าเรียนในหลักสูตรการสอนระยะสั้นที่จัดโดยสำนักงานการศึกษาของรัฐ เธอจะเรียนหลักสูตรเหล่านี้ในช่วงสุดสัปดาห์ หรือเข้าร่วมหลักสูตรที่ใช้เวลา 3 วัน จนถึง 2 สัปดาห์ สำหรับหลักสูตรที่เรียนในระยะเวลาเรียน เธอและครูคนอื่น ๆ จะได้รับการคัดเลือกจากผู้บริหารโรงเรียน ให้ได้เข้าร่วมหลักสูตรการพัฒนาการสอนในเวลาราชการ

ในปี พ.ศ. 2526 หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ครูซาริปปาได้รับข้อเสนอ 2 ข้อ ข้อเสนอแรก คือ การได้ศึกษาต่อในระดับอนุปริญญาในสาขาวิทยาศาสตร์ และข้อเสนอที่สองคือ ได้ทำงานเป็นครู หลังจากได้ตรองอย่างถี่ถ้วนกับครอบครัว เธอก็ตัดสินใจที่จะเป็นครู

สำหรับผู้สนใจเข้าสู่วิชาชีพครูสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การเข้าอบรมหลักสูตรการสอนในสถาบันการศึกษาครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการของมาเลเซียซึ่งเป็นหลักสูตรในระดับปริญญาและอาจนำไปสู่การบรรจุเป็นครูทันทีหลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้จบปริญญาตรีในสาขาอื่น ๆ สามารถเป็นครูได้ หรือเข้ารับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในสถาบันการฝึกหัดครู หรือในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งสู่วิชาชีพครูได้ตามข้อเสนอของมูลนิธิหรือในโรงเรียนเอกชน

สำหรับผู้ที่ยื่นหลักสูตรการสอนในสถาบันการฝึกหัดครูนั้น พวกเขาจะได้รับเบี้ยเลี้ยงจากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

ต้นแบบของครูชาธิปา ก็คือบิดาของเธอนั่นเอง แม้ว่าเขาจะไม่ใช่ครู แต่เธอก็ยอมรับว่า เขาได้สอนบทเรียนสำคัญ ๆ มากมายในชีวิตให้กับเธอ จากคุณความดีและคุณลักษณะส่วนตัวของเธอซึ่งเป็นผู้ดูแลในโรงพยาบาล และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน รวมถึงการเป็นอาสาสมัครตำรวจ บริจาคโลหิต และทำกิจกรรมในคลินิกในหมู่บ้านและในกิจกรรมทางศาสนา “ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นได้ด้วยระเบียบวินัย ความพิถีพิถัน และเจตจำนงอันแข็งแกร่งของเธอ” เธอกล่าว “สิ่งเหล่านี้เป็นคุณค่าชีวิตที่สร้างแรงบันดาลใจให้ฉันประสบความสำเร็จ นอกเหนือไปจากการสอนนักเรียนในห้องเรียน”

ต้นแบบอีกท่านหนึ่งที่เธอกล่าวถึง ก็คือดาโต๊ะ ดร. ลอร์เรนซ์ วอลเตอร์ อัง (Dato Dr. Lawrence Walter Ng) ปรมาจารย์และผู้แต่งเรื่อง "The Art of Learning" ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550 ชาธิปาได้รับคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่การศึกษาให้เข้าร่วมโครงการอบรม "New Adventures in Total Teaching" จัดโดย ดร.อัง เมื่อได้ผ่านการสัมมนาเหล่านี้ เธอรู้สึกชื่นชมและเข้าใจมากขึ้นว่า การเรียนรู้คืออะไร และนักเรียนจะสามารถเป็นผู้เรียนที่ดีขึ้นได้อย่างไร เพื่อเป็นการตอบแทน เธอจึงได้สร้างรูปแบบของการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการชั้นเรียนของเธอ ที่เรียกว่ากลุ่ม Cheers

ในช่วงต้นปีการศึกษา เธอจะขอให้นักเรียนสร้างกลุ่มขึ้นในชั้นเรียน แต่ละกลุ่มจะแต่งตั้งผู้นำ ตั้งชื่อกลุ่ม และเชียร์ทีม การเชียร์ของทีมมีขึ้นเพื่อกระตุ้นจิตวิญญาณแห่งการแข่งขันในทุก ๆ คน และเพื่อเป็นการยกระดับภาพลักษณ์ของกลุ่ม พวกเขาจะต้องมีการให้กำลังใจทีมก่อนที่จะนำเสนอ นักเรียนจึงสามารถเรียนรู้ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม และการควบคุมความวิตกกังวลเมื่อต้องนำเสนอในที่สาธารณะ โดยครูจะมอบคะแนนกลุ่มให้กับผลงานและการนำเสนอตลอดปีการศึกษา

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ครูชาธิปา ได้รับรางวัลมากมายในด้านความเป็นเลิศทางด้านการสอนจากกระทรวงศึกษาธิการของมาเลเซีย ทั้งในระดับโรงเรียน อำเภอ หน่วยงานของรัฐ และระดับประเทศ นอกจากรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรีประจำปี พ.ศ. 2560 เธอยังได้รับรางวัล National Teacher Icon 2017, My Nation Icon Award 2017, District Teacher Award 2019,

Woman Aspiration Award 2019 และรางวัล Excellence Service Medal 2018 โดย Duli YMM Yang Dipertuan Agong Malaysia

อ้างอิง:

Yew, Elaine H., Esther Chng & Henk G. Schmidt, “การเรียนรู้ในรูปแบบการรู้ที่มีพื้นฐานมาจากปัญหา” สปริงเกอร์, 2010.

ระบบการศึกษาในประเทศมาเลเซีย

การปฏิรูปหลักสูตร (โดยมุ่งเน้นไปที่ STEM คือ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์) ซีมีโอ เรคแซม

หลักสูตรในโรงเรียนของมาเลเซียเน้น มุ่งมั่นที่จะพัฒนาเด็กแบบองค์รวมตามมิติทางปัญญา จิตวิญญาณ อารมณ์ และร่างกาย ซึ่งสะท้อนจากปรัชญาการศึกษาแห่งชาติ และเพื่อให้สอดคล้องกับปรัชญานี้ การศึกษาจะต้องเป็นความพยายามอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาศักยภาพของบุคคล ในลักษณะบูรณาการ ความพยายามดังกล่าวมุ่งหมายเพื่อพัฒนาพลเมืองมาเลเซียให้มีความรู้ ความสามารถ มีมาตรฐานทางศีลธรรมสูง และมีความรับผิดชอบและสามารถบรรลุความเป็นอยู่ที่ดีได้ในระดับสูง ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสามัคคีและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของครอบครัว สังคม และประเทศชาติโดยรวม

แผนก็คือการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางการศึกษาของมาเลเซีย เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับคนรุ่นต่อไปของมาเลเซีย ด้วยการวางแผนและจะไม่มีควมบังเอิญอีกต่อไป ว่าวัตถุประสงค์พื้นฐานก็คือ เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนจะมีความรู้ และทักษะที่จำเป็นเพื่อความสำเร็จในชีวิตที่มากขึ้น ผู้สำเร็จการศึกษาควรที่จะสามารถเผชิญกับความท้าทายในศตวรรษที่ 21 ที่มาพร้อมกับความต้องการให้พลเมืองมีทักษะการคิดอย่างมีวิจระญาณ การเป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนาแบบองค์รวมซึ่งมีความสมดุลระหว่างลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและความรู้ ในขณะที่มาเลเซียก้าวไปสู่ระดับโลก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาพลเมือง ที่สามารถสร้างความมั่งคั่ง (สร้างงาน) และยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีในสังคมของสังคม กล่าวโดยสรุป นี่หมายถึงการนำจิตวิญญาณกลับคืนสู่การศึกษาของมาเลเซีย เพื่อพัฒนาพรสวรรค์ที่ขับเคลื่อนด้วยค่านิยมของการเรียนรู้

ในปี พ.ศ. 2560 ทักษะการคิดเชิงคำนวณในวิทยาการคอมพิวเตอร์ ได้ถูกรวมเข้ากับหลักสูตรมาตรฐานใหม่สำหรับโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การเปลี่ยนแปลงสำคัญประการหนึ่งคือการสอนเรื่องการสอน และการวัดประเมินผล ซึ่งจุดมุ่งหมายจะไม่ใช้แค่เพื่อทดสอบส่วนกลางอีกต่อไป แต่ยิ่งขึ้นโรงเรียนจะมีส่วนในการประเมินความรู้ของนักเรียนด้วย ซึ่งได้แก่ กิจกรรมร่วมหลักสูตร สุขภาพทางกาย กิจกรรมกีฬา และพรสวรรค์ของนักเรียน

หลักสูตรใหม่จะเน้นที่การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้เกมและเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นฐาน และลดเนื้อหาที่ทับซ้อนกับวิชาอื่นในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การประเมินระดับประเทศและระดับโรงเรียนจะเน้นไปที่การเพิ่มสัดส่วนของคำถามประเภทที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา การตีความและประเมินผลข้อมูล และการนำองค์ประกอบที่วัดความสามารถเชิงปฏิบัติมาใช้อีกครั้งหนึ่ง

การพัฒนาครูนับเป็นส่วนสำคัญของกลยุทธ์การศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งการจัดการเรียนการสอน/สาขาวิชาในการสอนได้ชี้ให้เห็นช่องว่างในเนื้อหาความรู้ และช่องว่างในทักษะการสอนของครู จึงได้ออกแบบโปรแกรมการสอนใหม่มาเพื่อพัฒนาโค้ชและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาโรงเรียนอย่างมืออาชีพโดยเฉพาะในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

การเรียนรู้แบบผสมผสานบนฐานข้อมูลแบบเปิดเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์หรือ คณิตศาสตร์ (BLOSSOMS) เป็นการบูรณาการการเรียนการสอนแบบใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร แบบซึ่งหน้ามาปรับเป็นกลยุทธ์การสอนและวิธีการสอนแบบใหม่ที่นักเรียนใช้ซอฟต์แวร์การเรียนรู้ ที่นักเรียนสามารถโปรแกรมการเรียนรู้เพื่อได้เรียนรู้ตามระดับความสามารถในการเรียนของตนเอง และสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่ต้องการ จากนั้นครูจะวิเคราะห์ข้อมูลผลลัพธ์จากซอฟต์แวร์ เพื่อระบุสิ่งที่นักเรียนยังต้องการเพื่อนำมาสอนเพิ่มเติม

หลักสูตรยังคงมุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนตามความหลากหลายและแตกต่างของแต่ละบุคคล รวมทั้งยังเน้นไปที่การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา และโครงการเป็นฐานควบคู่ไปกับเนื้อหาสาระในหลักสูตรและการประเมินผลผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้ของแต่ละวิชานั้น ๆ

ระบบโรงเรียนของมาเลเซียมีเป้าหมายที่จะแนะนำ "เส้นทางการเรียนรู้แบบเร่งรัด" สำหรับนักเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง ความมุ่งหวังของระบบรวมไปถึงการเข้าถึงคุณภาพ ความเสมอภาค ความกลมเกลียว และประสิทธิภาพ

การสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เด็กนักเรียนซึ่งรวมถึงการปลูกฝังจริยธรรมและจิตวิญญาณ ทักษะ ความเป็นผู้นำ เอกลักษณ์ของชาติ ความสามารถทางภาษา ทักษะการคิด และความรู้ ทัศนคติทั้ง 6 ประการนี้คือการสร้างสมดุลระหว่างคุณธรรม ความรู้ และทักษะ

ทั้งนี้ เป้าหมายระดับชาติ คือ การสร้างอัตราส่วนระหว่างการจัดการศึกษาแบบ STEM และที่ไม่ใช่แบบ STEM (คิดเป็นอัตรา 60:40 สำหรับเยาวชนที่สนใจ STEM) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ “ จึงได้มีการริเริ่มการสอนแบบ STEM ในโครงการ Malaysia Education Blueprint (2013 ถึง 2025)” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมเพื่อตอบสนองความท้าทายด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเพื่อให้แน่ใจว่าประเทศมาเลเซียมีจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาด้าน STEM ที่เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ

มาตรการที่ใช้เพื่อริเริ่ม STEM นั้น รวมไปถึงการเพิ่มความสนใจของนักเรียนผ่านแนวทางการเรียนรู้ใหม่ และหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุง การเพิ่มพูนทักษะและความสามารถของครู และการสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของ STEM แก่สาธารณชนและนักเรียน

ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวจะถูกแบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ (1) การสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จ (2) การฝึกอบรมครูผู้สอน (ซึ่งครูซาริปปายอยู่ในกลุ่มตัวอย่างของขั้นตอนนี้) (3) การขยายผลจากกลุ่มตัวอย่าง (4) การขยายผลไปสู่ 5 ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการสอนแบบ STEM กลุ่มนักวิจัย STEM รุ่นเยาว์ สถาบันฝึกอบรมครูสอน STEM การประชุมขององค์กรด้านวิทยาศาสตร์ และโครงการนักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ภาคฤดูร้อน

นอกจากนี้ STEM จะถูกนำมาใช้เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่จะใช้ยกระดับอาชีวศึกษา (TVET) ในมาเลเซียด้วย เนื่องจากประเทศมาเลเซียหมายถึงที่จะเพิ่มจำนวนผู้ศึกษาในสาขา TVET จาก 250,000 คน ในปี ค.ศ. 2012 เป็น 650,000 คน ในปี ค.ศ. 2025 ดังนั้น เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กระทรวงศึกษาธิการจึงมีความพยายามที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่นำภาคอุตสาหกรรมเข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนแบบร่วมมือกัน ซึ่งจะเป็นมิติใหม่ของการศึกษาอาชีวศึกษาในมาเลเซียต่อไป

6

การเรียนรู้แบบมีโครงสร้าง

ต้น ตุน

เมียนมาร์

“การเรียนรู้ ก็คือการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม อย่างถาวร หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ความรู้ที่เกิดขึ้นมาจากประสบการณ์”

“ผมอยากจะเป็นครูตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ ผมจึงพยายามอย่างมาก และประสบความสำเร็จด้วยการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ในปี พ.ศ. 2520” ด้วยเหตุนี้ เขาจึงได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยศิลปะและวิทยาศาสตร์มันทะเลย์ และได้รับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต ในปี พ.ศ. 2524 การเป็นครูมืออาชีพนั้นจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรประกาศนียบัตร และหลักสูตรแรกที่เขาได้เข้ารับการฝึกอบรม คือหลักสูตรประกาศนียบัตรครูผู้ช่วยระดับประถมศึกษา หรือ PATC (Primary Assistant Teacher Certificate) เขาจึงได้รับการแต่งตั้งเป็นครูผู้ช่วยสอนในระดับชั้นประถมในปี พ.ศ. 2529 จากนั้นจึงเข้าอบรมหลักสูตร JATC (ประกาศนียบัตรผู้ช่วยครูรุ่นเยาว์) ในปี พ.ศ. 2531 และได้เลื่อนตำแหน่งเป็นครูผู้ช่วยสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในปี พ.ศ. 2532 และในที่สุดเขาก็ได้เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาในเซไกง์ (Sagaying)⁴ ซึ่งเขาได้รับปริญญาตรี ในปี พ.ศ. 2556

ครูตุน มีผู้ที่เขานับถือเป็นแบบอย่าง คือ ธานต์ ซึ่งเป็นนักการทูตพม่าที่ได้รับตำแหน่งเป็นเลขาธิการสหประชาชาติคนที่ 3 เขาเป็นบุคคลคนแรกที่ไม่ใช่ชาวสแกนดิเนเวียนที่ได้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว และยังเป็นผู้นำองค์กรในช่วงยุคปีทศวรรษ 1960 ในขณะที่สถานการณ์ต่าง ๆ มีความปั่นป่วน เขาได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวางในด้านทักษะการทูตและการรักษาสันติภาพซึ่งมีความจำเป็นบ่อยครั้งในช่วงเวลาที่มีปัญหาดังกล่าว ในระยะแรกในฐานะเลขาธิการสหประชาชาติ ธานต์ ได้มีส่วนช่วยให้เกิดการเจรจาหาทางประนีประนอมติดใจห็นเอฟ. เคนเนดีของสหรัฐอเมริกา และ นิกิตา ครุสชอฟ นายกรัฐมนตรีของสหภาพโซเวียต ในช่วงวิกฤตการณ์ขีปนาวุธคิวบาในปี พ.ศ. 2505 ซึ่งได้ช่วยเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่เกือบจะกลายเป็นภัยพิบัติของโลก ต่อมาในปีนั้น สหประชาชาติได้เริ่มต้นปฏิบัติการแกรนด์สแลม เพื่อยุติการก่อความไม่สงบในประเทศคองโกในทวีปแอฟริกา ในการดำรงตำแหน่งเลขาธิการสหประชาชาติ

---

⁴ เซไกง์ (พม่า: ဓဉ်ဂီၤ) เป็นเขตหนึ่งของประเทศเมียนมาร์ ตั้งอยู่ในส่วนตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ (ข้อมูลเพิ่มเติมโดย ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์)

สมัยที่ 2 ของเขา ธานต์ก็เป็นที่รู้จักกันดีในเรื่องที่เขาออกมาวิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมของอเมริกันในสงครามเวียดนาม ธานต์ได้ดูแลการประเทศอิสระที่เกิดขึ้นใหม่ หลายๆ ประเทศ ทั้งในทวีปแอฟริกาและเอเชียเพื่อเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของสหประชาชาติ เขาปฏิเสธที่จะรับตำแหน่งเลขาธิการสหประชาชาติ ในวาระที่ 3 และเกษียณอายุในปี พ.ศ. 2514

ธานต์เป็นชาวพุทธผู้เคร่งครัด เขาเป็นที่ยกย่อง ชื่นชมอย่างกว้างขวาง และเป็นที่ยกย่องของชาวพม่า และเมื่อรัฐบาลทหารปฏิเสธที่จะให้เกียรติเขา ก็เกิดการจลาจลปะทุขึ้น ในกรุงย่างกุ้ง (ปัจจุบันคือกรุงย่างกุ้ง) รัฐบาลออกมาปราบปรามผู้ก่อการจลาจลอย่างรุนแรง จนทำให้มีการเสียชีวิตเกิดขึ้น ธานต์ได้รับรางวัล Jawaharlal Nehru Award for International Understanding ในปี พ.ศ. 2508 และรางวัล Gandhi Peace Prize ในปี พ.ศ. 2515 และรางวัล United Nations Prize สาขาสิทธิมนุษยชนในปี พ.ศ. 2516 และธานต์เสียชีวิตด้วยโรคมะเร็งในปอดในปี พ.ศ. 2517

ธานต์เริ่มต้นอาชีพของเขาด้วยการเป็นครูที่โรงเรียนแห่งชาติ และที่นั่นเขาได้กลายเป็นแรงบันดาลใจในวิชาชีพให้กับคนพม่ารุ่นหลังที่เขาสอนก่อนที่จะได้ก้าวเข้าสู่อาชีพนักการทูต และก่อนที่ประเทศจะถูกตัดขาดจากโลกภายนอกโดยผู้นำในกองทัพทหารเมียนมาร์

ความก้าวหน้าในอาชีพครู

ความก้าวหน้าในอาชีพการเป็นครูของครูธานต์ นั้นได้ผ่านมาแล้วหลายระดับ โดยเริ่มจากการเป็นครูผู้ช่วยที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสอนทั้งภาษาพม่าและภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 ถึง 2531 อีก 2 ปีต่อมาเขาถูกย้ายไปเป็นครูผู้ช่วยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสอนวิชาประวัติศาสตร์และภาษาอังกฤษ (พ.ศ. 2532-2533) ในช่วงหลายปีต่อจากนั้น เขาได้เลื่อนขึ้นไปสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป (พ.ศ. 2544-2543) ตามด้วยการสอนวิชาภาษาอังกฤษและเกษตรกรรม ในเกรด 8 และเกรด 8 (หลักสูตรรวม) (ปี 2544-2553) รวมเป็นเวลา 10 ปี ในปี พ.ศ. 2554 เขาเลื่อนขึ้นไปสอนในเกรด 9 ซึ่งเขาสอนวิชาภาษาอังกฤษและเกษตรกรรม ตั้งแต่ปี 2554 จนกระทั่งเกษียณอายุในปี พ.ศ. 2562)

นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นพื้นฐานใน Ywarthargi Wetlet Township เขต Sagaing มาจากชุมชนแบบผสมผสาน โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนของรัฐบาล ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบท ซึ่งรับนักเรียนที่มีภูมิลำเนาจากที่ใดก็ได้ นักเรียนที่อยู่ห่างจากโรงเรียนตั้งแต่ 1 ถึงกิโลเมตรขึ้นไปจะมาโรงเรียนด้วยจักรยานหรือมอเตอร์ไซด์ ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย (ประมาณร้อยละ 70) และร้อยละ 5 ของนักเรียนมาจากกลุ่มที่ยากจนที่สุด แต่มีเพียงร้อยละ 25 ของนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี พ่อแม่ของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร พ่อค้า คนงาน และข้าราชการ

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น โดยปกติจะมีนักเรียนประมาณ 800 คน โดยร้อยละ 60 เป็นเด็กผู้หญิง นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวพม่า และไม่มีนักเรียนที่มาจากชนกลุ่มน้อย ไม่มีเด็กพิการ และไม่มีแรงงานข้ามชาติ ใช้ภาษาพม่าเป็นภาษาแม่เพื่อเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอน

นักเรียนของโรงเรียนนี้ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

เมืองแวงและ (Wetlet Township) ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน เป็นเมืองเล็กๆ ในเขตชเวโบ (Shwebo) ซึ่งอยู่ในเขตซะไกง์ (Sagaing) ของเมียนมาร์ ตั้งอยู่บนที่ราบระหว่างแม่น้ำมูและแม่น้ำอิระวดี มีที่ทำการบริหารตั้งอยู่ที่เมืองแวงและ (Wetlet) ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และอยู่ใจกลางของประเทศเมียนมาร์ ภูมิภาคนี้มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยที่มีเมืองฮั่นลิน (Hanlin City) ซึ่งเป็นหนึ่งในเมืองโบราณของยุคปยู (Pyu) ก็ตั้งอยู่ใกล้ๆ เมืองนี้ก่อตั้งขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 1 เป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุด จนถึงราวศตวรรษที่ 7 หรือ 8 ความสำคัญของเมืองๆ นี้ ก็ถูกแทนที่โดยศรีเกชตรา อาณาจักรพม่าโบราณ ซึ่งเป็นมรดกโลกแห่งแรกในเมียนมาร์ (ในเดือนมิถุนายน ปีพ.ศ. 2557 เมืองเบคทาโน (Beikthano) และศรีเกชตรา ได้รับยกย่องให้เป็นมรดกโลกในเวลาเดียวกัน)

เมืองแวงและ (Wetlet Township) ทางตะวันออกถูกล้อมรอบด้วยแม่น้ำอิระวดี ตรงข้ามกับเมืองจิงกู (Singu) และมันทะเลย์ (Madaya Township) ของเขตมันทะเลย์ ทางเหนือของเมืองแวงและ (Wetlet Township) คือเมืองชเวโบ (Shwebo Township) ทางใต้คือซะไกง์ (Sagaing Township) และทางตะวันตกคือเมืองชเวยาดอ (Ayadaw Township)

การจัดโครงสร้างให้ผู้เรียนภาษาอื่น (ที่ต่างไปจาก ภาษาแม่ของตัวเอง)

ก่อนที่จะเขียนอายุจากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ครูสอนวิชาภาษาอังกฤษ และเกษตรกรรมซึ่งเป็นวิชาร่วม โดยเขาจะเตรียมแผนการสอนเป็นรายสัปดาห์

ในหนึ่งบทเรียนนั้นจะถูกแบ่งออกเป็น 3 บทเรียนย่อยๆ และในแต่ละบทเรียนจะมีทั้งแบบฝึกหัดเขียน และแบบฝึกหัดอ่านปากเปล่า จำนวนหนึ่ง

ในการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (ESL) หรือการสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้พูดภาษาอื่น (TESOL) นั้น จะต้องใช้วิธีการที่มีโครงสร้าง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ โดยใช้กฎเกณฑ์และแบบแผนเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในภาษาใหม่ วิธีการเรียนภาษาอังกฤษนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยขึ้นอยู่กับระดับความสามารถ ทางภาษาอังกฤษของนักเรียน บุคลิกลักษณะ และสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน นักเรียนที่เริ่มต้นเรียนใหม่ จะต้องเปลี่ยนจากภาษาถิ่นหรือภาษาแม่ (L1) ไปเป็นภาษาที่จะเรียนรู้ (L2)

ปัญหาอย่างหนึ่งในการแปลภาษา ก็คือการใช้หลักไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งภาษาอังกฤษก็มีหลักไวยากรณ์ที่แตกต่างไปจากภาษาต่าง ๆ ที่ใช้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งภาษาพม่า ไวยากรณ์ของภาษาอังกฤษใช้ไวยากรณ์ภาษาละติน ซึ่งแตกต่างจากไวยากรณ์ภาษาพม่าเป็นอย่างมาก ทำให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่เรียนรู้ได้ยาก ด้วยเหตุนี้ การแปลแบบตรงตัว จึงอาจจะเป็นเรื่องที่ยาก และทำให้เกิดความสับสน

เพื่อที่จะให้นักเรียนสามารถเข้าใจ และเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้ง่ายขึ้น ครูคนหนึ่งได้เตรียมรายการคำศัพท์ เพื่อที่จะช่วยขยายขอบเขตคำศัพท์ของนักเรียนให้เพิ่มมากขึ้น รวมถึงวิธีการต่าง ๆ เช่น การนำทักษะการเรียนภาษาแม่มาใช้ (เริ่มจากการหัดพูดเหมือนเด็กที่หัดพูด) การทำซ้ำโดยเน้นความเข้าใจ และการเรียบเรียงใหม่ เหล่านี้เป็นวิธีการบางส่วนที่ใช้ในการสอนนักเรียนในการเรียนรู้ภาษาใหม่ อย่างไรก็ตาม หากปราศจากการซึมซับทางวัฒนธรรมหรือการเรียนรู้ทางสังคมอย่างเหมาะสม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกี่ยวพันกับเกี่ยวกับลักษณะนิสัยและต้นแบบที่ใช้ในการอ้างอิงการใช้ภาษา (กลไกภายใน)ของประเทศเจ้าของภาษา ก็จะทำให้ไม่ผู้เรียนมาสามารถรับการถ่ายทอดการเรียนภาษาใหม่นั้นได้ (Wright, 2010)

ในการทำให้บทเรียนทางภาษาสมจริงสมจัง ครูสอนโดยอาศัยหัวข้อที่นักเรียนสามารถจะนำไปเชื่อมโยงได้ เช่น ในวิชาภาษาอังกฤษอาจจะมีหัวข้อเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล เพื่อให้บทเรียนมีความสมจริง ครูคนหนึ่งอธิบายเรื่องฟุตบอลโดยใช้ภาษาอังกฤษ ครูคนหนึ่งใช้เครื่องมือในการสอนของเขา เพื่อที่จะอธิบายเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ โดยการใส่คำศัพท์ และรูปภาพเกี่ยวกับฟุตบอล เพื่อทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีผลการเรียนรู้ (LO) ที่ปรากฏออกมา

ให้เห็นอย่างชัดเจน และเมื่อสิ้นสุดบทเรียนนี้ เขาก็จะสามารถประเมินได้ว่า นักเรียนได้เรียนรู้และซึมซับความรู้จากบทเรียนได้ดีแค่ไหน

การฝึกอบรมครู

ในฐานะที่เป็นครูอาวุโสที่มีประสบการณ์การสอนมายาวนานหลายปี ครูคุณได้กลายมาเป็นวิทยากรที่ทำหน้าที่ในการฝึกอบรมครูทั้งในโรงเรียนที่ตัวเองสอนและโรงเรียนทั่วประเทศ ในช่วงระยะเวลาการฝึกอบรมครู 45 นาทีนั้น สามารถแบ่งออกไปเป็นส่วนย่อย ๆ โดยใน 5 นาทีแรก ครูคุณจะแนะนำหัวข้อในการอบรม และผลการเรียนรู้ที่ต้องการ ในฐานะครูผู้สอน เขามักถามครูว่ากลยุทธ์การสอนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคืออะไร และหลักการใด คือหลักการที่มีประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับการสอนและการเรียนรู้ (หมายเหตุ: โครงสร้างที่ใช้ในการฝึกอบรมครูในภาษาที่สอง สามารถนำไปปรับใช้ให้เข้ากับระดับการเรียนของผู้เรียน)

1. ครูต้องทำให้การเรียนการสอนนั้นชัดเจน สำหรับผู้เรียน
2. ครูและนักเรียน ควรมีการใช้วิธีการในการเรียนการสอนที่หลากหลายในชั้นเรียน
3. ครูและนักเรียนควรมีการให้คำติชม/คำแนะนำซึ่งกันและกัน อย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ

และอีก 15 นาทีถัดมา วิทยากรผู้ฝึกอบรม จะสาธิตหลักการพื้นฐานบางประการ ที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ โดยใช้แผนการสอน 45 นาที

และในอีก 5 นาทีต่อมา วิทยากรผู้ฝึกอบรมจะเน้นไปที่หัวข้อเฉพาะ ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อการอบรมครู ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. ผู้ฝึกอบรมจัดชั้นเรียนเป็นคู่
2. ผู้ฝึกอบรมให้คู่สนทนาถามคำถามและตอบคำถาม
3. ผู้ฝึกอบรมขอให้ผู้เข้าร่วมอบรมแต่ละคู่ออกมานำเสนอในชั้นเรียน
4. ผู้ฝึกอบรมอธิบายว่าขั้นตอนนี้ มีเพื่อการกระตุ้นความรู้เดิมของนักเรียน ดังตัวอย่างในบทเรียนเรื่องฟุตบอลข้างต้น

และอีก 15 นาทีต่อมา วิทยากรผู้ฝึกอบรมจะให้ผู้เข้าอบรมทำแบบฝึกหัด เพื่อเริ่มพัฒนาทั้งด้านการปฏิบัติและพจนานิสัย โดยใช้ขั้นตอนดังต่อไปนี้ :

1. ครูอ่านข้อความ
2. นักเรียนขีดเส้นใต้คำที่ไม่รู้จัก โดยค้นหาความหมายในพจนานุกรมหรืออภิธานศัพท์
3. ครูช่วยอำนวยความสะดวกให้นักเรียนในชั้นเรียน
4. ครูฝึกอ่านบทเรียนจำลอง (2 ย่อหน้า) และขอให้นักเรียนทำตาม

5. ครูช่วยให้นักเรียนทำความเข้าใจความหมายของคำที่ไม่คุ้นเคย จากบริบทของเรื่อง
ที่อ่าน

6. ผู้ฝึกอบรมตั้งคำถาม เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ

7. ผู้ฝึกอบรมให้ข้อเสนอแนะ

8. ผู้ฝึกอบรมอธิบายว่า ครูคนอื่น ๆ สามารถใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม ในการสอนคำศัพท์
ใหม่ ๆ การออกเสียง และตรวจสอบว่านักเรียนความเข้าใจหรือไม่

20 นาทีสุดท้ายของการฝึกอบรม จะเป็นการทำแบบฝึกหัด

1. จัดกลุ่ม โดยแบ่งครูออกเป็นกลุ่ม 4 คน

2. แจกกระดาษแผ่นใหญ่ให้แต่ละกลุ่ม

3. ขอให้ผู้เข้าอบรม แต่ละกลุ่มเขียนแผนการสอน ซึ่งใช้หลักการพื้นฐานสำหรับการสอน
และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การเรียนรู้คืออะไร?

“การเรียนรู้ ก็คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างที่ยั่งยืนจะถาวร หรือความรู้ก็คือ
สิ่งที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ การเรียนรู้เมื่อเกิดขึ้นเราไม่สามารถมองเห็นได้โดยตรง
แต่สามารถประมาณได้จากการวัดประสิทธิภาพเพื่อการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน
ของมนุษย์ ในศตวรรษหน้าจะเกิดมีช่องทางการสื่อสาร การหมุนเวียน และการจัดเก็บข้อมูล
อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน แต่ละคนจะต้องพร้อมที่จะไขว่คว้าโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ทั้งเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และเพื่อปรับตัวให้ทันกับโลกที่ซับซ้อนที่กำลัง
เปลี่ยนแปลงไป และต้องพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน” ตุนกล่าว

สำหรับครูคุณแล้ว เขารู้ว่าเมื่อเด็กเรียนรู้จากคำถามที่ถามเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม
ท้ายที่สุดแล้วการเรียนรู้มีความหมาย เป็นความตั้งใจ: การประสบความสำเร็จในชีวิตและการ
ทำงานในภายหลัง

เมื่อเด็ก ๆ ตามไม่ทันหรือไม่สนใจในการเรียนรู้ ครูคุณจะหาเวลาคุยกับพวกเขา
เพื่อหาคำตอบว่าปัญหาคืออะไร “ฉันจะพยายามอธิบายบทเรียนที่พวกเขาไม่ค่อยเข้าใจ”
แม้แต่การใช้เวลาว่างในการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนเหล่านี้

หลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ มีกฎเกณฑ์ที่มีข้อยกเว้นหลายประการ เป็นเรื่องที่ยากต่อการเรียนรู้ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ครูควรจะใช้คำพูดและสำนวนภาษาอังกฤษเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและทำให้มันน่าสนใจมากขึ้น เขาใช้การเล่าเรื่องราว เรื่องตลก และนวนิยายโดยย่อ เช่น เรื่องราวของโรมิโอและจูเลียต และเรื่องราวอื่น ๆ ที่นักเรียนสามารถนำมาเชื่อมโยงได้ หนึ่งในนั้นคือรามายณะ มหาकाพย์แห่งชาติของเมียนมาร์ (เรียกว่า Yama Zita) ส่วนสัททอนั้นหมายถึงการแสดงละคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนิทานชาดกของพระพุทธศาสนาแบบเถรวาท

“มันเป็นช่วงเวลาการสอนที่ยอดเยี่ยมสำหรับฉัน เมื่อนักเรียนแสดงความอยากรู้และสนใจในสิ่งที่เรากำลังสนทนากัน โดยมุ่งความสนใจไปที่การอ่าน” เขากล่าว การได้มาซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกในการพูดภาษาอังกฤษต้องใช้เวลาและการฝึกฝน “การพูดเป็นวิธีที่ดีในการฝึกฝน” เขากล่าว “การอ่านและการเขียนเป็นสิ่งที่ดี แต่การพูดทำให้ภาษาดูเป็นจริงเป็นจังมากขึ้น” เพื่อช่วยให้นักเรียนก้าวข้ามอุปสรรคทางด้านภาษา ครูควรได้ให้พวกเขาใช้พลังงานการรู้และการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อค้นหาแหล่งความรู้ การแบ่งปัน และการปฏิบัติมากขึ้น

“สมาธิ ความสนใจ การได้รับคำตอบที่ดี และคะแนนดีสำหรับนักเรียนของฉัน คือตัววัดความสำเร็จของฉันในการเป็นครูของพวกเขา” เขากล่าวในตอนท้าย ก่อนที่เขาจะลุกขึ้นยืนพูดกับนักเรียนของเขา เพื่อส่งพวกเขากลับบ้านโดยกล่าวว่า “เรามาร่วมมือกันสร้างโลกที่ดีกว่านี้กันเถอะ”

ข้อมูลอ้างอิง:

Wright, W. E. (2010). พื้นฐานสำหรับการสอนผู้เรียนภาษาอังกฤษ: การวิจัย ทฤษฎี นโยบาย และการปฏิบัติ ฟิลาเดลเฟีย: สำนักพิมพ์ Caslon

การศึกษาปฐมวัยและขั้นพื้นฐานในพม่า

ยูนีเซฟ เมียนมาร์

ความท้าทาย

การศึกษาเป็นสิทธิของเด็ก และเป็นกุญแจสู่การเติบโตและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ เมียนมาร์มีความท้าทายอย่างมาก ในการเพิ่มการเข้าถึงการศึกษาของเด็ก และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา แต่เด็กจำนวนมากยังคงไม่ได้เรียนหนังสือ และโรงเรียนพยายามดิ้นรนเพื่อให้เยาวชนได้เริ่มต้นชีวิตในโรงเรียนได้อย่างเข้มแข็งที่สุด

ความท้าทายที่สำคัญในเมียนมาร์นั้น รวมไปถึงข้อจำกัดด้านคุณภาพการบริการ การศึกษา ในทุกระดับการศึกษา และจำนวนครูที่มีคุณสมบัติ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนที่อ่อนแอและวิธีการสอนที่ล้าสมัย นอกจากนี้ ความขัดแย้งและเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ยืดเยื้อ ยังคงเป็นอุปสรรคที่มาขัดขวางเส้นทางการเรียนรู้ของเด็กจำนวนมาก

การศึกษาในระดับปฐมวัย และการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ในช่วงขวบปีแรกๆ ของเด็กนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาทักษะ และคุณลักษณะที่เตรียมพวกเขาให้พร้อมสำหรับอนาคต จากการสำรวจในปี พ.ศ. 2558 มีเด็ก ๆ ในเมียนมาร์อายุระหว่าง 3 ถึง 5 ปี เพียงร้อยละ 20 เท่านั้นที่เข้าร่วมในโครงการสำรวจการศึกษาปฐมวัยที่จัดขึ้น

การเข้าถึงการเรียนรู้ตั้งแต่เนิ่น ๆ ถือเป็นสิทธิเด็กที่เฉพาะ และเป็นเป้าหมายหลัก ของเป้าหมายของการพัฒนายั่งยืนในปี ค.ศ. 2030 จากการสำรวจสำมะโนประชากร พ.ศ. 2557 พบว่า เด็กอายุ 6-10 ปี ได้เข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาร้อยละ 81 ซึ่งหมายความว่า เด็ก 1 ใน 5 คนจะไม่ได้เข้าเรียน เพราะไม่เคยเข้าโรงเรียนเลยหรือลาออกจากโรงเรียน ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นสาเหตุหลักประการหนึ่งที่ทำให้เด็กหลายคนต้องเลิกเรียน เหตุผลหลักอีกประการที่ทำให้เด็กต้องออกจากโรงเรียนก็คือ คุณภาพที่จำกัด และความเกี่ยวข้องของสาขาวิชาที่เปิดสอน ความยากลำบากทางเศรษฐกิจบีบให้เด็กและเยาวชนจำนวนมากต้องละทิ้งการศึกษาเพื่อไปทำงาน

วัยรุ่น

ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงเวลาของโอกาสที่ดี เพราะเด็กจะมีความต้องการพิเศษและอาจพบกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ในช่วงเวลาที่ละเอียดอ่อนเช่นนี้ (อายุ 10-19 ปี) เด็กจำนวนมากต้องออกจากโรงเรียน โดยจากการสำรวจสำมะโนประชากรแห่งชาติในปี พ.ศ. 2557 พบว่า อัตราการเข้าโรงเรียนลดลงเหลือประมาณร้อยละ 30 เมื่ออายุ 17 ปี

จากการสำรวจแรงงานในปีพ.ศ. 2558 พบว่า มีแรงงานเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ประมาณ 21,000 คน และมากกว่าร้อยละ 60 เป็นเด็กผู้หญิง

ความท้าทายด้านมนุษยธรรม

ภัยธรรมชาติและปัญหาความขัดแย้ง ส่งผลกระทบต่อเด็กหลายพันคนในเมียนมาร์ การสำรวจความต้องการด้านมนุษยธรรมของ UNOCHA ประจำปีพ.ศ. 2561 ระบุว่า เด็กราว 184,000 คนที่มีอายุระหว่าง 3-17 ปี ในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งในรัฐกะฉิ่น ยะไข่ และตอนเหนือของรัฐฉาน มีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับการศึกษา

การแก้ไขปัญห

เมียนมาร์ให้ความสำคัญกับการยกระดับระบบการศึกษาแห่งชาติ และยูนิเซฟก็ได้ให้การสนับสนุนรัฐบาลในการดำเนินแผนยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2559-2564 ร่วมกับพันธมิตรอื่น ๆ ยูนิเซฟยังสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

เป้าหมายก็คือ เพื่อให้แน่ใจว่าเด็กทุกคน โดยเฉพาะผู้ที่ด้อยโอกาสจะสามารถเข้าถึงการศึกษาที่ครอบคลุม และมีคุณภาพ ตลอดช่วงวัยเด็ก การนำเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาตั้งแต่อายุน้อย และเมื่อโตขึ้น รักษาพวกเขาให้อยู่ในโรงเรียนที่มีคุณภาพ จำเป็นต้องมีการดำเนินการในหลายด้าน ทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของนโยบาย และระบบการสอนและการเรียนรู้ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรทางการศึกษา ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญ ตลอดจนการกำหนดอุปสรรคหรือความยากลำบากที่เด็กต้องเผชิญในการเข้าถึงการศึกษาแบบครอบคลุมและมีคุณภาพก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน

ย่างก้าวแรก

ยูนิเซฟได้ให้การสนับสนุนหลายมาตรการ เพื่อให้แน่ใจว่าเด็กอายุ 0-8 ปีทุกคน จะได้รับการดูแลแบบองค์รวมอย่างมีคุณภาพ และสนับสนุนเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุด โดยผ่านความช่วยเหลือของเราผ่านนโยบายระดับชาติเพื่อการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย

ในปี พ.ศ. 2563 เด็กอนุบาลกว่า 1 ล้านคน ได้รับประโยชน์จากสื่อการเรียนรู้ และการเล่นที่จัดหาโดยกองทุนผู้บริจาคหลายรายผ่านทางยูนิเซฟ

นอกจากนี้ ยังมีการเข้าถึงเด็กกลุ่มเปราะบางที่มีอายุ 0-5 ปี ผ่านบริการการช่วยเหลือเด็กปฐมวัยแบบองค์รวมในพื้นที่ 7 แห่ง ซึ่งการบริการเหล่านี้รวมถึงการคุ้มครองเด็ก สุขภาพ โภชนาการ และสุขอนามัย และบริการการศึกษาสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ทพพลภาพ หรือมีพัฒนาการผิดปกติ ซึ่งจะช่วยให้พวกเขาสามารถเปลี่ยนผ่านเข้าไปสู่โรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษาได้

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การส่งเสริมคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสำคัญต่อการดูแลเด็กวัยเรียนในโรงเรียน ยูนิเซฟได้สนับสนุนการดำเนินงานตามกรอบและแนวทางคุณภาพระดับชาติที่สำคัญสำหรับโรงเรียนและผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ช่วยให้โรงเรียนมีความครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับความต้องการของเด็กมากขึ้น

ผลการเรียนรู้ของเด็กได้รับการปรับปรุงโดยตรงอันเป็นผลมาจากการบริการการฝึกอบรมครูที่เข้าถึงครูมากกว่า 32,000 คนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555

“ฉันมีความคาดหวังอย่างมากมายจากนักเรียนของฉัน แต่ที่สำคัญที่สุดฉันต้องการให้พวกเขาเรียนจบและกลายเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ เพื่อที่พวกเขาจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของพวกเขา” – U Khin Maung Aye ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐยะไข่ รัฐที่โรงเรียนได้รับประโยชน์จากการฟื้นฟูโรงเรียนโดยยูนิเซฟ

วัยรุ่น

ยูนิเซฟทำงานร่วมกับรัฐบาลและพันธมิตรเพื่อช่วยให้แน่ใจว่าเด็ก ๆ จะสามารถเปลี่ยนผ่านจากการศึกษาระดับประถมศึกษาไปสู่ระดับมัธยมศึกษาได้สำเร็จ เด็กที่พลาดโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่แรก อาจเข้าถึงโครงการริเริ่มด้านการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเปิดโอกาสให้พวกเขาได้มีโอกาสครั้งที่สองในการกลับเข้าไปสู่ระบบโรงเรียน

ความท้าทายด้านมนุษยธรรม

ยูนิเซฟร่วมเป็นผู้นำในการประสานงานด้านการศึกษา ในกรณีฉุกเฉินในระดับชาติ และระดับย่อย ในปี พ.ศ. 2560 ยูนิเซฟสนับสนุนให้เด็กอายุ 3-17 ปีมากกว่า 26,000 คน ให้ได้เข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระบบและนอกระบบ ในขณะที่เด็ก 78,007 คนได้รับประโยชน์จากสื่อการศึกษาในสภาวะฉุกเฉิน (EiE)

เด็กทุกคนจะต้องเข้าถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ การให้โอกาสครั้งที่สองแก่เด็กในการศึกษาเป็นการช่วยลดประกายความหวัง และโอกาสของพวกเขาอีกครั้งหนึ่ง

<https://www.unicef.org/myanmar/education>

7

การเรียนรู้ โดยมีวัฒนธรรมเป็นฐาน

ดร.จี๊ดส์ คาทิแกน อินสิด้า

ฟิลิปปินส์

“การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการ อภิปรายและเมื่อพวกเขาตั้งคำถาม”

โรงเรียนมัธยมแห่งชาติ Caninguan เมืองลัมบูเนา (Lambunao) ตั้งอยู่บนภูเขาสูงของเกาะปาไนย์ (Panay) ในจังหวัดอิโลอิโล (Iloilo) นักเรียนในโรงเรียนเป็นกลุ่มชนพื้นเมืองปาไนย์ (Panay) บุกิดโนน (Bukidnon) และอาติ(Ati)⁵ โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนทั้งหมด 1,370 คน รวมระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 55 ของนักเรียนที่นี่เป็นนักเรียนหญิง โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95) เป็นชนพื้นเมืองปาไนย์ (Panay) และบุกิดโนน (Bukidnon) เช่นเดียวกับ ดร.จีซัส อินซิลาด้า ชนพื้นเมืองปาไนย์ (Panay) และบุกิดโนน (Bukidnon) เป็นกลุ่มชนพื้นเมืองหลักที่อาศัยอยู่บนเกาะปาไนย์ (Panay) และยังมีกลุ่มชนพื้นเมืองอีกหลายกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่ยากต่อการเข้าถึง จำนวน 9 ใน 10 ครอบครัวมีฐานะยากจน ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ของประเทศที่กำหนดไว้ ผู้ปกครองของนักเรียนประกอบอาชีพเกษตรกร พ่อค้าคนกลางซื้อขายพืชผลทางการเกษตรอื่น ๆ บางส่วนเปิดร้านค้าเล็ก ๆ (ที่เรียกว่าร้าน Sari-Sari) กลุ่มคนที่ยากจนที่สุดก็คือกลุ่มผู้ใช้แรงงานในฟาร์มซึ่งไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง

ดร.จีซัส อินซิลาด้า หรือ ดร.เจส เป็นที่รู้จักกันในหมู่นักเรียน เขาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนตั้งแต่ปีพ.ศ. 2560 ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่คือตำแหน่งที่ต้องทำงานเต็มเวลา แม้จะมีการลดภาระในหน้าที่การสอนลงไป แต่ ดร.เจสก็เลือกที่จะรับหน้าที่สอนวิชาการ เขียนเชิงสร้างสรรค์และการเขียนสารคดีเชิงสร้างสรรค์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งก่อนหน้านี้เขาเคยเป็นครูสอนนิเวศวิทยาภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่โรงเรียนแห่งนี้

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแห่งชาติ Caninguan เป็นโรงเรียนมัธยมของรัฐตั้งอยู่ห่างจากจังหวัดคันลอรูตาเบา (poblacion) หรือตัวเมืองประมาณ 13 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นเนินเขา ทำให้ยากต่อการเข้าถึง ซึ่งจะต้องใช้รถจักรยานยนต์ที่ใช้ในการโดยสารเพื่อข้ามฟากที่เรียกว่าฮาบัล-ฮาบัล (habal-habal) ทำให้นักเรียนต้องเดินทางด้วยระยะทางไกล ๆ และอีกหลายคนต้องเดินทางข้ามแม่น้ำและเนินเขาเพื่อที่จะไปโรงเรียน และหากมองจากโรงเรียนจะสามารถมองเห็นทิวทัศน์ทั้งดงมของภูเขาบาลอย (Baloy)

นอกจากนี้โรงเรียนแห่งนี้ยังมีนักเรียนอีกหลายคนที่มีความพิการ หรือเป็นผู้อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากในเขตพื้นที่ที่มีความขัดแย้งเพื่อแสวงหาความปลอดภัยและความมั่นคง

---

⁵ อาติ หรือเอตาส (Aetas) ชนเผ่าแรกที่มาตั้งรกรากอยู่บนเกาะแห่งนี้ในฟิลิปปินส์ (ข้อมูลเพิ่มเติมโดย ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์)

“โรงเรียนของเราค่อนข้างมีความหลากหลาย” ดร.เจสกล่าว “เราดูแลนักเรียนแต่ละคน ที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน นักเรียนบางคนเป็นลูกของครูที่นี่ บางคนเป็นลูกชาวประมง ลูกของคนฟิลิปปินส์ที่ทำงานในต่างประเทศ และมีพ่อแม่ที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นจำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด”

ในวิชาส่วนใหญ่ของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนและใช้ในการสนทนาในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนยังมีการใช้ภาษาท้องถิ่นอย่างเช่นภาษาคินาเรย์-เอ (Kinaray-a) และภาษาฮิลิไกโนน (Hiligaynon) เพื่อเป็นการส่งเสริมการศึกษาตามวัฒนธรรมท้องถิ่น

การอบรมเพื่อการเป็นครู

ดร.เจสได้รับปริญญาตรีทางด้านวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรมจากวิทยาลัยเกษตรและอุตสาหกรรมเมืองกาลินอก (Calinog) ในจังหวัดอิลอิล (Iloilo) ในปี พ.ศ. 2543 หลังจากที่เข้ามาผ่านการสอบใบอนุญาตสำหรับประกอบอาชีพครูในปีเดียวกันนั้น เขาได้เข้าทำงานในกรมสามัญศึกษา และได้รับมอบหมายให้ไปสอนที่โรงเรียน Alcarde Gustilo Memorial National High School ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมบารังไกที่จัดไว้สำหรับนักเรียนชาวพื้นเมือง ในช่วงแรกของการเข้ามารับตำแหน่ง เขาเป็นครูอาสาสมัครที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลท้องถิ่น เขากล่าวว่า “สำหรับผมแล้วความสำคัญของการฝึกอบรมคือการเตรียมตัวเพื่อที่จะได้ไปประกอบอาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อตัวของผมเอง เพื่อนักเรียน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อชนชาวพื้นเมือง”

การเรียนรู้ที่จะเป็นครูอย่างมีประสิทธิภาพนั้น มาจากการรับฟัง และการได้รับคำแนะนำจากครูอาวุโสคนอื่น ๆ “ผมเรียนรู้จากการตั้งคำถามและการอภิปรายกันเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการสอน และสังเกตจากวิธีการที่ครูจัดการเรียนการสอนนักเรียน ว่าทำอะไร เพื่อที่จะให้บรรลุผลสำเร็จ”

หลังจากสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนมัธยม ดร.เจสและพี่สาวของเขา ได้พูดคุยกันเกี่ยวกับแผนสำหรับการเข้าศึกษาต่อในระดับวิทยาลัย พี่สาวของเขาซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการศึกษาของเขาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา แนะนำให้เขาลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยท้องถิ่น ส่วนน้องสาวของเขาติดตั้ง เนเรซา (Diding Nereza) ซึ่งเป็นลูกคนที่ 4 ในพี่น้องทั้งหมด 9 คน มีอาชีพเป็นช่างเสริมสวยและช่างทำเล็บในร้านเสริมสวยในกาลินอก (Calinog) เธอมั่นใจว่า ดร.เจสจะเป็นคนแรกในครอบครัวที่ได้เรียนวิทยาลัยและมีหน้าที่การงานที่ดี นอกจากลูกคนที่โตจบหลักสูตรอาชีวศึกษา 2 ปีจากวิทยาลัยแล้ว ไม่มีพี่น้องคนอื่น ๆ ที่สามารถเข้าเรียนในวิทยาลัยอีกเลย เนื่องมาจากความยากจน พ่อแม่เป็นผู้ใช้แรงงาน และพ่อก็ทำงานตามฤดูกาล (ทำงานอย่างหนึ่งและเปลี่ยนไปอีกงานหนึ่ง ขึ้นอยู่กับฤดูกาลของปี) พ่อของเขายายปลา และรวบรวมทุบา (น้ำมะพร้าวหมัก) มาทำ

น้ำส้มสายชู ในช่วงนอกฤดูปลูก และรับจ้างเป็นแรงงานในฤดูเพาะปลูก และแม่ของเขาได้งานเป็น
ผู้ช่วยแม่บ้านในเมืองที่อยู่ห่างไกลออกไป พี่น้อง อินซิลาด้า จึงอยู่ในความดูแลของพ่อและพี่คนโต

ดร.เจสมีความสุขกับการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา เนื่องจากเขาเป็นเด็กที่ใฝ่เรียนจึง
เป็นที่ชื่นชอบของคุณครู ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คุณครูของเขาที่โรงเรียนเล็ก ๆ ชื่อ
Barangay ได้พยายามฝึกฝนให้เขาได้เข้าร่วมการประกวดแข่งขันต่าง ๆ และได้ให้เขาไปอาศัยอยู่ที่
บ้านของคุณครู เพื่อที่จะฝึกซ้อมและเตรียมตัวสำหรับการแข่งขันต่าง ๆ อย่างเช่น การตอบปัญหา
ร้องเพลง เต้น วาดรูป และการประกวดการเขียนอยู่เป็นประจำ

“ความใกล้ชิดระหว่างผม และคุณครูสมัยประถมหลาย ๆ ท่าน ทำให้ผมได้สังเกตเห็น
สิ่งที่พวกเขาทำ” เขากล่าว “ผมรู้สึกชื่นชมในสิ่งที่พวกเขาทำให้กับผมและเด็กคนอื่น ๆ พวกเขาอุทิศ
เวลาของตัวเองเพื่อนักเรียนอย่างผมโดยที่ไม่ได้ค่าตอบแทนเพิ่มเติม พวกเขามีความผูกพันกับงาน
เพราะความรักที่มีต่อลูกศิษย์ นี่คือเหตุผลที่เวลามีคนมาถามผมว่าผมต้องการจะเป็นอะไรในอนาคต
ผมมักจะตอบไปว่าผมอยากเป็นเหมือนกับคุณครูของผม หรือครูใหญ่ของผม”

เมื่อ ดร.เจสเรียนอยู่ชั้นมัธยม เขาได้เข้าร่วมชมรมหนังสือพิมพ์ของโรงเรียน เขามีโอกาส
ได้แก่ มิสเตอร์ดาลาเรียต และมิสเตอร์คาสโตรซึ่งเป็นพี่ปรึกษาของชมรม เขามองว่าทั้งสองคนมี
การมคมคาย เป็นนักเขียนที่ดี และยังเป็นครูสอนภาษาอังกฤษที่ใคร ๆ ก็ต้องการ พวกเขาสามารถ
เขียนเรียงความภาษาอังกฤษได้อย่างดีเยี่ยมในระยะเวลาสั้น ๆ พวกเขาจึงถือเป็นบุคคลต้นแบบ
ให้กับ ดร.เจสในวัยเด็ก

เมื่อเขาได้เข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยมิสเตอร์คอสตราอาจารย์สอนวิชาฟิสิกส์และ
อุตสาหกรรมศิลป์ได้กลายมาเป็นที่ปรึกษาคนโปรดของ ดร.เจสทั้งสองจะแลกเปลี่ยนความคิด
ในหลากหลายมิติทั้งในด้านศาสนา โสยศาสตร์ ไปจนถึงนอกรัศวง “ผมเลื่อมใสในความที่เขา
ทุ่มเทให้กับนักเรียนคนอื่น ๆ รวมถึงผม” ดร.เจสกล่าวถึง มิสเตอร์คอสตรา “เขาจะสละเวลาในการ
ตอบคำถามและอธิบายสิ่งที่พวกเราไม่เข้าใจ เขายังใช้เวลาช่วยผมทบทวนเพื่อการสอบรับ
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู (LET) โดยที่ไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ”

ติดตั้ง นาเรชชา ไม่ได้เป็นคุณครู แต่เธอเป็นอีกคนหนึ่งสนับสนุนให้ ดร.เจสเป็นครู
เธอช่วยเขาในด้านทุนทรัพย์ตลอดการเรียนในระดับชั้นมัธยมและมหาวิทยาลัย โดยเธอเชื่อมั่นว่า
การสอนหนังสือเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับตัวของ ดร.เจสที่สุด โดยพิจารณาจากการที่เขามีความรอบรู้
และมีทักษะหลากหลายด้าน และมีคุณลักษณะของความเป็นครูที่ดี มีความขยัน อดทน และมีความ
ความคิดสร้างสรรค์

แม้ว่า ดร.เจสจะมีแผนการสำหรับการเรียนในมหาวิทยาลัย และต้องการประกอบอาชีพ
อื่น แต่พี่สาวของเขาสันนิษฐานให้เขาเลือกอาชีพครู ดร.เจสเคยคิดอยากจะเป็นนักข่าว เป็นผู้
ประกาศข่าวทางโทรทัศน์ หรือเป็นสถาปนิก หรือแม้กระทั่งต้องการเป็นนักเขียนเชิงสร้างสรรค์
แต่ในที่สุดแล้ว ด้วยความที่บ้านมีฐานะที่จำกัด ทำให้มีผลต่อการตัดสินใจของเขา พี่สาวของเขา

ไม่สามารถส่งเขาไปเรียนในเมืองซึ่งมีการสอนวิชาเหล่านี้ได้

“ผมเข้าใจเธอ” เขายอมรับ “คำแนะนำของเธอหลังจากผมจบการศึกษาจากวิทยาลัยชุมชน ก็คือ ผมสามารถที่จะสนับสนุนตัวเองได้หากผมต้องการ ผมสามารถที่จะตัดสินใจเลือกเรียนในสิ่งที่ต้องการได้ พี่สาวของผมถึงขนาดยึดการแต่งงานของเธอออกไปเพื่อที่จะดูแลและส่งเสริมการศึกษาของผมจนกว่าผมจะได้รับปริญญา” พี่สาวมีความต้องการให้เขาเป็นคนแรกของครอบครัวที่เรียนจบในระดับมหาวิทยาลัย และมีหน้าที่การงานที่ดี พี่สาวยังมีความต้องการที่จะส่งเสริมให้เขาได้ใช้ความรู้ความสามารถที่เขาใช้ในการเรียนจบปริญญาในด้านการสอนหนังสือ เพื่อที่จะมาดูแลรับใช้ และทำงานเพื่อกลุ่มชนพื้นเมืองของพวกเขา

ดร.เจส นั้นรับฟังความเห็นจากกลุ่มผู้อาวุโสในหมู่บ้าน ซึ่งต้องการครูที่มาจากชุมชน เพื่อที่จะได้ดูแลนักเรียนในท้องถิ่นที่เริ่มมีจำนวนมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2543 เขาเรียนจบวิทยาศาสตร์บัณฑิตในสาขาอุตสาหกรรมด้านการศึกษา พ่อของเขาคือเพียงแค่ชาวนาและแม่ก็เป็นเพียงแม่บ้านได้เข้าร่วมพิธีรับปริญญาของเขา และพี่สาวของเขาเองก็ได้มาเข้าร่วมในโอกาสที่สำคัญนี้ด้วยในฐานะของคนในครอบครัวและชุมชน (อีกสองปีถัดมาติดตั้ง นาเรชซาก็ได้แต่งงาน และแม้ว่าเธอจะแต่งงานไปแล้ว แต่เธอก็ยังคงให้ความช่วยเหลือ ดร.เจสในการเรียนต่อในระดับปริญญาโท เนื่องจากเขายังไม่ได้รับการบรรจุอย่างถาวร ในขณะนั้น)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2558 เขาก็ได้รับการบรรจุเข้าทำงานเป็นครูอย่างถาวร และเรียนจบปริญญาโทในปี พ.ศ. 2550 และหลังจากนั้นเขาก็คิดว่าอยากจะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

ในแต่ละสัปดาห์ที่โรงเรียน

“ผมสอนวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการเขียนสารคดีเชิงสร้างสรรค์ให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” ดร.เจสอธิบาย “ผมใช้แนวทางในการสอน โดยการอิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมรดกตกทอดของพวกเขา ทั้งการกำหนดหัวข้อเรื่องและคำแนะนำในการเขียนเชิงสร้างสรรค์มักจะเป็นหัวข้อที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นอยู่ในชุมชนซึ่งมีวัฒนธรรมแบบชาวพื้นเมือง”

ดร.เจสส่งเสริมให้นักเรียนของเขาทำการสำรวจชุมชน โดยถามผู้คนในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องราวในหัวข้อต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ใช้เป็นธีมในการงานเขียนงานเชิงสร้างสรรค์ โดยหัวข้อต่าง ๆ นั้น มักจะเน้นไปที่ขนบธรรมเนียม ประเพณี สภาพชุมชน ประเด็นเกี่ยวกับชุมชนพื้นเมือง สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง การพัฒนาและชุมชนพื้นเมือง การศึกษาของชนพื้นเมือง และเรื่องอื่น ๆ

ในเตรียมความพร้อมสำหรับรายวิชา ดร.เจสได้ใช้คำแนะนำจากหลักสูตรตามที่กำหนด โดยกรมสามัญศึกษา “บริบทเป็นสิ่งสำคัญ” เขากล่าวพร้อมรอยยิ้ม “ผมมักจะสร้างบริบททางกระบวนการ โดยบูรณาการด้านต่าง ๆ ของวัฒนธรรม โดยใช้เป็นตัวเลือกสำหรับการอ่าน

หรือเป็นตัวอย่างในการมอบหมายงานเขียนให้กับนักเรียน”

ในการบูรณาการเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมปาไนย์⁶ บุกิดโนน⁷ และ อาติหาน⁸ นั้นจะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเขียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งจะทำให้พวกเขาสามารถค้นพบตัวเองในระดับที่ลึกซึ้ง และเกิดมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของพวกเขามากขึ้น ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นผลให้นักเรียนตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม “พวกเขามีความยินดีที่จะเปิดใจรับ และพวกเขาก็เริ่มที่จะยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรมมากขึ้น”

ดร.เจสเดินทางจากบ้านมาโรงเรียนในเช้าตรู่ของวันจันทร์ ด้วยระยะทางที่ห่างไกลจากโรงเรียน ในช่วงที่เชิญธงชาติขึ้นเสาซึ่งเป็นพิธีการสำหรับการเริ่มต้นการเปิดเรียนของสัปดาห์ใหม่ ในฐานะครูใหญ่ เขาจะประกาศให้นักเรียนไปรวมตัวกันที่โรงยิมของโรงเรียน และรับฟังข้อมูลจากครูท่านอื่น ๆ ด้วย จากนั้นนักเรียนจะแยกย้ายกันไปที่ห้องเรียน โดยวิชาของ ดร.เจสจะเริ่มในคาบกลางวัน ดังนั้นในช่วงเช้าเขาจึงสามารถทำหน้าที่ในการบริหารในฐานะที่เป็นครูใหญ่ของโรงเรียนได้

ในการเตรียมการเรียนการสอน ดร.เจสจะวางแผนการสอนรายวัน “ผมตื่นตื่นในการเตรียมแผนการสอนในแต่ละวัน สำหรับทุก ๆ คาบตามบริบทของสิ่งที่นักเรียนให้ความสนใจ” เขายิ้ม “ผมตั้งตารอสิ่งที่พวกเขาจะสร้างสรรค์ขึ้นมา โดยใช้ความสามารถของพวกเขาเอง”

ในวันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ดร.เจสจะพักอยู่ที่บ้านพักครูด้านหน้าของโรงเรียน และตอนปลายของวันศุกร์ เขาจะเดินทางกลับบ้านเกิดของเขาที่เทศบาลกาลินอก (Calinog) ซึ่งอยู่ระหว่างเขตจังหวัดอิโลอิโล (Iloilo) และจังหวัดคาปิซ (Capiz) บนเกาะปาไนย์ (Panay)

ข้อมูลเพิ่มเติมโดย ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์

⁶ ปาไนย์ (Panay) เป็นเกาะในประเทศฟิลิปปินส์ ตั้งอยู่ตอนกลางของประเทศ ในหมู่เกาะวิซายัน

⁷ “บุกิดโนน (Bukidnon) ” หมายถึง “ชาวเขา” ในจังหวัดที่ไม่มีทางออกสู่ทะเลในเขตฮิลากังมินดาเนา ประเทศฟิลิปปินส์

⁸ อาติหาน (Ati – Atihan) เป็นวัฒนธรรมที่จัดขึ้นเพื่อรำลึกและแสดงความเคารพต่อ “เอตาส (Aetas)” ชนเผ่าแรกที่มาตั้งรกรากอยู่บนเกาะ แห่งหนึ่งใน ฟิลิปปินส์

การเรียนรู้

ดร.เจสใช้เวลาครุ่นคิดคำถามอย่างลึกซึ้ง ระหว่างที่เขานั่งทำงานอยู่ในห้องทำงานของครูใหญ่ “ผมบอกได้เลยว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย และมีส่วนร่วมทั้งกับกิจกรรมและตั้งคำถาม”

ชั้นงานที่พวกนักเรียนส่งมานั้นถือเป็นหลักฐานชิ้นสำคัญที่จะแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเข้าใจ และสามารถนำแนวคิดหรือหลักการที่ได้จากการอภิปรายจากการเรียนวิชาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หรือการเขียนสารคดีเชิงสร้างสรรค์ของ ดร.เจส

คุณทำอะไรหากพบว่านักเรียนไม่ได้เรียน

“ผมมักจะพยายามทำให้นักเรียนที่ยังตามบทเรียนในห้องไม่ทันให้หันมาสนใจ” เขาเริ่ม “ผมจะคุยกับพวกเขาเป็นการส่วนตัว หลังเลิกเรียน”

จะมีการนัดพบนักเรียนที่ไม่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย เป็นการส่วนตัว และนักเรียนเหล่านั้น จะได้รับโอกาสครั้งที่สองในการปรับปรุง “ในฐานะครู ผมต้องฟังสิ่งที่เกิดขึ้นว่าทำไมพวกเขาถึงได้คะแนนต่ำ หรือไม่สามารถส่งโครงงาน การบ้าน หรือผลงานได้ ผมต้องพูดคุยกับพวกเขาแต่ละคน และแนะนำพวกเขาเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาควรจะต้องทำ”

แนวคิดในการเป็นครู

“ช่วงเวลาของการสอนที่ยอดเยี่ยมนั้น เกิดจากการที่เราได้ถามตั้งคำถามอย่างมากมาย มากกว่าการที่เราได้เตรียมคำตอบไว้ให้นักเรียนแล้ว ” ดร.เจสกล่าว “เมื่อนักเรียนของผมเกิดมีคำถาม และเป็นคำถามเดียวกันกับผม ผมจะพยายามตอบคำถามพวกเขา โดยการช่วยกันขยายความด้วยกัน ซึ่งจะทำให้พวกเราได้เข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวเขามากขึ้น ด้วยกระบวนการนี้ และทำให้พวกเขาพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มากยิ่งขึ้น”

ช่วงเวลาที่ยอดเยี่ยมนี้เกิดขึ้น เมื่อนักเรียนให้ข้อมูลเชิงลึกที่ครูอาจจะไม่เคยนึกถึงมาก่อนหรือมีการตั้งคำถามเพิ่มเติม สิ่งนี้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่า การเรียนรู้กำลังเกิดขึ้น และพวกเขาพร้อมที่จะค้นพบและเรียนรู้สิ่งใหม่

“มันจะมีประโยชน์กว่า” เขาอธิบาย “หากพวกเขาสามารถเชื่อมโยงบทเรียน หลักการ และแนวคิดที่เกี่ยวกับสถานการณ์ในชุมชน หรือประสบการณ์ส่วนตัวของพวกเขาในฐานะชนพื้นเมือง เมื่อนั้นพวกเขาจะมีปณิธานและรู้สึกสำนึกในการที่จะเริ่มทำสิ่งที่ประโยชน์กับ

การพัฒนาชุมชน”

แต่ก็มีจุดที่ตกต่ำในอาชีพของเขาเช่นกัน

ช่วงเวลาที่นักเรียนไม่เห็นคุณค่าของการศึกษาวัฒนธรรมของตนเอง โดยอ้างถึงความสำคัญของการพัฒนาให้สภาพความเป็นอยู่ของพวกเขาทันสมัยยิ่งขึ้น ดร.เจสรู้สึกไม่สบายใจกับมุมมองดังกล่าวของนักเรียน มันเป็นสัญญาณของความเพิกเฉยต่อวัฒนธรรมของกลุ่มชนพื้นเมือง และบ่งชี้ว่าพวกเขาตีตราเพียงแสงหาความเท่าเทียมและการพัฒนา

“เป็นเรื่องน่าเศร้าสำหรับผม ที่ได้รู้ว่ามีนักเรียนบางคนไม่ยอมรับในความเป็นชนพื้นเมืองของตน” เขากล่าวด้วยความขุ่นเคือง “ถึงกระนั้นก็ตาม มันถือเป็นความท้าทายของผมในฐานะผู้สนับสนุนวัฒนธรรม เพื่อที่จะให้เกิดความรู้ ในเรื่องของภูมิหลังทางวัฒนธรรมของพวกเขา และพัฒนาให้พวกเขามีสำนึกในเรื่องวัฒนธรรม มีความเข้าใจตนเอง และผู้อื่นมากขึ้น”

นี่คือเหตุผลที่ ดร.เจสให้ความสำคัญสนับสนุนการศึกษาที่เน้นในเรื่องวัฒนธรรม และการศึกษาแบบองค์รวม เพื่อที่จะให้บทเรียนมีความละเอียดอ่อนทางด้านวัฒนธรรมอิงตามความจริง และมีความสอดคล้องกัน ในฐานะผู้สนับสนุนโครงการ “การศึกษาอย่างทั่วถึงโดยใช้วัฒนธรรมเป็นฐาน (Culture-based and Inclusive Education (CbiE) Program) เขาใช้เนื้อหาของวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นพื้นฐานในการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

สำหรับเขาแล้ว การวัดความสำเร็จของครูนั้นสามารถวัดได้จากผลลัพธ์ของสิ่งที่พวกเขาปฏิบัติต่อนักเรียน นักเรียนสามารถค้นพบอะไรเพิ่มเติมเกี่ยวกับตนเองได้หรือไม่ พวกเขายอมรับในความเป็นตัวเองหรือไม่ พวกเขายอมรับผู้อื่น และภูมิหลังของแต่ละคนได้มากขึ้นหรือไม่ พวกเขามีส่วนที่ก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีและช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนหรือไม่

“ในฐานะครู ผมจะรับรู้ถึงความสำเร็จของผมได้ ก็ต่อเมื่อมีชนพื้นเมืองคนอื่นที่สำเร็จการศึกษา และได้กลับมาที่ชุมชนของพวกเขา เพื่อที่จะรับใช้และช่วยเหลือบรรเทาความทุกข์ยากของผู้คน และสร้างแรงบันดาลใจให้กลุ่มเยาวชนได้ทำในสิ่งเดียวกันนี้ เพื่อให้วัฏจักรนี้ดำเนินต่อไป

ส่วนท้าย (CODA)

ในปี พ.ศ. 2557 ดิดดิง นาเรชซา เสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อนจากโรคลูปัส เธอได้ฝากลูกๆ ทั้ง 3 คน เป็นเด็กชายหนึ่งคนและเด็กหญิงสองคนไว้กับ ดร.เจสและพี่น้องของเขา

สารคดีเชิงสร้างสรรค์

ข้อความที่ตัดตอนมาจาก “เสียงและการสนับสนุนของฉัน: *Ang Akon Limug Kag Kawsa Bilang Tumandok kag Manunodlo* (เสียงของฉันและเหตุผลในฐานะครูพื้นเมือง)”

โดย ดร.จีซัส คาติแกน อินซิลาด้า (Jesus 'Igtaman' Catigan Insilada, Ed.D.)

“ตอนเป็นเด็ก ฉันรู้สึกทึ่งกับเพลงและเรื่องราวของ Uwaw Inggo และ Uwaw Osing ปู่ย่าตายายของฉันที่เป็นญาติฝ่ายแม่ Uwaw Inggo เป็นชนพื้นเมืองของ Sitio Bolicao ในขณะที่บรรพบุรุษของ Uwaw Osing สามารถสืบหาได้จาก Tacayan, Taganhin และ Siya ทั้งหมดเป็นบารังไกย์ (barangays) ของเทศบาลเมืองทาปีซ (Tapaz) คาพิซ (Capiz) Uwaw Inggo เป็นชาย (ผดุงครรภ์) และ manugluy-a (หมอผีที่ใช้ขิงในการรักษา) เขายังเป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำภาชนะทอ เช่น tabungos, tabig และ pugadan; ในขณะที่ Uwaw Osing เป็นที่รู้จักในนาม manuglibod ka tabako (พ่อค้าใบยาสูบแห้ง) ซึ่งมีทักษะพิเศษในการทอผ้า ด้วยโดยเรอมักจะทอเสื้อและหมวก

“ตอนเด็กผม ฉันได้ยินจาก Uwaw Inggo และ Uwaw Osing ว่าญาติของพวกเขาจากอีกฟากหนึ่งของแม่น้ำปาไนย์ (Pan-ay) (เช่น Tacayan, Taganhin, Agtambo และ Siya) จะมาเยี่ยม Bolicao เป็นครั้งคราว ญาติเหล่านี้มีรอยสักที่เรียกว่า batung-batung บนแขนและขาของพวกเขา ปู่ย่าตายายของฉันจะเล่าว่าญาติของพวกเขาจากปาไนย์ (Pan-ay) จะทำทายนักเดินบินาล็อก (binanog -การเดินร่าแบบดั้งเดิมเลียนแบบนกเหยี่ยว) ของ Bolicao ในโอกาสพิเศษ เช่น punsyon ka hungaw (งานฉลองงานแต่งงาน บัพติศมา และเพียสต้า) นักเดินบินาล็อกที่มีชื่อเสียงคือ Manay Budak และ Lampong Duri ซึ่งเป็นพี่น้องของ Ulang Ador”

การเขียนเชิงสร้างสรรค์

HALAWODNON AKO ⁹	IAMAHALAWODNON
<i>Halawodnon ako</i> <i>Nga ginbun-ag sa pangpang ka suba</i> <i>Ginbatiti sa masinaw nga tubig ka tuboran,</i> <i>Gin-amuma ka dagaya nga Bukid Dila-dila.</i>	ฉันเป็นฮาลาไวโนล เกิดริมตลิ่ง หล่อเลี้ยงด้วยน้ำพุที่ใสสะอาด หล่อเลี้ยงด้วยความอุดมสมบูรณ์ของภูเขา ดิลาดิลา
<i>Ginasugid ko</i> <i>Darayawon ko nga kaliwatan</i> <i>Maanyag nga mga binukot, mga buyong nga isganan,</i> <i>Sagad magpanakayon sa kadagatan, nagtaklad sa kabukiran.</i>	ฉันขอประกาศ บรรพบุรุษอันสูงส่งของฉัน ของนักเดินเรือที่กล้าหาญ หัวหน้าผู้กล้าหาญ และสาวไซที่น่ารัก ผู้ซึ่งหนีไปยังที่ราบสูง เพื่อค้นหาอิสรภาพ
<i>Ginapabugal ko</i> <i>Nga ako tagpanub li kaaram ka mga babaylan.</i> <i>Nagapanalaytay sa akon kauwatan ang pagkahalangdon</i> <i>Ka mga manoghusay kag mga manogbulong.</i>	ฉันภาคภูมิใจที่จะกล่าวว่า ฉันได้รับมรดก ภูมิปัญญาของหมอผี สายเลือดของผู้ตัดสินและผู้รักษาผู้สูงศักดิ์อยู่ ในสายเลือดของฉัน
<i>Pamatii ninyo</i> <i>Angamon mga sugidanun,</i> <i>Sangka maragtas nga nagapakita manggaranon nga nagligad</i> <i>Manggad ka katiringban nga saurihing-tuboginahuvad.</i>	ฟัง มหาเทพของเรา เรื่องราวที่กล้าหาญของอดีตอันไกลโพ้น เหล่านี้เป็นสมบัติของประเพณีที่ไม่ธรรมดา ตกทอดสู่ทายาทและรุ่นต่อๆ ไป

⁹ เป็นภาษาเซบู ซึ่งเป็นภาษาตระกูลออสโตรนีเซียน มีผู้พูดในฟิลิปปินส์ 18 ล้านคน ชื่อในภาษาอังกฤษมาจากชื่อเกาะเซบู รวมกับปัจจัยจากภาษาสเปน -ano หมายถึง ที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ (เพิ่มเติมข้อมูลโดย ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ ที่มา: shorturl.asia/Lwupy)

HALAWODNON AKO	IAMAHALAWODNON
<i>Halawodnon ako, Ginaangkon ko ang kakanay ka Alawihatw, Kag ang kapagsik ka masulog nga sulgan, Saksi sa akon mga kadaragan-an mapag- on nga kabukiran.</i>	ฉันเป็นฮาลาโวนอล ฉันยังเป็นอาลาวีเฮาอย่างลึกซึ้ง และปลื้มปีติถึงแก่นแท้ ภูเขาสูงตระหง่านเป็นพยานถึงชัยชนะของ ฉัน
<i>Sulawa ninyo Maduagon ko ng a pamayo kag puni Nagapakita dumaan nga taliambong kag kauti Gindihon sandig sa mga daramguhanon.</i>	ดูเถิด เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสีสันสดใส ของฉัน จัดแสดงงานปักโบราณและสานต่อความหวัง และความฝัน.
<i>Ginapabugal ko Ginaangkon nga pagbinatasan, May pagtaha sakinamatarong kaiban, may hinambalan, Mataas angdungan, sa mga pagtiraw indi madali malingkang.</i>	ความภูมิใจคือวิถีชีวิตของฉัน ในความจริงและถูกต้อง ไม่มีความผิดอื่นใด คำสวดของเราไม่เคยขาดหายและกับหัวหน้า ฝ่าแผลของฉัน จิตวิญญาณ สู่การทดลอง ฉันไม่เคยยอมจำนน.
<i>Ginakabuhi ko Namat-an nga kultura kag mga tradisyon Ginapaambit ko mga kinaiyang gindawat sakamal-aman Isinggit ko sa bilog nga kalibutan ako tunay nga Halawodnon.</i>	ฉันเจริญเติบโตใน วัฒนธรรมและประเพณีของฉัน มรดกของฉันอุดมไปด้วยความงามและภูมิ ปัญญา ประกาศให้คนทั้งโลกได้รู้ว่า ฉันเป็นฮาลาโวนอลสายเลือดแท้

กรอบนโยบายด้านการศึกษาของชนพื้นเมือง

โดย Mark Anthony Llego กรมสามัญศึกษา (บทคัดย่อ)

ชนพื้นเมือง (IPs) ยังคงเป็นกลุ่มที่เปราะบางที่สุด และเป็นสมาชิกชายขอบของพลเมือง ชนพื้นเมืองจำนวนมากที่ยังคงไม่สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม และมีโอกาสที่จำกัดในการมีส่วนร่วมในเศรษฐกิจกระแสหลัก และยังประสบปัญหาจากการถูกกีดกันทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

(คณะกรรมการภาษาฟิลิปปินส์ (Komisyon ng Wikang Filipino หรือ Commission on Philippine Language) ในฟิลิปปินส์กำหนดให้มีภาษาออสโตรนีเซียนพื้นเมืองที่เป็นที่รู้จักในท้องถิ่นจำนวนถึง 135 ภาษา ซึ่งมีภาษาตากาล็อกเป็นภาษาหลักที่ใช้เป็นสื่อกลาง และมีภาษาถิ่นอื่น ๆ ที่ใช้พูดกันในแต่ละท้องถิ่น ฟิลิปปินส์มีกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งหมด 134 กลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเป็นชนพื้นเมือง แม้ว่าประชากรทั้งหมดจะประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ ที่อยู่ในพื้นที่ราบลุ่มเพียง 8-10 กลุ่มเท่านั้น ในปี พ.ศ. 2553 มีกลุ่มชนเผ่าบนพื้นที่สูงอยู่มากกว่า 100 กลุ่ม คิดเป็นประมาณร้อยละ 3 ของชนเผ่าทั้งหมด)

ท่ามกลางข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ชนพื้นเมืองเผชิญอยู่ในปัจจุบัน การเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่มีความโดดเด่นและเป็นหนึ่งในเรื่องที่สำคัญที่สุดที่จำเป็นจะต้องแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมองว่าสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น "สิทธิที่เปิดใช้งาน" การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นวิธีการที่จำเป็นสำหรับชนชาวพื้นเมือง (IPs) ในการใช้เพื่อการอ้างสิทธิอื่น ๆ ของตน ใช้การตัดสินใจด้วยตนเอง และขยายตัวเลือกที่มีให้สำหรับพวกเขา

ปัญหาการขาดการเข้าถึงบริการการศึกษาของชนชาวพื้นเมือง ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่าในพื้นที่ที่มีโรงเรียนสามารถเข้าถึงได้หลายแห่งเหล่านี้มีความสามารถจำกัดหรือไม่มีเลยที่จะให้การศึกษาที่เหมาะสมกับวัฒนธรรม ข้อเสนอแนะของการปรึกษาหารือเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาต่าง ๆ ได้ย้าถึงความต้องการของชุมชน และทรัพย์สินทางปัญญาครั้งแล้วครั้งเล่า สำหรับการศึกษาที่ตอบสนองต่อบริบทของพวกเขา เคารพในตัวตนของพวกเขา และส่งเสริมคุณค่าของความรู้ ทักษะและแง่มุมอื่น ๆ ของมรดกทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม

การตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานอย่างมีประสิทธิภาพของชนชาวพื้นเมืองนั้น เป็นมาตรการสำคัญในการบรรลุพันธกรณีด้านการศึกษาเพื่อปวงชน (EFA) ของประเทศ และเป็นเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) เพื่อให้สอดคล้องกับแรงผลักดันของกรมสามัญศึกษา (Dep.ED) ในการปฏิรูปสถาบันและระบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับชนชาวพื้นเมืองทุกคน จึงถูกรวมเป็นรายการปฏิรูปในวาระปฏิรูปภาคการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เบสรา).

รูปแบบและแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเกี่ยวกับการศึกษาของชนชาวพื้นเมืองที่มีอยู่ตามโครงการ และการแทรกแซงที่ประสบความสำเร็จที่ถูกจัดทำโดยกรมสามัญศึกษา (DepED) องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) องค์กรชนชาวพื้นเมือง (IPO) และโครงการริเริ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนกรมสามัญศึกษา (DepED) ตระหนักดีถึงความจำเป็นในการรวบรวมประสบการณ์ และบทเรียนเหล่านี้ เพื่อกำหนดโครงการการศึกษาของชนพื้นเมืองที่เป็นระบบและสอดคล้องกัน ซึ่งเน้นย้ำการนำแนวทางสิทธิมาเป็นฐานในการให้ความสำคัญในการกำหนดการมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ครอบคลุม และการสร้างความเข้มแข็ง ด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้น กรมสามัญศึกษา (DepED) ถือว่าเป็นขั้นตอนสู่ระบบการศึกษาของฟิลิปปินส์ ที่ครอบคลุมและเคารพในความหลากหลายของผู้เรียนอย่างแท้จริง...

ความเป็นมาของนโยบาย

สิทธิของชนพื้นเมืองในการศึกษาได้ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญของฟิลิปปินส์ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิของชนพื้นเมือง (IPRA) และเครื่องมือด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง (LIN)

รัฐธรรมนูญของฟิลิปปินส์ (ปี พ.ศ. 2530) กำหนดว่ารัฐจะต้อง “ปกป้องและส่งเสริมสิทธิของพลเมืองทุกคนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกระดับ และจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสม เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาดังกล่าวได้” (มาตรา XIV, Sec.I)... เพื่อส่งเสริมระบบการเรียนรู้ของชนพื้นเมือง (Art. XIV, Sec. 2.4)..to “รับรู้ เคารพ และปกป้องสิทธิของชุมชนวัฒนธรรมพื้นเมืองในการอนุรักษ์และพัฒนาวัฒนธรรม ประเพณี และสถาบันของพวกเขา” (Art. XIV, Sec. 17)).

พระราชบัญญัติสิทธิชนพื้นเมือง (IPRA) ของปี พ.ศ. 2540 (พระราชบัญญัติสาธารณรัฐฉบับที่ 8371) ... กำหนดให้รัฐต้อง “ให้การเข้าถึงโอกาสทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่เท่าเทียมกันแก่ชนชาวพื้นเมืองผ่านระบบการศึกษา หน่วยงานของรัฐหรือวัฒนธรรมทุนการศึกษา เงินช่วยเหลือ และอื่น ๆ ที่มุ่งใจโดยไม่กระทบต่อสิทธิในการจัดตั้ง และควบคุมระบบการศึกษา และสถาบันโดยการจัดการศึกษาในภาษาของตนเอง ในลักษณะที่เหมาะสมกับวิธีการสอนและการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมของพวกเขา” และ “(I) เด็ก/เยาวชนชาวพื้นเมืองมีสิทธิทุกระดับ และรูปแบบในระบบการศึกษาของรัฐ” (มาตรา 30 หมวด 6)

ปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของชนพื้นเมือง (พ.ศ. 2540) ...มีข้อกำหนดเฉพาะเกี่ยวกับสิทธิการศึกษาของชนชาวพื้นเมือง มาตรา 14 ของปฏิญญา ระบุว่าชนชาวพื้นเมือง “มีสิทธิในการจัดตั้ง และควบคุมระบบการศึกษา และสถาบันที่จัดการศึกษาในภาษาของตนเอง ในลักษณะที่เหมาะสมกับวิธีการสอน และการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม” (14.1) “บุคคลพื้นเมืองโดยเฉพาะเด็กมีสิทธิในการศึกษาของรัฐทุกระดับและทุกรูปแบบโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ”(14.2) และรัฐจะ “ร่วมกับชนชาวพื้นเมือง ในการใช้มาตรการที่มีประสิทธิผล เพื่อให้ชนชาวพื้นเมืองโดยเฉพาะเด็ก รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่นอกชุมชนของตน สามารถเข้าถึงการศึกษาในวัฒนธรรมของตนเองได้ และจัดให้ในภาษาของตนเอง” (14.3)

เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการด้านการศึกษาที่แตกต่างกันของชุมชนชาวพื้นเมือง กรมสามัญศึกษา (DepED) ได้ออกคำสั่งของกรมสามัญศึกษา (DepED No. 42, s.2547) ก่อนหน้านี้ (“Permit to Operate Primary Schools for Indigenous Peoples and Cultural Communities”) และ “หลักสูตรระบบการเรียนรู้ทางเลือก (ALS) สำหรับการศึกษาของชนชาวพื้นเมือง (IPs) (DepED Order No.101,s.2550) โดยกรมสามัญศึกษา (DepED) ตั้งใจที่จะสร้างนโยบายที่มีอยู่เหล่านี้เสริมสร้างสภาพแวดล้อมของนโยบายเพื่อที่จะช่วยให้กรมและหน่วยงานทั้งหมดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่อยู่ในแนวหน้าของการให้บริการ สามารถจัดการกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ...

คำชี้แจงนโยบาย

นโยบายของกรม (เพื่อ)...การรับรู้ การปกป้อง และส่งเสริมสิทธิและสวัสดิการของชนชาวพื้นเมือง เพื่อจัดการกับความต้องการพิเศษ ประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ ภาษา ความรู้ และแง่มุมอื่น ๆ ของวัฒนธรรมของพวกเขา เช่นเดียวกับลำดับความสำคัญและแรงบันดาลใจทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของพวกเขา

ก) ประกันการจัดหา การเข้าถึงที่เป็นสากล และเท่าเทียมกันของชนชาวพื้นเมืองทั้งหมด เพื่อคุณภาพ และบริการทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องต่อการรู้หนังสือ เพื่อการทำงาน สำหรับทุกคน

ข) นำการสอน เนื้อหา และการประเมินการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาใช้อย่างเหมาะสมผ่าน การบูรณาการระบบความรู้ของชนพื้นเมือง (IKSP) ในทุกพื้นที่การเรียนรู้ และกระบวนการ...

ก) การศึกษาพหุภาษาที่ใช้ภาษาแม่ (MTB-MLE); ข) การศึกษาที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรมเพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน และ ค) รูปแบบทางเลือกของการจัดการเรียนการสอน และแผนการประเมิน เพื่อจัดการกับความต้องการเฉพาะของผู้เรียนชาวพื้นเมือง

ค) จัดหาทรัพยากร และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนชาวพื้นเมือง นอกเหนือจากการสร้างความมั่นใจในการเลือก และการพัฒนาหนังสือเรียน และสื่อการเรียนรู้เสริม อื่น ๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนชาวพื้นเมือง แล้ว กรมสามัญศึกษา (DepED) จะต้องวางนโยบาย ที่จะส่งเสริมการจัดตั้ง และบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา ที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรม **สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และพื้นที่**

ง) เสริมสร้างการเข้าถึง การปรับใช้ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของครูและผู้อำนวยการ ความสะดวกในการเรียนรู้ในการดำเนินการตามโครงการการศึกษาของชนชาวพื้นเมือง

จ) จัดตั้งและเสริมความแข็งแกร่งให้กับหน่วยงานหลายระดับที่เหมาะสมภายในกรมสามัญ ศึกษา (DepED) ซึ่งรับผิดชอบในการวางแผน ดำเนินการ และติดตามการแทรกแซงการศึกษา ของชนชาวพื้นเมือง

ฉ) ขยาย และเสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสถาบัน และภาคประชาสังคม เพื่อให้แน่ใจ ว่ามีการประสานงาน การแบ่งปันความรู้ และเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ของโครงการการศึกษาของ ชนชาวพื้นเมืองที่เหมาะสม

ช) ดำเนินการยืนยันอย่างเข้มงวดยิ่งขึ้น เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อชนชาวพื้นเมือง ทุกรูปแบบ ที่อาจจะเกิดในระบบการศึกษาของฟิลิปปินส์ทั้งหมด

8

การเรียนรู้การสอนในรูปแบบ ที่หลากหลาย¹

สารปจิต เกอร์

สิงคโปร์

“เด็กเรียนรู้ตลอดเวลา - จากการดู การฟัง การเขียน และการลงมือทำ”

โรงเรียนประถมแอนเดอร์สัน (Anderson) ในเขตเหนือ (North Zone) ของสิงคโปร์เป็นโรงเรียนที่ มาตาม สารบิจิต เกอร์ (Madame Sarabjeet Kaur) สอนมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2002 เป็นที่ที่สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางประชากรศาสตร์ของสิงคโปร์ โรงเรียนมีนักเรียนหลากหลายเชื้อชาติ โดยนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน พวกเขาเดินไปโรงเรียนทุกวัน หรือไม่กี่ขึ้นรถโดยสารสาธารณะหรือรถไฟฟ้าใต้ดิน (รถไฟฟ้าขนส่งมวลชน) ในขณะที่นักเรียนคนอื่นมีพ่อแม่พาไปส่งและไปรับที่โรงเรียนโดยรถยนต์

พ่อแม่ของนักเรียนนั้นประกอบอาชีพที่หลากหลาย ส่วนใหญ่มีรายได้ปานกลาง พ่อแม่ทำงานทั้งคู่ มีนักเรียนส่วนน้อยที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ไม่สูงนัก โดยนักเรียนเหล่านี้สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการความช่วยเหลือทางการเงิน (FAS) โดยพวกเขาจะได้รับชุดเครื่องแบบ ตำราเรียน และคู่มือรายสัปดาห์เพื่อรับประทานอาหารจากโรงอาหาร โดยไม่ต้องจ่ายค่าอาหาร

โรงเรียนประถมศึกษาแอนเดอร์สัน (Anderson Primary) เป็นโรงเรียนรัฐบาลที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการสอน แม้ว่านักเรียนจะได้เรียนรู้ภาษาแม่ เช่น มลายาลัม มาเลย์ ทมิฬ หรือภาษาอินเดียอื่นที่ไม่ใช่ภาษาทมิฬ เช่น ภาษาปัญจาบ มีนักเรียนในโรงเรียนทั้งหมดประมาณ 1,300 คน และมีเจ้าหน้าที่ประมาณ 95 คน โรงเรียนมีทั้งเด็กนักเรียนชายและหญิงในสัดส่วนที่เท่าๆ กัน

มาตามสารบิจิต เกอร์หรือที่นักเรียนของเธอมักเรียกว่ามาตามเกอร์ สอน 2 วิชา คือ วิชาคณิตศาสตร์และวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนเหล่านี้จะสำเร็จการศึกษาเมื่อพวกเขาอายุ 12 ปี โดยที่วิชาทั้ง 2 วิชานี้เป็นสาขาวิชาหลักของเธอได้เข้ารับการศึกษาวิชาครูที่สถาบัน National Institute of Education ซึ่งเธอสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาศิลปศาสตร์ หลักสูตร 4 ปี และมีผลการศึกษาระดับที่ดี และได้รับประกาศนียบัตรทางการศึกษา ด้วยระดับคะแนนที่มีความโดดเด่น ในปี พ.ศ. 2545

บุคคลทั่วไปที่สนใจเข้าร่วมวิชาชีพครูสามารถสมัครได้ที่สถาบันการศึกษาแห่งชาติ ผู้สมัครที่เหมาะสมจะถูกเรียกสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมสำหรับการทำงาน

---

¹ “รูปแบบในการสอนที่แตกต่าง เป็นเพียงหนึ่งในวิธีการสอนมากมายที่ฉันใช้ บางทีอาจใช้ชื่อเรียกที่เรียกวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ ให้ได้ครอบคลุมมากกว่านี้ -- ‘การสอนคืองานของหัวใจ’ หรือ ‘การค้นหาคำสุขในการสอนและการเรียนรู้’” ~ มาตามเกอร์

การเตรียมการสอน

ในการเตรียมการสอนในแต่ละปีการศึกษา มาตามเกอร์ใช้เวลาในการพบกับครูคนก่อน ๆ ของนักเรียน เพื่อที่จะหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของพวกเขา ข้อมูลส่วนบุคคลนี้ช่วยให้เธอเข้าใจสถานะทางสังคมและอารมณ์ของนักเรียนแต่ละคน รวมถึงความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคนได้มากขึ้น ข้อมูลส่วนบุคคลยังทำให้ตรวจสอบได้ว่าในชั้นเรียนมีนักเรียนที่มาจากพื้นเพที่ด้อยโอกาส หรืออาจมีความต้องการด้านการเรียนรู้ หรือมีพฤติกรรมเป็นพิเศษหรือไม่

การวางแผนบทเรียนสำหรับสัปดาห์สำหรับทุกวิชาและข้ามชั้นเรียน หลักสูตรนี้จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการและรูปแบบการทำงานจัดทำโดยครูในแผนกวิชาในโรงเรียน สิ่งนี้จะแนะนำครูแต่ละคนที่เตรียมผลการเรียนรู้ที่จะบรรลุในแต่ละบทเรียน

"ฉันคิดถึงวิธีการและแหล่งข้อมูลที่เป็นสำหรับแต่ละบทเรียน" เธอกล่าว "มีแม่แบบที่ครูทุกคนในโรงเรียนใช้ในการวางแผนบทเรียนประจำสัปดาห์ แผนการสอนรายสัปดาห์นี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของบทเรียน กิจกรรมที่ดำเนินการ แหล่งข้อมูลที่ใช้ และงานที่มอบหมายสำหรับนักเรียน"

โดยปกติแล้ว สัปดาห์ใหม่ของการมาเรียนที่โรงเรียน เริ่มขึ้นในตอนเช้า เวลา 7:15 น. ซึ่งเป็นเวลาที่คาดว่าครูจะมารายงานตัว และเริ่มเรียนเวลา 7:30 น. มีบทเรียนเสริมสำหรับนักเรียนสัปดาห์ละสองครั้ง หลังจากเลิกเรียนในแต่ละวัน มาตามเกอร์กล่าวว่าเธอมักจะใช้เวลานอกชั้นเรียนเรียน เพื่อการเตรียมบทเรียน ตรวจงาน ให้คำปรึกษาครูที่อายุน้อยกว่า และในการพัฒนาวิชาชีพของพนักงาน

นอกจากนี้ยังมีการประชุมเจ้าหน้าที่ หรือแผนกต่าง ๆ ประจำสัปดาห์ สำหรับครูเพื่อหารือเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงาน มีการให้คำปรึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เธอจัดขึ้น สำหรับครูใหม่เพื่อช่วยให้พวกเขาปรับตัวเข้ากับโรงเรียน โดยมุ่งเน้นที่การจัดการห้องเรียน การสอน และการตอบสนองต่อความคาดหวัง

มีการจัดประชุมแบบตัวต่อตัว หรือแบบกลุ่มย่อยขึ้นสัปดาห์ละครั้ง หรือสองสัปดาห์ครั้ง จากนั้นจะมีการให้คำปรึกษาเพิ่มขึ้นจากครูที่มีประสบการณ์ ซึ่งอาจมีประเด็นเฉพาะเพื่อการปรับปรุงเฉพาะเรื่องที่ถูกระบุไว้ การให้คำปรึกษาสำหรับทั้งสองระดับ ยังรวมถึงการสังเกตในห้องเรียนด้วย

มาตามเกอร์เป็นครูผู้นำด้านวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษามานานกว่า 4 ปี ในฐานะที่เป็นครูหลัก เธอไม่ได้ทำงานเฉพาะในโรงเรียนของเธอเท่านั้น แต่ยังทำงานร่วมกับครูจากโรงเรียนอื่น ๆ ในกระบวนการที่เรียกว่า “การทำแผนข้ามหลักสูตรวิทยาศาสตร์” โดยที่เครือข่ายครูจะแบ่งปันหัวข้อต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน ในโรงเรียนต่าง ๆ “เราได้เขียนหนังสือเล่มเล็ก ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้” เธอกล่าว “เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นอย่างโดดเดี่ยว”

ในฐานะชุมชนการเรียนรู้แบบมืออาชีพ ครูคือสถาปนิกในห้องเรียน โดยใช้ภาพลักษณ์ที่เหมาะสม ในเขตการศึกษาของเธอมีกกลุ่มของผู้นำครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์เบื้องต้น ที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งจะมีการพบปะกันทุกเดือน เพื่อมาอ่าน พูดคุย และแบ่งปันข้อมูลเชิงลึกระหว่างกัน รูปแบบการเติบโตและการพัฒนาทางวิชาชีพนี้ทำให้ระบบเป็นปัจจุบันและทันสมัยอยู่เสมอ

ผลที่ตามมาอีกประการหนึ่งของชุมชนการเรียนรู้แบบเครือข่ายจากกลุ่มโรงเรียนดังกล่าวก็คือ แนวคิดและวิธีการในการประเมินอย่างเป็นทางการ และแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดนั้นจะถูกแบ่งปันโดยครูจากโรงเรียนต่าง ๆ ว่ามีอะไรใหม่ ๆ ในการประเมินการเรียนรู้ระหว่างภาคเรียนของวิชาวิทยาศาสตร์ว่าจะประเมินจากงานอะไร จะปรับปรุงการประเมินได้อย่างไร นี่คือคำถามบางส่วนที่ PLC (ชุมชนการเรียนรู้แบบมืออาชีพ) สามารถถามได้

“ด้วยการมีชุมชนการเรียนรู้แบบมืออาชีพ (PLC) นี้” มาตามเกอร์อธิบายว่า “เราสามารถใช้แนวทางที่เรียกว่า การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ (Whole School Approach) เพื่อทำให้เกิดการสื่อสารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพได้” ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เธอได้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันทางวิทยาศาสตร์ระดับชาติ ซึ่งรวมถึงการแข่งขันและนิทรรศการโครงการวิทยาศาสตร์ Elementz และงานวิทยาศาสตร์เยาวชนสิงคโปร์ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับกิจกรรมเหล่านี้ เธอและนักเรียนช่วยกันระดมความคิดเพื่อช่วยกันตัดสินใจเกี่ยวกับแนวคิดโครงการและทำการตรวจสอบ โดยนักเรียนจะได้รับคำแนะนำ ตลอดกระบวนการทดลอง และมีการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำเสนอการตรวจสอบและการค้นพบ กระบวนการทั้งหมดจะถูกบันทึกไว้ในรายงานที่ส่งไปยังผู้จัดงาน กระบวนการทั้งหมดอาจดูน่าเบื่อ แต่ก็สำเร็จได้ มาตามเกอร์กล่าว

การสอนในรูปแบบที่แตกต่าง

คือกลยุทธ์ในการเรียนรู้

“ฉันพยายามใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมระหว่างเรียน” มาตามเกอร์กล่าว “อาจมีตั้งแต่การใช้สถานการณ์ที่ไม่สอดคล้องกัน เพื่อเริ่มต้นบทเรียน วิทยาศาสตร์ หรือการใช้บทความในหนังสือพิมพ์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ดีขึ้น”

กลยุทธ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่เธอใช้ก็คือการสอนในรูปแบบที่แตกต่าง (Differentiated Instruction หรือเรียกอีกอย่างว่า Differentiated Learning) เป็นวิธีการปรับเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้ตรงกับนักเรียนในที่ที่พวกเขาอยู่ เนื่องจากไม่มีนักเรียนสองคนที่เรียนรู้เหมือนกัน การแยกบทเรียนทำให้หลักสูตรของครูเข้าถึงได้ง่ายขึ้นสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากเพื่อน และช่วยให้มั่นใจได้ว่าการสอนที่มีคุณภาพสูงจะไปถึงนักเรียนทุกคนในห้องเรียน

วิธีการในการแยกความแตกต่างของการสอนตามทฤษฎีของทอมลินสัน (Tomlinson) มีอยู่ 4 วิธี ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหา

เนื้อหาสามารถถูกสร้างให้มีความแตกต่างได้ด้วยการออกแบบกิจกรรมสำหรับกลุ่มนักเรียนที่ครอบคลุมทักษะการคิดของบลูม (Bloom) ในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ทักษะการคิดระดับล่าง ไปจนถึงทักษะการคิดขั้นสูงถึง ที่มี 6 ระดับ ได้แก่ การจดจำ ทำความเข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสรรค์

นักเรียนที่ไม่คุ้นเคยกับบทเรียนอาจต้องทำงานให้สำเร็จในระดับที่ง่ายกว่า เช่น การจดจำและความเข้าใจ อาจมีการขอให้นักเรียนที่มีความเชี่ยวชาญนำเนื้อหาไปใช้และวิเคราะห์เนื้อหาบ้าง และขอให้นักเรียนที่มีความชำนาญในระดับสูงทำงานในด้านการประเมินและการสร้างให้เสร็จสิ้น ตัวอย่างของกิจกรรมในการสร้างความแตกต่าง ได้แก่ :

จับคู่คำศัพท์กับคำจำกัดความ

อ่านข้อความและตอบคำถามที่เกี่ยวข้อง

ลองนึกถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละครในเรื่อง และผลลัพธ์ที่แตกต่างออกไป

แยกแยะข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในเรื่อง

ระบุจุดยืนของผู้เขียนและแสดงหลักฐานเพื่อสนับสนุนมุมมองนี้

สร้างงานในการนำเสนอในรูปแบบ PowerPoint เพื่อสรุปบทเรียน

2. กระบวนการ

นักเรียนแต่ละคนมีรูปแบบในการเรียนรู้ที่ตัวเองถนัด และมีการแยกแยะความแตกต่างที่ประสบความสำเร็จ รวมถึงการใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบที่ต่างกัน เช่น รูปภาพ การไต่ยืน และการเคลื่อนไหวร่างกาย และผ่านคำพูด วิธีการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนี้ยังทำให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่านักเรียนทุกคนนั้น ไม่ได้ต้องการความช่วยเหลือในระดับเดียวกัน และนักเรียนสามารถเลือกทำงานเป็นคู่ เป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือเป็นรายบุคคลได้ แม้ว่านักเรียนบางคนอาจจะได้รับประโยชน์จากการมีปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัวกับครู หรือผู้ช่วยในชั้นเรียน แต่นักเรียนคนอื่น ๆ ก็อาจมีความก้าวหน้าไปได้ด้วยตัวเอง ครูสามารถปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียนได้ โดยให้การสนับสนุนแตกต่างไปตามความต้องการของนักเรียนแต่ละคน

ตัวอย่างของการแยกแยะความแตกต่างของกระบวนการสอน :

จัดเตรียมหนังสือเรียนสำหรับผู้เรียนที่ถนัดในการเรียนรู้ด้วยภาพและคำศัพท์

อนุญาตให้ผู้ถนัดในการเรียนด้วยการไต่ยืน ได้ฟังหนังสือเสียง

ให้อิโอสผู้เรียนมีความถนัดในการเรียนรู้โดยใช้การเคลื่อนไหวให้ทำงานที่ได้รับมอบหมาย

โดยใช้วิธีการโต้ตอบทางออนไลน์

3. ผลงาน

ผลงานคือสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้นเมื่อพวกเขาเรียนจบบทเรียนเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญในเนื้อหาและกระบวนการ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของการทดสอบ โครงการงาน รายงาน หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่แสดงความเชี่ยวชาญในแนวคิดทางการศึกษาในแบบที่นักเรียนชอบ โดยอิงจากรูปแบบที่ใช้ในการเรียนรู้ของนักเรียน

ตัวอย่างของการแยกความแตกต่างของผลงาน :

ผู้ที่ถนัดเรียนรู้ด้วยการอ่านหนังสือ อ่าน และเขียนรายงานการอ่าน

ผู้เรียนที่ถนัดเรียนรู้ด้วยการดูรูปภาพจะสร้างผลงานในแบบกราฟิกอวกในเซอร์เป็นเรื่องราว

ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้จากการได้ยิน จะรายงานด้วยวาจา

ผู้เรียนที่เรียนรู้จากการเคลื่อนไหว จะสร้างไดโอรามาที่แสดงเรื่องราว

4. สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้

เงื่อนไขสำหรับการเรียนรู้ที่ดีที่สุดนั้น มีทั้งองค์ประกอบทางด้านร่างกาย และจิตใจ การจัดห้องเรียนที่ยืดหยุ่น คือกฎเกณฑ์สำคัญ โดยผสมผสานประเภทของเฟอร์นิเจอร์ และการจัดวาง เพื่อให้สามารถรองรับการทำงานทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม ในทางจิตวิทยา ครูควรใช้เทคนิคการจัดการห้องเรียนให้มีสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ปลอดภัย และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน

ตัวอย่างการสร้างสภาพแวดล้อมของสภาพแวดล้อมในการเรียน :

แบ่งนักเรียนบางส่วนออกเป็นกลุ่มการอ่าน เพื่อสนทนาเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย

อนุญาตให้นักเรียนอ่านที่ละคน (หากต้องการ)

สร้างพื้นที่เงียบสงบ ที่ไม่มีสิ่งรบกวนสมาธิ

“ฉันได้พยายามแยกรูปแบบการเรียนรู้ให้มีความแตกต่าง โดยพิจารณาจากความพร้อม ความสนใจ และโปรไฟล์ในการเรียนรู้ของนักเรียน” มาตามเกอร์กล่าว “แม้ว่าจะใช้เวลาในการวางแผนค่อนข้างมากและมีความท้าทายในการทำงานแต่การใช้รูปแบบการสอนแบบ Differentiated Instruction ได้กระตุ้นให้นักเรียนของฉันเรียนรู้ในแบบที่ทำให้พวกเขารู้สึกตื่นเต้นที่ได้สามารถเลือกแบบการเรียนรู้ที่น่าสนใจที่สุดสำหรับพวกเขา มันท้าทายให้พวกเขาใช้ประโยชน์จากความคิดสร้างสรรค์ ความรู้ และ ทักษะ เพื่อที่จะแสดงถึงความเข้าใจในแนวความคิดในหัวข้อวิทยาศาสตร์”

นี่เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่มาตามเกอรรีออกแบบและดำเนินการสอนชุดบทเรียนวิทยาศาสตร์ในรูปแบบที่แตกต่างเกี่ยวกับเรื่องของแรง (Forces) บทเรียนจะแตกต่างกันไปตามความพร้อมและความสนใจของนักเรียน นักเรียนจะได้เลือกที่จะแสดงความเข้าใจในแนวคิดของพวกเขา ในรูปแบบต่าง ๆ พวกเขาได้รับงานต่าง ๆ ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันดังแสดงด้านล่าง

ประเภทของผู้เรียน	งานที่ได้รับ
ภาพ 	ระบุสิ่งของบางอย่างในบ้านของคุณที่ต้องใช้แรงนำเข้ามา ถ้ายรูปสิ่งของเหล่านั้น และอธิบายว่าแรงนั้นทำให้สิ่งของพวกนั้นทำงานอย่างไร
เสียง 	วิจัยข้อเท็จจริงที่น่าสนใจบางประการเกี่ยวกับแรง และนำเสนอสิ่งเหล่านี้ให้กับเพื่อนร่วมชั้นของคุณ ซึ่งจะตามมาด้วยการถาม-ตอบ
สัมผัส 	เขียนเรื่องสั้น การ์ตูน หรือบทกวี ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของแรง
การเคลื่อนไหวร่างกาย 	สร้างของเล่นที่ใช้แรงตั้งแต่หนึ่งอย่างขึ้นไป อธิบายว่าผลของแรงทำให้ของเล่นทำงานได้อย่างไร

การเรียนรู้ของนักเรียนเป็นเหมือนการนั่งร้าน (scaffolded) (การนั่งที่ร้านเพื่อพูดคุย ปรับทุกข์กับเพื่อนสนิท/คนในระดับต่างๆ) เพื่อที่จะให้นักเรียนแต่ละคนสามารถซึมซับได้มากเท่าที่เขาจะสามารถบันทึกลงในสมุดจดงานวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนเขียนการประเมินบทเรียนและการทดลองในรูปแบบของไดอะแกรม "ก่อน-ระหว่าง-หลัง" เพื่ออธิบายสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้ "สิ่งสำคัญคือ ต้องแสดงวิถีคิดทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้แก่ "การกล่าวอ้าง - หลักฐาน - การใช้เหตุผล" มาตามเกอร์กล่าว

ด้วยวิธีนี้นักเรียนจะรู้สึกตื่นเต้นและมีส่วนร่วมในบทเรียนและในขณะที่ทำงาน "ในช่วงระหว่าง 2 บทเรียน นักเรียนสามารถแสดงผลงานของตนเองผ่านการนำเสนอ หรือการจัดนิทรรศการ นักเรียนทุกคนจะได้รับตั๋วทางออก (Exit Ticket) เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของนักเรียนคนอื่น และให้ข้อเสนอแนะในเชิงสร้างสรรค์"

การเรียนรู้คืออะไร

ขณะที่นั่งที่โต๊ะทำงานของเธอ มาตามเกอร์คิดอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับคำถามที่ว่า “การเรียนรู้คืออะไร” เธอกล่าว “คือการได้มาซึ่งความรู้ หรือทักษะ ซึ่งสามารถทำได้อย่างเป็นทางการ โดยผ่านบทเรียน หรืออย่างไม่เป็นทางการ โดยผ่านการเล่นหรือจากประสบการณ์”

“เด็ก ๆ นั้น เรียนรู้ตลอดเวลา – จากการดู การฟัง การเขียน และการลงมือทำ” เธออธิบาย “ฉันพยายามทำให้บทเรียนวิทยาศาสตร์ของฉัน เป็นรูปแบบที่สามารถปฏิบัติจริงให้ได้มากที่สุด แต่ถ้าเป็นไปได้ ฉันจะสาธิตการทดลอง หรือให้นักเรียนดูวิดีโอแทน”

มาตามเกอร์ให้นักเรียนเขียนบันทึกสะท้อนความคิด เพื่อรวบรวมความคิดของพวกเขา นักเรียนยังได้บันทึกการสังเกต การค้นพบ และคำถามในสมุดบันทึกวิทยาศาสตร์ เมื่อมีการเปิดวิดีโอที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เธอได้ตั้งคำถาม ถามนักเรียน 1 หรือ 2 คำถาม เพื่อจัดกรอบความคิดขณะชมวิดีโอ หลังจากได้ดูวิดีโอแล้ว เธอให้เวลาพวกเขา ในการเขียนประเด็นสำคัญ และสิ่งที่ได้เรียนรู้ลงในสมุดจดบันทึกทางวิทยาศาสตร์ หรือจดคำถามที่พวกเขาอาจมีเพิ่มเติม

บทความในหนังสือพิมพ์ถูกนำมาอ้างถึง เพื่อแสดงให้เห็นให้นักเรียนเห็นว่าวิทยาศาสตร์นั้นมีส่วนอยู่ในชีวิตประจำวัน และเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างไร นักเรียนจะได้อ่านและอภิปรายบทความเหล่านี้ หรือแสดงความคิดเห็นต่อบทความใดบทความหนึ่งในวารสาร เพื่อจะเรียนรู้จากปรากฏการณ์ และเหตุการณ์รอบตัว

คุณจะทำอย่างไรเมื่อดูเหมือนว่าเด็กไม่ได้มีการเรียนรู้

“ฉันจะพยายามค้นหาสาเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น” มาตามเกอร์ยิ้ม “เนื้อหาที่เรียนอาจจะยากเกินไปสำหรับพวกเขาหรือไม่ หรืออาจเกี่ยวข้องกับวิธีที่ฉันนำเสนอบทเรียน หรือบางทีเด็กอาจมีปัญหาการเรียนรู้ที่อาจจะมองไม่เห็น หรืออาจถูกรบกวนทางอารมณ์ จากเหตุการณ์บางอย่างในขณะนั้น”

เธอมักจะพูดคุยกับเด็กก่อน บ่อยครั้งที่ปัญหาพื้นฐานที่เด็กสามารถแบ่งปันกับเธอได้ หรือถ้าหากไม่เป็นเช่นนั้น เธอจะปรึกษาคูณคนอื่น ๆ ที่สอนเด็ก หรือพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม

ตัววัดความสำเร็จในการเป็นครู

“สำหรับฉัน” มาตามเกอร์กล่าวอย่างเจิบ ๆ “ครูที่ประสบความสำเร็จ ก็คือครูที่เชื่อเสมอว่านักเรียนของเธอทุกคนสามารถเรียนรู้และก้าวหน้าได้ แม้ว่าพวกเขาอาจจะไม่สามารถเรียนรู้ในลักษณะเดียวกัน หรือในระดับเดียวกันได้ทั้งหมดก็ตาม นำแปลกที่ความเชื่อ และความมั่นใจที่ครูมีต่อนักเรียนของเธอ มักจะปรากฏให้เห็นมากกว่าและบ่อยครั้งที่ความเชื่อ และพลังด้านบวกจากครู ไปกระทบกับนักเรียน และแปรเปลี่ยนเป็นแรงจูงใจให้พวกเขามีความมุ่งมั่นเพิ่มมากขึ้น”

มีช่วงเวลาเล็กน้อยในอาชีพการงานของเธอที่แม้จะพยายามอย่างดีที่สุด เมื่อเธอรู้สึกว่าไม่ได้ให้บทเรียนที่มีประสิทธิภาพ เธอจะถามตัวเองว่าเกิดอะไรขึ้นระหว่างบทเรียน

ที่นี้เพื่อนร่วมงานจากโรงเรียนของเธอให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมากที่สุด “วัฒนธรรมเชิงบวกในโรงเรียนมีความสำคัญมาก” เธอกล่าว “ครูเริ่มต้นจะได้รับมอบหมายให้เป็นบัดดี้และพี่เลี้ยงเพื่อให้พวกเขาสามารถพูดคุยเกี่ยวกับช่วงเวลาดังกล่าวกับครูคนอื่น ๆ ครูทุกคนยังมีเจ้าหน้าที่รายงานซึ่งพวกเขาสามารถแบ่งปันข้อกังวลของพวกเขาด้วย”

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีหลายกรณีที่นักเรียนที่ไม่มีแรงจูงใจในตอนแรกหรือบรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำได้ทำการปรับปรุงอย่างมากและประสบความสำเร็จ “ไม่มีคำใดบรรยายถึงความสุขที่ได้เห็นนักเรียนของฉันบรรลุเป้าหมายนี้” เธอกล่าว

การเป็นแบบอย่าง

ความปรารถนาที่จะเป็นครูมาก่อน ตั้งแต่จำความได้ มาตามเกอร์ก็มีความปรารถนาที่อยากจะเป็นครู เธอพูดถึงความทรงจำในวัยเด็ก เวลาที่เล่นบทบาทสมมติกับเพื่อน ๆ ซึ่งเธอจะยืนกรานที่จะเล่นเป็นครู

ต้นแบบคนหนึ่งของเธอก็คือครูที่เคยสอนวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถอธิบายแนวคิดที่ยากด้วยคำอธิบายที่ง่าย ๆ ครูยังเป็นครูสอนคณิตศาสตร์เสริมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ซึ่งนำไปสู่การสอบระดับ 'O' ในตอนแรก มาตามเกอร์พบว่ายังค่อนข้างสับสนกับแนวคิดบางเรื่อง และเธอกังวลว่าจะเตรียมตัวสอบไม่ทัน ครูยังให้ความมั่นใจกับเธอว่าเธอจะทำได้ แม้ว่าภาษาอังกฤษของเธอจะไม่ค่อยคล่อง เพราะเธอเรียนมาจากโรงเรียนที่ใช้ภาษาจีนเป็นสื่อกลาง แต่ครูยังสามารถอธิบายวิชาคณิตศาสตร์ให้เธอฟังด้วยท่าทางที่ใจเย็นและทำให้ง่าย จนเธอสามารถเข้าใจได้ง่าย

หลักสูตรวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียน สิงคโปร์

กรอบหลักสูตรวิทยาศาสตร์ของสิงคโปร์ (แผนภูมิรูปภาพที่ 1) มีโครงสร้างตามเจตนารมณ์ และแนวปฏิบัติของการสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์และกำหนดขอบเขตสำคัญ 3 ส่วนที่จำเป็นต่อการปฏิบัติทางด้านวิทยาศาสตร์: (1) ความรู้ ความเข้าใจ และการประยุกต์ใช้; (2) ทักษะ และกระบวนการ และ (3) จริยธรรมและทัศนคติ หลักสูตรนี้ช่วยให้นักเรียนชื่นชมการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ที่มีความหมายและมีประโยชน์ เนื่องจากเป็นความรู้ ประเด็น และคำถามที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน สังคม และสิ่งแวดล้อม

5 รูปแบบในระดับประถมศึกษา ได้แก่ ความหลากหลาย วัฏจักร พลังงาน ปฏิสัมพันธ์ และระบบ หลักสูตรวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสร้างขึ้นจากหัวข้อในระดับประถมศึกษา โดยมีหัวข้อเพิ่มเติมเกี่ยวกับแบบจำลอง และยังคงใช้วิธีการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษาต่อไปเพื่อเป็นแนวทางในการสำรวจและทำความเข้าใจโลกทางกายภาพและธรรมชาติ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะได้รับการแนะนำให้รู้จักกับความพยายามทางวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการฝึกฝนและประยุกต์ใช้เชิงวิทยาศาสตร์ และมีโอกาสในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติเพิ่มเติมในบริบทประจำวัน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงวิทยาศาสตร์เข้ากับชีวิตและสิ่งแวดล้อมของตนเองได้ นิทรรศการที่ 2 นำเสนอบทสรุปของหัวข้อที่จะเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อ เอกสารแนบ 2 นำเสนอบทสรุปของหัวข้อที่จะเรียนรู้ในแต่ละหัวข้อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 8 (มัธยมศึกษาตอนปลาย 2)

การจัดแสดง 2: หัวข้อและหัวข้อวิทยาศาสตร์

วิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6	วิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 7-8
ความหลากหลาย • ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต (ลักษณะทั่วไปและการจำแนกประเภท) • ความหลากหลายของวัสดุ วัฏจักร • วัฏจักรของพืชและสัตว์ (วงจรชีวิตและการสืบพันธุ์) • วัฏจักรในสสารและน้ำ พลังงาน • รูปแบบและการใช้พลังงาน (แสง ความร้อน และการสังเคราะห์ด้วยแสง) • การแปลงพลังงาน	• สำรวจความหลากหลายของสสารด้วยคุณสมบัติทางกายภาพของสสาร • สำรวจความหลากหลายของสสารด้วยองค์ประกอบทางเคมีของสสาร • สำรวจความหลากหลายของสสารโดยใช้เทคนิคการแยกออก • เข้าใจความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต

วิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-6	วิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 7-8
การโต้ตอบ • ปฏิกริยาของแรง (แม่เหล็ก แรงเสียดทาน แรงโน้มถ่วง และแรงในสปริง) • ปฏิสัมพันธ์ภายในสิ่งแวดล้อม แบบจำลอง ระบบ • ระบบพืช (ส่วนและหน้าที่ของพืช ระบบหายใจ และระบบไหลเวียนโลหิต) • ระบบมนุษย์ (ระบบย่อยอาหาร ระบบหายใจ และระบบไหลเวียนโลหิต) • ระบบเซลล์ • ระบบไฟฟ้า	ปฏิสัมพันธ์ผ่านการใช้กำลัง • พลังงานและงานที่ทำ • การถ่ายโอนพลังงานเสียงผ่านการสั่นสะเทือน • ผลกระทบของความร้อนและการส่งผ่านของมัน • การเปลี่ยนแปลงทางเคมี • ปฏิสัมพันธ์ภายในระบบนิเวศ โมเดลของเซลล์—หน่วยพื้นฐานของชีวิต • แบบจำลองของสสาร—ธรรมชาติของอนุภาคของสสาร • แบบจำลองของสสาร —อะตอมและโมเลกุล • โมเดลเรย์ของแสง • ระบบการลำเลียงในสิ่งมีชีวิต • ระบบการย่อยของมนุษย์ • ระบบการสืบพันธุ์ของมนุษย์ • ระบบไฟฟ้า

อ้างอิง:

<http://timssandpirls.bc.edu/timss2015/encyclopedia/countries/singapore/the-science-curriculum-in-primary-and-lower-secondary-grades/>

<https://resilienteducator.com/classroom-resources/examples-of-differentiated-instruction/>

9

การเรียนรู้จาก เทคโนโลยี

จิรัชฐ์ แจ่มสว่าง

ประเทศไทย

“การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ ในทุกที่ทุกเวลาด้วยการใช้เทคโนโลยี”

ณ ห้องโถงใหญ่ซึ่งเป็นสถานที่จัดงานพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ กิจกรรมแสดงและแบ่งปัน (Show & Share) ของครูจิรัฐ แจ่มสว่าง เติบโตด้วยบรรดาครูและอาจารย์ผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะถูกจัดกลุ่ม ๆ ละ 8 คนเพื่อทำงานเกี่ยวกับชุดอุปกรณ์ที่ครูจิรัฐแจกตามโต๊ะ ซึ่งอุปกรณ์ดังกล่าวประกอบไปด้วยกล่องชิ้นส่วนต่าง ๆ เช่น ยางรัดแท่งไม้ คลิป สายไฟ หมุด และวัสดุอื่น ๆ เพื่อให้นำมาประกอบสิ่งที่เรียกว่า “กลไก” ที่สามารถขับเคลื่อนตัวเองภายในห้องได้ ในการประกอบชิ้นส่วนไม่มีคำแนะนำอื่นใดนอกเหนือจากนั้น งานนี้สมาชิกในกลุ่มจะต้องคิดออกแบบกันเอง ภายในระยะเวลาประมาณ 20 นาทีหรือมากกว่านั้น ก่อนที่แต่ละกลุ่มจะออกมาแสดงและอธิบายเกี่ยวกับอุปกรณ์ของตน

ระหว่างการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนพูดคุยกันกันอย่างมีชีวิตชีวาเพื่อที่จะหาวิธีการทำงานร่วมกัน เช่น กลุ่มที่ 1 เริ่มจากการโต้เถียงกันว่าจะทำอะไร โดยใช้เวลาส่วนใหญ่ในการโต้ตอบกัน ส่วนกลุ่มที่ 3 จัดจ้องไปที่ชิ้นส่วนอุปกรณ์เหล่านั้นอย่างว่างเปล่า ไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการต่ออย่างไร อีกกลุ่มหนึ่งนั่งเงียบ ๆ ขณะที่สมาชิก 2 คน กำลังดูและจะเริ่มจะประกอบชิ้นส่วนบางอย่าง โดยที่ไม่ได้ปรึกษากับคนอื่น ๆ ในระหว่างขั้นตอนเดียวกันนี้ เราจะได้เห็นแนวทางในการทำงานต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินอยู่ ซึ่งบางวิธีก็มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่าวิธีอื่น ๆ ครูจิรัฐจะประมวลผลร่วมกับกลุ่มโดยการซักถามสมาชิกของแต่ละกลุ่ม หลังจากจบขั้นตอนการทำงาน แต่สำหรับตอนนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการค้นพบกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีที่เป็นศูนย์กลาง

และนี่ก็คือแบบฝึกหัดในการทำกับดูล การฝึกอบรม และการพัฒนารายบุคคลด้วยวิธีการสอนโดยใช้สิ่งที่เรียกว่าโมเดล TPCK (เทคโนโลยี การสอน เนื้อหา ความรู้) เขามุ่งเน้นไปที่กรอบการสาระสำคัญของหลักสูตรของโรงเรียน รูปแบบการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และการใช้แอปพลิเคชันของโทรศัพท์มือถือ ใน iPad หรืออุปกรณ์ที่คล้ายกัน “เครื่องมือเหล่านี้ จะทำให้ง่ายต่อการออกแบบและสร้างบทเรียนออนไลน์ โดยใช้ iTunes-U กิจกรรมดังกล่าวทำให้ครูสามารถใช้ความรู้ที่ผสมผสานกันเพื่อสร้างแผนการสอนและบทเรียนออนไลน์ได้” ครูจิรัฐอธิบายอย่างรวดเร็วด้วยรอยยิ้ม

ครูจิรัฐได้พัฒนานวัตกรรมที่เรียกว่า “การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี” ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ครูในทุกหลักสูตรและทุกระดับสามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้ความรู้และทักษะ โดยนักเรียนจะใช้ไอแพด (iPad) หรืออุปกรณ์ที่คล้ายกันเป็นสื่อสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาบทเรียน และทำแบบฝึกหัดที่ออกแบบโดยครูที่ใช้ไอจูน-ยู (iTunes-U) หรือกูเกิลคลาสรูม (Google Classroom) นอกจากนี้ ครูสามารถให้คะแนนงานที่มอบหมายของนักเรียนโดยผ่าน iPad และเตือนนักเรียนให้ส่งงาน และ/หรือส่งเนื้อหาให้เพิ่มเติม เช่น เอกสาร เนื้อหาบทเรียนของเว็บลิงก์ รูปภาพ และวิดีโอ นักเรียนสามารถรับภาพรวมของโครงร่างการเรียนการสอนในแต่ละวิชาในหลักสูตรเพื่อเตรียมตัวในการเรียนล่วงหน้าได้ “ด้วยความยืดหยุ่นเหล่านี้ นักเรียนจะได้รับการสนับสนุนให้ติดตามงานที่ได้รับมอบหมายหรือรับคำติชมจากครูแบบ-ตัวต่อตัว” เขาเล่า “ด้วยวิธีนี้ นักเรียนสามารถผสมผสานเทคโนโลยีและความรู้ เพื่อส่งเสริมทักษะการวิเคราะห์การเรียนรู้โดยใช้การใช้แอปพลิเคชันออนไลน์เพื่อการพัฒนาตนเอง”

ขณะที่เดินไปรอบ ๆ ห้องโถง เขาหยุดถามคำถามที่เป็นปัญหาหรือให้คำแนะนำเล็กน้อย “การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่และทุกเวลา” เขากล่าว “โดยใช้วิธีการทางดิจิทัล เราสามารถจะเข้าถึงความรู้ได้ โดยผ่านสมาร์ตโฟนของเรา เราสามารถใช้สิ่งเหล่านี้เพื่อเปลี่ยนวิธีการที่เราเคยใช้ในห้องเรียน และวิธีที่นักเรียนของเราสามารถเรียนรู้ได้ แต่การจะทำเช่นนั้นได้ เราต้องเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการจัดระเบียบแผนการสอนของเราด้วย”

ปัจจุบันแนวทางการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะได้รับการออกแบบเพื่อรองรับการใช้เทคโนโลยีประเภทใหม่นี้ แต่การเรียนการสอนส่วนใหญ่ก็ยังคงใช้วิธีการสอนแบบเก่าซึ่งเทคโนโลยีก็สนับสนุนได้ จึงทำให้โรงเรียนและห้องเรียนทั่วโลกสามารถก้าวไปสู่การนำเทคโนโลยีมาไว้ในห้องเรียน ซึ่งนับเป็นการนำห้องเรียนไปสู่อีกระดับได้ 8 วิธีต่อไปนี้คือ วิธีที่ครูสามารถเปิดรับแนวทางการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นหลัก :¹

1. การเรียนรู้โดยผ่านปัญหา

ยกระดับวิธีการสอน จากเดิมที่ส่วนใหญ่เน้นการสอนข้อเท็จจริงและการใช้การเรียนรู้แบบใช้การวัดประเมินผลเป็นหลัก ไปเป็นการสอนที่ขับเคลื่อนไปสู่การพัฒนาตามระดับความสามารถของผู้เรียน

การสอนในลักษณะข้างต้นรวมถึงการแก้ปัญหา ความเข้าใจในแนวคิด และการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นถูกเรียกในชื่อใด ๆ ก็ตาม การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยโครงงานเป็นฐาน หรือการเรียนรู้โดยวิธีการสืบค้น ล้วนแล้วแต่มุ่งไปสู่การออกแบบการเรียนการสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อการตรวจสอบปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ

“การเรียนรู้จากปัญหา เป็นการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างสร้างสรรค์ และพยายามค้นหาวิธีแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต” ครุจิรัฐกล่าว “เทคโนโลยีช่วยให้เราสามารถกำหนดประเด็นในบริบทที่เป็นสากลมากขึ้นและอำนวยความสะดวกในการสื่อสารและการทำงานร่วมกันในวงกว้างขึ้น แม้กระทั่งในระดับโลก”

2. เนื้อหาที่นักเรียนสร้างขึ้น

แนวทางที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานเพิ่มโอกาสให้นักเรียนสร้างเนื้อหาที่สามารถแชร์ในห้องเรียน ทั่วทั้งโรงเรียน ในโรงเรียนต่าง ๆ และบนแพลตฟอร์มออนไลน์และระบบบริหารการจัดการการเรียนรู้ (LMS)

วิธีที่ดีที่สุดเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่สร้างโดยใช้เครื่องมือเทคโนโลยีออนไลน์ คือ การมีเนื้อหาที่เสริมขึ้นมา โดยให้ครูและนักเรียนสรุปสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ในเนื้อหาดังกล่าว กลยุทธ์หนึ่งคือการให้นักเรียนสอนกันเองในกลุ่ม “ไม่เพียงแต่นักเรียนจะได้เรียนรู้เนื้อหาที่ได้มาโดยผ่านการฝึกฝนเท่านั้น” ครุจิรัฐกล่าว “แต่พวกเขาอาจให้มุมมองในสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้แตกต่างกัน”

3. การเรียนรู้ร่วมกัน

การเรียนรู้ร่วมกันสามารถทำได้โดยผ่านระบบการสื่อสารโดยผ่านทางเทคโนโลยี เช่นเดียวกับผ่านระบบ LMS และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบหลายโมเดล แนวทางการเรียนรู้ที่ทำงานร่วมกันได้เหนือกว่ากำแพงของห้องเรียน ซึ่งช่วยในการติดตามความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกันและเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านต่าง ๆ เช่น ความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรม “ลองนึกภาพดู” ครุจิรัฐกล่าว “ถ้าตอนนี้เป็นไปได้ให้คิดว่าขนาดตอนนี้อนาคตนี้จะให้อะไรได้บ้าง ชั้นเรียนของนักเรียนสามารถเรียนด้วยกันในโลกเสมือนจริง สิ่งที่สามารถอำนวยความสะดวกในการทำงานร่วมกันกับนักเรียนในประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ซึ่งจะขยายโลกทัศน์ของพวกเขา สร้างความตระหนักรู้ กระตุ้นให้นักเรียนสำรวจและอธิบายวัฒนธรรมใหม่ นิสัยที่แตกต่าง และหัวข้อระดับโลก”

4. การศึกษาแบบฐานสมรรถนะ

การศึกษาแบบฐานสมรรถนะเป็นแนวทางเลือกอีกทางหนึ่งที่มีมุ่งเน้นการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าการเรียนรู้ที่ใช้ระยะเวลา

นักเรียนสามารถเรียนรู้โดยใช้แพลตฟอร์มอีเลิร์นนิง หรือฟังการบรรยายแบบดิจิทัล หรือเรียนออนไลน์แบบตัวต่อตัวเพื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ในรูปแบบนี้จะต่างออกไปจากรูปแบบการศึกษาแบบเดิม ที่ถูกออกแบบโดยมีข้อจำกัดทางด้านเวลา อย่างเช่นการเรียนการสอนในห้องเรียนที่โรงเรียน โดยเปลี่ยนแนวมาเป็นการสอนที่เน้นเฉพาะบุคคล และมีเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น

คุณภาพของการเรียนยังคงอยู่ เพียงแต่จะไม่มีปัจจัยด้านเวลามาเป็นตัวกำหนด แต่มันจะถูกแทนที่ด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ นั่นคือการก้าวไปสู่การพบปะกับวิธีการทำงานยุคใหม่ โดยเตรียมความพร้อมของนักเรียนในการเรียนรู้ด้วยความพร้อมที่จะรับข้อมูล การเรียนรู้จะเน้นไปที่ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาความรู้

5. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือทำ

การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือทำเป็นการเรียนรู้เชิงรุกหรือการเรียนรู้แบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ ซึ่งหมายความว่านักเรียนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ต่างกันไป สนับสนุนความคิดของกันและกัน และที่สำคัญที่สุดคือให้พื้นที่นักเรียนในการคิดและทำด้วยตนเอง

บทบาทของครูคือการเป็นผู้ช่วยที่แนะนำมากกว่าที่จะเป็นผู้เล่นหลักที่ลงมือทำเอง “บทบาทของผมในฐานะครู” ครูจิรัฐกล่าว “ก็คือการเข้าไปคอยช่วยเหลือและสนับสนุนเมื่อจำเป็น และจะให้ข้อมูลเมื่อนักเรียนต้องการหรือขอความช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนสามารถหาเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สำหรับตัวเองได้ ก็จะช่วยเพิ่มความสุขในการเรียนรู้และกลายเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเรียนรู้”

6. การเรียนรู้แบบผสมผสาน

การเรียนรู้แบบผสมผสานเป็นการผสมผสานระหว่างวิธีการเรียนแบบออนไลน์และการเรียนในห้องเรียน ครูและนักเรียนอยู่ด้วยในห้องเรียนด้วยกัน แต่เนื้อหาและงานของนักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็นส่วน ๆ โดยส่วนหนึ่งจะต้องทำให้เสร็จสมบูรณ์โดยใช้คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรืออุปกรณ์ที่คล้ายกัน วิธีการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบเช่นนี้ ยังรวมไปถึงการเรียนรู้ด้วยตัวเองที่บ้านโดยใช้เครื่องมือและแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อช่วยในการทำงานที่มอบหมาย เช่น การดูวิดีโอหรือทำกิจกรรมออนไลน์ เมื่อรวมกันแล้วประสบการณ์การเรียนรู้เหล่านี้จะช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกัน

7. การเรียนรู้ที่พลิกกลับ

การเรียนรู้ที่พลิกกลับเป็นการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมของครูและนักเรียน โดยจะให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นอันดับแรก และเพิ่มบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ลักษณะนี้จะเริ่มต้นด้วยการค้นหาคำตอบมากกว่าการฟังบรรยาย การบ้านของนักเรียนอาจจะเป็นการค้นคว้าหัวข้อที่บ้าน โดยการเข้าหาค้นหาข้อมูลดิจิทัล และใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบระยะสั้น ๆ เช่น การดูวิดีโอสั้น ๆ ในหัวข้อเฉพาะที่บ้าน จากนั้นจึงทำการค้นคว้า และนำเนื้อหาของการบ้านนี้มาอภิปรายในรายละเอียดเพิ่มเติมในห้องเรียน

กล่าวโดยสรุปคือ นักเรียนสามารถหาข้อมูลได้จากที่บ้านแทนที่จะได้รับจากการเรียนการสอนในห้องเรียน และการประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เรียนรู้ของนักเรียนก็จะกลายเป็นงานในชั้นเรียนในวันรุ่งขึ้น

8. การเรียนรู้แบบบูรณาการ

“เมื่อเด็ก ๆ ได้สร้างสรรค์สื่อที่จะใช้ในการเรียนรู้ด้วยตัวเอง” ครูจิรัฐยัม “พวกเขาได้เชื่อมโยงมันด้วยสัญชาตญาณเข้าไปกับวิชาอื่น ๆ ที่ได้เรียนในโรงเรียน และแม้แต่ในห้องเรียน เราสามารถรวมแง่มุม ที่เราได้เรียนรู้จากวิชาต่าง ๆ ให้เข้ากับเครื่องมือเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น การใช้การใช้เครื่องมือการเรียนรู้ในการฝึกฝนภาษาต่างประเทศ”

แรงจูงใจ

เมื่อครูจิรัฐยัมอยู่ในชั้นเรียน เขาจะถามตัวเองว่าวิธีการใดคือวิธีการที่ดีที่สุด ที่จะสอนให้พวกนักเรียนคิดรู้จักคิด ฉลาดในการแก้ปัญหา โตขึ้นไปเป็นพลเมืองที่ดี และมีอาชีพที่สดใส และเมื่อเขาได้ไปทำหน้าที่ผู้ฝึกอบรมครู หลังจากที่ได้เกษียณแล้ว เขาก็ได้ใช้กรอบความคิดชุดเดียวกันเพื่อทำงานส่งเสริมและพัฒนาครูที่ดีในทุกระดับอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

“ผมได้พัฒนากิจกรรมเติบโตไปด้วยกัน (Grow Together) สำหรับครู โดยที่ครูจะได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้กันสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง โดยแต่ละครั้งใช้เวลา 1 ชั่วโมง” เขากล่าว “ครูจะแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น การบูรณาการ และการวิจัยในห้องเรียน จิตวิทยาวัยรุ่น และหัวข้ออื่น ๆ ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างแรงจูงใจซึ่งกันและกัน ในกิจกรรมนี้ครูจะได้แสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็นต่อโรงเรียนของพวกเขาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน ตัวอย่างเช่น ครูอาจรู้สึกว่พวกเขาไม่มีเวลาว่างมากเกินไป หรือแม้กระทั่งไม่เห็นด้วยกับกฎระเบียบ ประเด็นเหล่านี้สามารถนำมาอภิปราย หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อที่จะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาทั่ว ๆ ไป ระหว่างฝ่ายบริหารและครูได้”

เส้นทางชีวิตการทำงาน:

“เพราะขาดเงินทุน ผมจึงได้เลือกเรียนนิเทศศึกษา” ครูจิรัฐเล่า “พลศึกษาช่วยให้ผมสามารถเรียนและทำงานเพื่อเลี้ยงตัวเองไปพร้อม ๆ กันได้” อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2528 หลังจากทำงานได้ 6 ปี ผมได้มีโอกาสเข้าร่วมสัมมนาเรื่อง “นักเรียนในศตวรรษที่ 20” ขณะเข้าร่วมอยู่ในโครงการแลกเปลี่ยนที่ประเทศญี่ปุ่น ที่นั่นผมได้รับการแนะนำให้รู้จักเทคโนโลยีเป็นครั้งแรก และได้เรียนรู้ว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างไร

เขาดังข้อสังเกตว่า “ในประเทศไทยในขณะนั้น แม้แต่ในระดับมหาวิทยาลัย ก็แทบจะไม่พบว่ามีการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้เลย มีคำกล่าวที่ว่า ใครก็ตามที่ควบคุมเทคโนโลยี ผู้นั้นควบคุมเศรษฐกิจ ผมเลยบอกกับตัวเองว่า การส่งเสริมเทคโนโลยีในหมู่นักเรียนและการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีจะส่งผลดีต่อทั้งนักเรียนและประเทศชาติในอนาคต”

ด้วยการจุดประกายทางความคิดที่เกิดขึ้นมาในขณะนั้น ครูจิรัฐจึงได้เริ่มเข้าไปเรียนในหลักสูตรเทคโนโลยีทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และในที่สุดก็ได้สำเร็จหลักสูตรคอมพิวเตอร์จากสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) และเพื่อไล่ตามความฝัน ในตอนแรกเขาสอนทั้งวิชาพลศึกษาและวิชาคอมพิวเตอร์ หลังจากภาระงานเพิ่มขึ้น เขาก็ได้เปลี่ยนไปสอนเฉพาะวิชาที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์

ครูจิรัฐเริ่มประสบความสำเร็จเมื่อวิธีการสอนคอมพิวเตอร์เริ่มเปลี่ยนไป เปลี่ยนจากการสอนนักเรียนให้เรียนรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ไปเป็นการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้ แล้วจึงขยายผล ด้วยการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการเรียนรู้ในทุกวิชา ด้วยเหตุนี้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานจึงกลายมาเป็นส่วนสำคัญในการเรียนออนไลน์ในปัจจุบัน ด้วยเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการสอนออนไลน์ ก็คือโรงเรียนที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ก่อนโรงเรียนอื่น ครูจิรัฐจึงได้รับเชิญให้ไปช่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

จุดเริ่มต้นในการเป็นครู

ความรู้สึกอยากเป็นครูเกิดขึ้นในช่วงที่เขาเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ขณะนั้นครูจิรัฐกำลังศึกษาวิชาฟันดาบ จากสถาบันดาบพุทไธสวรรย์ เขาได้นำสิ่งนี้มาแบ่งปันกับเพื่อนๆ และรุ่นน้องที่โรงเรียน เขาได้ก่อตั้งชมรมศิลปะการต่อสู้ด้วยดาบและกระบี่กระบองขึ้นที่โรงเรียนดังกล่าว ในช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 4 เขาทำงานเพื่อเป็นครูสอนการต่อสู้ด้วยดาบที่สถาบัน Sword Fighting Institute และยังได้สอนศิลปะการต่อสู้ด้วยดาบในโรงเรียนเอกชนอีก 2 แห่ง

หลังจากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแล้ว เขาก็สอบเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเขาได้รับปริญญาตรี สาขาพลศึกษา

เมื่อตอนเป็นเด็ก ครูจิรัฐเป็นคนไร้บ้าน เนื่องจากต้องแยกจากครอบครัวหลังจากเรียนจบ ชั้นประถมศึกษา ซึ่งทำให้ในขณะที่เรียนในระดับมัธยมศึกษา เขาต้องเลี้ยงตัวเองด้วยการสอนวิชา ดาบ ทำให้เขาขาดเรียนบ่อย แม้จะถูกตักเตือนเรื่องการถูกไล่ออก เขาก็ได้รับโอกาสจากครูทั้งใน ด้านการศึกษาและทุนการศึกษา หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเขาก็ได้รับ “ทุนภูมิพล” ซึ่งเป็นทุนจากกระทรวงศึกษาธิการ

ในปี พ.ศ. 2560 ครูจิรัฐได้ลาออกจากการเป็นอาจารย์ประจำที่โรงเรียนสวนกุหลาบ วิทยาลัย จังหวัดนนทบุรี หลังจากการทำงานในหน้าที่อาจารย์อยู่ 18 ปี และก่อนหน้านั้น ท่านเป็น ครูมืออาชีพอาวุธ อยู่ที่โรงเรียนโคกสำโรงวิทยา จังหวัดลพบุรี ประเทศไทย

-----
1 มัธยมศึกษา เป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาในประเทศไทย แบ่งเป็นชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละระดับชั้นมีระยะเวลา 3 ปี มัธยมศึกษาตอนต้นเป็นภาคบังคับ มัธยมศึกษา ตอนปลายเป็นทางเลือก ชั้นมัธยมปีที่ 3 จะเทียบได้กับ Grade 9

หลังจากเกษียณอายุ ไม่ได้หมายความว่าเราจะลดบทบาทหน้าที่การทำงานของตัวเองลง เราได้รับตำแหน่งที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต วิทยาการด้านหุ่นยนต์ และปัญญาประดิษฐ์ (AI) ให้กับโรงเรียนเอกชน และสถาบันของรัฐหลายแห่ง ในทันที ดังนี้

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษานี้พื้นฐาน

ทำเนียบองคมนตรี ด้านการจัดหลักสูตรและฝึกอบรมนักศึกษาทุน

สำนักงานมูลนิธิส่งเสริมสุขภาพ (สปสข.)

สมาคมครูหุ่นยนต์ไทย

โรงเรียนนวัตกรรม วิชาการวิทยาลัย

โรงเรียนสาธิตการจัดการสถาบันปัญญาวิวัฒน์

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต

ร.ร.สวนกุหลาบวิทยาลัย เพื่อยกระดับคุณภาพครู 11 โรงเรียน ในเครือข่ายโรงเรียนสวนกุหลาบ

ในฐานะที่ปรึกษาของโรงเรียนวิชาการวิทยาลัย และโรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาวิวัฒน์ ผลงานของเขาคือการส่งเสริมความความรู้ ความสามารถ และทักษะของนักเรียนทั้งทักษะเฉพาะทางที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพและทักษะความสามารถเชิงสมรรถนะ -ตามที่ถูกกำหนดโดยทางสถาบันการศึกษา "ผมได้เปลี่ยนบทบาทของผมแล้ว" ครูจิรัฐกล่าว "ตั้งแต่การสอนนักเรียน ไปจนถึงการฝึกอบรมครูเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการสอน"

อ้างอิง:

<https://www.skillsyouneed.com/rhubarb/technology-based-learning-approaches>

อ่านเพิ่มเติมได้ที่:

<https://www.skillsyouneed.com/rhubarb/technology-based-learning-approaches.html#:~:text=%20Here%20are%20eight%20ways%20in%20which%20we,3%20Collaborative%20learning%0AThanks%20to%20technology%20we...%20More%20>

การเตรียมเยาวชนสำหรับโลกแห่งการทำงานเพื่ออนาคต เศรษฐกิจที่สดใสยิ่งขึ้น:

การค้นพบที่สำคัญจากการศึกษาขอบเขตการจ้างงานของเยาวชน

ดิลชัต จูสสุโปวา

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย สิงหาคม 2563

เยาวชนไทยมีงานทำน้อยกว่าทศวรรษที่ผ่านมา ตามรายงานการศึกษาขอบเขตในการจ้างงานของเยาวชน โดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งได้รับมอบหมายจากยูนิเซฟ ด้วยการสนับสนุนทางด้านเทคนิคจากองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ ในการเผชิญกับประชากรสูงอายุและเทคโนโลยีที่สร้างความพลิกผัน โดยยังไม่ต้องกล่าวถึงโรคระบาดใหญ่ ประเทศไทยจะต้องจัดการให้เยาวชนทุกคนมีทักษะเพื่อที่จะได้เข้าไปมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

รายงานนี้ได้แสดงแผนที่ภูมิการจ้างงานเยาวชนอายุ 15-24 ปีในประเทศไทย โดยผ่านการสนทนากับทางภาคธุรกิจและเยาวชน โดยการศึกษานี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อที่จะเติมเต็มช่องว่างในความเข้าใจของเราเกี่ยวกับความท้าทายของตลาดแรงงานที่เยาวชนจะต้องเผชิญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่ด้อยโอกาส และบทบาทสำคัญที่ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนจะมีส่วนช่วยการเชื่อมโยงเยาวชนทุกคนเข้าไปสู่โลกแห่งการทำงาน

“ผลของการศึกษาวิจัยที่ได้มาถึงช่วงเวลาวิกฤติ มีการคาดว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจ แบบที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน อันมีสาเหตุมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อคนหนุ่มสาวมากขึ้น ทำให้เกิดความเสี่ยงสูงต่อการว่างงาน และการจ้างงานที่ไม่ปลอดภัยมากขึ้น มากกว่าที่จะส่งผลกระทบต่อคนวัยผู้ใหญ่ นอกจากการสร้างระบบการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมสำหรับทุกคนมากขึ้นแล้ว การประกันว่าคนหนุ่มสาวจะสามารถเข้าถึงโอกาสการมีงานที่ดีทำได้ จะช่วยให้พวกเขาได้เข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมบางรูปแบบได้ ซึ่งปัจจุบัน สิ่งนี้มีความสำคัญมากกว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา” Beena Kuttiparambil, Chief of Adolescent Development and Participation at UNICEF Thailand.

ร้อยละ 4.9 ของอัตราการว่างงานของเยาวชน สูงกว่าถึง 7 เท่า เมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมด สำหรับคนหนุ่มสาวบางคน พวกเขาเพียงแค่อาศัยอยู่ในระบบโรงเรียนนานกว่าเดิม แต่อีกหลายคนจำเป็นต้องทิ้งการศึกษาไว้เบื้องหลัง เพื่อออกไปทำงานที่ใช้ทักษะต่ำ หลายคนต้องเป็นคนแรกๆ ที่จำเป็นต้องออกจากโรงเรียนไปหางานทำ ในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และรูปแบบนี้จะกลายเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ เมื่อเทคโนโลยีได้เข้ามาเปลี่ยนวิถีในการทำงานของทั้งแรงงานภาคเกษตร ภาคการผลิต การค้าส่งและค้าปลีก ในประเทศไทย จำนวน 3.45 ล้านคน

แม้ว่าเยาวชนส่วนใหญ่จะยังคงอยู่ในระบบการศึกษา แต่บางคนก็ได้ออกจากโรงเรียนไปแล้ว และมีความเสี่ยงที่จะไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน ในปี พ.ศ. 2560 เยาวชนมากกว่า 4,038 คน ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ.)

เนื่องจากนักเรียนไทยยังตามหลังค่าเฉลี่ยของ OECD ในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และยังมีโอกาสน้อยที่จะให้คุณค่ากับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเมื่อเทียบกับนักเรียนในประเทศอาเซียน หลักสูตรของโรงเรียนจำเป็นต้องยกระดับ เพื่อเตรียมผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนให้พร้อมสำหรับความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป

“องค์การการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบจะต้องส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพ และเหมาะสมเพื่อสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ยิ่งเราเริ่มต้นสร้างพลังให้เยาวชนเร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ด้อยโอกาสที่สุด ก็จะทำให้พวกเขามีความพร้อมที่จะรับมือกับความท้าทายในอนาคต ในการแบกรับต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นของประชากรสูงอายุ และขับเคลื่อนการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ” คุดติ ปารัมบิล กล่าว

เมื่อต้องเผชิญกับความไม่เท่าเทียมกันและการเลือกปฏิบัติ คนหนุ่มสาวบางคนมีโอกาสดำเนินการว่าจ้างน้อยกว่าคนอื่น ๆ จำนวนเยาวชนหญิงที่ว่างงานในประเทศไทยแทบไม่เปลี่ยนแปลง และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อเทียบกับเยาวชนชาย

ในการจัดการกับปัญหาการศึกษาที่ไม่ตอบสนองตลาดแรงงาน ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมีโอกาสมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างมาก โดยมีอัตราการว่างงานร้อยละ 17.22 และ 1.43 ตามลำดับ อาจเป็นเพราะตลาดแรงงานยังคงขาดแคลนแรงงานหนุ่มสาวที่มีทักษะสูงและมีคุณภาพงาน ผู้สำเร็จการศึกษามากกว่า 300,000 คน ในปีพ.ศ. 2560 มีแนวโน้มว่าจะยังคงว่างงานต่อไปในปีนี้ และไม่สามารถหางานใหม่ได้ทันทีหลังจบการศึกษาท่ามกลางสภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย

เหนือสิ่งอื่นใด เยาวชนไทย 1.3 ล้านคนยังขาดทักษะ และโอกาสที่จะก้าวเข้าสู่ตลาดงาน และไม่ได้อยู่ในระบบการจ้างงาน การศึกษาหรือการฝึกอบรม (NEET) ในจำนวนนี้ คิดเป็นผู้หญิงถึง 2 ใน 3 และเพิ่มขึ้นทุกปี การขาดการแนะแนวอาชีพที่โรงเรียน และขาดการสนับสนุนจากครอบครัว ผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จากครอบครัวที่ยากจน และการแต่งงานก่อนวัยอันควร มีความเสี่ยงสูงสุดที่จะไม่ได้เรียน และไม่ได้ทำงาน

NEETs ส่วนใหญ่ในปีพ.ศ. 2561 เป็นหญิงสาว (ร้อยละ 66.8) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือนหรือแรงงานในครอบครัวที่ไม่ได้รับค่าจ้าง ในปีพ.ศ 2561 NEETs มีอยู่ประมาณ 1,266,397 คน

หากคนหนุ่มสาวได้รับโอกาสไปหนึ่งที่โต๊ะตัดสินใจร่วมกับนายจ้าง มุมมองและแนวทางแก้ไขร่วมกันของพวกเขา อาจเข้าถึงสาเหตุหลักของปัญหาเรื่องการว่างงานของเยาวชน เพราะเหตุใดนายจ้างจึงไม่จ้างผู้สำเร็จการศึกษาที่มีทักษะ และเยาวชนหญิง ประเพณีใดและการฝึกอบรมแบบใด ที่นายจ้างสามารถสร้างให้แก่คนหนุ่มสาวได้ โอกาสประเภทใดที่ผู้ประกอบการจะฝึกอบรมทักษะให้แก่เยาวชนเหล่านี้ได้ โอกาสเหล่านี้จะเข้าถึงเยาวชนที่มีความพิการหรือคนหนุ่มสาวที่มีครอบครัวได้อย่างไร และพวกเขาต้องการความช่วยเหลือแบบไหน” มากิโกะ มัตสึโมโตะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจ้างงานของ ILO กล่าว

เมื่อเยาวชนสามารถแสดงถึงความต้องการที่เฉพาะเจาะจง และแรงบันดาลใจของพวกเขาออกมาได้ ภาคเอกชนก็จะได้รับข้อมูลที่ดีขึ้นในการตัดสินใจจ้างงาน สร้างโอกาสในการฝึกงาน และการฝึกอบรมภาคปฏิบัติสำหรับพวกเขา

ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมาย หรือคณะทำงานเฉพาะกิจ ที่ได้พูดถึงเยาวชน และความ ต้องการของพวกเขาอย่างชัดเจน ทำให้พวกเขาเสี่ยงต่อวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มากขึ้น

“การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้สร้างความยากลำบากให้กับคนหนุ่มสาว แต่มันก็เป็นโอกาสที่จะกระตุ้นการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบ และตลาดแรงงานที่สามารถตอบสนองต่อวิกฤติในอนาคตได้” มัตสึโมโตะกล่าว “เพื่อสนับสนุนเส้นทางยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนสู่การจ้างงานสำหรับคนหนุ่มสาวในประเทศไทย ยูนิเซฟและองค์กรแรงงานระหว่างประเทศ จะร่วมกันทำงานเพื่อบรรลุลำดับความสำคัญตามที่ระบุไว้ในโครงการ Decent Work Country ของประเทศไทย”

<https://www.unicef.org/thailand/stories/preparing-youth-world-work- brighter-economic-future>

10

การเรียนรู้จาก ประสบการณ์

ลีโอโพลดีนา โจอานา กูเตเรส
ติมอร์-เลสเต

“นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำ”

พระอาทิตย์ยามเช้าขึ้นเหนือภูเขาบาเกีย ในเมืองเบาเกา ประเทศติมอร์-เลสเต อากาศยามเช้า เย็นและสดชื่น แต่ในไม่ช้าอากาศก็จะร้อนขึ้น ลีโอโปลดีนา โจอานา กูเตเรส- เป็นมานา ลีโอ (มานะ ลีโอ) ของชุมชนของเธอ – กำลังเตรียมรอเพื่อที่จะทักทายนักเรียนที่มาโรงเรียน

มานา ลีโอ คือผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์กลางประถมศึกษาเซนโฮเซ (S.Jose Basic Education Central School) ซึ่งมีโรงเรียนสาขาอีก 9 แห่ง ตั้งแต่ระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานตั้งแต่เกรด 1 ถึง เกรด 9 โดยนักเรียนจะมีอายุตั้งแต่ 6 ถึง 12 ปี Ensino Basico ยังมีโรงเรียนอนุบาลอีก 2 แห่งอีกด้วย

เมืองบาเกียเป็นหนึ่งในเขตศูนย์กลางทางตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงดิลี (Dili) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ แม้จะอยู่ห่างจากกรุงดิลีเพียง 200 กิโลเมตร แต่ต้องใช้เวลาเดินทางโดยรถยนต์โดยไม่แวะพัก 7 ถึง 8 ชั่วโมง เพื่อไปยังบาเกีย ซึ่งเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงสภาพถนนในพื้นที่ส่วนนี้ของประเทศ

ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ มานะ ลีโอ เป็นระบบการศึกษาภาคเอกชนที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล Ensino Basico Central Catolic Sao Jose Baguia เป็นโรงเรียนคาทอลิก ในเครือของโบสถ์ที่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาล ในทางกฎหมาย มีความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับชุมชนท้องถิ่น โดยฝ่ายหลังมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการและดำเนินการของโรงเรียน และฝ่ายแรกจะจัดหาทรัพยากรบางส่วน ในฐานะโรงเรียนเอกชน Ensino สามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบางส่วนจากผู้ปกครองได้

Ensino Basico Central Catolico Sao Jose Baguia-Baucau, ติมอร์-เลสเตเป็นกลุ่มโรงเรียน 9 แห่งที่อยู่ในส่วนต่างๆ ของอำเภอ ภายในเครือของโรงเรียนแม่ มีโรงเรียนขนาดใหญ่เรียกว่า Filial โรงเรียนสองแห่งเป็นโรงเรียนอนุบาล 9 โรงเรียน ได้แก่:

- ก) Ensino Basico Central Catolico Sao Jose (EBC Sao Jose Baguia) – โรงเรียนแม่
- ข) Ensino Basico Filial Buibela (EBF Buibela)
- ค) Ensino Basico Filial Afaloikai (EBF Afaloikai)
- ง) Ensino Basico Filial Haeconi (EBF Haeconi)
- จ) Ensino Basico Filial Afaguia (EBF Afaguia)
- ฉ) Ensino Basico Filial Bubuha (EBF Bubuha)
- ช) Ensino Basico Filial เซาโฮเซบาเกีย
- ช) โรงเรียนอนุบาลอาฟาโลไค
- ฉ) โรงเรียนอนุบาล Haeconi

ครอบครัวของเด็ก ๆ ที่เข้าเรียนในโรงเรียนคารอลิก Ensino Basico ล้วนแต่ทำการเกษตร เพื่อยังชีพ ครอบครัวเหล่านี้เป็นเพียงชาวบ้านธรรมดาๆ ที่ทำงานหนัก แต่ด้วยถนนจากไร่นา ไปสู่ตลาดที่มีสภาพไม่ดี หรือไม่มีถนนเลย จึงมีแค่ตลาดไม่กี่แห่งที่จัดตั้งขึ้นรองรับผลผลิต เพียงไม่กี่แห่ง นอกจากนี้ยังไม่มีระบบชลประทาน และเป็นการยากที่จะหาน้ำเพื่อการชลประทาน พืชผลในช่วงฤดูแล้ง ผลผลิตทางการเกษตรจึงต่ำ และแทบจะไม่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิต มีส่วนเกินเพียงเล็กน้อยที่จะนำออกสู่ตลาด

โรงเรียนทั้ง 9 แห่งมีนักเรียนลงทะเบียนเข้าเรียน ทั้งหมด 1,112 คน โดย 588 คนเป็น เด็กผู้หญิง (ร้อยละ 53) นักเรียนส่วนใหญ่สามารถสำเร็จการศึกษาภายในปีที่กำหนดให้สำเร็จ การศึกษา แต่มีบางส่วนที่หลุดจากระบบออกไป บางคนอาศัยอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน ต้องเดินเท้า เปรลาจากบ้านมาโรงเรียน ในแต่ละเส้นทางต้องใช้เวลาเดิน 2 ถึง 3 ชั่วโมง นักเรียนคนอื่น ๆ ลาออกด้วยเหตุผลทางการเงิน

เมื่อนักเรียนลาออก พวกเขาจะเสียเวลาในการเรียนไป 1 ปี มานะ ลีโอ ในฐานะหัวหน้า โรงเรียนและชุมชน พยายามหาทางแก้ไขปัญหานี้ หากสามารถดำเนินการจัดหาหอพักได้ นักเรียนบางคนก็อยู่กับครอบครัวที่อาศัยอยู่ใกล้โรงเรียน มานะ ลีโอ เองได้เห็นครอบครัวขยาย ของเธอเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ในปีการศึกษาที่แล้ว เธอมีนักเรียนประจำ 16 คน อยู่ในบ้านของเธอ ซึ่งรวมทั้งตัวเธอ และลูกของเธออีก 3 คน ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาตั้งแต่เธอแต่งงาน และเป็นมายาว เวลาต่อมา มีคนหนุ่ม สาวประมาณ 60 คน แวะเวียนมาพักที่บ้านของเธออย่างไม่ขาดสาย

สำหรับครอบครัวอื่น ๆ ที่มีปัญหาในการชำระค่าเล่าเรียน ก็ได้มีการจัดตั้งโครงการช่วยเหลือทางการเงินขึ้นแก่นักเรียนขึ้น โดยได้มีการจัดตั้งสหกรณ์การเงิน เพื่อช่วยให้สมาชิกได้เก็บออมเงินเพื่อการศึกษา อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมความรู้ทางการเงินและการออมไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองเท่านั้น สหกรณ์ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนชายหญิงเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการออมตั้งแต่อายุยังน้อย

นอกจากทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนโดยรวมของโรงเรียนทั้ง 9 แห่งแล้ว มานะ ลีโอ ยังมีหน้าที่เป็นครูสอนภาษาโปรตุเกส ในโรงเรียนหลัก 4 วันต่อสัปดาห์ และ อีก 2 วันของสัปดาห์ เธอใช้เวลากับโรงเรียนลูก ในแต่ละสัปดาห์ เธอไปเยี่ยมโรงเรียน 2 แห่งโดยใช้เวลา 1 วัน ในแต่ละโรงเรียน

แม้ว่าโรงเรียน Ensino Basico Central Catolico Sao Jose Baguia จะเป็นโรงเรียนเอกชนที่ก่อตั้งโดยคริสตจักรคาทอลิก แต่รัฐบาลก็เป็นผู้จ้างครู นอกจากนี้ยังมีครูอาสาสมัครที่ได้รับเงินเดือนจากค่าเล่าเรียนเป็นรายเดือนอีกด้วย

การเรียนรู้จากการลงมือทำ

เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับปีการศึกษาใหม่ มานะ ลีโอ รวบรวมครูทั้งหมดของเธอกับพวกเขาใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในการวางแผนเพื่อจัดทำปฏิทินประจำปีการศึกษา ปฏิทินนี้แบ่งออกเป็นภาคการศึกษาที่ครูผู้สอนจะเพิ่มเติมรายละเอียด ทำออกมาเป็นบทเรียนทุกสัปดาห์จะมีการเตรียมบทเรียนพร้อมสื่อการสอนตามแผนการสอนนั้น ๆ

“นวัตกรรมที่เราพัฒนาขึ้นในโรงเรียนของเรา ก็คือแนวทางการเรียนรู้ตามโครงการ” มานะ ลีโอ อธิบาย “ทุกสิ่งที่เราทำ เราจัดทำเป็นโครงการ เราจัดทำห้องสมุด และสวนของโรงเรียน เรามีการฝึกอบรมทางการศึกษาเป็นรายสัปดาห์ ที่ครูและนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ร่วมกัน และแบ่งปันประสบการณ์ซึ่งกันและกัน”

เธอได้จัดหาหนังสือจากภาครัฐบาล จากเพื่อน และผ่านการบริจาคหนังสือ เพื่อนำมาไว้ในห้องสมุด สิ่งที่เราเรียกว่า “ห้องสมุดมีชีวิต” ก็คือสวนของโรงเรียน ซึ่งเป็นที่ที่นักเรียนสามารถปลูกอาหาร โดยใช้สวนเหล่านี้ เพื่อฝึกปฏิบัติและสังเกตวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ คณิตศาสตร์ ศิลปะ และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ผลผลิตจากสวนเหล่านี้จะถูกส่งเข้าที่โครงการทำอาหารของโรงเรียน

เธอล่าวต่อว่า “การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เราสามารถเรียนรู้จากผู้อื่น โดยผ่านการสังเกต การทดลอง และผ่านการสะท้อนประสบการณ์ ถ้าต้องการที่จะรู้ว่าพวกเขาได้เรียนรู้สิ่งใดบ้าง เราต้องสังเกตจากสิ่งที่เด็ก ๆ ปฏิบัติในชีวิตประจำวันของพวกเขา”

สำหรับ มานะ ลีโอ การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่กระฉับกระเฉง เธอรู้ว่าเวลาที่พวกเด็ก ๆ ไม่ได้ตั้งใจเรียน ก็คือตอนที่พวกเขาหรือเธอทำสิ่งที่แตกต่างจากเพื่อน ๆ ในกลุ่ม หรือในชั้นเรียน หรือเมื่อเด็ก ๆ แสดงสีหน้าไม่มั่นใจขณะที่เรียนหรือทำกิจกรรมในชั้นเรียน

“ในห้องเรียน เมื่อดูเหมือนเด็ก ๆ จะไม่เรียนรู้ ฉันทำสามสิ่ง อย่างแรก ฉันจะเรียกชื่อพวกเขา สอง ฉันจะเข้าหาพวกเขาและให้คำอธิบายโดยละเอียดยิ่งขึ้นพร้อมตัวอย่างในชีวิตของเรา และสาม ฉันจะให้ความสำคัญกับนักเรียนคนนั้นมากขึ้น”

แม้ว่าโรงเรียนจะเป็นที่ที่ให้บริการด้านการศึกษาก็ตาม มานะ ลีโอ ยังคงสร้างหรือปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้สิ่งเหล่านี้เป็นโอกาสในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและชุมชน ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา สิ่งนี้ได้ถูกดำเนินขึ้นเพื่อขยายโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน หรือสร้างใหม่แทนที่สิ่งที่ถูกทำลายโดยพายุไต้ฝุ่นที่เกิดขึ้นตามฤดูกาล ซึ่งมันได้ทำให้เกิดความเสียหายกับพื้นที่ส่วนหนึ่งของหมู่เกาะทุกปี

การที่โรงเรียนได้รับความเสียหายจากพายุไต้ฝุ่นนั้น ถือเป็นเรื่องสำคัญ ในปีพ.ศ. 2561 พายุไต้ฝุ่นไต้ทำลายหลังคาโรงเรียน 2 แห่ง ผู้คนในชุมชนถูกระดมมาให้ดำเนินการซ่อมแซมความเสียหายที่เกิดขึ้นนี้

การจัดหาน้ำประปาในโรงเรียนและชุมชนเป็นเรื่องเร่งด่วน เนื่องจากภาวะภัยแล้งในช่วงฤดูแล้งที่ยืดเยื้อ แต่น้ำก็มีความสำคัญต่อการสุขาภิบาลและสุขอนามัยเช่นกัน โครงการ WASH (ซึ่งเป็นตัวย่อที่ได้มาจากคำว่า น้ำ สุขาภิบาล และสุขอนามัย ในภาษาอังกฤษ) ได้มีการแนะนำให้มีการติดตั้งห้องน้ำ ในชุมชนโรงเรียนมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2545 เนื่องจากเป็นพื้นที่ชนบท คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยคำนึงถึงการมีห้องน้ำ น้ำ และเรื่องสุขอนามัยในบ้านของตน ซึ่งน้อยกว่าในโรงเรียนมาก มานะ ลีโอ จึงได้เริ่มให้ความรู้แก่ผู้คนในชุมชนของเธอ เกี่ยวกับความสำคัญของ WASH

“เราพยายามสนับสนุนให้คนของเราเห็นว่า WASH เป็นส่วนสำคัญในชีวิตของเราในเรื่องสุขภาพและสุขอนามัย” เธอกล่าว “ดังนั้นเราจึงทำงานเพื่อจัดระเบียบในชุมชนและโรงเรียนของเรา และในที่สุด สิ่งเหล่านี้ก็ได้มีอิทธิพลต่อชีวิตของผู้คนในชุมชน” ปัจจุบันมีห้องสุขาสำหรับโรงเรียนและชุมชนจำนวน 14 ห้อง ที่สร้างโดยเพื่อน ๆ ซึ่งรวมตัวกันเป็นกลุ่มที่เรียกว่า “เพื่อนของบาเกีย (Friends of Baguia)” โดยได้รับการสนับสนุนจากสโมสรโรตารีและโครงการ WITHONESEED นอกจากนี้ ยังได้มีการอบรมเรื่องการล้างมือให้นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมสุขภาพและเป็นการป้องกันโรค

WASH เป็นตัวอย่างที่ดีของทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง ที่ปัจจัยในการผลิต (เช่น น้ำ) และกิจกรรมที่วางแผนเอาไว้ (เช่น ปริมาณงาน) สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและการปฏิบัติ (เช่น ผลลัพธ์) ในที่สุดก็ได้นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ (เช่น สุขภาพที่ดี) ได้มีการจัดแท่งค์เก็บน้ำ ให้กับโรงเรียนและชุมชน ด้วยแรงงานของคนในท้องถิ่น และการระดมทุนจากชุมชน การมี

น้ำใช้ทำให้เกิดมีการติดตั้งห้องน้ำสำหรับโรงเรียนและชุมชนขึ้น ด้วยเหตุนี้โรงเรียนจึงได้เริ่มทำการฝึกอบรม เรื่อง WASH ให้กับนักเรียนได้ด้วย WASH ทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน ทำให้สุขภาพของผู้คนในชุมชนเริ่มดีขึ้น ด้วยการมีระบบสุขาภิบาลและสุขอนามัยที่ดีขึ้น "นี่คือแนวทางของการเรียนรู้จากโครงการ" มานะ ลีโอ กล่าวพร้อมด้วยรอยยิ้มกว้าง บางอย่างก็ไม่ได้ได้มาอย่างง่ายดาย

รอบ ๆ โรงเรียนแต่ละแห่ง มีโครงการรณรงค์ชุมชนที่ พวกเด็ก ๆ ผู้ปกครอง และคนอื่น ๆ ได้ปลูกต้นไม้และมีการจัดการดูแลเป็นระบบสหกรณ์ การอนุรักษ์น้ำกลายเป็นเรื่องสำคัญทั่วประเทศเนื่องจากภัยแล้งที่ยืดเยื้อ โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนได้สอนเรื่องการปกป้องสิ่งแวดล้อมด้วยการทำโครงการปลูกต้นไม้และวนเกษตร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา มีการปลูกต้นไม้มากกว่า 2 แสนต้น (200,000 ต้น) เพื่อจะฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกทำลายรอบ ๆ เมืองบาเกียซึ่งส่วนใหญ่อยู่บนที่ดินส่วนตัว เพื่อสนับสนุนโครงการนี้ โรงเรียนได้จัดทำโปรแกรมสำหรับนักเดินป่า โปรแกรมนี้เป็นความร่วมมือกับโปรแกรมที่เรียกว่า WITHONESEED ในภาษา Tetum ซึ่งเป็นภาษาราชการของติมอร์ โปรแกรมนี้ถูกเรียกว่า "Ho Musan Idi" (HMI)

-----

1 WASH หรือที่รู้จักในชื่อ Watsan เป็นตัวย่อมาจาก "น้ำ สุขาภิบาล และสุขอนามัย" ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญด้านสาธารณสุข ในการพัฒนาระหว่างประเทศและมุ่งเน้นที่ความยั่งยืน

โครงการมุ่งเน้นไปที่การศึกษาการปลูกสวนป่า (ซึ่งเป็นการปลูกต้นไม้ในที่ที่ไม่เคยเป็นป่ามาก่อนเลย) และการฟื้นฟูป่า (การปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในป่าที่มีต้นไม้ลดลง) ซึ่งเป็นการทำให้ชุมชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านเศรษฐกิจ (พวกเขาสามารถได้รับเงินจากการดูแลป่าไม้) และการศึกษาแบบเปิดในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ อย่างเช่น องค์กร Forest Expedition ซึ่งชุมชนและนักเรียนได้แบ่งปันความรู้เกี่ยวกับอาหารจากป่า และยาสมุนไพรกับนักท่องเที่ยวที่เป็นนักเดินป่า

โครงการเหล่านี้ยังเป็นหัวข้อในการสอนวิทยาศาสตร์อีกด้วย เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจเรื่องวิทยาศาสตร์ ได้มีการจัดการแข่งขันทางด้านวิทยาศาสตร์ขึ้นระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วเมืองบาเกีย ซึ่งโรงเรียนคาทอลิกเอกชน กับโรงเรียนของรัฐ และชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกัน มีการติดต่อสปอนเซอร์ เพื่อให้สนับสนุนในการมอบของรางวัลต่าง ๆ เช่น จอนาฬิกายี่ห้อและหนังสือให้กับผู้ชนะ

โครงการอื่น ๆ ของโรงเรียน ได้แก่ (1) เฟอร์นิเจอร์สำหรับโรงเรียนและชุมชน (2) การสร้างศูนย์ชุมชนในแต่ละชุมชน (3) การอนุรักษ์อาหารในท้องถิ่น (4) โครงการแสงสว่างพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่ชนบทที่ไม่มีระบบไฟฟ้า และ (5) สหกรณ์การเงิน

“นอกเหนือจากโครงการทั้งหมด” มานะ ลีโอ กล่าว “ฉันยังได้พยายามสนับสนุน ให้คนของฉันทำปุ๋ยหมัก ซึ่งเราสามารถใช้เป็นปุ๋ยอินทรีย์ได้ และเรายังได้ริเริ่มใช้กะลามะพร้าวแทนถุงพลาสติกเพื่อกำจัดขยะพลาสติกในชุมชน”

ในแต่ละโรงเรียน ทีม มานะ ลีโอ ได้จัดตั้งและจัดการเรื่องเครื่องกรองน้ำ เพื่อให้มีน้ำไว้สำหรับดื่ม เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญสำหรับพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งและขาดน้ำมานานหลายปี ในระหว่างการเฉลิมฉลองครั้งใหญ่ในโรงเรียน ในโบสถ์ และในวันหยุดประจำชาติ โรงเรียนจะจัดเตรียมเครื่องดื่มสำหรับผู้คนหลายพันคนจากเครื่องกรองน้ำเหล่านี้ ด้วยวิธีนี้พวกเขาก็ไม่ต้องนำน้ำใส่ขวดพลาสติกแบบใช้แล้วทิ้งซึ่งจะกลายเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมในภายหลัง โครงการนี้เริ่มต้นขึ้นมาเมื่อ 5 ปีที่แล้ว และได้ขยายไปสู่หมู่บ้านและโรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

“เพื่อจูงใจคนของเราในเรื่องนี้” มานะ ลีโอ อธิบาย “ฉันต้องอธิบายประโยชน์ 5 ประการของการกระทำสิ่งเหล่านี้ คือ (1) รักษาสิ่งแวดล้อมและรักษาความสะอาด (2) การประหยัดเงินไว้เพื่อสิ่งสำคัญอื่น ๆ (ด้วยเงินทุนหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น) (3) การสร้างความคิดริเริ่มของคนหนุ่มสาวในการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ไม่ใช่แค่ซื้อและซื้อจากร้านค้า (4) การให้คุณค่ากับแหล่งทรัพยากรของท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น และ (5) เพื่อดำเนินการตามเอกสารสารานุกรมของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิสที่ 1 เกี่ยวกับ Laudato Si (เลาดาโตซี)”2

โรงเรียนทั้ง 9 แห่งที่เธอเป็นหัวหน้าไม่มีไฟฟ้าใช้ จึงเป็นโครงการใหญ่ต่อไปสำหรับแต่ละโรงเรียนที่ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ โครงการนี้จะเกี่ยวข้องกับครู ผู้ปกครอง และชุมชนทุกคน “การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในโครงการใด ๆ” มานะ ลีโอ กล่าว “ทุกคนต้องรู้ว่าโครงการนี้เป็นของพวกเขา ดังนั้น พวกเขาจะรับผิดชอบ ดูแล จัดระเบียบ และบำรุงรักษาได้ทุกที่ทุกเวลา”

นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำในการสร้างห้องสุขาของโรงเรียน นักเรียนร่วมกับผู้ปกครองได้บริจาคหินและแรงงานเพื่อสร้างรากฐานของการก่อสร้าง โดยการทำงานร่วมกันนักเรียนได้เรียนรู้ไปพร้อมกันและผู้ปกครองจะไม่ถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเติม

หัวข้อในชีวิตประจำวันจะใช้ในแผนการสอนทั้งหมด “เมื่อฉันสอนภาษา” มานะ ลีโอกล่าว “ฉันใช้การกระทำในชีวิตประจำวันหรือสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างประโยคเพื่ออธิบายสำนวนหรือประเภทของคำพูด ฉันจะพูดว่า 'อาหารท้องถิ่นมีสารอาหารมากกว่าอาหารสำเร็จรูป' หรือ 'ผักจากสวนนั้นสดกว่าผักจากซูเปอร์มาร์เก็ต’”

ในการสอนการศึกษาของพลเมือง เธอใช้ตัวอย่างในชีวิตประจำวัน “ถ้าคุณนั่งในพิธีและหญิงชราขึ้นอยู่กับไม่มีเก้าอี้” เธอกล่าว “คุณเสนอเก้าอี้ของเธอและยืนหรือจัดเก้าอี้สักตัวสำหรับตัวคุณเอง” บทเรียนง่าย ๆ ที่ใช้มาyata ในการสอนภาษา

จุดเริ่มต้นของมานะลีโอ

มานะ ลีโอ เกิดในปี พ.ศ. 2511 เป็นลูกคนที่ 3 ในครอบครัวที่มี 7 คน พ่อแม่ของเธอทำงานเป็นอาชีพ ตัวเธอเองมีลูก 6 คน เป็นเด็กชาย 2 คน และเด็กหญิง 4 คน แต่เธอเป็นหม้ายเมื่อสามีของเธอเสียชีวิตในปี พ.ศ. 2555 ตั้งแต่นั้นมา ครัวเรือนของเธอก็เติบโตขึ้น เมื่อเธอเปิดบ้านให้ญาติพี่น้อง และนักเรียนประจำได้มาพักอาศัย

“วันนี้ฉันมีคน 20 คน ในบ้านของฉัน” เธอกล่าว “คนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน บางคนมีบ้านอยู่ไกลจากบนภูเขา บางคนเป็นเด็กกำพร้า และยังมีคนอื่น ๆ ที่พ่อแม่ที่ไม่สามารถสนับสนุนในเรื่องการศึกษาได้”

เธอยิ้ม ขณะอธิบายต่อไปว่า “ฉันมีคนหนุ่มสาวเหล่านี้ มาอยู่กับฉัน เพราะฉันและสามีที่ล่วงลับไปแล้ว เรามีหลักคิดว่า ถ้าเราช่วยคนหนุ่มสาวเหล่านี้ ตั้งแต่ตอนนี้ เมื่อเขาหรือเธอมีอนาคตที่ดี พวกเขาจะช่วยคนหนุ่มคนสาวจำนวนมากขึ้นในอนาคต”

มานะ ลีโอ เกิดในสมัยการปกครองของโปรตุเกสซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยากลำบาก ก่อนที่ดินแดนจะได้รับเอกราชจากโปรตุเกสเพื่อผนวกกับประเทศอินโดนีเซีย เธอเติบโตขึ้นมาในช่วงเวลาที่อินโดนีเซียเข้ายึดครอง ประเทศภายใต้การปกครองของอินโดนีเซีย ประชาชนถูกปราบปราม ผู้คนมีความมอดอยาก และไม่ได้รับการศึกษาในระดับที่ดี หากต้องการเดินทางจากบาเกียไปยังเมืองหลวง เบาเกา ซึ่งอยู่ห่างออกไป 76 กิโลเมตร เราต้องเดิน เพราะมีขบวนพาหนะน้อยมาก นั่นคือความโหดเหี้ยมของชุมชนที่ทำเกษตรกรรมเพื่อยังชีพแห่งนี้

เมืองหลวงของเทศบาลแห่งนี้ เป็นสถานที่ที่ใกล้ที่สุดที่จะได้รับการศึกษาระดับ 7 และมีเคอร์ฟิวที่เข้มงวด มานะ ลีโอ กลายเป็นผู้พักอาศัยในเบาเกาเป็นเวลา 3 ปี เป็นสถานการณ์เดียวกันที่สามีของเธออธิบายเหตุผลว่า ทำไมพวกเขาจึงตัดสินใจเปิดบ้าน และรับคนหนุ่ม คนสาวคนอื่น ๆ เข้ามาดูแลให้มากที่สุด

เพื่อการดูแลคนจำนวนมากในครอบครัวนี้ จึงต้องมีกรอกกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้น พี่คนโตต้องรักน้องคนสุดท้อง และน้องคนสุดท้องเคารพพี่คนโต “เราทุกคนพยายามแบ่งปันกิจกรรมในบ้านระหว่างกัน” เธอยิ้ม “เพื่อให้ทุกคนพยายามเรียนรู้ และแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน”

เมื่อนึกถึงชีวิตที่ผ่านมาของเธอ เธอจำช่วงเวลาในปี 2547 ที่เธอป่วยหนักมากกว่า 3 เดือน สุขภาพของเธอทรุดโทรมจนไม่สามารถเดินหรือลุกขึ้นมาจากเตียงได้ เธอต้องอยู่ที่บ้าน และเมื่ออาการเจ็บป่วยของเธอแย่ลง ทุกเช้าเมื่อเธอเห็นสมาชิกทุกคนในครอบครัวออกไปทำงาน เธอจะสวดอ้อนวอนว่า “พระเยซู หากพระองค์ประทานสุขภาพที่ดีแก่ฉัน เมื่อฉันหายจากโรคนี้ ฉันจะทำงานใด ๆ ก็ตาม เพื่อพระองค์ทุกเมื่อ และในทุก ๆ ที่ ที่ผู้คนต้องการให้ฉันทำ ฉันจะไม่ปฏิเสธพระองค์”

นั่นคือความศรัทธาของ มานะ ลีโอ และเหตุผลที่เธอพร้อมตลอดกาล ทุกเมื่อเพื่อการช่วยเหลือผู้คนที่ขัดสนในทุกโอกาส

ข้อเท็จจริง 11 ประการเกี่ยวกับการศึกษาในติมอร์-เลสเต

โดย จอร์แดน มิลเลอร์ (Jordan Miller)

ติมอร์-เลสเตเป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีอาณาเขตทางด้านตะวันออกของเกาะติมอร์ เป็นประเทศเล็ก ๆ ที่มีประชากรมากกว่า 1 ล้านคนเพียงเล็กน้อย นำเสียดายที่อัตราการรู้หนังสือมีเพียงร้อยละ 67.5 เท่านั้น การปรับปรุงคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องยาก แต่มีความท้าทายอย่างมากในช่วง 18 ปีที่ผ่านมา

ต่อไปนี้เป็นข้อเท็จจริงแปดประการเกี่ยวกับการศึกษาในติมอร์-เลสเต

1. ภายในปี พ.ศ. 2544 หรือ 1 ปีก่อนได้รับเอกราช โรงเรียนร้อยละ 90 ถูกทำลายเนื่องจากความรุนแรงและการทำลายล้างที่เกิดขึ้นจากการปกครองของอินโดนีเซียทั่วประเทศ โรงเรียนที่ถูกทำลายเหล่านี้เคยจ้างครู 6,000 คน และให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ 240,000 คน หลังจากที่ติมอร์-เลสเตได้รับเอกราช ประเทศต้องสร้างสถาบันเหล่านี้ขึ้นใหม่ทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้น

2. เนื่องจากเน้นการสร้างการศึกษาใหม่ ติมอร์-เลสเตจึงก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็วระหว่างปี พ.ศ. 2545 ถึง พ.ศ. 2557 มีนักเรียนลงทะเบียนเข้าเรียนเพิ่มขึ้นจาก 240,000 คน เป็น 364,000 คน จำนวนครูเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในช่วงเวลานี้ จาก 6,000 คนเป็น 12,000 คน การลงทะเบียนในระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68 ในปีพ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 85 ในปีพ.ศ. 2551

3. ในปี พ.ศ. 2554 หนึ่งปีก่อนที่จะประกาศอิสรภาพ กว่าร้อยละ 90 ของโรงเรียนถูกทำลายลงเนื่องจากความรุนแรงและการทำลายจากอินโดนีเซีย ความเสียหายเหล่านั้นได้ทำลายโรงเรียนที่มีครูประจำกว่า 6,000 คน และการให้การศึกษาแก่นักเรียนกว่า 240,000 คน ซึ่งหลังจากที่ติมอร์-เลสเตได้รับอิสรภาพก็มุ่งฟื้นฟูโรงเรียนเป็นลำดับแรก ๆ

4. เนื่องจากเป้าประสงค์ในการมุ่งฟื้นฟูการศึกษา ติมอร์ เลสเต ถึงกับเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าบ้าง โดยในระหว่างปี พ.ศ. 2553 และ 2557 มีจำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาจากเดิม 240,000 คน เป็น 364,000 คน จำนวนครูเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัว จาก 6,000,000 คน เป็น 12,000 คน อัตราการเข้าเรียนต่อในระดับประถมศึกษาซึ่งเพิ่มจากร้อยละ 68 ในปี พ.ศ. 2558 เป็นร้อยละ 85 ในปี พ.ศ. 2561

5. ถึงแม้ว่าอัตราการเข้ารับการเรียนจะเพิ่มขึ้น วัยรุ่นและผู้ใหญ่ชาวติมอร์ยังขาดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อนำไปทำงานและสร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศ ผู้ใหญ่กว่าร้อยละ 27 ยังเป็นพวกที่อ่านออกเขียนได้ และร้อยละ 37 เป็นพวกไม่รู้หนังสือ

6. ในปีพ.ศ. 2553 ธนาคารโลกได้จัดตั้งโครงการ Second Chance Education เพื่อเพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ออกจากโรงเรียนกลางคันให้มีสิทธิ์เข้าถึงโครงการความเท่าเทียมเพื่อให้ได้กลับไปเข้ารับการศึกษาที่พวกเขาพลาดไป โครงการ Second Chance Education เริ่มขึ้นตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 ถึงธันวาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งโครงการนี้ช่วยสนับสนุนกระทรวงศึกษาธิการเป้าหมายหลักในประเทศติมอร์-เลสเต รวมถึงการฝึกอบรมพนักงาน การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน และปรับปรุงโครงการการรู้หนังสือสำหรับผู้ใหญ่ที่มีอยู่ในปีเดียวกันนั้น รัฐบาลได้ตั้งเป้าที่จะเพิ่มอัตราการสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษา เนื่องจากขาดความพร้อม ในขณะเดียวกันก็พยายามสร้างระบบการสนับสนุนการศึกษา งบประมาณด้านการศึกษารัฐบาลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 13 ในปี พ.ศ.2547 เป็นร้อยละ 25 ในปี พ.ศ. 2553

7. คุณภาพการศึกษาต้องต้องมีการปรับปรุง ประมาณร้อยละ 70 ของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่สามารถอ่านคำที่เป็นลายลักษณ์อักษรในภาษาโปรตุเกส และภาษา Tetum ซึ่งทั้ง 2 เป็นภาษาที่ใช้กันมากที่สุดในประเทศ อย่างไรก็ตามปัญหานี้ได้ลดลงเหลือร้อยละ 40 เมื่อสิ้นสุดชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึงกระนั้นก็ตาม เมื่อจบปีที่ชั้นประถมปีที่ 2 ยังมีเด็กร้อยละ 40 ที่ยังคงไม่รู้หนังสือ

8. ครูหลายคนยังเรียนจบแค่ชั้นมัธยมเท่านั้น แต่กระทรวงศึกษาธิการด้วยการสนับสนุนของยูนิเซฟ (UNICEF) จึงได้ฝึกอบรมครูเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ครูที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วสังเกตเห็นว่าทิศทางใหม่ในการสอนจะทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น และมีการสนทนาระหว่างครูผู้สอนและนักเรียนมากขึ้น

9. การมีช่องว่างขนาดใหญ่ในการเข้าถึงการศึกษาระหว่างพื้นที่ชนบทและในเมืองสำหรับผู้อยู่อาศัยในเมือง อัตราการเข้าเรียนในระดับก่อนมัธยมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 100 ในขณะที่ อัตราการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่ชนบทมีเพียงร้อยละ 60 เท่านั้น ในทำนองเดียวกัน อัตราการรู้หนังสือสำหรับเยาวชนอายุ 15-24 ปีในเขตเมืองของประเทศอยู่ที่ร้อยละ 94.3 แต่มีแค่ร้อยละ 78.5 ในพื้นที่ชนบท ระบบข้อมูลการจัดการการศึกษาได้ทำงานเพื่อการผลิตครูสำหรับอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ครูในพื้นที่ชนบทมีเพิ่มมากขึ้น โดยหวังว่าคุณภาพทางการศึกษาจะเพิ่มขึ้นและสามารถช่องว่างระหว่างชนบทและเมืองได้มากขึ้น

10. โครงการ Lafaek Education ของ CARE จัดให้มีนิตยสารเพื่อการศึกษา “Lafaek Prima” ที่ตีพิมพ์เป็นภาษา Tetum เพื่อแจกจ่ายให้นักเรียนจำนวน 85,276 คนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 สิ่งนี้สร้างจากสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ไปแล้ว ตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ด้วยเนื้อหาที่ได้ถูกจัดทำร่วมกับครู บุคลากรทางการศึกษา และรัฐบาลทำให้นิตยสารมีความเหมาะสมกับนักเรียน.

11. การศึกษาในติมอร์-เลสเตพัฒนาขึ้นอย่างมากตั้งแต่ได้รับเอกราชในปี พ.ศ. 2545 รัฐบาล และองค์กรอื่นๆ ได้ก้าวเข้ามาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้านการศึกษาทั่วประเทศ ในระยะยาว ซึ่งสิ่งนี้จะช่วยให้ชาวติมอร์ริสพ้นจากความยากจนได้

<https://borgenproject.org/8-facts-about-education-in-timor-leste/> บล็อก ธันวาคม 7, 2562

11

การเรียนรู้ผ่านภาษา

ฟาน ถิ หนือ

เวียดนาม

“การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่นักเรียน ได้รับสิ่งต่าง ๆ จากการใช้ชีวิตและสภาพแวดล้อม การเรียนรู้”

“ความสำเร็จในฐานะคนที่เป็นครูคือการได้เห็นความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ของนักเรียนกับผลลัพธ์และความก้าวหน้าที่เราทำได้เมื่อเวลาผ่านไป” ครูพาน ธิ หน็อกกล่าวขณะนั่งอยู่ในห้องทำงานของเธอซึ่งเต็มไปด้วยของที่ระลึกต่าง ๆ จากการเดินทางมากมาย “นอกจากนั้น” เธอกล่าวต่อ “คือตอนที่นักเรียนพบเส้นทางชีวิตของตนเองและเติบโตขึ้นเป็นตัวของตัวเอง”

นักเรียนเก่ามักจะกลับมาที่โรงเรียนมัธยม Le Quy Don Gifted High School ในเมืองดานัง ทางตอนกลางของเวียดนาม พร้อมกับเรื่องราวชีวิตหลังสำเร็จการศึกษา พวกเขาบอกเล่าเรื่องราวชีวิตในปัจจุบันให้ฟังและทวนคิดถึงความทรงจำดี ๆ วันเก่า ๆ ในโรงเรียน

Le Quy Don Gifted High School เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นนำสำหรับเด็กปัญญาเลิศ (gifted) ซึ่งจัดสอน 3 ระดับชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ครูหน็อกอธิบายที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนักเรียนของเธอมาจากหลายชุมชน แต่ไม่ว่าจะมีภูมิหลังทางครอบครัวอย่างไร ทุกคนจะต้องผ่านการคัดเลือก 2 รอบจึงจะสามารถเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนได้ พวกเขาต้องมีผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นคุณสมบัติหนึ่งที่โรงเรียนกำหนดไว้ นอกจากนี้การสอบเข้ายังยากกว่าการสอบของโรงเรียนมัธยมศึกษาอื่น ๆ ในเมืองอยู่มาก

Le Quy Don เป็นโรงเรียนรัฐบาลที่ตั้งอยู่ในเมือง นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่เป็นเจ้าของบ้านหรือพนักงานทำงานให้แก่หน่วยงานราชการ บริษัทเอกชน หรือมีธุรกิจเป็นของตัวเอง นักเรียนพูดภาษาท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน แต่ก็ใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนภาษาอังกฤษรวมถึงการมีกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้นอีก เนื่องจากเวียดนามมีความทันสมัยและมีการลงทุนจากต่างประเทศเติบโตขึ้น

ในจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อในโรงเรียนมีทั้งสิ้น 900 คน ร้อยละ 60 เป็นเด็กผู้หญิงและนักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง แต่ก็มียุโรปประมาณ 60 คนมาจากกว่างนามซึ่งเป็นจังหวัดใกล้เคียง โดยนักเรียนเหล่านี้สามารถพักในหอพักของโรงเรียนได้

เตรียมความพร้อมสำหรับปีการศึกษาใหม่

ในการเตรียมความพร้อมสำหรับปีการศึกษาใหม่ ครูหน่อพิจารณาปัจจัยตั้งต้น 3 ประการ ได้แก่ หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และชั้นเรียนของนักเรียนที่จะเข้ามาศึกษา ในส่วนของหลักสูตร เธอศึกษาหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรม (MOET) และกรมสามัญศึกษา (DOET) กำหนดอย่างรอบคอบ หลักสูตร MOET สำคัญต่อนักเรียน เพราะได้ตั้งข้อกำหนดสำหรับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย และข้อกำหนดเหล่านี้มีการปรับปรุงทุกปี

เนื้อหาในหนังสือเรียนได้รับการทบทวนอย่างถี่ถ้วน รวมถึงการระบุหนังสืออ้างอิงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของวิชาเรียน

เพื่อค้นหาความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ครูหน่อได้สังเกตจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการประเมินผลของนักเรียนเพื่อพิจารณาว่าพวกเขาทำได้ดีมากน้อยเพียงใดในรายวิชานี้ รวมถึงความยากลำบากในการเรียนภาษาอังกฤษด้วยเช่นกัน การประเมินเพื่อวินิจฉัยสามารถทำได้หลายวิธี “ฉันมักจะทำหลาย ๆ รูปแบบ พูดคุยอย่างเปิดเผยกับนักเรียนหรือขอให้พวกเขาเขียนเรียงความสั้น ๆ ในช่วงต้นปีการศึกษา” เธอกล่าว “ฉันอ่านอย่างละเอียดเพื่อที่จะเข้าใจปัญหาของนักเรียนได้ดีขึ้นทั้งปัญหาโดยทั่วไปและปัญหาเฉพาะจุด”

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การเรียนภาษาอังกฤษได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นอย่างมากในหมู่นักเรียน เนื่องจากเวียดนามได้เปิดเศรษฐกิจสู่ตลาดโลก การเรียนภาษาอังกฤษจึงกลายเป็นสิ่งสำคัญลำดับต้น ๆ สำหรับพวกเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในที่สุดท้ายของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อพวกเขาต้องทำข้อสอบ GCSE และสอบเข้ามหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ พวกเขายังต้องการความมั่นใจในการสื่อสารภาษาอังกฤษเมื่อมีโอกาส และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรของโรงเรียนหรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่จัดขึ้นบ่อยครั้งในโรงเรียนและในต่างประเทศ

ระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน เพื่อช่วยเหลือนักเรียนของเธอ ครูหน่อพยายามนำสิ่งเหล่านี้มาใส่ในแผนการสอนตลอดปีการศึกษา เนื่องจากระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษที่ต่างกัน นักเรียนบางคนจึงรู้สึกว่ายาก ขณะที่บางคนรู้สึกว่าง่าย บางคนพบว่าการพูดภาษาอังกฤษเป็นเรื่องยากเพราะการออกเสียงและคำศัพท์หรือการใช้ไวยากรณ์ของพวกเขาไม่ดีพอ บ้างก็มีปัญหาด้านทักษะการเขียน หรือทักษะการฟัง สิ่งสำคัญสำหรับครูหน่อ คือการรักษาแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนในชั้นปีสุดท้ายของโรงเรียน

เตรียมแผนการสอน

เมื่อเตรียมหลักสูตรสำหรับทั้งปีการศึกษาแล้ว ครูหนือจะเตรียมแผนการสอนแต่ละสัปดาห์ โดยแผนการสอนแต่ละแผนใช้เทคนิคที่แตกต่างกันเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจสามารถเข้าใจและจดจำบทเรียนในแต่ละวันได้

เทคนิคการสอนที่เธอพบว่า มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และข้อกำหนดของแต่ละบทเรียนซึ่งทำให้มีการใช้เทคนิคที่หลากหลาย การสอนเรื่องแนวคิดหลัก และทักษะการวิเคราะห์จะช่วยให้นักเรียนจดจ่ออยู่กับประเด็นหลัก ซึ่งจะทำให้บทเรียนชัดเจนขึ้น และเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น การเรียนการสอนในลักษณะนี้สามารถทำได้ผ่านกิจกรรมและเทคนิคต่าง ๆ “หากนักเรียนต้องการเรียนรู้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ” ครูหนือกล่าว “พวกเขาต้องเลียนแบบเจ้าของภาษาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การเรียนรู้ด้วยใจจึงมีประโยชน์มาก”

การที่จะเก่งภาษาได้นั้น ต้องหมั่นฝึกฝนและใช้งาน ในกรณีนี้ ครูหนือได้ปฏิบัติตามกระบวนการ 4 ขั้นเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษา ได้แก่ อ่าน ฟัง เขียน และพูด เพื่อเพิ่มเนื้อหาและแนวทางปฏิบัติ เธอสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น British Council ที่เธอและเพื่อนร่วมงานสามารถเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการได้

“ฉันได้ร่วมกับเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และนำเสนอจากการสอนของพวกเขา” ครูหนือกล่าว หลายปีที่ผ่านมา เธอยังคงขอคำแนะนำจากอาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อนร่วมงาน และเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองเพื่อเพิ่มพูนเนื้อหาและมุมมองให้กับรายวิชาที่เธอสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

สัปดาห์ทั่วไปในโรงเรียน

ครูหนือสอนภาษาอังกฤษ 5 ชั้นเรียน รวมมีนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 150 คน โดยเธอจะพบปะนักเรียนแต่ละชั้นเรียน ชั้นเรียนละ 30 คนสามครั้งต่อสัปดาห์ นักเรียนมักจะมาหาเธอที่ห้องทำงานเพื่อขอคำแนะนำบ่อยๆ

การสอนไม่ใช่ความรับผิดชอบเพียงอย่างเดียวของเธอ เธอยังรับหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของโรงเรียน ซึ่งเป็นสำนักงานที่วางแผนและจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมทั้งหมดของโรงเรียนกับโรงเรียนจากต่างประเทศ รวมทั้งทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศจำนวนมากที่มาเยี่ยมชมประเทศเวียดนามและโรงเรียนของเธอในแต่ละปี ด้วยเหตุนี้นักเรียนจึงมาหาเธอเพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ค่าเล่าเรียนทุนการศึกษา หลักสูตร ค่าครองชีพ และข้อมูลอื่นๆ

กว่าระยะสิบสองปีที่ผ่านมา ครูหนือยังเป็นโค้ชให้กับทีมโรงเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันการตอบคำถามในระดับภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Quiz Competitions) ที่ประเทศเวียดนามและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคทุก ๆ สองปีอีกด้วย โรงเรียนของเธอชนะการแข่งขันที่ประเทศเวียดนาม 3 ครั้ง และได้รับรางวัลในการแข่งขันในระดับภูมิภาคอาเซียน 1 ครั้ง

เยี่ยมชมอนุสาวรีย์วีรสตรีเวียดนาม

เทคนิคการสอน

การสอนภาษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาจินตนาการในการพูดและการเขียนที่เริ่มต้นด้วยการคิดและจินตนาการ ในการนี้ ครูห็นือนำเครื่องมือและนวัตกรรม รวมถึงอุปกรณ์การเรียนการสอน (เอกสาร สติ๊กเกอร์แม่เหล็ก รูปภาพ พาวเวอร์พอยต์) และเทคนิคที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนอย่างกระตือรือร้น เกม เพลง การแสดงบทบาทสมมติ การสัมภาษณ์ การทดสอบความจำอย่างรวดเร็ว การสวมบทบาทสมมติเป็นครู และหนังสือรายงานล้วนแล้วแต่เป็นหนึ่งในเทคนิคและอุปกรณ์ดังกล่าว เทคนิคและกิจกรรมทั้งหมดนี้ต้องเกี่ยวข้องกับหัวข้อหรือเนื้อหาของบทเรียนและกระทำเป็นคู่เป็นกลุ่ม และอาจเป็นรายบุคคลบ้างในบางครั้ง

หัวข้อที่นำมาใช้ในการเรียนในแต่ละช่วงปีการศึกษาก็แตกต่างกันไป หลายเรื่องเกี่ยวข้องกับความจริงในชีวิตของนักเรียนหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น ชีวิตที่บ้าน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิธีการเข้าถึงคม ระบบการศึกษาในโรงเรียน การศึกษาระดับอุดมศึกษา งานในอนาคต หนังสือ กีฬา และเกม มลพิษทางอากาศ สิ่งมีชีวิตใกล้สูญพันธุ์ ผู้หญิงในสังคม องค์การระหว่างประเทศ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน)

นักเรียนหรือกลุ่มนักเรียนที่ทำกิจกรรมได้ดีจะได้รับคะแนนพิเศษ ส่วน “คะแนนหนี้สิน” จะถูกมอบให้กับผู้ที่ไม่ได้เตรียมบทเรียนมาจากบ้านหรือทำงานได้ไม่ดีในชั้นเรียน โดยหนี้สินสามารถชำระคืนได้ในชั่วโมงเรียนถัดไป

การเรียนรู้คืออะไร

“การเรียนรู้คือ การเข้าใจสิ่งที่เห็น สิ่งที่ได้ประสบ จากการศึกษ หรือได้รับการอบรมสั่งสอนมา” ครูหนึ่อกกล่าว “การเรียนรู้สือให้เห็นถึงการได้มาซึ่งความรู้และทักษะชีวิตผ่านบทเรียนและกิจกรรมที่พวกเขามีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่นักเรียนได้รับสิ่งต่าง ๆ มากมายจากการใช้ชีวิตและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ครุมีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากต่อพวกเขา”

เธอกล่าวต่อว่า “เราทราบได้ว่าเด็กกำลังเรียนรู้บางสิ่งจากการสังเกต จากการจดจ่อ การให้ความสนใจ และปฏิกิริยาหรือทัศนคติต่อสิ่งที่พวกเขาได้รับจากการสอน หากพวกเขาสนใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง พวกเขาจะกระตือรือร้นที่จะให้ความสนใจเป็นอย่างมากและเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความตื่นเต้นและเบิกบาน พวกเขาต้องการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ให้เห็น บางสิ่งที่เหมือนหรือแตกต่างไปจากสิ่งที่พวกเขาคิดไว้อยู่ในใจ”

เรียนรู้ผ่านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

ในการเรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนไม่เพียงแต่ต้องมีพื้นฐานด้านภาษาที่ดีเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงความเข้าใจในวัฒนธรรมของผู้คนและประเทศที่เป็นเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย “สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อพวกเขาอย่างมากในยุคแห่งการบูรณาการ” ครูหนือกล่าว “พวกเขาจะรับรู้สิ่งที่พวกเขาเรียนไปช่วยให้พวกเขาทำลายอุปสรรคในการเข้าสู่โลกกว้างได้”

เมื่อทำการสอน ครูหนือต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่นอกเหนือไปจากตัวภาษา เธอกล่าวถึงประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะสหราชอาณาจักรและประเทศอื่น ๆ (สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย) และบางประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษแต่มีความเกี่ยวข้องกับบทเรียน

นักเรียนควรได้รับการกระตุ้นให้เรียนรู้หรืออ่านข้อมูลเกี่ยวกับประเทศเหล่านี้ เธอให้ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากในตำราเรียนแก่พวกเขา โดยจะให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติมตามหัวข้อของแต่ละวัน ตัวอย่างเช่น ในหัวข้อ “วิธีการเข้าสังคม” เธอเกริ่นถึงมารยาททางสังคมของประเทศดังกล่าว หรือหัวข้อ “ชีวิตที่บ้าน” เธอพูดถึงความไฝ่ฝันในอนาคตของเยาวชนในประเทศเหล่านั้น ในหัวข้อ “ระบบการศึกษาของโรงเรียน” หรือ “การศึกษาระดับอุดมศึกษา” เธอต้องการให้พวกเขาเข้าใจหลักสูตร A/AS Level ของโรงเรียนในสหราชอาณาจักร โปรแกรมพื้นฐานในประเทศอื่นๆ หรือแม้แต่แนวคิด “การเว้นช่วงเวลาระหว่างการเรียนต่อมหาวิทยาลัยกับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยให้ไปเที่ยวหาประสบการณ์” เพื่อไปทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ฝึกงาน ทำงาน หรือเดินทางท่องเที่ยว กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นทางเลือกอีกแบบของการเรียนรู้

ด้วยวิธีนี้ นักเรียนสามารถค้นหาความเหมือนและความแตกต่างระหว่างประเทศเวียดนามและประเทศอื่น ๆ ได้ในหลายแง่มุม แนวคิดหนึ่งที่เธอพูดถึงอยู่เสมอคือ นักเรียนสามารถเรียนรู้จากวัฒนธรรมอื่นและรับเอาแนวทางปฏิบัติที่ดีได้ “สิ่งนี้จะช่วยให้พวกเขารอบรู้มากขึ้นและหลีกเลี่ยงอาการตื่นตระหนกทางวัฒนธรรม รวมทั้งทำให้ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมใหม่ได้อย่างง่ายดาย เมื่อพวกเขาไปศึกษาต่อต่างประเทศระดับอุดมศึกษาในอนาคต” เธอกล่าว “คุณอาจจะเป็นคนตัวเล็กในโลกใบใหญ่ แต่การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือที่จะทำให้โลกนี้กว้างใหญ่ยิ่งขึ้นไปอีก”

ในฐานะครูสอนภาษาอังกฤษและหัวหน้าฝ่ายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของโรงเรียน ครูหนือเป็นสะพานเชื่อมระหว่างโรงเรียนกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ทั้งในเวียดนามและต่างประเทศ เธอช่วยให้นักเรียนของชั้นเข้าถึงวัฒนธรรมต่างๆ รอบโลกและมีโอกาสได้รับทุนการศึกษาเพื่อศึกษาในมหาวิทยาลัยในภูมิภาคและมหาวิทยาลัยทั่วโลก

การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับเพื่อนชาวต่างชาติช่วยให้เข้าใจซึ่งกันและกันมากยิ่งขึ้น ทั้งยังพัฒนาภาษาอังกฤษของพวกเขา และสร้างความตระหนักรู้ในชุมชน “เพื่อที่จะหลอมรวมเข้ากับโลกได้ อุปสรรคทางภาษาจำเป็นต้องถูกกำจัดไป” ครูหนือกล่าว “กิจกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเหล่านี้ จะทำให้เด็ก ๆ ได้ตระหนักรู้ถึงการเรียนภาษาอังกฤษด้วยแรงจูงใจที่ดี”

นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนของเธอได้ไปศึกษาต่อมหาวิทยาลัยในภูมิภาค เช่น สิงคโปร์ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย ฮองกง สหราชอาณาจักร และมหาวิทยาลัยนานาชาติในเวียดนาม โดยตลอดทั้งปีมีโครงการแลกเปลี่ยนกับโรงเรียนอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียน และประเทศต่าง ๆ

เรียนรู้ภาษาอังกฤษ “วัฒนธรรมจากต่างแดน”

จากครอบครัวครู

ครูหน่อเกิดในครอบครัวครู ปู่ทวด ปู่ และพ่อของเธอเป็นครู เมื่อเธอยังเป็นเด็ก เธอได้รับการเลี้ยงดูมาในสภาพแวดล้อมของการสอนหนังสือ

“พูดได้เลยว่าพ่อมีอิทธิพลต่อฉันอย่างมาก” เธอกล่าว “ฉันเห็นวิธีที่เขาสอนนักเรียนด้วยความกระตือรือร้นและความรักที่เขาให้แก่นักเรียน ต่อมาเมื่อลูกศิษย์เติบโตขึ้น หลายคนได้กลับมาเยี่ยมเขา ถึงตอนนั้น ฉันจึงเริ่มเข้าใจว่าความรู้ ความรัก ความมุ่งมั่น และความรับผิดชอบของพ่อมีส่วนช่วยส่งเสริมการเติบโตของคนเหล่านั้น ฉันอยากเป็นครูแบบพ่อ ตอนนั้นเองที่ฉันตัดสินใจเดินตามตามเขาและทำอาชีพครู”

การศึกษาในเวียดนาม

การศึกษาในประเทศเวียดนามเป็นระบบที่ดำเนินการโดยรัฐที่มีทั้งการศึกษาของรัฐและภาคเอกชน ดำเนินการโดยกระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา การศึกษาในระบบประกอบด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ซึ่งเป็นการศึกษาระดับประถมศึกษา 5 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 4 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี นักเรียนในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่จะเรียนหนังสือแค่ครึ่งวัน เป้าหมายหลักทางการศึกษาในเวียดนามคือ “พัฒนาความรู้ทั่วไปของผู้คน ฝึกอบรมทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ และอบรมเลี้ยงดูผู้มีความสามารถ”

เวียดนามเป็นที่รู้จักในเรื่องหลักสูตรที่เข้มงวดซึ่งถือว่ามีอัตราการแข่งขันสูงสำหรับนักเรียน การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นหนึ่งในประเด็นทางสังคมที่สำคัญที่สุดของประเทศ โรงเรียนที่ได้ชื่อว่าเป็น “โรงเรียนมัธยมชั้นนำ” (Trường trung học phổ thông chuyên) ได้รับการยกย่องว่ามีชื่อเสียงและมักต้องมีการสอบเข้าสูง การศึกษาระดับอุดมศึกษายังเป็นรากฐานที่สำคัญในสังคมเวียดนามอีกด้วย การเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยจะพิจารณาจากการสอบวัดระดับแห่งชาติเพื่อจบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจะนำคะแนนสอบมาใช้ในการประเมินผล ยิ่งคะแนนสูงเท่าไร ก็ยิ่งมีโอกาสได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงขึ้นเท่านั้น ความล้มเหลวในการเข้ามหาวิทยาลัยมักนำไปสู่การติดยาทางสังคม เนื่องจากผู้ที่สอบไม่ผ่านจะถูกผู้คนในสังคมดูแคลน

เนื่องจากมีอัตราการเติบโตของ GDP สูงที่สุดประเทศหนึ่งในเอเชีย เวียดนามจึงพยายามปรับปรุงระบบการศึกษาของตน ในปี พ.ศ. 2555งบประมาณเพื่อการศึกษาของชาติอยู่ที่ร้อยละ 6.3 ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาการรองรับระบบการศึกษาของเวียดนามมีความยุ่งเหยิง ประชาชนวิจารณ์หลักสูตรที่เข้มงวดเกินไปซึ่งนำไปสู่ปัญหาสังคมที่ร้ายแรง เช่น ภาวะซึมเศร้า ความวิตกกังวล และอัตราการฆ่าตัวตายที่เพิ่มขึ้น มีความคิดเห็นจากสาธารณชนว่าโรงเรียนควรใช้โปรแกรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นมากกว่านี้ โดยลดการทำข้อสอบในกระตาดาลงและมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิตให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความคิดเห็นของประชาชน กระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรมจึงได้มีมติให้ปฏิรูประบบการศึกษา ซึ่งมีทั้งผลตอบรับเชิงบวกและเชิงลบ ทำให้การปฏิรูปการศึกษายังคงเป็นประเด็นถกเถียงมาจนถึง ณ ปัจจุบัน

<https://asiasociety.org/global-cities-education-network/education-vietnam>

จุดแข็ง ความท้าทาย และโอกาส

โดย Vanessa Shadoian-Gersing บทความนี้ปรากฏใน Education Week ด้วย

ในการเข้าร่วมโครงการประเมินนักศึกษาต่างชาติ (Program for International Student Assessment - PISA) ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2555 เวียดนามได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) และทำได้ดีกว่าประเทศพัฒนาแล้วหลายประเทศ รวมทั้งสหรัฐอเมริกา

แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นทางการศึกษา

ความมุ่งมั่นทางการศึกษาของเวียดนามนั้นเห็นได้จากการลงทุนภาครัฐและเอกชนขนาดใหญ่และระดับความสำเร็จที่สูงขึ้น ความเชื่อที่ว่าการผสมผสานระหว่างการศึกษาและการทำงานหนักเป็นกุญแจสู่ความสำเร็จนั้นเป็นที่ประจักษ์บนท้องถนนในนครโฮจิมินห์ (และเมืองอื่นๆ) ที่ซึ่งเด็ก ๆ เหมือนจะเดินทางไปโรงเรียนหรือเรียนเสริมอยู่ตลอดเวลา

การปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนและครู

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เวียดนามได้ขยายการเข้ารับการศึกษา ในขณะที่ก็ยังคงกำหนดและบังคับใช้มาตรฐานคุณภาพขั้นต่ำเพื่อเป็นแนวทางให้แก่โรงเรียนทั่วประเทศ คุณภาพครูจึงมีความสำคัญเช่นกัน และเวียดนามได้วางรากฐานที่มั่นคงด้วยการฝึกอบรมให้มีความเป็นมืออาชีพและสร้างมาตรฐานเกี่ยวกับอุปนิสัย ทักษะ และความรู้ที่ครูควรมี คุณค่าที่วัฒนธรรมเวียดนามมีต่ออาชีพครูนั้นมีส่วนส่งเสริมเป็นอย่างมาก

มุ่งวางแนวทางเพื่อให้ระบบมีการพัฒนา

เวียดนามรับแรงบันดาลใจจากต่างประเทศมาอย่างกระตือรือร้น ผู้เชี่ยวชาญได้ศึกษาการปฏิรูปหลักสูตรในประเทศที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น เกาหลีและสิงคโปร์เป็นประจำ รัฐบาลในระดับประเทศมีส่วนร่วมในการริเริ่มหลายประการที่มุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมการสอน (เช่น โครงการนำร่อง Escuela Nueva ซึ่งดัดแปลงมาจากโคลัมเบีย) และทักษะการเรียนรู้เชิงลึก (รวมถึงการประชุมอาเซียน) นอกจากนี้ระบบ K-12 แบบใหม่และการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษายังรวมเอาบทเรียนที่ได้รับจากการปฏิรูปครั้งก่อนหน้ามาประกอบด้วย

ความท้าทายที่ยังคงอยู่

เด็กออกจากโรงเรียนกลางคัน

เด็กเวียดนามเกือบร้อยละ 37 ไม่ได้เข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากคะแนน PISA ที่ประเมินการเรียนรู้ของเด็กอายุ 15 ปีในโรงเรียน คะแนนจึงมีแนวโน้มสูงเกินจริงจากไม่ได้ให้นักเรียนที่มีรายได้ต่ำและกลุ่มด้อยโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม ความท้าทายสำคัญคือการลดจำนวนการออกจากโรงเรียนกลางคันและความเหลื่อมล้ำที่เกี่ยวข้องโดยที่ยังคงคุณภาพไว้

ความต้องการทางทักษะที่เปลี่ยนไป

ในขณะที่เศรษฐกิจของเวียดนามพัฒนาขึ้น ทักษะการคิดเลขพื้นฐานที่ดีและการรู้หนังสือจะไม่เพียงพออีกต่อไป ตลาดแรงงานต้องการทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และเทคนิคคุณภาพสูงมากขึ้นเรื่อย ๆ นายจ้างกล่าวว่าทักษะเหล่านี้หาได้ยากในหมู่บัณฑิต

เส้นทางข้างหน้า: หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสำหรับศตวรรษที่ 21

ขั้นต่อไปสำหรับเวียดนามคือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งส่งเสริมให้เยาวชนจำนวนมากมีกระบวนการคิดและทักษะทางพฤติกรรมขั้นสูง (เช่น ความคิดสร้างสรรค์ และการคิดเชิงวิพากษ์) ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการและการฝึกอบรม (MOET) จึงทำงานร่วมกับนักการศึกษา K-12 ด้วยความมุ่งมั่นที่จะปฏิรูปเพื่อออกแบบมาตรฐานหลักสูตรที่มีความสอดคล้อง ชัดเจน และมีคุณภาพสูง ซึ่งจะเหมาะสำหรับการเรียนรู้และส่งเสริมความสามารถที่จำเป็นในการเข้าใจเนื้อหาและนำความรู้ไปใช้

การยกระดับการฝึกสอนเพื่อการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

แม้การปฏิรูปหลักสูตรจะเป็นขั้นตอนที่สำคัญ แต่ผลจากการเปลี่ยนแปลงการสอนในห้องเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน การรับรองว่านโยบายและแนวปฏิบัติมีความสอดคล้องกันทั้งระบบการศึกษา จำเป็นต้องติดตามวิธีการสอน (และการประเมินผล) อย่างใกล้ชิด

กลยุทธ์การสอนที่ดีขึ้น

ถึงแม้ผู้กำหนดนโยบายของเวียดนามจะส่งเสริมวิธีการสอนและการเรียนรู้เชิงรุกมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990 แต่การสอนแบบบรรยายและการเรียนแบบท่องจำยังคงเป็นแนวทางที่ใช้กันแพร่หลายกว่า ในการเยี่ยมชมโรงเรียนของจีน วิธีการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลางกลายเป็นปกติวิสัย และนักเรียนถูกจำกัดให้รับรู้้อย่างเฉื่อยชา แนวทางเชิงรุกที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้นหาได้ยาก (ห้องเรียนที่บรรยายไปข้างหน้าเป็นข้อยกเว้นที่น่าสนใจ) ไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจเลยที่ผลการวิเคราะห์วิจัยของ PISA แสดงให้เห็นว่านักเรียนเวียดนามขาดความมั่นใจในการนำการเรียนรู้ไปปฏิบัติจริง

นักวิจัย ครู และนักเรียนชาวเวียดนามมีมุมมองและคำอธิบายที่คล้ายคลึงกันสำหรับช่องว่างเหล่านี้ การสนทนากลุ่มล่าสุดและการสำรวจความคิดเห็นเยาวชนของยูเนสโกยืนยันการคงอยู่ของการบรรยายทางเดียวที่เน้นทฤษฎีและฟังพาหนะสื่อเรียนเป็นหลัก แม้ว่าครูจำนวนมากจะเข้าใจถึงความสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับการมีส่วนร่วมและผลการเรียนรู้ ของนักเรียน พวกเขากล่าวว่าพวกเขาขาดสื่อในการสนับสนุนการใช้วิธีดังกล่าว เพื่อช่วยประสานช่องว่างเหล่านี้ ผู้กำหนดนโยบายจึงควรวางแผนเพื่อรับประกันว่าจะพัฒนาหนังสือเรียนและสื่อการสอนที่สอดคล้องครบถ้วนเพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนไปใช้หลักสูตรใหม่

ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การสอนในชั้นเรียนจะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ก็ต่อเมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจและเชื่อในมาตรฐานของหลักสูตรใหม่และรูปแบบการสอนเท่านั้น อย่างไรก็ตาม จุดสนใจและนัยยะของการปฏิรูปครั้งก่อนยังไม่ชัดเจนพอสำหรับนักการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เมื่อได้เรียนรู้จากประสบการณ์แล้ว MOET ตั้งใจที่จะให้คำปรึกษาและแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมการสนับสนุนสาธารณะสำหรับหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่ นอกจากนี้ MOET ยังวางแผนนำร่องหลักสูตรทดลองจนการฝึกอบรมแบบออนไลน์และแบบตัวต่อตัวเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของครู

เสริมกำลัง ณ จุดส่งมอบ

สำหรับครูที่คุ้นเคยกับการปฏิบัติแบบดั้งเดิม การเปลี่ยนวิธีการสอนและสร้างเสริมทักษะใหม่ๆ อาจเป็นเรื่องซับซ้อน ในการพัฒนาทักษะขั้นสูงครูจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในรายวิชาอย่างลึกซึ้งและมีแผนการสอนที่มากกว่าการถ่ายทอดความรู้

ตัวอย่างจากประเทศต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่าการตอบสนองความต้องการใหม่ด้านทักษะและความเชี่ยวชาญของครูในวงกว้างนั้นต้องมีลักษณะการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เข้มแข็งและยั่งยืนมีหลายสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เนื่องจากรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพในปัจจุบันมีข้อจำกัดและจำเป็นต้องยกระดับเป็นรูปแบบที่เพิ่มขีดความสามารถของสถาบันในท้องถิ่น เพื่อจัดเตรียมเนื้อหาที่ปรับให้เหมาะสมขึ้นตลอดปีการศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบใหม่

การสร้างความสามารถในการสอนยังต้องฟังพาการสนับสนุนที่มีความหมายอย่างต่อเนื่อง การสร้างโครงสร้างการสนับสนุนที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการช่วยให้ครูและผู้บริหารสามารถใช้การสอนรูปแบบใหม่ในโรงเรียนได้ นอกจากนี้ การสร้างกลไกสำหรับเรียนรู้อย่างมืออาชีพและการทำงานร่วมกันระหว่างครูและกลุ่มโรงเรียน จะช่วยให้เห็นการศึกษาเรียนรู้จากกันและกันและพัฒนาการเรียนการสอนของตนอยู่เสมอ

อ้างอิงและอ่านเพิ่มเติม

OECD (2014): Strong Performers and Successful Reformers: Lessons from PISA for Korea

UNESCO (2015): Transforming Teaching and Learning in Asia and the Pacific
World Bank (2014): Skilling Up Vietnam: Preparing the Workforce for a Modern Economy

World Bank (2011): High Quality Education for All by 2020. Volume 1:
Overview Policy Report

<https://www.k12academics.com/Education%20Worldwide/education-vietnam>

12

การเรียนรู้:

ครูสามารถช่วยให้นักเรียนเป็นผู้
เรียนรู้ที่ดีขึ้นได้อย่างไร

ฮวน มิเกล ลูซ

การเรียนรู้คืออะไร

การเรียนรู้เป็นกระบวนการได้มาซึ่งความรู้และทักษะใหม่ๆ โดยเน้นที่ผู้เรียนและสิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียน (Robinson, 2558) ซึ่งการเรียนรู้จะตรงกันข้ามกับคำอื่น ๆ ที่เราใช้ในบริบทของการเรียนรู้นั้น ให้ความสำคัญที่ตัวระบบ

- การศึกษา – รายการการเรียนรู้ที่ถูกจัดขึ้นโดยมุ่งเน้นที่โครงสร้างและกระบวนการ (หลักสูตร เนื้อหา วิธีการสอน)
- การฝึกอบรม – ประเภทของการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ทักษะเฉพาะ และ
- โรงเรียน – สถานที่/ชุมชนซึ่งผู้คนมารวมตัวกันเพื่อเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ความสำคัญของการเริ่มต้นตั้งแต่เนิ่นและต่อเนื่อง

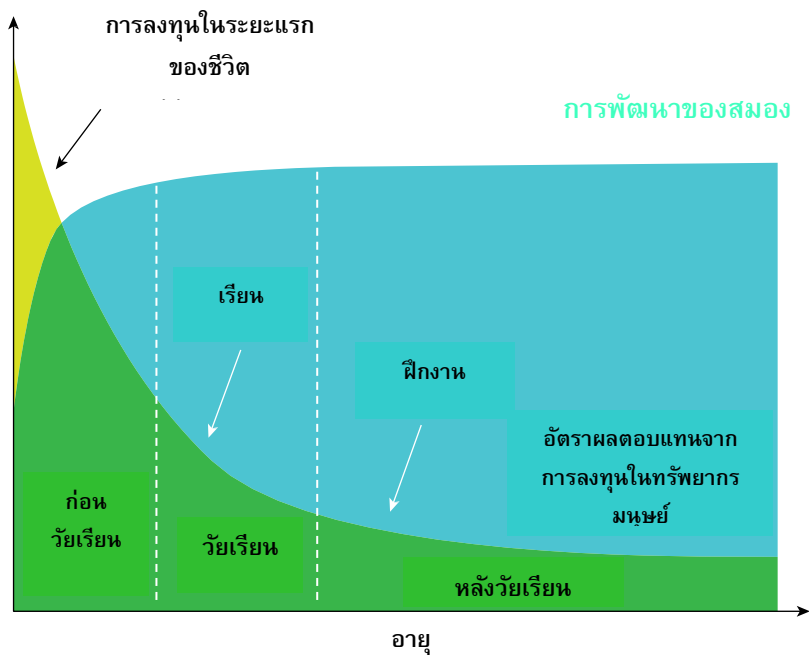
การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เริ่มต้นตั้งแต่อายุยังน้อย และหากได้รับการเลี้ยงดูมาดีก็จะมีอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ในขณะที่การศึกษาในระบบส่วนใหญ่เริ่มต้นเมื่อเด็กอายุ 5 ถึง 6 ปี (อนุบาล และป.1) งานเขียนในปัจจุบันพบว่าการเรียนรู้เริ่มตั้งแต่แรกเกิด จากการกระตุ้นโดยสิ่งเร้ารอบตัว ทารกเรียนรู้ที่จะจดจำและตอบสนองต่อเสียง ความรู้สึก ผู้คน และใบหน้าที่พวกเขามองเห็น สมมติว่ายังอายุน้อยของพวกเขามีเริ่มซึมซับสิ่งที่ประสาทสัมผัสรู้สึกและกระทำ โดยเรียนรู้ที่จะตอบสนองด้วยวิธีการบางอย่าง จิตใจของพวกเขามีรับรู้รูปแบบ พวกเขาเรียนรู้วิธีสร้างเสียงซึ่งต่อมากลายเป็นคำ วลี และประโยคในท้ายที่สุด

จากการรับรู้ถึงสิ่งนี้ วาระการศึกษาเพื่อป้องกัน (EFA) ได้ขยายขอบเขตของการศึกษาจากระดับประถมศึกษาให้ครอบคลุมไปถึงระดับก่อนประถมศึกษา กระทั่งจนถึงการพัฒนาวัยเด็กตอนต้นจากศูนย์รับเลี้ยงเด็กและการศึกษาปฐมวัย ตั้งแต่อายุ 2-3 ปีเพื่อเริ่มเรียนรู้ทักษะการเข้าสังคม การสร้างสัญลักษณ์นิสัยที่ดี และการเล่นกับเด็กคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกัน โดยพบว่าเด็กที่เริ่มต้นตั้งแต่เนิ่น ๆ มักเรียนรู้ที่จะอ่านและเขียนได้ตั้งแต่อายุยังน้อย

ด้วยเหตุนี้การพัฒนาเด็กปฐมวัยและประถมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาของสมองมนุษย์แสดงให้เห็นว่าในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต สมองมีการเติบโตไปมากเพียงใด นี่คือช่วงเวลาในชีวิตของเด็กที่ต้องมีการดูแลและพัฒนาอย่างเหมาะสม (เช่น สุขภาพ และโภชนาการที่ดี บ้านและสภาพแวดล้อมในชุมชนที่ปลอดภัย มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กคนอื่น ๆ ในสังคม) ซึ่งจะได้รับผลตอบแทนในแง่ของชีวิตที่ดีขึ้น ในด้านการศึกษา ผลตอบแทนจากการลงทุนพัฒนาในวัยเด็กตอนต้นนั้นสูงที่สุดในทุกกลุ่มช่วงอายุ และสิ่งนี้แสดงให้เห็นในแง่ของการเรียนรู้และผลผลิตภาพ

ตั้งแต่แรกเริ่ม EFA มีทัศนะว่าการศึกษาคควรขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเวลาผ่านไป โดยมีเป้าหมายหลักเป็นการนำเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาให้ได้มากขึ้น ในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว EFA กำลังก้าวไปสู่ความสำเร็จโดยมีเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้นทั่วโลก โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงซึ่งสามารถเข้าถึงสถานศึกษาและเข้าเรียนในชั้นเรียนได้ แต่สิ่งที่ควรนำมาวัดประเมินตัวชี้วัดหลักกลายเป็นคำถามที่สำคัญในระหว่างการดำเนินการที่ทำได้ครึ่งทางแล้วของ EFA คำถามคือเด็กกำลังเรียนรู้หรือไม่ พวกเขาได้เรียนจบในระดับที่ต้องการหรือไม่ แม้ว่ากรนำเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ แต่ชีวิตในโรงเรียนนั้นเป็นอย่างไร การมีส่วนร่วมของพวกเขาก็ทำให้เกิดความแตกต่างอย่างไรบ้าง

รูปที่ 1 ความสำเร็จจากการลงทุนโครงการคุณภาพสูงในช่วงปีแรกๆ ของวัยเด็ก

ที่มา: ทีม WDR 2018 โดยอิงจาก Carneiro, Cunha และ Heckman (2003); มาร์ติน (2555)

วิกฤตการเรียนรู้: ใครจะถูกทิ้งไว้ข้างหลัง

ปัญหาที่ได้รับการยอมรับในการประเมินผล EFA คือ แม้จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนทั่วโลกจะเพิ่มขึ้น แต่นักเรียนก็ยังไม่ได้เรียนรู้ในระดับที่เหมาะสม ซึ่งหมายความว่าแม้จะมีการลงทุนจำนวนมากโดยผู้กำหนดนโยบาย แต่แท้จริงแล้วเด็กบางกลุ่มก็ยังถูกทอดทิ้งแม้จะเข้าเรียนในโรงเรียน จำนวนและร้อยละ/สัดส่วนของเด็กแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ โดยประเทศกำลังพัฒนาบางประเทศมีเด็กจำนวนมากที่ไม่สามารถทำคะแนนได้ดี ต้องออกจากระบบการศึกษา หรืออยู่ต่อแต่ไม่มีการเรียนรู้

เด็กกำลังอ่าน เขียน และคิดเลขได้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จริงหรือไม่ พวกเขาพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสารตั้งแต่อายุน้อยหรือไม่ พวกเขาเรียนรู้ที่จะอ่าน เขียน และคิดเลข (3Rs) ในช่วงปีแรกหรือไม่ ข้อมูลจากหลายประเทศรวมถึงประเทศที่พัฒนาแล้วเผยให้เห็นนักเรียนจำนวนมากที่ไม่เข้าใจความสามารถพื้นฐานเหล่านี้

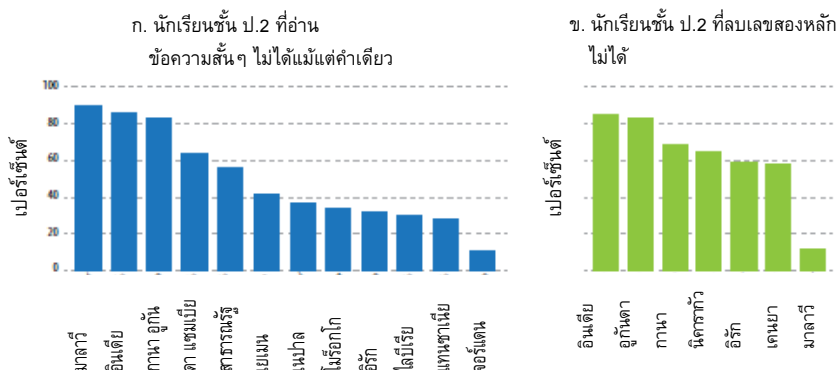
อัตราส่วนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่อ่านข้อความสั้น ๆ ไม่ได้แม้แต่คำเดียว สูงถึงร้อยละ 80 ในประเทศต่าง ๆ เช่น มาลาวี อินเดีย และกานา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่สามารถลบเลขสองหลักได้ มีจำนวนสูงสุดในอินเดีย อุกันดา และกานา ปัญหาเหล่านี้อาจมีจำนวนสูงทั่วโลก แต่ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ อัตราส่วนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามีนักเรียนจำนวนมากที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานเหล่านี้

หากนักเรียนเรียนรู้ได้เพียงน้อยนิดในแต่ละปีในช่วงแรก ๆ (เช่น ประถมศึกษา ตอนต้น) “การขาดแคลนการเรียนรู้” นี้จะสะสมไปในปีต่อ ๆ ไป เมื่อการเรียนรู้มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

อัตราส่วนของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ความสามารถขั้นต่ำมักมีน้อย จำนวนต่อประเทศลดลงเพราะเด็กที่ไม่สามารถไปโรงเรียนได้เลยหรือผู้ที่ลาออกกลางคัน จำนวนเด็กผู้หญิงต่อเด็กผู้ชายมักจะเป็นไปตามบริบทมากกว่า

รูปที่ 2 การขาดแคลนการเรียนรู้เริ่มต้นขึ้นในช่วงแรก

ร้อยละของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่สามารถอ่านหรือคิดโจทย์เลขง่าย ๆ ได้จากประเทศกลุ่มตัวอย่าง

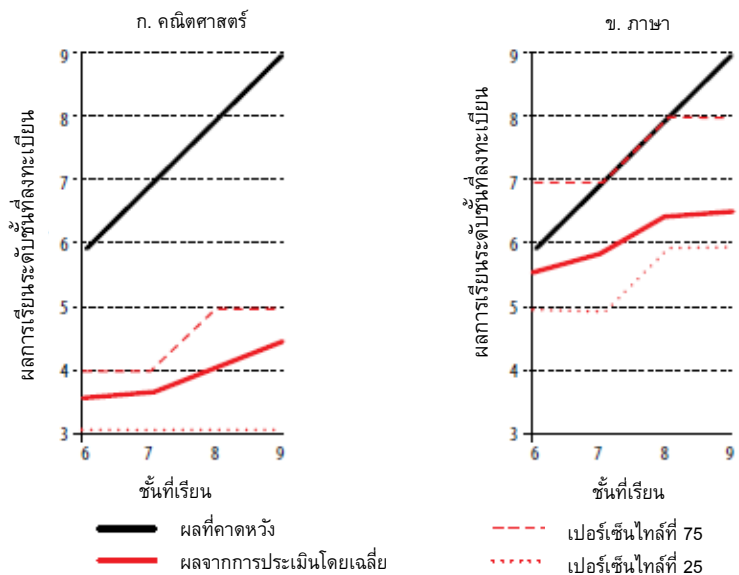

ที่มา: ทีม WDR 2018 โดยใช้ข้อมูลการอ่านและคณิตศาสตร์สำหรับเคนยาและอุกันดาจาก Uwezo รายงานการประเมินประจำปี 2558 (<http://www.uwezo.net/>): ข้อมูลการอ่านและคณิตศาสตร์สำหรับชนบทอื่นเดียวจาก ASER Center (2560); ข้อมูลการอ่านสำหรับทุกประเทศจากหน่วยงานเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (USAID) Early Grade Reading Barometer, 2560, เข้าถึงเมื่อ 30 พฤษภาคม 2560 (<http://www.earlygradereadingbarometer.org/>); และข้อมูลคณิตศาสตร์สำหรับประเทศอื่นๆ ทั้งหมดจากรายงานการแทรกแซงการประเมินคณิตศาสตร์ระดับต้นของ USAID/RTI ปี 2555-2558 (<http://shared.rti.org/sub-topic/early-grade-math-assessment-egma>) ข้อมูลที่ http://bit.do/WDR2018-Fig_0-1.

หมายเหตุ: ข้อมูลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับภูมิภาคที่เลือกในประเทศและไม่ใช้ตัวแทนระดับประเทศ ข้อมูลของอินเดียเป็นของพื้นที่ชนบท

รูปที่ 3 นักเรียนมักจะเรียนรู้เพียงน้อยนิดในแต่ละปี และการขาดแคลนการเรียนรู้ในช่วงต้นจะเพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป

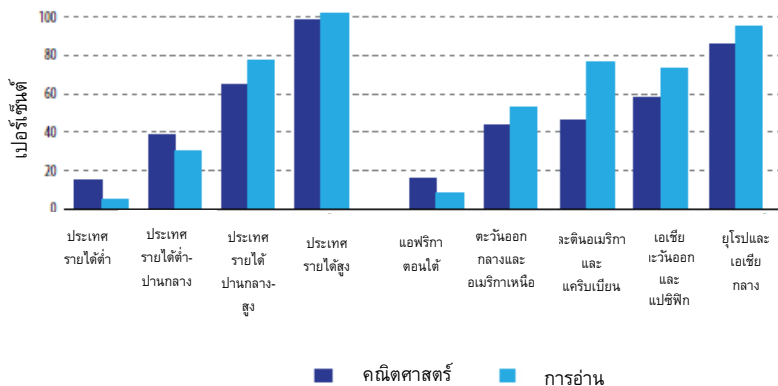
ผลการเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารับการศึกษานักเรียน กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย (พ.ศ. 2558)

ที่มา: ทีมงาน WDR 2018 โดยใช้ข้อมูลจาก Muralidharan, Singh และ Ganimian (2559) ข้อมูลจาก http://bit.do/WDR2018-Fif_0-4

รูปที่ 4 เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์ความสามารถขั้นต่ำมักมีน้อย

เปอร์เซ็นต์มัธยฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ได้คะแนนสูงกว่าระดับความสามารถขั้นต่ำในการประเมินการเรียนรู้ แยกตามรายได้และภูมิภาค

ที่มา: ทีมงาน WDR 2018 โดยใช้ “A Global Data Set on Education Quality” (2560), made พร้อมใช้งานสำหรับทีมโดย Nadir Altinok, Noam Angrist และ Harry Anthony Patrinos ข้อมูลจาก http://bit.do/WDR2018-Fif_0-5

หมายเหตุ: แถบแสดงค่ามัธยฐานข้ามประเทศที่ไม่ถ่วงน้ำหนักภายในการจัดกลุ่มประเทศ ค่าเฉลี่ยระดับภูมิภาคไม่รวมประเทศที่มีรายได้สูง อินเดียและจีนเป็นหนึ่งในประเทศที่ถูกยกเว้นเนื่องจากขาดข้อมูล ความสามารถขั้นต่ำในวิชาคณิตศาสตร์ถูกนำมาเปรียบเทียบกับ การประเมินแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ (TIMSS) และการประเมินความก้าวหน้าด้านการอ่านระดับนานาชาติ (PIRLS) ความสามารถขั้นต่ำในวิชาคณิตศาสตร์หมายความว่านักเรียนมีความรู้ทางคณิตศาสตร์ขั้นพื้นฐานเช่นการบวกหรือการลบจำนวนเต็ม รู้จักรูปทรงเรขาคณิตและการอ่านกราฟและตารางอย่างง่าย (Mullis และอื่น ๆ ปี 2559) ความสามารถขั้นต่ำในการอ่านหมายความว่านักเรียนสามารถค้นหาและดึงรายละเอียดที่ระบุอย่างชัดเจนเมื่ออ่านข้อความและสามารถ ค้นหาและทำซ้ำข้อมูลที่ระบุอย่างชัดเจนตั้งแต่จุดเริ่มต้นของข้อความข้อมูล (Mullis และอื่น ๆ 2555)

ไปโรงเรียนแต่ไม่ได้เรียนรู้ เพราะอะไร

วิกฤติของการเรียนรู้มักถูกซ่อนไว้ ระบบการศึกษามีข้อกำหนดมากมายจนอาจช่วงชิงเวลาในการเรียนรู้ไป ในกรณีนี้ชั่วโมงเรียนอาจไม่ใช่เวลาเรียนรู้ แต่เป็นเวลาที่ "ยุ่ง" หรือเวลาทำกิจกรรมจึงเป็นกับดักการเรียนรู้ต่ำ การนำเด็กเข้าโรงเรียนอาจเป็นเรื่องจำเป็น แต่ก็ไม่ได้เพียงพอให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น

การเรียนรู้ไม่ใช่การบรรจุเนื้อหาความรู้ลงในจิตใจของนักเรียน นั่นเป็นการเรียนการสอนและการศึกษาที่คร่ำครึล้าสมัย การเรียนรู้คือ การพัฒนาความสามารถภายในตัวนักเรียนเพื่อให้พวกเขาเรียนรู้ด้วยตนเองได้ เปลี่ยนแปลงพวกเขาจากผู้รับข้อมูลและความรู้ไปเป็นผู้ทำการเรียนรู้ด้วยตัวเอง แสวงหา พัฒนา และซึมซับสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ สำรวจ และค้นพบ วิธีนี้เปลี่ยนผู้เรียนที่เฉื่อยชาให้เป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้น จากผู้อยู่ภายใต้การศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ จากผู้รับคำแนะนำในห้องเรียนไปเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะเรียนรู้อะไร "เรียนเพื่อเรียนรู้" กลายเป็นคาถา ด้วยความสามารถในการเรียนรู้ดังกล่าว การเรียนรู้ด้วยตนเองอาจเป็นความกระบวนตลอดชีวิตซึ่งยืดยาวออกไปกว่าปีการศึกษาที่เป็นทางการเสียอีก

แต่เหตุใดจึงมีวิกฤติการเรียนรู้

วิกฤติเกิดขึ้นได้ถึงแม้ว่าจะได้วางแผนงานที่ดีที่สุด มีความพยายาม ความตั้งใจ และทรัพยากรซึ่งผลลัพธ์ก็ยังคงจะปรากฏอยู่ และจะเลวร้ายยิ่งกว่าเมื่อผู้คนในวงการศึกษาไม่รับรู้ถึงปัญหาและยังคงทำในสิ่งที่พวกเขาเคยทำมาโดยตลอด ชุดข้อมูลเดียวกันที่เพิ่มมากขึ้นมีเพียงแต่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ซ้ำกัน อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ กล่าวว่า "ความวิกลจริตคือ การทำสิ่งเดิมซ้ำแล้วซ้ำเล่าและคาดหวังผลลัพธ์ที่แตกต่างออกไป" เราควรเปลี่ยนแปลงอะไรเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ในตัวเด็ก

อีกประการหนึ่งคือ ครูมักจะให้ความสำคัญกับผู้เรียนที่เรียนรู้เร็ว เพราะรับมือได้ง่ายกว่า โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีชั้นเรียนขนาดใหญ่ แต่ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ช้าหรือนักเรียนที่มีปัญหา กับแนวคิดบางประการนั้นจะเป็นอย่างไร

ครูก็เป็นผลผลิตจากการฝึกอบรมเช่นกัน พวกเขาสบายใจที่จะสอนในสิ่งที่รู้ดีที่สุด และอยู่ห่างจากสิ่งที่พวกเขาเรียนรู้ได้น้อยกว่าไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม สิ่งนี้รวมถึงการสอนนักเรียนเช่นกัน แทนที่การศึกษาจะกว้างขวางขึ้น แต่กลับถูกจำกัดอยู่เฉพาะสิ่งที่ครูรู้เท่านั้น

คนเป็นครูควรถามตัวเองในฐานะครูว่า ทุกกิจกรรมในชั้นเรียนมีผลลัพธ์ทางการเรียนรู้หรือไม่ และกิจกรรมในห้องเรียนเป็นกิจกรรมที่สร้างความยุ่งุ่นวายหรือเป็นกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้

ด้วยการตระหนักถึงความเป็นจริงเหล่านี้และถามคำถามยากๆ กับตัวเอง ครูจึงจะเริ่มจัดการกับวิกฤติการเรียนรู้ในห้องเรียนและในโรงเรียนได้

ทำไมการเรียนรู้จึงไม่เกิดขึ้น

ปัจจัยที่ขัดขวางการเรียนรู้มี 4 ประการ (รายงานการพัฒนาของธนาคารโลก, 2018) ได้แก่

1. ผู้เรียนไม่มีความพร้อม
2. ครูที่ไม่มีฝีมือและแรงจูงใจ
3. ทรัพยากรโรงเรียนไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอนและการเรียน
4. การจัดการโรงเรียนไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสอนและการเรียน

ปัจจัยที่ 1: ผู้เรียนไม่มีความพร้อม

เด็กเล็กที่มาโรงเรียนพร้อมที่จะเรียนรู้หรือไม่

สามารถพิจารณาจาก 3 ประการ: (ก) ระดับสุขภาพและโภชนาการของเด็ก (ข) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และ (ค) สภาพแวดล้อมทางสังคมและทางกายภาพภายในโรงเรียนและชุมชน

โรงเรียนจำเป็นต้องมีทั้ง 3 ปัจจัยข้างต้นเพียงพอจึงจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กเล็ก วิธีที่สังคมและระบบโรงเรียนจัดการกับความขาดแคลน ความบกพร่องขั้นต้น (และต่อเนื่อง) ความแตกต่าง และความไม่เท่าเทียมสามารถบ่งบอกได้ว่าพวกเขาจะประสบความสำเร็จในการช่วยให้เด็กพร้อมสำหรับการเรียนรู้มากขึ้นได้มากน้อยเพียงใด

เด็กที่ขาดสารอาหารจะมีข้อเสียเปรียบทางชีวภาพซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ จากการศึกษาพบว่าเด็กที่มีลักษณะแคระแกร็นในช่วงสองปีแรกของชีวิตมีคะแนนความสามารถทางสติปัญญาที่ต่ำ เข้าเรียนล่าช้า ขาดเรียนสูง และมีการซ้ำชั้นมากกว่าเมื่อเทียบกับเด็กที่มีสุขภาพดี

เด็กที่เข้าสู่ระบบโรงเรียนอาจมีอุปสรรคเชิงโครงสร้างที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมหรือเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้ ซึ่งอาจรวมถึงค่าธรรมเนียมแอบแฝงที่ผู้ปกครองไม่สามารถจ่ายได้ หรือเด็กอาจเผชิญกับอุปสรรคด้านความพิการหรือถูกกีดกันทางสังคม อุปสรรคเหล่านี้อาจทำให้เด็กขาดโอกาสในการเตรียมตัวสำหรับการเรียนและเข้าโรงเรียน

ในส่วนของเด็กโต พวกเขามีความพร้อมและความรู้พื้นฐานเหมาะสมพอจะรับมือกับเนื้อหาที่ยากขึ้นหรือไม่ พวกเขาสามารถอ่านและเขียนตามระดับชั้นได้ไหม เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พวกเขาจะสามารถบวก ลบ คูณ หารด้วยความคล่องแคล่ว และปฏิบัติตามคำสั่งที่เป็นวาจาและลายลักษณ์อักษรได้หรือไม่ การอ่าน การเขียน คิดเลข และความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและวาจาเรียกว่า การอ่านออกเขียนได้ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสามารถที่สำคัญ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ควรมีความรู้และนำความรู้ไปใช้เพื่ินหากำลังเรียนอยู่ในระดับชั้น

ในติมอร์-เลสเต ครูอุลิโอ ซีเมเนส มาตรา (PMCA Awardee, 2015, Timor-Leste) ได้จัดตั้งโรงเรียนที่เป็นมิตรกับเด็กตามแบบอย่างของยูนิเซฟ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในช่วงต้นของชีวิต รูปแบบโรงเรียนที่เป็นมิตรกับเด็กตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าโรงเรียนควรดำเนินการเพื่อผลประโยชน์สูงสุดของเด็ก สภาพแวดล้อมการศึกษาควรปลอดภัย ถูกสุขอนามัย และได้รับคุ้มครอง ควรมีครูผู้สอนพร้อมทรัพยากรเพียงพอเพื่อกระตุ้นให้เด็กที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ (ยูนิเซฟ; learningportal.iiep.unesco.org)

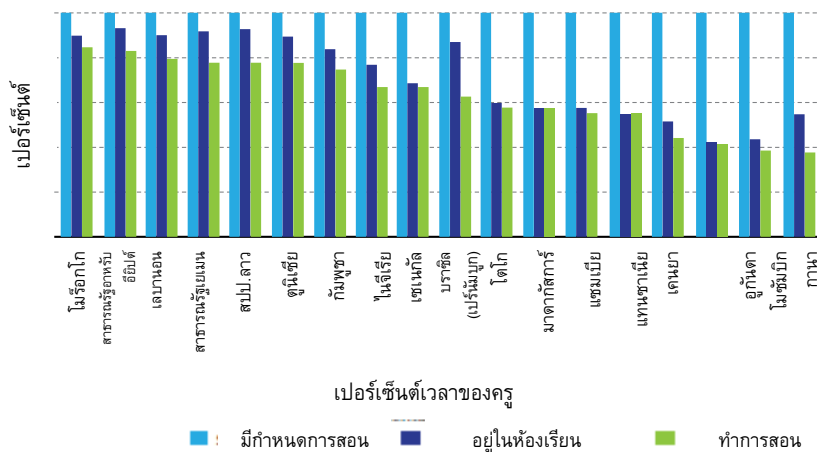
ปัจจัยที่ 2: ครูไม่มีทักษะและแรงจูงใจ

ครูที่ยอดเยี่ยมแตกต่างจากครูที่ไร้คุณภาพมากเพียงใด ในสหรัฐอเมริกาพบว่า ความแตกต่างระหว่างครูที่ดีและครูทั่วไปอาจมีนัยสำคัญ ครูที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนคะแนนได้ดีกว่าที่คาดไว้ 1.5 ระดับเมื่อเปรียบเทียบกับครูที่ไม่มีคุณภาพ จากเฉลี่ยนักเรียนที่แทบทำคะแนนได้ไม่ถึง 0.5 ของคะแนนที่คาดหวัง (Hanushek 2534; Rockoff 2004 ตามที่อ้างถึงในรายงานการพัฒนาลูกโลกปี 2561)

จากการวิเคราะห์เวลาปฏิบัติงานในหลายโรงเรียน เวลาในห้องเรียนจำนวนมากถูกใช้ไปกับกิจกรรมที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หรือความยุ่งวุ่นวาย กรณีที่เลวร้ายที่สุดคือครูที่ขาดสอน โดยครูที่ทำหน้าที่ผู้สอนแต่ไม่มาลงเวลาเข้างานเป็นครั้งคราวหรือเป็นประจำด้วยเหตุผลบางประการ ครูผู้สอนแทนอาจเข้ามาดูแลเด็ก แต่หลายคนกลับมารับหน้าที่โดยไม่มีแผนการเรียนรู้อย่างเหมาะสมหรือแม้แต่ข้อแนะนำว่าควรดำเนินการอย่างไร ในสถานการณ์เช่นนี้เด็ก ๆ จะถูกทิ้งให้อยู่กับตัวเอง เวลาที่ควรจะใช้สำหรับกิจกรรมการเรียนรู้จึงอาจจะสูญเปล่าไป

รูปที่ 5 เวลาสอนอย่างเป็นทางการมากมายหายไป

อัตราของเวลาที่จัดสรรอย่างเป็นทางการให้กับการเรียนการสอน ซึ่งครูมีกำหนดการสอน อยู่ในห้องเรียน และทำการสอน

ที่มา: ทีม WDR 2018 โดยใช้ข้อมูลจาก Abadzi (2562): บราซิล (รัฐ Pernambuco), กานา, โมร็อกโก และตูนิเซีย; Benveniste, Marshall และ Araujo (2551): กัมพูชา; Benveniste, Maeshall และ Santibanez (2550); ประชาธิปไตยประชาชนลาว; Millot และ เลน (2545): สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ เลบานอน และสาธารณรัฐเยเมน; ธนาคารโลก (2016a): มาดากัสการ์; ธนาคารโลก (2016b): แซมเบีย; ตัวชี้วัดการบริการ Delivery ของ ธนาคารโลก พ.ศ. 2555-2556 (<http://www.worldbank.org/sdi>); เคนยา โมซัมบิก ไนจีเรีย เซเนกัล แทนซาเนีย โตโก และยูกันดา ข้อมูลได้ที่ http://bit.do/WDR2018-Fig_3-10

หมายเหตุ: สำหรับบราซิล กัมพูชา กานา สปป. ลาว เซเนกัล แทนซาเนีย และตูนิเซีย ข้อมูลจะมีเพียงโรงเรียนรัฐบาล ส่วนประเทศอื่น ๆ ทั้งหมด ข้อมูลจะรวมทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน

ปัจจัยที่ 3: ทรัพยากรโรงเรียนไม่สอดคล้องกัน

หลายกรณีโดยเฉพาะในโรงเรียนรัฐบาลขนาดใหญ่ ข้อมูลด้านโลจิสติกส์และอุปทานส่งไปถึงโรงเรียนไม่ตรงเวลาหรือส่งไปไม่ถึงเลยแม้แต่บ่อย อาจรวมถึงหนังสือเรียนและหนังสืออ่านหนังสือนอกเวลา สื่อวิทยาศาสตร์ และชอล์ก

แท้จริงแล้วทรัพยากรไม่ได้เทียบเท่ากับการเรียนรู้ เว้นแต่จะมีแผนการที่ดีว่าจะนำทรัพยากรเหล่านี้ไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ได้อย่างไร เทคโนโลยีการศึกษาที่ไร้คู่มือจะหมดประโยชน์หากครูไม่รู้วิธีใช้สิ่งเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ 4: การจัดการโรงเรียนที่แบ่งแยกออกเป็นส่วนใหญ่

เมื่อภาวะผู้นำของโรงเรียนไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ควรเกิดขึ้นในห้องเรียน การวางแผนที่ผิดพลาดอาจบ่อนทำลายแผนการที่ดีที่สุด ผู้บริหารโรงเรียนมุ่งเน้นไปที่การปฏิบัติตามข้อกำหนดของระบบราชการ ขณะที่ครูเน้นที่ผลลัพธ์การสอนซึ่งอาจหมายถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน การปฏิบัติตามคำสั่งมากกว่าเรียนรู้เป้าหมายของความสำเร็จอาจทำให้ผู้สอนและผู้เรียนเกิดความขัดข้อง หรือกระทั่งล้มเหลวในกระบวนการเรียนรู้

สำหรับครูที่ไม่ต้องการเผชิญหน้ากับผู้นำและผู้บริหารโรงเรียน เส้นทางของการต่อต้านน้อยที่สุดคือ การใช้เนื้อหาในห้องเรียนเป็นฐานการประเมินแทนผลการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจที่ไม่ใคร่ถูกต้องนักสำหรับนักเรียนที่ผลการเรียนได้รับการอะลุ่มอล่วย

เราจะตอบสนองต่อวิกฤติการเรียนรู้ได้อย่างไร

ครูสามารถตอบสนองได้ 3 วิธีผ่าน (ก) การประเมิน (ข) การกระทำ และ (ค) การจัดวางแนวทาง

การประเมิน

กระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของคุณเข้มแข็ง (สุขภาพดี) แต่ไหน สามารถวัดเพื่อดูว่าการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น หรือระบุนักเรียนที่เรียนไม่ทันได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

ครูควรติดตามนักเรียนทุกคน ไม่เพียงเฉพาะผู้ที่เรียนดีหรือดึงดูดความสนใจของครู โดยเฉพาะครูที่สอนชั้นเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนในชั้นที่เรียนช้าแต่ตั้งใจและไม่มีใครสังเกตเห็นหรือไม่ นักเรียนเหล่านี้มีความพิการแอบแฝงหรือมีปัญหาในการเรียนรู้หรือไม่ หรือเกิดจากวิธีการถ่ายทอดบทเรียน (เช่น ปัญหาการสอน) หรือการจัดระเบียบบทเรียนที่ไม่ดีพอ

การวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นส่วนสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนที่ร่ำท้ายหรือมีปัญหาไปอยู่ที่ไหน นี่ไม่ใช่แค่การก้าวไปข้างหน้าในแง่ของการเรียนรู้ แต่ยังเป็นการก้าวไปพร้อม ๆ กันทั้งระดับชั้น เด็กอ่านหนังสือหรือมีความสามารถด้านตัวเลข (การคำนวณ) ใน

ระดับที่เหมาะสมกับชั้นเรียนหรือไม่

การวัดผลจะทำให้มองเห็นช่องว่างในการเรียนรู้ระหว่างจุดที่เด็กควรอยู่ (ระดับชั้น/ระดับช่วงวัย) กับชั้นที่พวกเขาเรียน การวัดผลยังระบุความสามารถหรือทักษะที่มีการเรียนรู้น้อยที่สุดในหลักสูตรที่กำหนดอีกด้วย

กลไกการประเมินมีหลายแบบซึ่งจะให้มุมมองเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนที่แตกต่างกัน แบบประเมินการเรียนรู้จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนรู้และสิ่งที่พวกเขาสามารถทำได้จากสิ่งที่ได้เรียนรู้มา รวมทั้งนำเสนอข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการและบริบทที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ และสิ่งต่าง ๆ ที่อาจขัดขวางกระบวนการเรียนรู้ (UNESCO) วิธีนี้เป็นการวินิจฉัยเมื่อการประเมินเสร็จสิ้นก่อนที่จะกำหนดจุดแข็ง จุดอ่อน ความรู้ และทักษะของนักเรียนก่อนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูปรับหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนได้ การประเมินอย่างเป็นทางการมักจะเป็นแบบทดสอบที่มีมาตรฐานซึ่งคิดเป็นคะแนนและใช้เพื่อเปรียบเทียบนักเรียนแล้วตัดเกรดหรือให้คะแนนตัวอย่างของการประเมินอย่างเป็นทางการคือ การตอบคำถามและการทำแบบทดสอบ วิธีอื่น ๆ ในการประเมินว่านักเรียนมีการแสดงออกหรือเรียนรู้อย่างไรทำได้ผ่านการมอบหมายงานและโครงการ โดยการประเมินจะอิงตามเกณฑ์ที่สามารถประเมินและให้คะแนนการเรียนรู้ได้

การประเมินนานาชาติเป็นการทดสอบที่จัดทำโดยหน่วยงานระหว่างประเทศซึ่งอนุญาตให้เปรียบเทียบการเรียนรู้และความสามารถของนักเรียนในประเทศต่าง ๆ ได้

PISA (Programme for International Student Assessment) เป็นการศึกษาทั่วโลกโดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีทั้งประเทศที่เป็นสมาชิกและประเทศที่ไม่ได้เป็นสมาชิก มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระบบการศึกษาโดยการจัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนอายุ 15 ปีในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน มีการทดสอบทุก ๆ 3 ปี เพื่อสุ่มตัวอย่างนักเรียนจากประเทศที่เข้าร่วม (www.oecd.org/pisa)

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) เป็นโครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ขนาดใหญ่ที่ออกแบบมาเพื่อแจ้งนโยบายและแนวปฏิบัติด้านการศึกษาโดยมุมมองสากลเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดย TIMSS มีการจัดการประเมินทุก 3 ปี (www.acer.org) .

PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) เป็นการประเมินเปรียบเทียบระดับสากลที่วัดผลการเรียนรู้ด้านการอ่านของนักเรียน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ได้มีการจัดประเมินทุก ๆ 5 ปี (www.nces.ed.gov)

ในประเทศอินเดียมีการประเมินภาคสนามขนาดใหญ่แบบตัวต่อตัวซึ่งกระทำโดยอาสาสมัครที่ได้รับการฝึกอบรมหลายหมื่นคนที่เรียกว่า ASER (Annual Status of Education Report) เป็นการสำรวจประจำปีที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อประมาณการจำนวนการเข้าโรงเรียนและระดับการเรียนรู้พื้นฐานของเด็กในแต่ละเขตและรัฐในอินเดีย ASER จัดการประเมินทุกปีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ในทุกเขตชนบทของอินเดีย (www.asercentre.org)

การวัดผลประเมินผล และติดตามประเมินผลได้กลายเป็นส่วนสำคัญของระบบการศึกษาทั้งหมด ในยุค MDG (การพัฒนาแห่งสหัสวรรษ) คาถาคือ วัดผลสิ่งที่เราให้ค่า [ข้อมูลที่ยั่งยืนเพื่อการพัฒนายั่งยืน] สิ่งที่ว่าวัดผลไปจะนำไปสำเร็จ¹

การตัดสินใจตามหลักฐานเชิงประจักษ์สร้างขึ้นจากข้อมูลจริง ในบรรดาคำถามที่มากมายมีคำถามสำคัญคือ อะไรคือสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการศึกษา แม้ช่วงปีแรกจะเน้นไปที่การมีส่วนร่วมและการรับเด็กเข้าโรงเรียน แต่เมื่อเวลาผ่านไปคำถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ก็ถูกหยิบยกขึ้นมา การตั้งคำถามที่ถูกต้องและการมีตัวชี้วัดที่เหมาะสมกลายเป็นสิ่งจำเป็น

ตัวชี้วัดสำคัญควรเป็นอย่างไร? ตัวชี้วัดเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและเพราะเหตุใดเมื่อเวลาผ่านไป อะไรคือตัวชี้วัดความสำเร็จของระบบการศึกษา? ตัวชี้วัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างไร

สำหรับผู้เริ่มเรียน การอ่านด้วยความเข้าใจตามระดับชั้นเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาคลังคำศัพท์ให้มากพออ่านและอ่านออกเขียนได้ การคำนวณก็เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนในทำนองเดียวกัน เพื่อให้พวกเขาสามารถดำเนินการบวก ลบ คูณ และหารได้อย่างคล่องแคล่วในช่วงปลายของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นอย่างน้อย การรวมกันของการรู้หนังสือและการคำนวณผนวกกับความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและวาจา คือคำจำกัดความของการรู้หนังสือ ตามมโนภาพแล้วทักษะเหล่านี้จะได้รับการพัฒนาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งจะกลายเป็นมาตรฐานสำคัญที่ทำให้เด็กยังคงศึกษาในโรงเรียนในระดับชั้นนี้และระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป

การประเมินไม่ควรมีการให้คะแนน มีความเป็นไปได้ที่จะแยกเด็กที่ "ไม่มีความสามารถ" จากเด็กที่มีความสามารถต่ำและมีความสามารถสูงหากมีตัวชี้วัดหรือคู่มือการให้คะแนน

การประเมินมีความสำคัญ เนื่องจากเด็กที่ไม่สามารถอ่าน เขียน หรือคิดเลขได้ในระดับประถมศึกษาบางชั้น (เช่น จบป. 2) จะมีปัญหาในการพยายามให้เรียนให้ทันและเป็นเรื่องยากที่จะตามได้ทัน ซึ่งจะสะสมต่อไปยังการเรียนรู้ในปึกฉ ๆ ไป

การกระทำ

กุญแจสำคัญคือการดำเนินการตามหลักฐาน หากมีเด็กจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ เข้าโรงเรียนทั่วโลกแต่ไม่ได้เรียนรู้ตามที่ควรจะเป็นในแต่ละระดับชั้น ครูต้องให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ควรเรียนรู้และสิ่งที่ได้เรียนรู้จริง

-----
1 The Millennium Development Goals Report 2558, หน้า 10-13.

จะแก้ไขความแตกต่าง/ช่องว่างให้ดีที่สุดได้อย่างไร

วิธีการหนึ่งคือให้ครูถามตัวเองว่า สิ่งนี้เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการปฏิบัติจริงหรือไม่ หรือมีข้อบกพร่องพื้นฐานที่ควรได้รับการแก้ไขแบบองค์รวมมากขึ้น นี่เป็นปัญหาของนักเรียนคนเดียวหรือนักเรียนจำนวนหนึ่ง หรือนี่คือกรณีการข้ามชั้นเรียนของนักเรียน นักเรียนไม่สนใจวิชาเรียนหรือไม่มีความสนใจในสิ่งที่โรงเรียนสอนหรือไม่ และครูมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ตามข้อเท็จจริงเพียงอย่างเดียวซึ่งคำนึงถึงการสำรวจรายวิชาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นหรือไม่

คำตอบสำหรับคำถามเหล่านี้จะทำให้เกิดการตอบสนองที่แตกต่างกัน การแก้ไขจะใช้การทบทวนและฝึกฝน ข้อบกพร่องพื้นฐานอื่น ๆ อาจต้องใช้การเริ่มต้นใหม่หรือเริ่มในช่วงเวลาก่อนหน้าเพื่อสร้างพื้นฐานในการเรียนรู้ที่แน่นนอน การขาดความสนใจคือภาพสะท้อนพฤติกรรมและจิตใจว่าแต่ละคนเรียนรู้ต่างกันอย่างไร โดยอาจเกี่ยวข้องอย่างท้ายสุดกับสิ่งที่เรียกว่าพหุปัญญา

ความฉลาดของมนุษย์ไม่เหมือนกับงานวิชาการ (Robinson, 2015) งานวิชาการมีแนวโน้มที่จะมุ่งเน้นไปที่สิ่งต่อไปนี้

- (1) ความรู้เชิงประพจน์
- + (2) ทฤษฎี
- + (3) การอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์

เพราะงานวิชาการ เราจึงมักถูกทดสอบว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน

แต่ความฉลาดของมนุษย์นั้นเป็นมากกว่างานวิชาการ ความฉลาดของมนุษย์ใช้ความรู้เชิงประพจน์ (อะไร) และใช้ในลักษณะประยุกต์เพื่อสร้างความรู้เชิงกระบวนการ (อย่างไร) (โรบินสัน, 2015).

การขยายความแนวคิดนี้เป็นผลงานของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (และคนอื่น ๆ) เกี่ยวกับพหุปัญญาซึ่งสนับสนุนโลกที่ยอมรับความหลากหลายของการเป็นมนุษย์ ทฤษฎีของการ์ดเนอร์ตระหนักถึงความฉลาดที่แตกต่างกันซึ่งควรได้รับการยอมรับและสนับสนุนเพื่อให้เด็กแต่ละคนมีเข้าถึงศักยภาพสูงสุดของตน ทฤษฎีของการ์ดเนอร์จำแนกความฉลาดไว้ 8 ประการ คือ ความฉลาดด้านมิติสัมพันธ์ ความฉลาดด้านธรรมชาติวิทยา ความฉลาดด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ความฉลาดด้านดนตรี ความฉลาดด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความฉลาดด้านมนุษยสัมพันธ์ ความฉลาดด้านเข้าใจตนเอง และความฉลาดด้านภาษา โดยที่บุคคลสามารถมีและพัฒนาความฉลาดได้หลายด้าน

การจัดวางแนวทาง

ระดับชั้นถูกจัดระเบียบให้เกิดความก้าวหน้า สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจนึกถึงการสร้างตึกโดยที่ฐานใช้วัสดุโครงสร้างและวิธีการบางอย่างในการก่อ ฐานรากควรมีความแข็งแรง ทนทาน รับน้ำหนักได้มาก วัสดุและวิธีการสร้างแตกต่างกันไปตามการก่อสร้างในระดับที่สูงขึ้น ลองนึกถึงการสร้างโบสถ์หรือวัดโดยเริ่มจากรากฐานที่แข็งแรงก่อนจะสร้างกำแพง เสา ชั้มโค้ง เพดาน หลังคา และยอดที่แหลมขึ้นไป

จากอุปมานี้ เราจะเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเรียนรู้ได้อย่างไร

ในด้านความต้องการจากมุมมองของผู้เรียนควรพัฒนาและกระตุ้นความอยากรู้ความสามารถในการถามคำถามที่ดี ความเต็มใจที่จะสำรวจสิ่งต่าง ๆ และนิสัยการทำงานให้สำเร็จการเรียนรู้โดยการลงมือทำ ตามที่นักปรัชญาอเมริกัน จอห์น ดิวอี้ ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกที่โรงเรียนทดลองของมหาวิทยาลัยชิคาโก โดยเป็นวิธีการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับตัวและเรียนรู้

วัตถุประสงค์สำคัญที่สุดคือการพัฒนาความรักในการเรียนรู้ เด็ก ๆ อยากรู้อยากเห็นทุกวันหรือไม่ พวกเขาอยากลงมือทำงานทันทีที่เข้าไปในห้องเรียนหรือรอให้บอกก่อนว่าต้องทำอะไร สิ่งนี้ช่วยให้เห็นว่าการเรียนรู้อย่างไรดี ครูอาจต้องวัดอุณหภูมิในห้องเรียนเป็นครั้งคราว ดูว่าพลังงานในห้องเรียนเป็นอย่างไร สูงต่ำ หรือไม่มีเลย

สำหรับผู้เรียนอายุน้อย การลงทุนในวัยเด็กตอนต้นเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งรวมถึงโภชนาการที่ดีและการเล่นเพื่อพัฒนาตนเอง แต่การเล่นเองก็ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้จึงจะเป็นประโยชน์มากกว่า

ส่วนเด็กโตควรให้การศึกษาซ่อมเสริมเพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับระดับชั้นที่สูงขึ้นหากจำเป็น

เด็กทุกคนควรจัดสรรเวลาในแต่ละสัปดาห์ตามแผนเพื่อทำโครงการในรายวิชาที่ตนเองสนใจ ความสนใจของบุคคลเป็นแรงจูงใจที่ดีของการกระทำ (เช่น การเรียนรู้) สิ่งเหล่านี้สามารถนำไปสู่กิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะเรื่องหรือชุดวิชาได้หรือไม่

บทบาทของครูในการเรียนรู้

หากกระบวนการเรียนรู้ต้อง “พลิกกลับ” โดยที่นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองมากขึ้น ครูก็ควรมีบทบาทในการอำนวยความสะดวกมากขึ้น (Christensen 2010) ครูที่มีแรงจูงใจจะทุ่มเทตัวเองในการเตรียมแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้นั้นตรงไปตรงมาน้อยกว่าและใช้ความพยายามมากกว่าการบรรยายให้นักเรียนฟัง การอำนวยความสะดวกให้นักเรียนคือ การลดการควบคุม ซึ่งผลลัพธ์อาจเป็นไปได้ทั้งทางที่แตกต่างกัน แม้กระทั่งทิศทางที่ไม่ได้ตั้งใจ การจัดการ “สนามเด็กเล่นที่ยุ่งเหยิง” นั้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่ราบไคที่มีวิธีประมวลผลประสบการณ์ในตอนท้ายจาก “แนวปฏิบัติที่ดีหรือดีที่สุด” ที่เพิ่มขึ้น ครูที่มีนวัตกรรมช่วยให้นักเรียน “เรียนรู้จากการลงมือทำ” ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (PBL) แฟ้มผลงานโครงการ การทดลองเพิ่มเติม การสร้างสื่อมัลติมีเดีย การนำเสนอของนักเรียน การเขียน การสร้างสรรค์และการผลิตของนักเรียน

คำถามคือ ครูพร้อมที่จะให้นักเรียนควบคุมการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น (เช่น พลิกห้องเรียน) หรือไม่

กรณีประเทศไทย เฉลิมพร พงษ์ธีรวรรณ (PMCA Awardee, Thailand, 2015) ใช้กรอบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เช่น Ishikawa Fishbone Model เพื่อสอนนักเรียนถึงวิธีคิดและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในโลก เขาแสดงวิธีการของเขาในการอภิปรายแสดงและแบ่งปันที่เรียกว่า “การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียน” ในชั้นเรียนของเขา นักเรียนระบุปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริงแล้วศึกษาสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหานั้นและสิ่งที่อาจเป็นหนทางแก้ไขที่เป็นไปได้

ในเมียนมาร์ ครุย์ ม่อน โซ (PMCA Awardee, Myanmar, 2015) ได้สร้างห้องเรียนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนักเรียนของเธอผลัดกันเป็นผู้นำการอภิปราย

การใช้เทคโนโลยีการศึกษาสามารถช่วยให้การเรียนรู้กลายเป็นความพยายามที่นำขึ้นต้น แต่เทคโนโลยีการศึกษาแบบใดที่ช่วยเชื่อมต่อการเรียนรู้และการสอนได้บ้าง

วิธีหนึ่งคือการใช้อีที (เทคโนโลยีสารสนเทศ) และโซเซียลมีเดียในโครงการที่มีวัตถุประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน ไชนุดติน บิน ซากาเรีย(PMCA Awardee, Malaysia, 2015) พัฒนา ICT สำหรับห้องเรียน โครงการหนึ่งของการทำงานทางออนไลน์ร่วมกันระหว่างนักเรียนในชั้นเรียนของเขาในมาเลเซียกับโรงเรียนพันธมิตรในโคลัมเบีย ซึ่งนักเรียนทำงานออนไลน์เป็นเวลาหลายสัปดาห์เพื่อรวบรวมพจนานุกรมภาษาสเปน-อังกฤษ-บาฮาซามลายู จำนวน 200 คำ

การใช้เครื่องมือเพื่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะอาจเป็นวิธีการเรียนรู้ที่น่าตื่นตาตื่นใจสำหรับเด็กโต การเชื่อมโยงกิจกรรมในห้องเรียนกับการฝึกทักษะเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสิ่งเหล่านี้เชื่อมโยงกับทางเลือกอาชีพและความสนใจในชีวิตได้ เฮอรวิน ฮามิต (PMCA Awardee Indonesia, 2015) ใช้ความเฉลียวฉลาดหาของในห้องถิ่นเพื่อทำให้วิชาวิทยาศาสตร์มีชีวิตขึ้นมาในห้องเรียน ในการอภิปรายแสดงและแบ่งปัน เขาให้ครูคนอื่น ๆ ดูวิธีตั้งค่านาฬิกาไฟฟ้าเพื่อให้หลอดไฟขนาดเล็กส่องสว่างขึ้นโดยใช้กระดาษเป็นตัวนำไฟฟ้า (แม้ว่าจะเป็นแบบอ่อนกักตาม) สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าครูไม่จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ทดลองที่หรูหรา แต่สามารถใช้สิ่งที่เรียบง่าย และเข้าถึงได้ง่ายในชีวิตประจำวันสำหรับการทดลอง

ธรรมาภิบาลและการจัดการโรงเรียน

ธรรมาภิบาลโรงเรียนคือและการจัดการด้านการเงิน ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายระยะสั้นและเป้าหมายระยะยาวของโรงเรียน (และด้วยการขยายกระบวนการเรียนรู้)

ในสภาพแวดล้อมของศตวรรษที่ 21 ข้อดีของระบบนิเวศคือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดการการเรียนรู้ในห้องเรียนให้ดียิ่งขึ้น มีวิธีขยายพื้นที่การเรียนรู้ผ่านการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตหรือเนื้อหาดิจิทัลหรือไม่ การลงทุนในการเชื่อมต่อจะขยายสิ่งที่โรงเรียนสามารถจัดหาให้ได้ และทำให้โลกทัศน์ของนักเรียนและครูกว้างขึ้น

สิ่งเหล่านี้สามารถทำได้ด้วยการสร้างความร่วมมือภายในโรงเรียน (เช่น ภายในระดับชั้นและข้ามระดับชั้น) ระหว่างโรงเรียนโรงเรียน และระหว่างแผนกต่าง ๆ ภายในของโรงเรียน

สิ่งจูงใจและ/หรือนโยบายสามารถสนับสนุนนวัตกรรมได้ ในเวียดนาม มาตามเจ็น ถิ ถูย ดุง (PMCA Awardee,Vietnam, 2015) ใช้โครงการ Vietnam Escuela Nueva ในเมืองหลวงกายเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นที่การปรับปรุงโรงเรียนโดยใช้แนวทางระบบนิเวศ โมเดล Escuela Nueva มีต้นกำเนิดครั้งแรกในโคลัมเบีย จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างอิสระตามจังหวะของตนเอง นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยปรึกษาหารือกันตามงานที่ได้รับมอบหมาย การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นผ่านการอภิปรายระหว่างนักเรียนและผ่านงานอิสระที่ได้รับคำแนะนำ นักเรียนที่เชี่ยวชาญแล้วสามารถจะช่วยเหลือผู้ที่กำลังเรียนอยู่ โดยมีครูให้คำแนะนำตามความจำเป็น (Kamenetz, Drummond and Yanigun, 2016)

เคล็ดลับสำหรับโรงเรียนและระบบโรงเรียน

รายงานการพัฒนาของธนาคารโลกปี พ.ศ. 2561 ได้สรุปเคล็ดลับ 6 ข้อในการปรับปรุงการเรียนรู้ในโรงเรียนและในหมู่เด็ก

(1) วัดและระบุช่องว่างในการเรียนรู้

- อะไรคือความสามารถ แนวคิด และทักษะที่มีการเรียนรู้น้อยที่สุด
- และทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

(2) ติดตามความคืบหน้า (ชั้นเรียน/นักเรียนรายบุคคล)

- ตลอดปี (ในช่วงเวลาที่กำหนด)
- ปีต่อปี
- ใครบ้างที่มีความเสี่ยง ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

(3) ทดสอบนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

- แนะนำการประเมินแม้กระทั่งที่บ้าน (แม้ว่าจะยากและใช้เวลานาน)
- กรณิ ASER (อินเดีย) ให้แนวทางที่เข้มแข็งและไม่ยากในการประเมินนักเรียนที่มีความเสี่ยง

(4) การประเมินที่สมดุล

- การประเมินเดียวทำให้ไม่เห็นภาพรวม ควรลองใช้วิธีประเมินแบบอื่นแล้วเปรียบเทียบ

(5) การออกแบบหลักสูตรที่ยังดีไม่เพียงพอ

- อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ผ่านการกระทำ (เช่น โครงการงาน การนำเสนอ)

(6) เกณฑ์มาตรฐานเพื่อรับแนวคิดในการปรับปรุง

- จากแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดอื่น ๆ
- จากการทดสอบในระดับนานาชาติ

ความคิดส่งท้าย

การเรียนรู้ไม่เหมือนการศึกษาหรือการเรียนการสอน เด็กอาจอยู่ในโรงเรียน แต่อาจไม่ได้เรียนรู้ด้วยเหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจเป็นโครงสร้าง (มีอุปสรรคในการเรียนรู้ที่กีดกันเด็กบางคน เช่น บรรทัดฐานทางสังคมที่ทำให้เด็กผู้หญิงในบางสังคมเข้าโรงเรียนได้ยาก) สถานการณ์ (สถานการณ์บางอย่างอาจขัดขวางการเรียนรู้ เช่น ภัยธรรมชาติ) การสอน (เช่น บางกรณีที่เราบรู๊ไว้ก่อนหน้านี้) หรือโดยบังเอิญ (เช่น ไม่ได้ตั้งใจ) ไม่ว่าจะเป็นอะไรก็ตามควรได้รับการกล่าวถึงและไม่ปล่อยปละละเลย

การเรียนรู้คือความคิดที่ต้องพัฒนา อุปนิสัยที่ต้องฝึกฝน และการอบรมบ่มเพาะกิจวัตร เบนจามิน แฟรงคลิน บิดาผู้ก่อตั้งประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นพหุสูตร² นักเขียน นักปรัชญาการเมือง นักวิทยาศาสตร์ นักประดิษฐ์ และรัฐบุรุษ ได้กล่าวประโยคที่ดีที่สุดในงานเขียนของเขาว่า

“บอกฉันแล้วฉันลืม

สอนฉันแล้วฉันจำได้

ให้ฉันมีส่วนร่วมแล้วฉันเรียนรู้”

อ้างอิง

Bruns, Barbara and Javier Luque. Great Teachers: How to Raise Student Learning in Latin America and the Caribbean. ธนาคารโลก, 2559.

Christensen, Clayton M., Michael B. Horn and Curtis W. Johnson, Disrupting Class: How Disruptive Innovations Will Change the Way the World Learns. McGraw Hill, 2551, 2554.

Education 2030. Incheon Declaration and Framework for Action for the Implementation of Sustainable Development Goal 4. UNESCO, World Bank, UNFPA, UNDP, UN Women, UNHCR. Incheon, Republic of Korea. 2558

Gardner, Howard. Multiple Intelligences: New Horizons. 2536. Kamenetz, Anya, Steve Drummond, and Sami Yenigun. "The One-Room Schoolhouse that's a Model for the World", NPR Morning Edition, 9 มิถุนายน, 2559.

Luz, Juan Miguel. Out of the Ordinary: Teacher Innovations Changing Student Lives, Stories of the First Southeast Asian Teacher Awardees, The Princess Maha Chakri Awards Foundation, Bangkok, 2562.

Luz, Juan Miguel. Equitable Education: 30 Years from Education for All to All for Education 2030. Equitable Education Fund (EEF), 2563.

"Nutrition's lifelong impact" https://www.unicef.org/nutrition/index_lifelong-impact.html

Oot, Lesley, Kavita Sethuraman, Jay Ross, and A. Elisabeth Sommerfelt. Diets. "The Effect of Chronic Malnutrition (Stunting) on Learning Ability, a Measure of Human Capital: A Model" in Profiles for Country-Level Advocacy, Technical Brief, Food and Nutrition Technical Assistance III Project, FANTA III Food and Nutrition Technical Assistance, USAID, 2559.

Robinson, Ken and Lou Aronica, Creative Schools. Penguin Books, 2558.

The World Bank, LEARNING: To Realize Education's Promise. World Development Report 2561, The World Bank

World Education Forum, The Dakar Framework for Action. Education for All: Meeting our Collective Commitments. UNESCO, 2543.

World Education Forum, The Dakar Framework for Action. Global Assessment: Education for All 2000 Assessment. International Consultative Forum on Education for All, UNESCO, 2543.

<https://www.eef.or.th/en/eef>

<https://www.sustainabledevelopment.un.org>

เกี่ยวกับผู้เขียน

ฮวน มิเกล ลูซ เป็นนักการศึกษาและนักเขียน เขาเป็นคณบดีและหัวหน้าโรงเรียนการจัดการการพัฒนา Zuellig แห่งสถาบันการจัดการอาเซียน นอกจากนี้ เขายังดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

แม้ว่าจำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนทั่วโลกจะเพิ่มขึ้น แต่ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนไม่ได้เรียนรู้ตามระดับชั้นที่ควร แม้จะมีการลงทุนในระบบการศึกษาจำนวนหนัก แต่เด็กบางกลุ่มก็ยังถูกทิ้งไว้ข้างหลังทั้งที่ยังเรียนที่โรงเรียน เด็กกำลังอ่าน เขียน และคิดเลขในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จริงหรือ พวกเขาพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสารตั้งแต่อายุยังน้อยหรือไม่ พวกเขาเรียนรู้ที่จะอ่าน เขียน และคิดเลข (3Rs) ในช่วงปีแรกหรือไม่ ข้อมูลจากหลายประเทศรวมถึงประเทศที่พัฒนาแล้วเผยให้เห็นนักเรียนจำนวนมากที่ไม่เข้าใจความสามารถพื้นฐานเหล่านี้

เด็กจำนวนมากขึ้นอาจไปโรงเรียนในวันนี้ แต่จริงๆ แล้วพวกเขาคือการเรียนรู้ได้หรือไม่

ทั้งหมดนี้เป็นเรื่องราวของครูจากทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้รับการยอมรับจากมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี เรื่องราวของพวกเขาแสดงให้เห็นเส้นทางการสอนและวิธีที่พวกเขาพยายามการเรียนรู้สำหรับตนเองและนักเรียน

ลิม โซ ไกว บรูไนดารุสซาลาม

ดี โสพนอน กัมพูชา

เอ็นคอน ราชมาน อินโดนีเซีย

คุณวิไลย์ เคนกิตติศักดิ์ สปป. ลาว

ฮาจา ซาริปา บินตี เอ็มบอง มาเลเซีย

ตัน ดูน พม่า

ดร.จีซัส คาคิแกน อินสลาต้า ฟิลิปปินส์

สรบจิต เกอร์ สิงคโปร์

จิรัฐ แจ่มสว่าง ประเทศไทย

ลีโอโปลดีนา โจแอนนา กัทเตอเรส ติมอร์-เลสเต

ฟาน ถิ หนือ เวียดนาม

มูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี

กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย